Iz intervjuja z Vido Tomšič (3. stran) — V Bagdadu čakajo dejanj (4. stran) — Priloga RTV

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 9. MAJA 1969 • LETO XI., ŠTEVILKA 125 • CENA 50 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 8. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK DRAGO SELIGER
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

PRVA IZDAJA

Blažević in Bijedić

Konstituiranje hrvaškega sabora in bosansko-hercegovske skupščine

JAKOV BLAŽEVIĆ

DŽEMAL BIJEDIĆ

ZAGREB, SARAJEVO, 8. maja — Danes sta se konstituirali hrvaška in bosansko-hercegovska skupščina.

Za predsednika hrvaškega sabora je bil ponovno izvoljen *Jakov Blažević*, za podpredsednike pa Čedo Grgić, dr. Milivoje Rukavina in Maks Baće.

Predsedniki zborov so: republiškega Dragutin Desput, gospodarskega Ivan Bukovič, prosvetno kulturnega Mirko Božić, socialno zdravstvenega dr. Marko Sarić in organizacijsko političnega Jure Ivezić.

Jutri bodo izvolili izvršni svet. Mandatar je sedanji predsednik reške občine Dragutin Haramija.

Za predsednika skupščine BiH so izvolili dosedanjega predsednika *Džemala Bijedića*, podpredsednika pa sta Stipe Bilan in Momir Kapor. Predsednik gospodarskega zbora je inž. Vlatko Ćosić, družbenopolitičnega Boško Baškot, prosvetno kulturnega Refik Husić, socialno zdravstvenega pa dr. Jarmila Hadžimustafić.

Jutri bodo izvolili predsednika izvršnega sveta (mandatar Dragutin Kosovac) in predsednika republiškega zbora (kandidat Nikola Andrić).

Tito sprejel Agnellija

BRIONI, 8. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne na Brionih sprejel predsednika firme »Fiat« Giovannija Agnellija in se z njim zadržal v prijateljskem pogovoru.

Na sprejemu sta bila tudi član ZIS in predsednik jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora Toma Granfil in generalni direktor »Crvene zastave« Prvoslav Raković.

Danes proslava v Ljubljani

LJUBLJANA, 8. maja — Jutri dopoldne ob 11. uri bo v Slovenski filharmoniji slavnostna seja, ki jo prirejajo ZK, sindikati, SZDL, ZMS, zveza borcev in skupščina mesta Ljubljana v počastitev 50-letnice ZKJ, sindikatov in SKOJ ter štiriindvajsete obletnice osvoboditve Ljubljane. Hkrati bodo tudi podelili nagrade mesta Ljubljane.

Slavnostni govor bo imel sekretar komiteja mestne konference ZK Ljubljana Franček Mirtič.

I. A.

Prve seje zborov s slovesno izjavo

Predlogi komisije za volitve in imenovanja — Danes ob devetih zjutraj skupna seja in volitve predsednikov

LJUBLJANA, 8. maja. »Izjavljam, da bom dolžnost poslanca skupščine SRS opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju ciljev socialistične družbe in interesom narodov, narodnosti in občanov SFRJ in SRS«.

To je besedilo slovesne izjave, ki so jo dali poslanci na današnjih sejah vseh štirih zborov republiške skupščine.

Na današnjih sejah so najprej izvolili verifikacijske komisije. Te so pregledale volilne listine in vse štiri ugotovile, da ni zadržkov, zaradi katerih bi kateremu izmed poslancev ne verificirali mandata. Zbori so nato soglasno verificirali mandate vsem poslancem.

Zbori so danes izvolili tudi skupščinsko komisijo za volitve in imenovanja. V republiškem zboru so vanjo izvolili Marjana Orožna, Ivana Renka, Lojzko Stropnik in Milana Vižintina. Zbori delovnih skupnosti so izvolili po dva člana komisije. Gospodarski zbor je izvolil Janeza Beravsa in Karla Lutarja, prosvetnokulturni dr. Borisa Kuharja in Emila Rojca, socialnozdravstveni pa Matijo Malešiča in dr. Albina Pečavarja. Tri člane pa je že delegirala republiška konferenca SZDL, in sicer Humberta Gačnika, Vlada Janžiča in Staneta Markiča. Komisija se je popoldne že sestala ter za svojega predsednika izvolila Marjana Orožna.

Komisija je sprejela predlog SZDL, naj bi skupščini tudi v tej mandatni dobi predsedoval Sergej Kraigher, mandat za sestavo izvršnega sveta pa naj bi znova zaupali Stanetu Kavčiču. Po mnenju komisije naj bi za podpredsednika skupščine kandidirala dr. Jože Brilej in Marjan Orožen. Za predsednika republiškega zbora naj bi kandidiral Miran Go-

● Nadaljevanje na zadnji strani

PO ŠTIRIINDVAJSETIH LETIH ZMAGE — Na današnji dan leta 1945 je nacistična Nemčija kapitulirala pred zavezniškimi armadami, ki so čedalje bolj stiskale obroč okoli nje. Velik delež pri tem je imela tudi naša narodnoosvobodilna vojska in v junaških bojih zadajala hude udarce nacističnim četam, ki so se prav na našem ozemlju trdovratno upirale še po priznanju poraza njihovega vrhovnega poveljstva. Deveti maj praznuje domala vsa Evropa kot dan, ko je po dolgih letih okupacije spet svobodno zaživela. Tudi Ljubljana si ga je izbrala za svoj praznik, saj so tedaj partizani osvobodili slovensko prestolnico štiriletne strahovlade tujih oblastnikov in domačih izdajalcev. Na sliki: Ljubljančani navdušeno pozdravljajo osvoboditelje.

Volitve delegacije

Danes bodo v republiški skupščini na skupni seji vseh zborov razen predsednika in dveh podpredsednikov skupščine izvolili tudi dvajsetčlansko delegacijo Slovenije v zboru narodov zvezne skupščine.

S tako oblikovanim zborom narodov se krepi ne le samostojnost republik in avtonomnih pokrajin, marveč tudi odgovornost za njihove skupne zadeve, ki jih uravnavajo v medsebojnem dogovoru na ravni federacije. Zbor narodov se spreminja iz varuha enakopravnosti narodov in narodnosti v telo, ki neposredno skrbi zanjo. Njegova funkcija je predvsem v tem, da usklaja različne interese republik in pokrajin ter da postane faktor dogovarjanja med njimi.

Od tod tudi poseben pomen republiške delegacije, ki postane tako neposredna zveza med republiko in federacijo. Od tod tudi specifičen mandat poslanca, člana republiške delegacije. V prvi vrsti to pomeni, da se bo samo delovno področje republiške skupščine še bolj razteglo na vsa tista področja, ki so bila doslej v tako imenovani ključni pristojnosti federacije, saj bo zbor narodov razpravljal in sklepal o njih, republiška skupščina pa bo prek svoje delegacije dosti bolj neposredno lahko sodelovala pri oblikovanju skupnih odločitev.

Če pravimo, da je mandat člana delegacije specifičen, je to posebej v tem smislu, da ga zavezujejo stališča, ki jih sprejme republiška skupščina. To vprašanje pa zdaj še ni povsem razčiščeno. Obstaja namreč dilema, ali je odposlanec dolžan samo sporočiti stališče republiške skupščine, ali je dolžan tudi glasovati v skladu s takim stališčem. Prav gotovo bo ta problem razrešila sama praksa, in to ob čisto določenih zadevah. Vsekakor pa bo tak položaj delegacije terjal veliko bolj intenzivno vključitev delegacije v delo republiške skupščine takrat, ko se oblikujejo stališča do zveznih predlogov. Takrat bodo njeni člani lahko povedali svoje pomisleke in ugovore ter se tudi dogovorili za že sprejemljive variante. Če naj bo namreč odločitev zbora narodov skupen dogovor republik in pokrajin, potem bodo morale delegacije imeti dovolj manevrskega prostora za taka dogovarjanja. Seveda pa to pomeni, da bo delegacija morala pogosteje poročati skupščini, v čem je in v čem ni in zakaj ni uspela, kot pa se je to dogajalo doslej.

Tudi po tej plati se z oblikovanjem takega zbora narodov odpirajo nove poti v oblikovanju socialističnega skupščinskega sistema, posebej v državi z več narodi in narodnostmi.

VLADO JARC

Obisk iz Italije

Italijanski zunanji minister Pietro Nenni bo od 18. do 21. maja obiskal Jugoslavijo

OD NAŠE BEOGRAJSKE DOPISNICE

BEOGRAD, 8. maja. (Po telefonu). Bližnji obisk italijanskega zunanjega ministra ter kraj in čas posvetovalnega sestanka neuvrščenih, sta bili osrednji temi na novinarski konferenci v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

Načelnik uprave za informacije v DSZZ Drago Vujica je začel konferenco z obvestilom: »Na povabilo jugoslovanske vlade, ki ga je zdaj obnovil državni sekretar Mirko Tepavac, bo Pietro Nenni uradno obiskal Jugoslavijo od 18. do 21. maja.« Drago Vujica je še dodal: »Toplo pozdravljamo obisk uglednega italijanskega in evropskega državnika. Prepričani smo, da bo to srečanje

PIETRO NENNI

pomenilo nov prispevek k še ugodnemu, pozitivnemu razvoju dobrih sosedskih in prijateljskih odnosov med obema državama«.

Dopisnika API je zanimalo, ali bo Nennija sprejel predsednik Tito. Drago Vujica je odgovoril, da mu ni znan uradni program, da pa je v navadi da predsednik Tito sprejme tuje zunanje ministre in da se to utegne zgoditi tudi v tem primeru.

Dopisnica »Die Presse« je zaprosila za komentar nedavnih U Tantovih pogovorov v Rimu, ki naj bi se — kot je dejala — nanašali tudi na razmere v mediteranskem prostoru.

●● Nadaljevanje na zadnji strani

‚Nesoglasja' med člani partije

Moskovska »Pravda« napada člane, ki se odrekajo partijski načelnosti

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 8. maja — (Po telefonu) Moskovska »Pravda« je davi v uvodniku napadla tiste člane partije, ki se »odrekajo partijski načelnosti« in so pasivni, ko se je treba bojevati zoper »tuje poglede in nastope«.

V uvodniku z naslovom »Politični bojevnik partije« je med drugim rečeno, da je ena od dolžnosti partijske organizacije, da z vso svojo »dejavnostjo vzgaja komuniste v duhu visoke budnosti in nepopustljivosti pred pojavi tujih pogledov in mora«.

Temi »nesoglasje« med samim partijskim članstvom je sovjetski politični tisk doslej posvečal le redke vrstice. Decembra lani je »Sovjetskaja Rossija«, kot predstavnik ene od najbolj konservativnih struj na sovjetskem časopisnem trgu, objavila izredno oster uvodnik na račun »političnega filistrstva«, to je ljudi, ki ne kažejo nobenega zanimanja za politično življenje, se pravi na račun ljudi, ki jih ideološka kampanja zadnjega leta in pol ni kaj prida prizadela. Januarja je sledil uvodnik, ki je »tuje poglede« v sovjetski družbi kritiziral že mnogo bolj določeno, med tem ko je isti časnik v začetku februarja že povsem konkretno napadel revijo »Teatr« in »Novi mir«, češ da se na njunih straneh pojavljajo »tuji pogledi«. Uvodnik današnje »Pravde« je prvi, ki govori o takšnem pojavu med samim partijskim članstvom.

MARJAN SEDMAK

SOBOTNA PRILOGA

Drago Kralj
KAKO DOHITETI JUGOSLAVIJO?
Zapis s Kosova

•

Ivan Vidic
MAJSKO SREČANJE V VIŠEGRADU
Ob 50. obletnici KPJ — ZKJ

•

Božidar Pahor
PUŠKE NA UNIVERZI
Upor ameriških študentov

•

Andrej Novak
V PALESTINSKIH GLAVNIH STABIH
S potovanja

•

France Jeras
ELEKTRONSKI MOZGANI TRGUJEJO
V Metalki so stroji prevzeli veliko funkcij

•

Anton Rupnik
MODERNI GLAVOBOLI STARE KONFEDERACIJE
Švica išče novo ustavo

•

Smiljan Pečjak
VIDETI POMENI VERJETI
Zapiski iz LR Kitajske

•

Dr. Nikola Nikolić
LUBURIĆ IN NJEGOVE »MEDNARODNE KOMISIJE«
Iz knjige »Ustaško taborišče Jasenovac«

ZA KONEC TEDNA

Program desetih točk FNO

Na včerajšnji seji četverne konference o Vietnamu se je premaknilo

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PARIZ, 8. maja (Po telefonu). Na današnji 16. seji četverne konference o Vietnamu se je danes končno nekaj premaknilo. FNO je predložila program v desetih točkah, ki bi utegnil biti sprejemljiva in realna rešitev vietnamskega vprašanja. Takoj, ko se je o njem razvedelo, še med zasedanjem konference, je to vzbudilo veliko pozornost opazovalcev in novinarjev iz vseh delov sveta in očitno je, da bo morala tudi ameriška vlada ob tem spremeniti v prihodnje svojo vlogo.

Današnja seja je imela svoj posebni pečat že zaradi ponovne vrnitve podpredsednice delegacije FNO Nguyen Thi Binh in posebnega svetovalca hanojske delegacije Le Duc Thoja v Pariz. V ameriških krogih so se vzporedno začele širiti vesti o možnostih za postopen umik ameriških sil iz Južnega Vietnama, vendar mi je eden izmed tehničnih članov hanojske delegacije izjavil, da so to za sedaj samo še želje, ne pa odločitev Nixonove administracije. A v čem je bistvo programa, ki ga je danes podal v imenu delegacije FNO Južnega Vietnama šef te delegacije Tram Bu Kiem?

V prvih dveh točkah sta že znani zahtevi o spoštovanju

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Ima Izrael bombo?

»Der Spiegel«: Izraelci imajo pet bomb hirošimskega tipa — Tel Aviv: najprej molk, potem pa zanikanje

HAMBURG, TEL AVIV, 8. maja. (AP, Reuter, UPI). Zahodnonemški tednik »Der Spiegel« in kanadski časopis »Gazetta« poročata, da si je Izrael izdelal pet atomskih bomb s »hirošimsko« razstrelilno močjo 20 kiloton in da v atomskem centru v puščavi Negev končujejo šesto. Izraelsko obrambno ministrstvo tega sprva ni hotelo niti zanikati niti potrditi, šele nekaj ur pozneje pa je predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva označil ta poročila kot »špekulativna, netočna in neavtoritativna«. Egiptovski vladni funkcionarji so izjavili, da si bo tudi ZAR izdelala atomsko bombo, če bo imel jedrsko orožje Izrael.

Predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva je dejal: »Izrael ni jedrska dežela in tudi ne bo prva dežela, ki bo na to področje uvedla atomsko orožje.«

Po »Spieglu« naj bi bili Izraelci izdelali bombe v jedrskem centru v puščavi Negev. Tamkajšnji reaktor ima moč 24 megavatov. Postavili so ga s francosko pomočjo, pač pa — tako piše »Spiegel« — po dograditvi niso več potrebovali francoskega sodelovanja. Jedrski center naj bi bil zmožen izčistiti na leto 6,5 kilograma plutonija, ki služi kot razstrelivo v atomskih bombah. »Spiegel« poroča, da ima Izrael tudi ameriška letala »Skyhawk A—40«, ki lahko prenesejo bombe do ciljev. ZDA bodo po pisanju tednika proti koncu letošnjega leta jele dobavljati Izraelu 50 letal »Phantom F—4«, ki bodo okrepili izraelsko jedrsko udarno moč, medtem ko bo prihodnje leto Izrael že razpolagal z raketami srednjega dosega, ki si jih bo zgradil sam.

●●●● Nadaljevanje na zadnji strani

MOŠE DAJAN

Delegacija ČSSR bo šla v Moskvo

Češkoslovaška ni preveč navdušena za posojilo pol milijarde rubljev

PRAGA, 8. maja (Tanjug). V Pragi pričakujejo, da bo češkoslovaška delegacija voditeljev kmalu odpotovala v Moskvo; nadaljevali naj bi pogovore, ki sta jih začela voditelja partij Husak in Brežnjev konec aprila, ko je zasedal svet za vzajemno gospodarsko pomoč. Po vrnitvi iz Moskve je Husak dejal, da se bodo pogovori nadaljevali.

✲ Nadaljevanje na zadnji strani

Titove čestitke ob češkoslovaškem prazniku

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku ČSSR Ludviku Svobodi brzojavko z naslednjo vsebino:

»Spoštovani tovariš Svoboda, ob narodnem prazniku ČSSR pošiljam vam in prijateljskim narodom Češkoslovaške v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu tople čestitke in najboljše želje za napredek vaše države in za uspehe v socialistični izgradnji. Izkoriščam to priložnost, da izrazim svoje prepričanje, da se bo vsestransko sodelovanje med našima državama še naprej uspešno razvijalo in napredovalo v obojestransko korist našim narodom.«

Tito je poslal tudi prvemu sekretarju CK KPČ dr. Gustavu Husaku brzojavko, ki se glasi:

»Spoštovani tovariš Husak, ob narodnem prazniku ČSSR pošiljam vam in KPČ v imenu ZKJ in v svojem imenu prisrčne čestitke in najboljše želje za uspeh v gradnji socializma in za napredek prijateljskih narodov ČSSR. Prepričan sem, da se bodo prijateljski odnosi med našima državama in sodelovanje med ZKJ in KPČ še naprej uspešno razvijali v korist našim narodom, socializmu in miru na svetu.«

Ne podpirajo nobenega kandidata

Stališče levičarskih sindidatov do kandidatov za predsednika

PARIZ, 8. maja (Reuter, AFP, UPI). Degolistični kandidat za predsednika francoske republike Georges Pompidou je sinoči izjavil, da se bo, če bo zmagal na volitvah, trudil ohraniti nacionalno neodvisnost v francoskih zunanjih zvezah. Prizadeval si bo tudi za spravo vseh narodov, posebno med državami Vzhoda in Zahoda.

Pompidou je tudi dejal, da mora opozicija prav tako še naprej »aktivno graditi Evropo, da bi ta celina prišla do politične zavesti, ki ji bo vrnila vlogo, kakršno zasluži«.

Generalni sekretar CGT — generalne konfederacije dela — Georges Seguy je včeraj po sestanku nacionalnega odbora te sindikalne organizacije izjavil: »V položaju, kakršen je zdaj, generalna konfederacija dela ne podpira nobenega kandidata, ker noben ne zastopa enotne levice«.

PONOVNO

NAGRAJUJE

MED SLOVESNO IZJAVO V REPUBLIŠKEM ZBORU SLOVENSKE SKUPŠČINE — Foto: Šelhaus

Zakaj ladje le za tujce?

Jugoslavija je edina država na svetu, ki ima svoje ladjedelstvo, gradi pa ladje izključno za izvoz, in edina na svetu, ki ladjevje izključno uvaža

OPATIJA, 8. maja. (Tanjug). Ladjedelski industriji Jugoslavije je treba ustvariti ugodnejše pogoje za delo, tako da bi se lahko razvijala hitreje kot doslej in povedla za seboj še druge industrijske in gospodarske panoge. Tak je bil sklep razprave, ki se je razvila danes na opatijskem simpoziju o pomorskem gospodarstvu.

Računajo, da lahko jugoslovansko ladjedelstvo s svojimi zmogljivostmi izdela na leto 33 ladij s 450.000 brt, nadalje 25 glavnih ladijskih motorjev s 311.000 KM in velike količine električne in druge opreme za ladje. Pri sedanji konjunkturi na svetovnem trgu pa so te zmogljivosti vpregli izključno v proizvodnjo za tuje ladijske družbe. Na simpoziju so opozorili na svojevrstno zanimivost, ki nima ekonomskega opravičila: da je Jugoslavija dandanes edina država na svetu, ki ima svoje ladjedelstvo, gradi pa ladje izključno za izvoz, in edina na svetu, ki svoje ladjevje izključno uvaža.

Iz desetih znanstvenih referatov, predloženih kot prispevek k razpravi o ladjedelstvu, in iz današnje razprave je izzvenevala ugotovitev, da izključna usmeritev v gradnjo ladij za izvoz pomeni, da se prostovoljno odpovedujemo nekajkrat večjim dohodkom, ki bi jih lahko ustvarili, če bi gradili ladje tudi za domačo zastavo.

To so tudi dokumentirali. Za gradnjo 39 oceanskih ladij s 520.000 brt, kolikor bi jih potrebovali za obnovo našega ladjevja do konca leta 1972, je treba vložiti milijardo 750 milijonov dinarjev. Družbena akumulacija vsega jugoslovanskega gospodarstva od zgraditve teh ladij in njihovega petnajstletnega izkoriščanja bi znašala skoraj 5 milijard dinarjev in bi bila za več kot sedemkrat večja od družbene akumulacije našega gospodarstva, če bi tako ladjevje gradili za tuje naročnike. Gre pa izključno za devizno realizacijo. Na simpoziju so ugotovili, da je treba vsaj 30 odstotkov zmogljivosti ladjedelniške industrije najeti za gradnjo ladij za domače potrebe.

Udeleženci simpozija so menili, da se je treba lotiti ekonomsko bolj upravičene gradnje ladij za domačo floto, ki prinaša hkrati tudi polnejšo zaposlitev domači industriji, pri tem pa so zahtevali tudi, da je treba dolgoročno urediti kreditiranje gradnje ladij za izvoz in za domače potrebe. Poudarili so, da bi ugodnejši pogoji, ki naj bi jih družba ustvarila ladjedelstvu omogočili tej gospodarski panogi, da bo šla vštric s tehničnim napredkom v svetu. V ugodnejših razmerah bi se v konkurenčnem boju na svetovnem trgu uveljavili dve specifični prednosti našega ladjedelstva pred konkurenco — množična baza kvalitetnih kadrov in samoupravljanje, zasnovano na znanstvenih temeljih.

Zasedanje jugoslovansko-poljske komisije

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). V Beogradu se je danes začelo redno letno zasedanje jugoslovansko-poljske mešane komisije za nadzorstvo nad izpolnjevanjem sporazuma o glinici. Sporazum sta Jugoslavija in Poljska sklenili leta 1965.

Pomoč podjetjem

LJUBLJANA, 8. maja. — Strokovni odbor za obrt pri republiški gospodarski zbornici je organiziral posvetovanje za obrtne organizacije s področja Ljubljane, na katerem so jim zbornični strokovnjaki posredovali informacije in nasvete, kako naj prilagode svoje samoupravne akte spremenjenim določilom noveliziranih zveznih predpisov. Zbornični odbor je želel s tem pomagati zlasti tistim manjšim obrtnim organizacijam, ki nimajo ustreznih specializiranih pravnih in organizacijskih služb ter se pri usklajevanju svoje interne zakonodaje s predpisi srečujejo z dokajšnjimi težavami.

Z. S.

Francoski gospodarstveniki pridejo k nam

PARIZ, 8. maja (Tanjug). Prihodnji teden bo obiskala Jugoslavijo večja skupina francoskih industrijcev in drugih poslovnih ljudi. Francoske gospodarstvenike bo vodil častni predsednik združenja industrijcev Georges Villier. Po pogovorih v zvezni gospodarski zbornici bodo obiskali več gospodarskih objektov v raznih krajih Jugoslavije.

Sporazum s Švedsko

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Danes so bili v Beogradu končani pogovori o sklenitvi sporazuma med Jugoslavijo in Švedsko o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju. Dogovorjeno besedilo sporazuma je v imenu Jugoslavije parafiral načelnik v zveznem zavodu za mednarodno tehnično sodelovanje Miloš Krajačić, v imenu Švedske pa načelnik v švedskem zunanjem ministrstvu Hans Colliander.

Medicinski strokovnjaki odpotovali v Libijo

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Danes je odpotovala v Indijo skupina 42 jugoslovanskih medicinskih strokovnjakov, ki bo delala nekaj časa v libijskih medicinskih centrih in zdravstvenih ustanovah. V zveznem zavodu za mednarodno tehnično sodelovanje so povedali, da bo 12 zdravnikov in 30 medicinskih tehnikov razporejenih na delo v nekatere zdravstvene ustanove v Benghaziju in Tripoliju.

Kulturni domovi „strateške točke“

Tako so predlagali na zveznem posvetovanju o kulturnem življenju na podeželju

BEOGRAD, 8. maja. (Tanjug). Kulturni domovi na podeželju naj bi postali »strateške postojanke« za izvajanje splošne in kulturne politike na podeželju. Tako so menili danes na jugoslovanskem posvetovanju o kulturnem življenju na podeželju.

Posvetovanje je pripravila skupnost kulturnoprosvetnih organizacij Jugoslavije v sodelovanju z več znanstvenimi in kulturnimi delavci iz vse države. Na posvetovanju so poudarili, da bi lahko preko kulturnih domov uresničile svoje programe za podeželje tudi vse družbenopolitične organizacije, šole, zdravstvene ustanove. Tako širok program dela in povečan vpliv kulturnih domov na podeželju pa bi lahko uresničili samo, če bi se te ustanove naslonile na kulturne institucije v mestih, pa tudi če bi upoštevale tradicijo in posebnosti kraja, v katerih delujejo, seveda pa bi morale biti za tako obsežno in vsestransko delo temeljito pripravljene, to se pravi, imeti bi morale strokovnjake in si zagotoviti materialno podlago. Hkrati s tem so sprožili tudi predlog, da bi na podeželju, če je to možno, ustanovili več vzornih kulturnih domov.

Posvetovanje se bo končalo jutri, ko bodo razpravljali o predlogih in verjetno sprejeli podrobnejše sklepe o obravnavanih vprašanjih.

Zagrebčani po poteh gorenjskih partizanov

ZAGREB, 8. maja (Tanjug). Več kot 150 zagrebških študentov, članov odreda »Josip Kraš«, je davi odpotovalo iz Zagreba na partizanski pohod »Po poteh gorenjskih partizanov«. Skupaj s študenti se je odpravilo na pohod tudi 15 delavcev zagrebške tovarne »Josip Kraš« kakor tudi več delavcev, zaposlenih v študentskih domovih.

Med štiridnevnim pohodom se bodo zagrebški študentje ustavili v Lescah, na Bledu, v Bohinju, na Pokljuki in v drugih krajih Slovenije. Na obletnico osvoboditve Bleda, 9. maja, bodo tekmovali v več športnih disciplinah z blejskimi fanti in dekleti.

Kritika zveznega osnutka

Seja komisije CK ZKS za družbena in idejno politična vprašanja prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov

LJUBLJANA, 8. maja. Danes se je sestala komisija centralnega komiteja ZKS za družbena in idejnopolitična vprašanja prosvete, znanosti in idejnopolitično usposabljanje komunistov in razpravljala o rezultatih posvetov s predsedniki ustreznih občinskih komisij in o osnutku resolucije zvezne skupščine o razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravljanju.

V razpravi o odnosu komisije do ustreznih komisij na terenu so podrobneje opredelili delovno področje komisije pri CK ZKS. Posebej so poudarili, da se bo morala komisija močneje angažirati pri idejnopolitičnem usposabljanju komunistov in pri dviganju njihove teoretične kulture. Delo komisije mora po drugi strani zajeti vsa idejna vprašanja na vseh področjih družbenega življenja in ta vprašanja zaostriti s stališča dolgoročne vizije družbenega razvoja. Pri tem naj bo vloga komisije predvsem v boju proti subjektivističnemu in pragmatističnemu odzivanju na probleme, ki v svojih improvizacijah zanemarja širšo idejno vizijo.

Diskutanti so opozorili tudi na prazen prostor, ki nastaja zato, ker se na republiški ravni nihče ne ukvarja z idejnimi problemi, ki nastajajo v družbenih odnosih v gospodarstvu. To je pomembno konkretno vprašanje, s katerim se spopadajo občinske komisije, a so pri tem vse preveč prepuščene same sebi.

V razpravi o osnutku za resolucijo zvezne skupščine je komisija ugotovila, da osnutek sicer prinaša nekatera pozitivna izhodišča, da pa je analiza o vzrokih sedanjega stanja docela nezadostna in da je akcijska vrednost osnutka dvomljiva, ker ne začrtuje konkretnih poti, po katerih naj bi uresničili predlagano zamisel. Diskutanti so menili, da osnutek preveč mehanično prenaša tržno-blagovne mehanizme na šolstvo. Kritizirali so tudi to, da osnutek ne opredeljuje vloge republik in da nikjer ne priznava, da je nacionalni interes, ki ga predstavlja republika, na področju vzgoje in šolstva bistveno odločilen. Komisija tudi meni, da bi resolucija kot zvezni dokument morala bolj poudariti naloge v boju proti nepismenosti. Nazadnje so razpravljalci menili, da bi morala resolucija začrtati zvezo med šolstvom in programi dolgoročnega in srednjeročnega gospodarskega razvoja.

RASTKO MOČNIK

Mednarodne norme za vino

Slovenski vinogradniki se zavzemajo za strogo kontrolo

MARIBOR, 8. maja. Zaščitna znamka za geografsko poreklo in kakovost slovenskih vin je že od začetka leta registrirana v Beogradu, za mednarodni trg pa bo lahko v začetku prihodnjega leta, ko bo že leto dni v uporabi v naši državi. Na včerajšnjem posvetovanju vinogradnikov, ki sta ga pripravila kmetijski zavod v Mariboru in odbor za vinarstvo pri poslovnem združenju Styria, pa je bilo treba rešiti še več odprtih vprašanj, zlasti kako pričeti uresničevati program za zaščito našega vinogradništva.

Sklenili so, da bo stroga določila pri podeljevanju etiket z zaščitno značko za ustekleničena vina treba dosledno izvajati. Proučili so izkušnje francoskih in zahodnonemških vinogradnikov, ki imajo glavno besedo na trgu Evropske gospodarske skupnosti; tem izkušnjam bodo prilagodili svoje ocenjevanje in prodajo vina. Tako bodo izpolnili tudi norme za registracijo zaščitnega znaka v Ženevi in bodo laže izvažali svoja vina.

Pri oznakah geografskega porekla vina bodo upoštevali rajonizacijo vinogradništva v Sloveniji, ki je bila narejena pred leti. Najpomembnejša oznaka na etiketi bo proizvodni okoliš, sorta vina, kakovost, sladkoba in klet, v kateri bo steklenica napolnjena. Pri posebnih vinih bo lahko zapisan tudi podokoliš, v katerem je bilo pridelano. Za določanje stopnje kakovosti, ki jo bodo označevali z visokokakvostno, kakovostno in kakovostno-namizno, bodo uporabljali približno enako število točk kot v Zahodni Nemčiji. Stopnjo alkohola bodo izpustili, navedli pa bodo, ali je vino sladko, polsladko ali suho.

Z vinsko trgovino niso zadovoljni, češ da daje na trg mešana vina, v katerih je tudi veliko južnih vin. Z zvenečimi imeni pa dela zanje reklamo. Ugotavljali pa so, da bodo morali tudi sami delati več reklame za svoja kakovostna vina, da jih bodo porabniki znali ločiti od slabših. Poslovno združenje Styria naj bi ustanovilo posebno komisijo za propagando. Potreben bi bil tudi ustrezen sklad.

J. P.

Zaposlenost po malem naraščа

Lani so v naši državi zabeležili največ brezposelnih – 311.000

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Po podatkih zveznega zavoda za statistiko, ki še niso dokončni, je bilo konec marca letos v družbenem sektorju v naši državi zaposlenih 3,514.000 Jugoslovanov. Od teh jih je v gospodarstvu delalo okrog 2,9 milijona, medtem ko jih je v kulturnih in socialnih dejavnostih ter družbenih in državnih službah okrog 620.000 zaposlenih. Konec januarja je bilo število zaposlenih manjše za 30.000.

V prvih treh letih reforme je število zaposlenih nekoliko padlo, vendar pa je zaposlenost lani začela po malem naraščati. Leta 1963 je bilo v družbenem sektorju 3,390.000 zaposlenih, 1964. leta 3,608.000, 1965. leta 3,662.000, 1966. leta 3,582.000, 1967. leta 3,561.000, lani pa 3,584.000.

Letos je tudi prenehalo naraščati število ljudi, ki iščejo zaposlitev prek zavoda za zaposlovanje. Sicer pa se je število brezposelnih od 1964. leta nenehno množilo. Leta 1964 jih je bilo 212.000, 1965. leta 237.000, 1966. leta 258.000, 1967. leta 269.000, lani pa 311.000.

Sklad solidarnosti srbskih novinarjev

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug) — Združenje novinarjev Srbije je sklicalo za 10. maj v Beogradu ustanovno skupščino sklada solidarnosti. To bo prvi sklad te vrste pri republiških združenjih novinarjev v naši državi. Glavna naloga sklada bo, da bo nudil razne usluge in podporo svojim članom na podlagi vzajemne tovariške pomoči. Posebej bo imel na skrbi organiziranje letovišč in domov oddiha za svoje člane, dajal pa bo tudi pomoč, kredite, jamstva za vse vrste združenega dela in druge dejavnosti članov združenja. Naloga sklada bo tudi, da bo poskrbel za upokojene novinarje, da bo pomagal članom v primerih smrti v družini, v nesrečah pri delu in ob podobnih prilikah.

Več skladišč za krompir

Stališča odbora za semenarstvo pri republiški zbornici

LJUBLJANA, 8. maja. Na predlog predsednika gospodarske zbornice Leopolda Kreseta je odbor za semenarstvo danes proučil, kakšna skladišča za krompir bodo potrebna in na katerih območjih Slovenije, če bodo na območju Trebnjega zgradili tovarno za predelavo krompirja. Sprejel je stališče o potrebnih skladiščih za semenski krompir. Precej razprave je posvetil tudi skladiščem za merkantilni krompir, saj sta ti stvari tesno povezani.

Odbor za semenarstvo se je strinjal s pobudo živilsko kmetijskega kombinata v Kranju, ki že pripravlja gradnjo novega skladišča za semenski krompir z zmogljivostjo 175 vagonov. Za skladišče v Naklem, ki ga zdaj uporablja kombinat za semensko blago, pa je predlagal, naj bi še naprej služilo istemu namenu. O tem naj bi se dogovorile kmetijske organizacije na Gorenjskem, ki pridelujejo semenski krompir, s podjetjem Semenarna.

Ko bo zgrajena tovarna za predelavo krompirja v kosmiče in moko v bližini Trebnjega, bo tudi tam treba pridelovati več semenskega krompirja. Izkušnje namreč kažejo, da dobro seme močno zveča pridelek ali ga celo podvoji. Nova tovarna pa bo — po sedanjih načrtih — lahko predelala letno 2700 vagonov krompirja.

Za oskrbo Ljubljane bo treba zgraditi nekje v okolici mesta, kjer pridelujejo največ krompirja, skladišče za merkantilni in semenski krompir. Zgradile naj bi ga kmetijske organizacije v sodelovanju s trgovskimi. Skladiščenje krompirja v sedanjih hladilnicah, ki jih imajo trgovska podjetja in so bile zgrajene za sadje in zelenjavo, je namreč predrago. Do pomladi stroški skladiščenja prerastejo nakupno ceno krompirja. V skladiščih, zgrajenih predvsem za krompir, pa so stroški veliko manjši.

Novo skladišče za krompir bo potrebno tudi na mariborskem območju. Zastopnik trgovskega podjetja Povrtnina v Mariboru je na seji odbora povedal, da bi ga njihovo podjetje lahko zgradilo v sodelovanju s Semenarno in bi služilo za merkantilni in semenski krompir.

Sredstva za gradnjo predlaganih skladišč bodo dobili verjetno po podobnih pogojih kot jih dobijo v žitorodnih krajih za gradnjo žitnih skladišč.

Med informacijo o letošnjem pridelovanju semen je odbor ugotovil, da se je pridelovanje semen vrtnin nenavadno zmanjšalo, semen žitaric bo precej, zlasti pšenice, pri krompirju pa bo nekaterih sort premalo, nekaterih pa preveč.

JOŽE PETEK

Turistični seminar v Mariboru

MARIBOR, 8. maja — Zastopnik mariborske Turistične zveze je izjavil, da bodo v ponedeljek in torek organizirali v hotelu Slavija za gostinske in turistične delavce dvodnevni seminar o informativni dejavnosti v turizmu. Seminarja se bodo udeležili uslužbenci hotelskih recepcij, turističnih birojev, agencij, avtobusnih postaj in PTT informacij.

Na seminarju bodo obravnavali razvoj turizma od danes, vlogo gostinstva v turizmu, PTT zveze in storitve, letalske in avtobusne zveze, usluge Avtomoto zveze domačim in tujim turistom, zavarovanje motornih vozil tujih državljanov in nezgodno zavarovanje tujih turistov, lov in ribolov, problematiko v zvezi s prijavo nesreč in tatvin, informativno službo v turizmu in kulturnozgodovinske spomenike.

M. K.

Ukinjena prometna omejitev v Srbiji

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Z ukrepom sekretariata za gospodarstvo SR Srbije bo z 10. majem ukinjena začasna prepoved prometa motornih vozil z osnim pritiskom nad 6 ton na cestah I. reda in motornih vozil z osnim pritiskom nad 5 ton na cestah II. reda.

OGLAŠUJTE V „DELU“

Nagrade mesta Zagreba

ZAGREB, 8. maja (Tanjug). Ob dnevu osvoboditve Zagreba je mestna skupščina razglasila sklep o letošnji podelitvi tradicionalnih nagrad mesta Zagreba. Nagrado za znanstveno delo dobijo Vjekoslav Mikecin, dr. Vilko Niče ter Institut za medicinska raziskovanja in medicino dela JAZU. Nagrajenci s področja zdravstva in socialnega varstva so dr. Milivoj Bačić, dr. Pero Bagović in dr. Ivan Vodopija. Za znanstvena dela s področja biologije in patofiziologije dušev nih bolezni je nagrajen dr. Nikola Persić. Plaketi dobita Imunološki zavod v Zagrebu in zagrebška bolnišnica za nalezljive bolezni.

Nagradi na področju vzgoje in izobraževanja sta dobila prof. Ivan Lovreček in Mika Pavlačić, plakete pa glasbena šola »Vatroslav Lisinski«, šolski center za strojništvo in elektrotehniko ter osnovna šola »Milivoje Pavlović«. S področja kulture in umetnosti so nagrajenci prof. Josip Andreis, dr. Lelja Doronić, Vasilij Jordan, Dušan Vukotić; folklornemu ansamblu »Lado« pa je pripadla plaketa.

Nagrajenec s področja telesne vzgoje in športa je sekcija za vaterpolo plavalnega kluba ASD »Mladost«, ki je osvojila naslov najboljše klubske ekipe Evrope.

»Dan Rečanov« v Ljubljani

REKA, 8. maja (Tanjug). S posebnimi vlaki bo 31. maja odpotovalo v Ljubljano najmanj 2000 Rečanov, udeležencev drugega tradicionalnega »dneva Rečanov« v Ljubljani. Ljubljančani želijo, da bi bilo tradicionalno srečanje prebivalcev obeh mest zadnji dan velike mednarodne folklorne manifestacije »Kmečka ohcet« na katero pride tudi poročni par z Reke v značilni noši tega kraja.

Proizvodnja v prvem polletju 10 odstotkov večja kakor lani?

Tako povečanje predvideva zavod za tržne raziskave na podlagi dosedanjih gospodarskih gibanj v naši proizvodnji in potrošnji

BEOGRAD, 8. maja. (Tanjug). Na temelju dosedanjih gospodarskih gibanj v proizvodnji in potrošnji predvideva zavod za tržne raziskave, da bo fizični obseg proizvodnje v prvem polletju letošnjega leta za 10 do 11 odst. večji kot v istem obdobju lani.

Osnovna težnja gospodarske dejavnosti v prvem tromesečju, ki se kaže v hitrem porastu proizvodnje na vseh področjih, se nadaljuje.

Podatki zveznega zavoda za statistiko o gibanju izvoza govore o naglem povečanju izvoza v aprilu, s čimer se domači industriji odpirajo povečane možnosti za plasma blaga. Zavod za tržne raziskave predvideva v prihodnjem obdobju, da bo najbolj porasel obseg fizične proizvodnje v kemični industriji, črni metalurgiji, industriji gradbenega materiala in v barvni metalurgiji, medtem ko se bo porast proizvodnje v drugih vejah gibal okoli povprečne stopnje porasta proizvodnje celotne industrije.

Trgovinske organizacije prav tako pričakujejo povečanje prometa, vendar še vedno ni mogoče pričakovati, da bi se cene docela ustalile. Rezultati konjunkturnega testa zavoda za tržne raziskave kažejo, da bodo pri približno 10 odst. proizvodnje cene porasle, pri 4 odst. pa se bodo zmanjšale.

Za prve štiri mesece letošnjega leta je značilno, da so se zaloge blaga zmanjšale.

Pisma bralcev

Bil sem zelo prizadet

Za prvomajske praznike sem šel na grob svojega brata partizana, ki je pokopan v skupnem grobu v St. Rupertu pri Velikovcu.

Po pripovedovanju domačinov je v grobu pokopanih okoli 80 naših borcev.

Postavili so jim lep spomenik z napisom »Padlim v borbi proti fašizmu«.

Globoko pa sem bil užaljen in prizadet, ko sem videl, da je spomenik ponesnažen in pomazan z blatom.

Ker smo s sosednjo Avstrijo v zelo dobrih prijateljskih odnosih tako na gospodarskem kot kulturnem področju, sem mnenja, da taki izpadi prenapetežev našim sosedom niso v čast.

Nesporazume, ki so še, bi lahko urejali ljudje s kančkom srčne kulture na drugačen način. Žrtve zadnje vojne pa naj bi pustili v miru.

LOJZE TONI
Zadvor 5
pri Ljubljani

S strupi ne delajmo škode!

Že odkar uporabljajo strupe za zatiranje škodljivcev, opažamo, da poginejo za temi strupi tudi živali, ki so koristne, pa tudi priljubljene — še več, strupi uničijo večkrat tudi del žive narave, ki jo imam rad ne samo jaz, temveč vsi prijatelji narave. Naj opišem samo nekaj takih primerov.

Odkar uporabljajo sadjarji v boju proti voluharjem strupe zlasti endrin, ki ga prše kar po travi, javljajo lovske družine, da poginja divjad. Prav tragičen primer se je odigral lansko jesen na območju LD Pesnica. Podrobneje ga opisuje »Lovec«, ki omenja, da je bila v delu lovišča zastrupljena skoraj vsa srnjad. Tudi sam sem videl v lovišču LD Višnja gora mrtvo srnjad — žrtev endrina. Mnenja sem, da se srnjad na ta strup nikakor niti počasi ne more privaditi, kot so nekateri trdili. Za poginulo srnjad, zastrupljeno z endrinom, je sicer dobila sosednja LD Grosuplje od KK Grosuplje delni odškodninski zahtevek, naši lovski družini pa so priporočili, da naj srnjad in zajce na ogroženih območjih odstrelijo! Le kje je tu etika in morala?

Pri tem pa se postavlja še vprašanje, če škoda po voluharju odtehta poginulo divjad? In ali kmetijci, če že nimajo zavarovanih — ograjenih površin, niso dolžni strup polagati tako, da ne bi škodoval divjadi? V tem primeru naj bi strup polagali pod površino zemlje.

V pretekli zimi sem naše! na območju pol hektara zelene površine čez 20 ptic pevk, ki so mrtve ležale blizu oskrbovanih ptičjih krmilnic. Ko sem našel prve, sem mislil, da so poginile zaradi mraza, ker pa so poginjale tudi v toplejših dnevih, sem zadevo raziskoval in dobil tole pojasnilo: tudi na drugih mestnih področjih so poginile ptice, in to za strupom, položenim podganam.

Na to, da je v okolici poginilo nekaj mačk, nisem bil pozoren, čudno pa se mi je zdelo, da so začeli bolehati tudi moji psi. Mnogo pasjih bolezni ima podobne znake, zato sem bil v dvomih, kaj se s psi dogaja. Ko pa je pes prišel v nezavarovanem kletnem prostoru na podganji strup, sem pomislil, da je moral pes do takega strupa priti že prej in da bo zanj zadnji obrok že smrten. Hiter ukrep na veterinarski klinki je le preprečil najhujše — pogin mnogo obetajočega pasemskega psa. V izbruhani hrani so ugotovili večjo količino strupa cumarin, ki razkraja kri.

In spet se je zgodilo pred nekaj dnevi, da me je ob sprehodu ob nabrežju Ljubljanice opozoril otrok na položene strupe; položeni so bili za grmiči ob vodi. Sprašujem se, ali je res tako težko odpreti nekaj kanalskih jaškov in vanje položiti strup ter tako preprečiti, da bi do njega prišle živali, ki jim ni namenjen? Menim, da vidi pologalec strupov pri izvajanju odloka o deratizaciji le boj proti podganam.

Odgovornost ali neodgornost? Ali niso v teh primerih prekoračene norme, ki jih določa zakon?

Želim pojasnilo na nekaj vprašanj. Kakšna je praksa izvajanja raznih strupitev in kolikšna je odgovornost za neodgovorno zastrupljevanje, če poginejo tudi ptice, čebele, srne in psi? Ali ni mogoče z zakonom podrobneje določiti, kako se mora strup polagati? Ali društva za zaščito živali in prirode lovska in podobne organizacije, ki jim je skupnosti poverila tudi skrb za zaščito in ohranitev narave, ne morejo temeljiteje ukrepati proti nepravilnemu ravnanju s strupi? In končno, kakšne so možnosti za zdravljenje zastrupljenih domačih živali? To verjetno ne zanima le mene, temveč vse ljubitelje živali, zlasti pa psov in divjadi?

CIRIL POGAČAR,
Ljubljana,
Prijateljeva 19

Mladovac je mesto v Srbiji

V Delu z dne 6. maja 1969 sem brala članek z naslovom »Šaljivec v stotinajstem letu«, podpis: E. U.

V članek se je vrinila napaka. Pisec je premestil mestece Mladenovac v Vojvodino, toda Mladenovac ni v Vojvodini, temveč v SR Srbiji. Novinarji bi morali biti zelo natančni ljudje, zakaj javnost črpa največ informacij iz časopisov.

Tega ne pišem iz hudobije, temveč zato, ker me moti, kadar preberem kakršnekoli netočne podatke.

Tako sem minuli teden gledala in poslušala na televiziji oddajo »Kulturne diagonale«. Oddaja je govorila o čistosti in lepoti slovenščine v vsakdanjem življenju, o novinarskem jeziku in o jeziku na televiziji. Lektor za jezik na televiziji je, medtem ko je govoril o jedrnatem izražanju, omenil tudi Julija Cezarja. Pri tem je omenil tudi njegov znani kratki in jedrnati izrek »Veni, vidi, vici« in dejal, da ga je Cezar izrekel, ko je osvajal Galijo. Cezar je nekaj let osvajal Galijo, ta njegov izrek pa izhaja iz osvajanja Azije; zgodovina nas uči, da je Cezar »z neverjetno hitrostjo« prispel iz Egipta v Azijo, brez posebnega truda premagal Farnaka in lakonsko sporočil v Rim o svoji zmagi: »Veni, vidi, vici«. (Prišel sem, videl, zmagal).

Morda je to nekaterim majhna napaka, vendar mislim, da bi morali biti podatki vselej točni, zlasti pa kadar nam jih posreduje televizija, zakaj televizijo spremlja na sto tisoče gledalcev in poslušalcev.

Za primer sem vzela radio, televizijo in tisk, ker sta to najbolj razširjeni sredstvi za obveščanje javnosti.

LJUBICA GREGORAČ,
Ljubljana,
Šišenska 1-B/III

Odgovori na vprašanja

Prispevek iz skupnega dohodka občanov

J. F. — Ali je tudi osebni dohodek, ki ga dobiva jugoslovanski državljan v tujini, zavezan plačilu prispevka iz skupnega dohodka občanov?

ODGOVOR: Po 2. odstavku 117. člena zakona o prispevkih in davkih občanov je zavezanec za prispevek iz skupnega dohodka občanov tudi jugoslovanski državljan, ki dobi osebni dohodek pri jugoslovanskem predstavništvu ali jugoslovanski organizaciji v tujini, toda le, če se od takega osebnega dohodka v tujini ne plačuje prispevek oziroma davek.

Dodelitev otrok ob razvezi zakona

H. D., Lj. — Ali je res, da lahko sodišče ob razvezi dodeli otroke v varstvo in vzgojo tudi tistemu od staršev, po čigar krivdi je bil zakon razvezan?

ODGOVOR: Ko sodišče odloča, komu naj se ob razvezi zakona zaupajo v varstvo in vzgojo otroci, se ozira izključno le na korist otrok, zato lahko po izrečni določbi 3. odstavka 65. člena temeljnega zakona o zakonski zvezi zaupa varstvo in vzgojo otrok tudi tistemu izmed staršev, po čigar krivdi je bila zakonska zveza razvezana, če to zahtevajo koristi otrok.

Rekord Raven

Tudi prodaja v prvem letošnjem četrtletju za 41,2 odst. večja kot v istem obdobju lani – Nove oblike združevanja

Dve razmeroma težki leti za ravensko železarno je sanacijski načrt, ki so ga sprejeli za letošnje leto, povsem izbrisal z bremeni vred iz poslovnih knjig. V letošnjem prvem četrtletju so dosegli uspehe v proizvodnji, ki so presegli pričakovanja. Nekaj primerjav zgovorno pove, da je bil start v letošnje poslovno leto zelo ugoden. Medtem ko so lani v istem času dosegli 55.617 ton skupne proizvodnje, so je v prvem četrtletju letos dosegli 65.418 ton, ali za 17,6 odstotkov več kot lani. Proizvodnja je porasla za 12 odstotkov, fakturirana realizacija pa kar za 41,2 odstotka.

Takšna dinamika proizvodnje obeta, da bodo letos dosegli 306 milijonov Ndin, kolikor so jih predvideli z načrtom. Prvo četrtletje letos namreč pomeni v vseh pogledih rekordno četrtletje, ker ravenska železarna v svojem obstoju še ni dosegla takšne realizacije. Pri pregledu letošnjih dosežkov seveda ne primerjajo samo lanskega četrtetja z letošnjim, ampak celotno letno povprečje merijo z lanskimi in letošnjimi prvimi meseci. Tudi ta povprečna primerjava pove, da je letošnje proizvodnje za 8,1 odst. več, vrednost fakturirane realizacije pa se je povečala za 20,2 odst.

Če se bo tako ugoden razvoj nadaljeval skozi vse leto, bo kolektiv železarne letos spet zagospodaril s 16 milijoni dinarjev skladov. Povprečno število zaposlenih se je letos v prvem četrtletju povečalo za 2,2 odst. v primerjavi z lanskim. Osebni dohodki so se v primerjavi za ti dve obdobji povečali za 9,7 odst. Zato pa se je tudi produktivnost povečala za 14,8 odst.

Kljub tako ugodnim rezultatom seveda niso brez težav in problemov. Podjetje je namreč sredi velikih investicijskih del, ki bodo letos in v prihodnjem letu zaokrožila in dopolnila železarno z novimi kapacitetami. Najeti kredite, kratki odplačilni roki in višina anuitet, poleg nezadostnih obratnih sredstev in dolžnikov neugodno delujejo na finančni položaj podjetja. Iz razvojnega programa, ki je usklajen tudi z ostalima slovenskima železarnama, je razvidno, da akumulativnost železarne skupaj z amortizacijskim skladom ne bo zadoščala za pokrivanje anuitet investicijskih kreditov, ki zapadajo v odplačevanje od leta 1970 dalje. Zato so bili dosedanji ukrepi izvršnega sveta in tudi občinske skupščine pri zmanjšanju določenih dajatev koristen ukrep, ki mu bodo morale slediti tudi olajšave pri odplačilnih pogojih. Če ti ukrepi ne bi sledili, bi utegnili zavreti sedanji zelo ugoden razvoj.

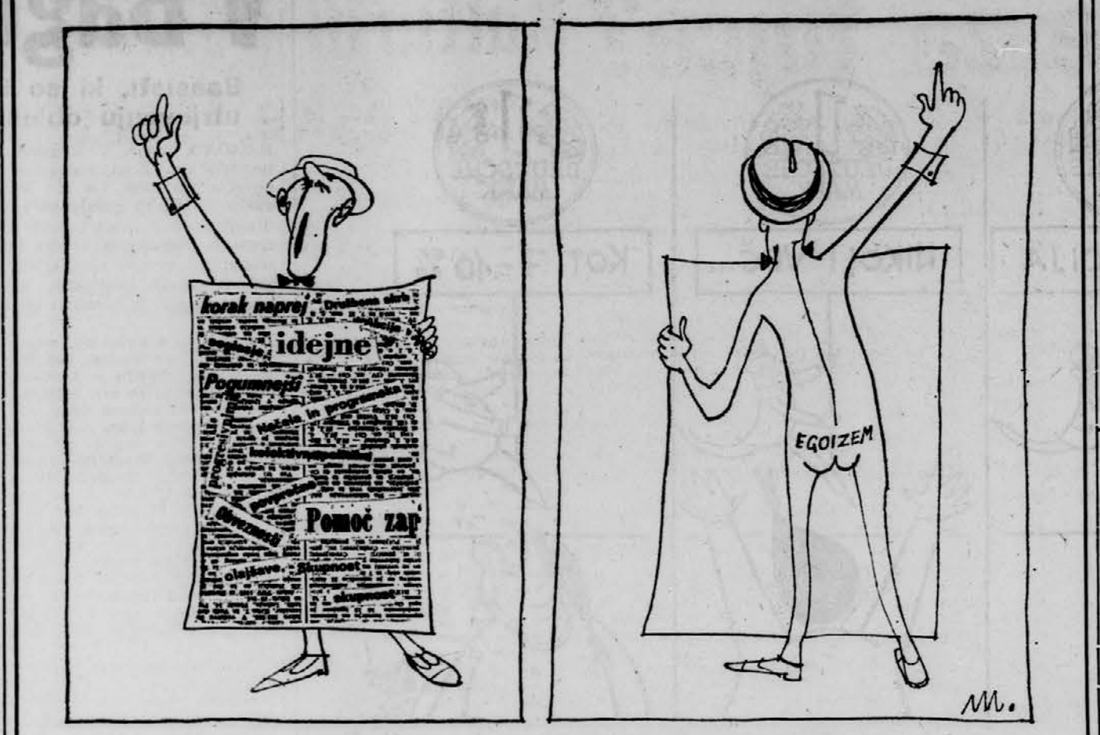
Letošnji uspehi v proizvodnji in prodaji seveda niso naključni. S sanacijskim načrtom so uvedli vrsto organizacijskih, tehnoloških, programskih in poslovnih izboljšav in novosti. Ti ukrepi so zajeli vse proizvodne obrate, odnose med njimi, poslovanje uprave in pomožnih služb. Za večino končnih proizvodov so izdelali normativne planske stroške, izpopolnjujejo skladiščno poslovanje, reorganizirali so celotno organizacijo priprave dela in uvedli nov način planiranja kapacitet, rokov izdelave in nadzora, nove postopke pri naročanju reprodukcijskega materiala in koordinaciji med proizvodnjo, nabavo in prodajo. Na podlagi teh ukrepov bodo dobili stalen dotok dokumentacije, ki bo osnova za obdelavo podatkov na visoki mehanografiji. Vse to seveda vpliva na zniževanje poslovnih stroškov. Med spodbudnimi ukrepi za zboljšanje tehnologije so tudi razpisane nagrade za rešitev konkretnih problemov pri zniževanju proizvodnih stroškov.

V proizvodnem programu pa je odločilen premik k vrednejšim proizvodom. Opuščajo nerentabilne proizvode in osvajajo nove, ki prinašajo več dohodka in so za domači in tuji trg zanimivejši. Kvaliteta ravenskega jekla in končnih proizvodov si je danes že zagotovila takšen sloves, ki omogoča železarni soliden nastop na vseh tržiščih. Železarna Ravne pa v zadnjem času navezuje tudi uspešne poslovne stike z manjšimi kovaškimi in kovinsko predelovalnimi podjetji, ki bi se lahko v poslovno tehničnem sodelovanju tesneje navezala na ravenski jeklarski program, uporabila solidno strokovno in znanstveno kadrovsko pomoč in obogatila svojo proizvodnjo z vrsto novih proizvodov, dosegla trdnejše mesto v prodaji za domači in še zlasti tuji trg in sploh izkoristila vse materialne in strokovno tehnične prednosti, ki jih ravenska železarna omogoča.

Ni dvoma, da so letošnji uspehi ravenskih jeklarjev spodbuda za hitrejše poslovno združevanje velikih železarskih kolektivov in tudi manjših podjetij, ki so lahko koristna in uspešna »podaljšana roka« bazičnega železarstva.

DRAGO VRESNIK

MILAN MAVER: NAČELNOST (SPRED IN ZAD)

Podražitev sladkorja za konzervno industrijo

Komisija za gospodarstvo ZIS je te dni sprejela predlog odloka, po katerem naj bi uvedli posebno uvozno dajatev (prelevman) pri uvozu sladkorja, in sicer v višini razlike med uvozno ceno in proizvajalčevo domačo ceno, kar bo imelo za posledico znatno podražitev sladkorja za predelavo v industriji sadnih konzerv. Problem uvoznega sladkorja se vleče že nekaj let. Jugoslovanska proizvodnja sladkorja je zadnja leta znatno presegla domače potrebe in ima velike neprodane zaloge, hkrati pa v znatnih količinah uvažamo sladkor. Leta 1967 smo proizvedli 451.000 ton sladkorja, kljub temu pa smo ga še uvozili 131.000 ton. Lani smo morali zaradi velikih zalog omejiti pridelovanje sladkorne pese in s tem tudi sladkorja na 361.000 ton, kljub temu pa smo še uvozili 68.000 ton sladkorja. Na prostem svetovnem trgu, ki obsega le manjši del mednarodnega prometa, se giblje cena sladkorja globoko pod proizvodnimi stroški. Industrija je lahko uvažala doslej sladkor za proizvodnjo sadnih konzerv za izvoz po teh dumpinških cenah, ki se gibljejo pod 1 din za kilogram, medtem ko znaša domača proizvajalčeva cena 2.30 din. Precej tega cenenega sladkorja pa je šlo proti predpisom tudi za druge namene.

F. S.

Povečan odkup živine

Po dveh letih nazadovanja je letos oživel tudi odkup vina

Zaradi znanih težav pri izvozu živine je lani močno nazadoval tudi odkup klavnih goved. Letos je tržni položaj nekoliko ugodnejši.

Po podatkih republiškega statističnega zavoda je v prvem četrtletju odkup klavne živine dosegel v Sloveniji 16.000 ton nasproti 13.900 lani, še vedno pa zaostaja za letom 1967, ko je v prvem četrtletju znašal 18.700 ton. Pitališča odkupujejo le malo telet za pitanje, zato je nadalje velik odkup klavnih telet, ki je v prvem četrtletju dosegel 2460 ton (kakor lani), medtem ko se je prejšnja leta gibal okrog 1500 do 1600 ton v tem četrtletju. Znaten pa pa je tudi letos odkup prašičev s 4290 tonami v prvem četrtletju. Celotna vrednost odkupljene živine se je sicer popravila od 119 na 128 milijonov din, še vedno pa je manjša kakor leta 1967, ko je v prvem četrtletju dosegla 151 milijonov.

Nazadržno narašča potrošnja perutninskega mesa. Letos se je v prvem četrtletju povzpel odkup perutnine na 3128 ton nasproti 2176 in 1464 tonam v enakem obdobju prejšnjih dveh let. Prav tako se nadalje povečuje odkup mleka. V prvem četrtletju so družbena in zasebna gospodarstva oddala 30,5 milijona litrov mleka nasproti 27,9 in 22,5 milijona litrov v enakem obdobju prejšnjih dveh let. Jajc je bilo odkupljenih 8,8 milijona kosov, za 10 odst. več kot lani. Po dveh letih nazadovanja je letos oživel tudi odkup vina, ki se je povečal na 34.870 hl nasproti 24.960 hl lani v tem četrtletju.

F. S.

SZDL ni treba buditi od mrtvih

Nekaj misli k članku dr. Vojana Rusa pod naslovom »Socialistična zveza — videz ali resnica«

(Nadaljevanje in konec)

Menim, da je bila Socialistična zveza tista, ki se je nekaj let nazaj energično zavzemala za reševanje problemov družbenih služb, šolstva, zdravstva, skrbi za člane zveze združenj borcev NOV itd. skratka za urejevanje vseh zadev na družbenem področju, kjer beležimo že znatne rezultate.

V nobenem dokumentu Zveze komunistov nisem zasledil, da je organizacija Zveze komunistov edina, ki vodi delo v naši družbi sploh ali delo v Socialistični zvezi. Proces odgovornosti članov, kot enakopravnih udeležencev v Socialistični zvezi, v samoupravnih organih in drugih družbenopolitičnih organizacijah, se je pričel s VI. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije. Številne resolucije ali pomembnejši dokumenti organizacije Zveze komunistov, tako jih razumem, poudarjajo, da morajo biti člani Zveze komunistov najaktivnejši del naše družbe, v organizaciji Socialistične zveze, v samoupravnih organih in drugih družbenopolitičnih organizacijah in društvih.

Odgovornost članov Zveze komunistov je večja, delo težje, ker s svojim delom, z vzgledom, z argumentiranimi mnenji, predlogi podpirajo ali zavračajo takšna ali drugačna stališča. To ne pomeni vodstvene vloge članov Zveze komunistov, temveč trdim, da prav nasprotno, člani Zveze komunistov morajo svoja mnenja, svoja stališča podvreči širši razpravi, okolju, kjer živijo, kjer delajo, kjer ustvarjajo. Praksa kot najboljši verifikator posameznih idej, stališč, predlogov, zavrne ali sprejme, podpira ali ne podpira prizadevanja občanov, ne glede na članstvo Zveze komunistov. Mislim, da je za člane in organizacijo Zveze komunistov precej huda obtožba, češ da delajo člani Zveze komunistov v samoupravnih organih in v organizaciji Socialistične zveze pod posebno zaščito.

V članku je preveč pesimističnega pogleda na organizacijo Socialistične zveze. Pospoševanje delovanja Socialistične zveze iz ožjega ljubljanskega področja ni in ne more biti splošno za organizacijo Socialistične zveze v Sloveniji in Jugoslaviji. Delovanje Socialistične zveze je tudi v ljubljanskih občinah podobno občinam izven Ljubljane, čeprav zaradi velike koncentracije ljudi, zaradi več ali manj rešenih problemov, ki jih imajo prebivalci takšnih mest, specifično ni takšna, kot je v drugih občinah in zato pospoševanje delovanja Socialistične zveze na slovenske razmere ali jugoslovanske ni pravilno. Prepričan sem, da je tudi v občinah Ljubljane dejavnost organizacije Socialistične zveze podobna, kot jo omenjam, ter da je dr. Vojan Rus izhajal bolj iz delovanja Socialistične zveze v okolju, kjer živi, kjer ustvarjalno dela.

Menim, da je najlepši dokaz vplivov organizacije Socialistične zveze na politiko in na družbena dogajanja udeležba na kandidacijskih konferencah, na volitvah, kjer je Socialistična zveza pokazala, da je živa organizacija.

Sem kritičen in kritiko vedno pozdravljam, toda v njej morajo obstajati predlogi za odstranitev pomanjkljivosti in optimistično razpoloženje do družbenega razvoja.

V celoti pa soglašam, da samo s sestanki Socialistične zveze še nismo storili dovolj, temveč je potrebno metode delovanja izpopolnjevati in kontrolirati, ali se sprejeta stališča izvajajo.

Članka nisem napisal zaradi tega, ker bi želel biti »linijski«, temveč zato, ker trditve v članku pisca niso točne, ker so pospložene na osnovi dela organizacije SZDL ožjega ljubljanskega območja in ker bi bilo prav, da še drugi občani in člani Socialistične zveze povedo svoja mnenja, stališča in poglede v zvezi s programskimi izhodišči organizacije Socialistične zveze Slovenije.

VINKO GOBEC

Dejavnik enakopravnosti in integracije

Predsednica Vida Tomšičeva o izkušnjah, vlogi in nalogah zbora narodov zvezne skupščine med dvema mandatnima obdobjema

Slovenska izdaja »Komunista« objavlja v današnji številki odgovore predsednice zbora narodov zvezne skupščine Vide Tomšič na nekaj vprašanj o dosedanjem delu in prihodnjih nalogah zbora, ki je po izglasovanju ustavnih amandmajev v letih 1967 in 1969 postal osnovni splošno pristojni zbor skupščine. Zaradi aktualnosti sestavek delno ponatiskujemo.

Smisel »skupščinske vladavine«

V čem je bistvo »skupščinske vladavine«, o kateri pri nas govorimo?

POD »skupščinsko vladavino« smo ob sprejemanju ustave razumeli novo vlogo skupščin, ki kreirajo politiko, ne pa, da samo podpirajo vlado ali ji oponirajo. Sama skupščina se ne pojavlja v vlogi vlade nad ljudmi, ampak postaja instrument delovnih ljudi za upravljanje skupnih družbenih zadev, torej za upravljanje s stvarmi. Takšna »skupščinska vladavina« se seveda lahko uveljavi samo v razmerah deetatizacije in samoupravne demokratične integracije. Skupščinski mehanizem ne bi mogel prevzeti nase vloge razsodnikov niti med republikami niti med sektorji družbenega dela. Nasprotno — vse to mora vedno bolj postajati neposredna vloga samoupravnih organov delovnih organizacij, občin, republik. Smisel skupščinske vladavine ne bi bil uresničljiv tako, da bi namesto vlade sedaj skupščine upravljale s sredstvi razširjene reprodukcije. To bi bila poslabšana izdaja etatizma!

Deetatizacijo pogosto poenostavljeno obravnavamo le kot proces decentralizacije državne oblasti iz federacije na republiko in občino. Deetatizacija pa pomeni kvalitativno spremembo samega proizvodnega odnosa, ki nastaja s tem, da namesto države proizvajalci in delovne organizacije odločajo o ustvarjenih sredstvih za razširjeno reprodukcijo. Ne gre za to, da bi zvezno državo zamenjali z nacionalno, z republiško oziroma komunalno. Takšna decentralizacija bi v bistvu pomenila enak družbeno-ekonomski odnos, tako da bi namesto ene centralne države imeli več malih »državic«, ki bi v imenu človeka razpolagale s sadovi njegovega dela. Čeprav so znatne razlike med vlogo republike in občine, vendar sama decentralizacija še ne pomeni samoupravljanja in reforme.

Prav zato, ker so skupščine pri nas kot delovna telesa izraz potrebe samoupravljavcev po dogovoru, zakonitosti in lastni državnosti, jih je mogoče razvijati le v procesu deetatizacije.

Ko ste že začeli govoriti o vlogi zvezne skupščine v našem sistemu, bi želeli, da nam poveste nekaj o tem, kakšne odnose bo imel zbor narodov z republikami in kako bo uveljavljal njihov vpliv v zvezi?

KADAR govorimo o uveljavljanju zbora narodov v zvezni skupščini, tedaj ne gre za to, da bi se republike zdaj pojavljale prvikrat v zvezi. Nasprotno. Tudi v času, ko zbor narodov še ni imel aktivnejše vloge, so republiška vodstva vplivala na sklepe federacije. Takrat je bilo tudi na neki način v veljavi načelo paritete, le da je dogovor potekal v drugih forumih zunaj skupščine, predvsem v partijskih in vladnih. V vseh teh forumih so bili odločujoči predstavniki republik.

Pri uveljavljanju zbora narodov v zvezni skupščini torej ne gre za to, da bi se sedaj republike prvič pojavile kot enakopravne v organih federacije, marveč predvsem za to, kje in kako se pojavljajo, v katerih organizmih in kako bodo nastajali skupni, »zvezni« sklepi. To se pravi, da je nasproti prejšnjemu načinu odločanja v imenu ljudi razvoj samoupravljanja zahteval, da se odloča javno in v skupščinskih telesih, v javnih demokratičnih razpravah. Zato nova vloga zbora narodov ne izraža samo potrditev enakopravnosti narodov in narodnosti pri nas, temveč tudi dozorevajoči samoupravni demokratizem.

Nova kvalitetna stopnja federacije

Kaj mislite o mnenju nekaterih, da bi bilo dovolj, če bi imeli v federaciji samo zbor narodov?

KOLIKOR se spominjam, v ustavni razpravi to mišljenje ni bilo zelo razširjeno. Je pa v zvezi že prej obravnavane dileme ali samo decentralizacija ali tudi in predvsem deetatizacija. Na strukturo zvezne skupščine je gledati z vidika, da je v nepartijski demokraciji, ki raste iz samoupravljanja, izredno pomembno, da ne zožujemo vpliva na organizme, ki sprejemajo tako odločilne sklepe za življenje ljudi ne le kot pripadnikov narodov, ampak tudi kot delavcev. Nasprotno — omogočati moramo, da pride čimveč resničnih družbenih interesov do neposrednega soočanja pri iskanju rešitve, ki bo najboljša ne zato, ker bi lahko zadovoljila vsakogar, marveč kolikor bo obenem napredna in realna.

V tej zvezi bi rada poudarila znano dejstvo, da je v SFRJ uveljavljanje enakopravnosti narodov in socialističnih družbenih odnosov neločljivo povezano. Boj za osvoboditev dela je in bo potekal vselej kot konkreten boj znotraj posameznega naroda in za enakopravnost med narodi. En boj črpa svoje sile iz drugega in pospešuje revolucionarno preobrazbo družbe.

V zvezni skupščini je zbor narodov sicer tudi izraz že v družbenoteritorialnih skupnostih razvijajoče se samouprave, saj so delegacije voljene od vseh zborov republiških skupščin. Zbor narodov kot splošno pristojen zbor v zvezni skupščini bo nastopal v dvodomnem odločanju obenem z enim od zborov delovnih skupnosti, ki so izvoljeni po proporcionalnem sistemu. Ti zbori predstavljajo interes delavca na delovnem mestu ter občana v njegovi komunalni oziroma interesni skupnosti. V naših skupščinah ne gre več za predstavništvo abstraktnega državljana in njegovega poslanca, na katerega prenaša svojo pravico, temveč za stalno ustvarjalno povezavo človeka pri delu z organizmi, ki sklepajo o pogojih njegovega dela in življenja. Poslanec je predvsem organizator te povezave. Če bi zvezno skupščino sestavljal le zbor narodov, bi to bolj ustrezalo decentralizirani oblasti, v kateri se državne delegacije pridejo pogajat za določene sklepe, kot pa neprestanemu samoupravnemu dogovarjanju delovnih ljudi in narodov in izvrševanju iz tega rastoče oblasti.

Sodeč po vaših besedah, gre za osvoboditev delavskega razreda. Kako si zamišljate to osvoboditev?

OSVOBODITEV delavskega razreda je možna samo, če delavski razred prevzame oblast in spremeni svoj položaj v proizvodnem in družbenem odnosu. Šele tedaj »brezdomovinski« proletarec dobi svojo domovino, ki pa ni niti podložna niti hegemonistična. Samo tedaj je narodna osvoboditev stvarna, narod je resnično osvobojen, kadar prevladajo v njem napredne družbene sile pod vodstvom delavskega razreda v boju za uresničitev njegove zgodovinske naloge.

Kako si tedaj zamišljate samoupravno integracijo?

SAMOUPRAVNA integracija delovnih ljudi in narodov je možna le ob popolnem uveljavljanju delavskega samoupravljanja in samoodločbe narodov, torej niti na račun izkoriščanja dela drugega človeka niti na škodo drugega naroda. Ko se bojujemo za svoje pravice, za enakopravnost svojega naroda, jezika, hkrati v enaki meri spoštujemo in se bojujemo za pravice sočloveka in drugih narodov. Le na takih temeljih je lahko sožitje trajno in trdno.

Ali pomeni to novo kvalitetno stopnjo naše federacije, ki tako izgublja še zadnji videz centralistično urejene države in dobiva podobo sodobno organizirane federativne skupnosti?

KO SO se narodi, narodnosti in delovni ljudje Jugoslavije odločili za skupno državo iz svojih življenjskih interesov ter se dogovorili, da bodo pomembne zadeve izvrševali skupno, ne gre več toliko za vprašanje: centralizem da ali ne, ampak za vprašanje, kako nastajajo skupne odločitve in kako se večnacionalna skupnost združuje, ali za ceno podrejanja ali po metodi maksimalnega usklajevanja vseh interesov.

Moderna družba namreč, o kateri govorite, ne prenaša dobro atomizacije, razdrobljenosti. Zbor narodov in celotna struktura zvezne skupščine naj bi omogočala, da bodo sklepi v njej nastajali resnično po načelu demokratičnega centralizma kot izraz samoupravljanja in oblasti vseh subjektov federacije. Dejstvo je, da se mora marsikatera stvar v moderni družbi centralno urejati. Toda pri nas so se prej na tej potrebi krepile birokratsko-etatistične sile, ki so se v obrambo svojih pozicij povezovale z bivšimi unitarističnimi in hegemonističnimi težnjami ter preraščale v oblast nad družbo, v glavno oviro razvoju samoupravljanja, saj je bil proizvajalec obravnavan le kot izvrševalec sklepov političnega vodstva.

Ko smo pričeli proces samoupravljanja in deetatizacije, smo začeli postavljati stvari z glave na noge. Ne zanikamo potrebe po dogovoru in integraciji, zanikamo pa etatistični in administrativno centralistični sistem vodenja družbe na temelju odvzemanja sredstev razširjene reprodukcije od delovnega človeka, kar je glavni vir odvzemanja vseh drugih demokratičnih in človeških pravic.

Če bomo resnično likvidirali državnoetatistični sistem in ga bodo zamenjali razni organizmi, povezani neposredno s človekom pri delu in pod njegovim vplivom — poleg skupščin mislim predvsem tudi na razvejene oblike samoorganiziranega gospodarstva in družbenih služb — bomo v prihodnje v marsikateri stvari sprejemali skupne sklepe na raznih ravneh, tudi v okviru federacije, za katere smo danes prepričani, da jih ni treba urejati na stopnji federacije, administrativno. Sicer pa verjetno nimamo »modela« sodobno organizirane federacije, ki bi imela manj skupnih odločitev — procesi teko v obeh smereh: v smeri večje vloge človeka in naroda in večje povezave. Integracije in dogovarjanja v svetu, v okviru Združenih narodov in zunaj njih kažejo, da z razvojem raste tudi potreba po dogovoru o takih stvareh, za katere danes pri nas čutimo, da jih je potrebno decentralizirati, kot na primer na področju zdravstva, šolstva itd. V drugih organizmih — mednarodnih in tudi meddržavnih — že nastajajo dogovori npr. o enotnih učbenikih matematike, fizike itd. Danes pri nas predvsem odklanjamo paternalistična in padronalistična mišljenja, ki so tudi vodila v deformacije, češ da je federacija čuvar naše enotnosti, socializma, naše neodvisnosti. Taka pozicija je tipično etatistična in birokratska, prevzema skrb za življenjske interese človeka in naroda in s tem izraža stalno nezaupnico delovnemu človeku, da bo lahko skrbel sam za sebe, in nacionalistično deli narode na državotvorne in nedržavotvorne.

Hierarhija ni razdelitev pristojnosti

Ne gre torej za delitev pristojnosti?

ZA NEKATERE poglede na naš družbenopolitični sistem je značilno, da predvsem poskušajo opredeljevati ravni in pristojnosti, na katerih se določene stvari rešujejo. Po mojem mnenju gre predvsem za zavarovanje položaja človeka v delovnem procesu, njegovih pravic in možnosti, da se uveljavlja pri sklepanju o svojih in družbenih zadevah neposredno ali po svojih delegatih v skupščinah. Gre za posebno vrsto nehierarhičnega sodelovanja in jasne opredelitve odgovornosti posameznih organov.

V zvezi s tem bi opozorila npr. na vprašanje zakonodaje, ki nam povzroča mnogo težav. Ko smo začeli razpravljati o spremembi ustave — na to področje smo tudi energično posegli z ustavnimi amandmaji — smo lahko ugotovili, da dosedanje formulacije glede zakonodajnih pristojnosti niso bile edini vzrok, ki je pripeljal do tako grobe uzurpacije zakonodajnih pravic zvezne skupščine, kakršni smo bili priče. Zvezna zakonodaja je nesporno skoro popolnoma zožila področje republiške in samoupravne zakonodaje tudi tam, kjer je bila njihova pristojnost jasna. Očitno torej ni bilo odvisno samo od neskladnosti nekaterih ustavnih določb z duhom iste ustave, kakor od odnosov sil, ki so se pa pojavljale na vseh ravneh. Najmočnejše so bile v federaciji, svojo moč pa so črpale tudi iz teženj, ki so prihajale iz občin in republik in skušale urejati svoje zadeve s silo državnih in političnih organov federacije. Pogosto so zahtevali od zvezne skupščine, da odloča in rešuje stvari, katere bi morali izbojevati v delovni organizaciji, občini ali republiki. Največ je seveda bilo intervencij v korist prelivanja sredstev med razvitimi in nerazvitimi, za večjo udeležbo na državnem kapitalu in podobno. Vse to je stalno prenašalo pristojnosti in odgovornosti v center, ki smo ga zaradi prav teh pozicij upravičeno napadali. S tem seveda ne branim tistih sil v organih federacije, ki so tako vlogo radi sprejemali in v preteklem obdobju pretvarjali tudi skupščino bolj v demokratično fasado ali v glasovalni stroj kakor pa v ustvarjalca politike. Hočem le opozoriti, da se je treba bojevati proti birokratskemu etatizmu na vseh ravneh, ker se sicer medsebojno pogojuje.

Ustavni amandmaji zakonodajno vlogo federacije postavljajo bistveno drugače od dosedanje prakse. Zvezna skupščina je letos že sprejela obsežne sklepe glede zakonodajne politike federacije in nove skupščine čaka delo na reviziji in kodifikaciji celotne zvezne in republiške zakonodaje. Revizija naj končno uskladi zvezno zakonodajo ne samo s črko, temveč tudi z duhom ustave, ki jo imenujemo »ustava delovnega človeka in samoupravljanja«. Pri tem bo pomembna in nujna pravočasna aktivnost republiških skupščin.

Doslej je bila enotnost družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema uveljavljena tako, da je nastal zakon v zvezi in so ga republike izvajale. V prihodnje naj republike ne bi dajale le pripomb, mišljenj in kritik na načrte zveznih zakonov, ampak naj bi same s svojimi zakoni najprej opredelile odnose, pri tem pa ugotavljale, kaj je tisto, kar je v interesu delovnega človeka in enakopravnosti republik potrebno, da je enako urejeno na celotnem področju Jugoslavije kot enotnem družbenoekonomskem prostoru.

Tako torej ustavni amandmaji in revizija zakonodaje ne pomenijo samo razdelitve pristojnosti in opredelitve, kdo bo kateri zakon delal, ampak se tako rekoč obrne proces nastajanja zakona »od spodaj navzgor«. Od spodaj navzgor bodo tudi nastajali samoupravni dogovori. Zbor narodov in delegacije republiških skupščin, ki so sedaj številčno okrepljene in povezane z vsemi sektorji republiške dejavnosti, bodo nesporno imele veliko vlogo pri uveljavljanju te smeri.

Ali obstaja nevarnost preglasovanja?

Zbor narodov se na novo organizira. Verjetno bo imel težave. Na kakšne težave bo po vašem mnenju naletel pri svojem delu?

TEŽKO je biti prerok. Zato bi raje govorila o delu, ki čaka zbor narodov.

Govorila sem že o reviziji zakonodaje, ki jo bo lahko uspešno opravil le, če bo pobudnik aktivnejše republiške zakonodaje in če bodo člani delegacije večkrat, kot smo delali doslej, nastopali v republiški skupščini ter omogočali in terjali konkretno sodelovanje.

Druga naloga, ki čaka ne samo zvezno, ampak vse skupščine in delovne organizacije, je sprejem novega srednjeročnega načrta. Pri tem bo vloga zbora narodov izredno pomembna. Opravil jo bo le, če bo načrt rasel tako, kot predvidevajo ustrezni zakoni in odločbe, ki smo jih sprejeli, tj. od spodaj navzgor, in če bodo vse subjektivne sile lahko videle v njem ne le načrt, ki ga morajo izvajati, ampak širok okvir svoje svobodne dejavnosti. Načrt naj bi predvsem določil širok in stabilen manevrski prostor samoupravljanju s tem, da odredi glavni koncept in prioritete celotnega razvoja. Za ustvarjalne sile je tak načrt orientacija in stimulacija za koncentracijo sil na določene probleme.

Končno bo zbor narodov imel pomembno vlogo tudi pri reševanju tekočih družbenoekonomskih, predvsem pa ekonomskih problemov, pri čemer bo treba še dokaj bojev za vztrajanje pri reformi. Pri tem bo prav gotovo naletel na težave, saj gre tudi za objektivne in ne le subjektivne ovire, čeprav včasih ni jasno, kaj je eno in kaj drugo. Tako doslej kljub naporom nismo rešili nekaterih bistvenih sistemskih vprašanj. Zato bo prva skrb morala veljati npr. prilagajanju deviznega in zunanjetrgovinskega sistema, reformi in samoupravljanju. Tu še ni odpravljeno etatistično poseganje v pogoje, sredstva in plodove dela. Prav tu po oceni delegacije republiške skupščine Slovenije v zboru narodov še nismo storili odločilnega koraka naprej, temveč morda celo korak nazaj. Republike bodo morale nastopiti s konstruktivnimi predlogi, kako moramo ta vprašanja reševati. Samo kritika, pripombe in mišljenja na predloge zveznega izvršnega sveta in zvezne uprave ne zadoščajo. S tem izgubljamo čas in odpiramo vrata za hitre operativne sklepe, ki pa običajno ubirajo stare, rutinske, etatistične poti. Zbor narodov bo uspešen, če bo v republiških skupščinah zbudil razpravo o sistemskih rešitvah tako, da ne bomo iskali le vsak svojo rešitev in trenutno korist, ampak vsi skupno, le tako bomo razvijali Jugoslavijo kot enoten gospodarski prostor, ki omogoča, ne pa ovira naše vključevanje v mednarodno delitev dela.

Uspešna „Kmečka tribuna“

Enkratna priloga študentskega lista »Tribuna«

Študentski list »Tribuna« je v 13. številki objavil neke vrste prilogo na štirih straneh z naslovom »Kmečka tribuna«. Objavljeni prispevki kmetijskih strokovnjakov, kmetov, študentov in drugih so ustrezno razvrščeni, da dajejo zaokroženo podobo razvoja našega kmetijstva in sedanjih razmer ter opozarjajo na bližnje naloge. Nekoliko pa moti naslov »Kmečka tribuna«. V objavljenih sestavkih ni zajeta le kmečka problematika, ampak kmetijska v celoti. Kmetje so jih tudi najmanj napisali. Res so kmečka vprašanja »osvetlili« kmetijski strokovnjaki, in sicer dobro. Nihče pa ni poskušal postaviti plota med zasebnim ali kmečkim in družbenim kmetijstvom. Zato naslov gotovo manj ustreza kot vsebina.

Uvodne besede se ne skladajo povsem z vsebino. Lahko bi koga zavedle. Zlasti tiste študente, ki niso spremljali lanskih in letošnjih razprav o kmetijstvu. Zapisano je: » Zadnji čas so se v ljubljanskem študentskem gibanju sprožile mnoge pobude in zahteve po tem, da socialistična družba bolj dosledno in socialistično opredeli svoj odnos do kmečkega sloja. Menimo, da je potrebno v sedanjem demokratičnem trenutku znova spregovoriti o preteklih in sedanji perspektivi kmečkega človeka in najrazličnejših »razrednih« dvomih o njem v naši teoriji in praksi ter o tem, da ni »prisoten« v sedanjem političnem sistemu in političnem združevanju.«

Objavljeni prispevki obravnavajo te stvari. Poznavalcem kmetijskih razmer in vsem, ki so spremljali dosedanje razprave, pa niso povedali nič novega. Skoraj vsa načela so bila že proučena in potrjena v raznih sklepih, smernicah in resolucijah. Stvari torej ni treba toliko proučevati in začenjati novih načelnih razprav, kot se bojevati za dosledno uresničevanje že sprejetih smeric, sklepov in resolucij. Tako je treba razumeti vsebino »Kmečke tribune«, pa lahko študentom veliko koristi. Zamisel uredništva »Tribune« o prilogi »Kmečka tribuna« je bila dobra in uresničitev koristna, saj so tako bralci-študenti dobili to problematiko zbrano v eni sami številki lista. Lahko jim služi za spoznavanje kmetijskih razmer, pa tudi kot napotilo in spodbuda, če želijo pomagati kmečkim ljudem. O izkrivljanju načel in o konkretnih nalogah pa bo, seveda, treba še razpravljati.

JOŽE PETEK

Popravek

V informaciji z naslovom »Nov poslovni trgovinski konzorcij«, ki smo jo objavili v sredo, 7. maja, bi se moralo ime trgovinske organizacije iz Kopra pravilno glasiti »Soča« (ne »Zora«).

AVTO
REVIJA, KI JE NE BEREJO SAMO MOŽJE

Dždid v obrambi?

Kaže, da se v Siriji pripravlja nov odkrit spopad v vrhu Baas. Kakor piše bejrutski list »Al Džarida«, so iz sirskega poveljstva Baas izstopili pomočnik generalnega sekretarja Salah Dždid, bivši zunanji minister Ibrahim Mahos in bivši predsednik vlade Jusef Zuajen, torej trije najmočnejši ljudje iz tako imenovane skupine »civilistov« v vodstvu stranke. Te vesti sicer v Damasku niso potrdili, vendar imajo resnejši bejrutski listi, med katere sodi tudi »Al Džarida«, občajno nenavadno zanesljive informacije o položaju v Damasku.

Če je torej ta trojica izstopila iz regionalnega poveljstva (tako se uradno imenuje sirsko vodstvo Baas), potem je vzrok najverjetneje iskati v tem, da niti eden od njih ni bil izvoljen v novi medarabski politični biro Baas. Ta organ, ki so ga sklenili ustanoviti na zadnjem kongresu Baas konec marca, so izvolili prejšnjo nedeljo. Šteje devet članov, v njem pa so poleg šestih Sircev še en Iračan, en Jordanec in en Libanonec. A medtem ko sta od Sircev v politbiroju med drugimi obrambni minister general Hafez Asad in njegov pomočnik ter načelnik generalnega štaba general Mustafa Tlas, torej dva najmočnejša predstavnika »vojaške« skupine, je od vidnejših »civilistov« v tem organu le predsednik republike in vlade Atasi, če le-tega sploh lahko prištevamo med civiliste.

Za Dždida in njegove pristaše je to vsekakor dovolj hud udarec, da je lahko bil vzrok za njihov izstop iz regionalnega poveljstva. V tem poveljstvu imajo sicer civilisti še močne položaje, toda ker je ta organ podrejen politbiroju, bi bil njihov manevrski prostor močno zožen.

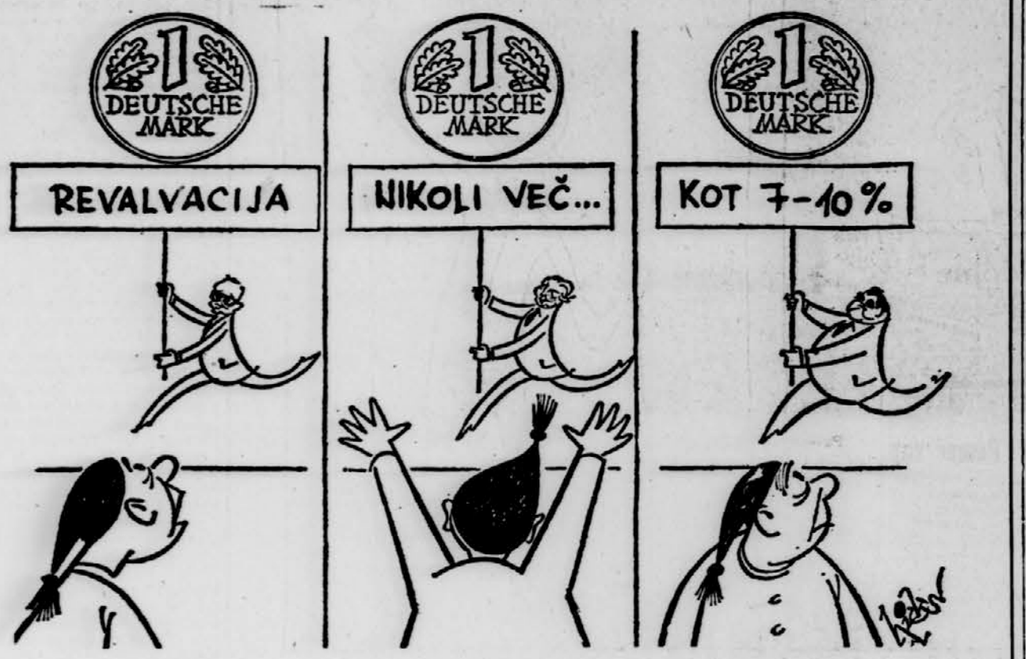
Poglavitno vprašanje je zdaj, ali je boj med obema skupinama že odločen in so se Dždid in njegovi vdali in poslovili, ali pa so odstopili zato, da bi izzvali krizo in prisilili Asada k popuščanju. Sodeč po Dždidovem značaju in pozicijah, ki jih še vedno ima, ne le med civilisti, ampak tudi v vojski, je bolj verjetna slednja možnost. Doslej se položaj v Siriji še ni odločilno nagnil ne na eno ne na drugo stran in na zadnjem kongresu, ki je bil sklican prav zaradi nesoglasij med tema skupinama, je bil sklenjen kompromis. Vojaška skupina z generalom Asadom na čelu je sicer v glavnem prodrla s svojo politično linijo, ni pa mogla spremeniti vodstva stranke.

Če se torej v zadnjem času ni zgodilo kaj takega, kar je zapečatilo Dždidovo usodo, potem je logično pričakovati, da bo Dždid poskušal v najkrajšem času vrniti udarec, zlasti še, ker tudi Moskvi, ki ima v Siriji nemalhen vpliv, ni do tega, da bi popolnoma prevladala Asadova skupina, ki se med drugim zavzema za to, da bi odpravili privilegije, ki so jih v ruski senci pridobili komunisti in sploh komuniste potisnili bolj ob stran.

Od nadaljnjega razpleta v boju med vojaško in civilno strujo je v veliki meri odvisen razvoj odnosov med Sirijo in Irakom kakor tudi organizacija tako imenovane vzhodne fronte proti Izraelu. A kar je najpomembnejše, od razmerja sil v vrhu Baas je odvisen tudi notranji razvoj v Siriji. Zdaj se odpirajo rahle možnosti za večjo notranjo sprostitev. Pred dnevi je bila objavljena začasna ustava, čez štiri mesece pa naj bi bile volitve v skupščino, ki je bila razpuščena leta 1963. Če pa se bo vodstvo stranke in države tačrpalo v notranjih trenjih, seveda ni pričakovati, da bo sposobno in voljno to liberalizacijo nadaljevati.

A. NOVAK

HICKS · VELIKI SKOK

»Die Welt«, Hamburg

Okoli marke je zavrelo

De Gaulle je z odstopom odprl pot valutnemu izbruhu — Žrtvi: funt in frank?

Valutni trgi v zahodni Evropi so spet zavreli, tako da razmere na frankfurtski borzi že označujejo kot »kaotične«. Predvčerajšnjim je nemška zvezna banka samo v štirih urah odkupila za 150 milijonov dolarjev tujih valut, od prvega maja pa je »zbežalo v marko« za več kot milijardo dolarjev tujega denarja, največ britanskih funtov in francoskih frankov.

Novo dejanje v mednarodni valutni krizi se je odprlo z odstopom Charlesa de Gaulla, ki je spodbil zaupanje Francozov in tujcev v francosko politično stabilnost. Ta bi bila nujno potrebna za obrambo na višini, kakršno so mu za las ohranili v lanskem novembru. Odstopil pa je de Gaulle v okoliščinah, ki se bistveno niso spremenile in je zanje značilna kronična majavost. Zdaj se je sprožil špekulacijski plaz, ker vse pričakuje bodisi povišanja vrednosti zahodnonemške marke bodisi skoka marke in padca funta in franka hkrati.

Pod sedanjimi razmerami, ki jih lahko že mirno označimo kot psihozo, se skrivajo dolgoročne realnosti. Neravnovesje sloni na treh opornih točkah, na marki, funtu in franku, medtem ko drugi dve krepki zahodnoevropski valuti, švicarski frank in italijanska lira, igrata stransko vlogo. Ozadje vsemu temu pa tvori svetovno pomanjkanje likvidnih (razpoložljivih plačilnih) sredstev. Novembra lani je vse pritiskalo na Bonn, naj zaradi svojih nenehnih zunanjetrgovinskih presežkov in naraščajočih rezerv zviša tečaj marke. Če bi bil Bonn to storil, bi se bila cena zahodnonemškega blaga za tuje kupce, najpreprosteje povedano, zvišala, cena tujega blaga za zahodnonemške kupce pa bi padla; tako bi se izvoz in uvoz uravnovesila. Toda to bi očitno prizadelo zahodnonemško gospodarstvo, vlada pa je že tedaj upirala pogled v splošne volitve, ki bodo letos jeseni. Zato se je ZR Nemčija raje odločila za obhodno pot. Ves svoj izvoz je obremenila s štiriodstotnimi taksami, uvozu pa dala olajšave. »Praktično« je torej storila približno isto kot bi dosegla, če bi zvišala tečaj marke (če bi marko revalvirala). Razloček je droban, a pomemben, davčne obremenitve in razbremenitve za izvoz in uvoz so začasen ukrep, revalvacija marke pa bi bila stalen ukrep. Toda tihi sporazum se je glasil, da bo ZRN po jesenskih volitvah revalvirala., Zdaj je prišel sunek, ki utegne dejanje pomakniti prav v te dni.

Tega nista povzročila samo de Gaullov odstop in »padec zaupanja«. Nemški izvoz in uvoz se namreč nista uravnovesila niti približno za toliko, kot so pričakovali zahodnonemška vlada in zahodnoevropski ter ameriški partnerji. Januarja je izvoz zares ostro padel, toda že februarja, zlasti pa marca in aprila, se je spet približal ustreznim lanskim obsegom. ZR Nemčija je namreč nameravala hladiti mednarodno monetarno razgretost tudi z večjim izvozom kapitala. **Bundesbanka** je menila, da bo za to zadostoval razloček med obrestnimi merami v ZR Nemčiji ter Britaniji, Franciji in ZDA, ki povzroča, da kapital odteka s te strani Rena na zahod. Toda že v marcu je ugotovila, da odtok kapitala tja poraja večje povpraševanje po nemškem izvozu . . .

Razen tega so se v sami Zvezni republiki jela kazati znamenja gospodarskega pregrevanja. Lansko leto je nacionalni bruto produkt zrasel za 7 odstotkov, kar je za tako veliko in kompleksno ekonomijo precej. Od novega leta dalje so cene in dohodki jeli naraščati zares precej hitro. Zato je vlada sklenila pritisniti na zavoro. Nemci imajo namreč zelo grenke zgodovinske izkušnje z večkratnimi inflacijami in je velika koalicija CDU/CSU ter SPD menila, da volilci enostavno ne bi prenesli inflacijo, katere letna mera bi presegala dva do tri odstotke. Razen tega pa se je koalicija, zlasti njen krščansko - demokratski del, zanašala na izvoz kapitala. Toda boj proti inflaciji direktno nasprotuje izvozu kapitala, ker je v njem treba višati obrestne mere, s katerimi vabiš kapital nazaj. Tako se je zahodnonemška gospodarska politika sama vklenila v začaran krog.

Proti koncu aprila so združeni zahodnonemški gospodarski inštituti opozorili na to neskladje in priporočili, naj bi ZR Nemčija navzlic notranjepolitičnim in predvsem volilnim zadržkom le segla po takojšnji revalvaciji. Hkrati so poudarili, da utegne zavlačevanje zaostriti udarec, ki bi lahko ob poznejši revalvaciji padel po razvojnem tempu gospodarstva in po zaposlenosti. Tako inštituti kot tuje centralne banke menijo, da revalvacija sama po sebi za ZR Nemčijo zdaj ne bi bila nič posebno hudega — vsaj v strogo gospodarskem smislu ne, ker bržkone ne bi segla čez meje, ki jih je »praktična« revalvacija iz novembra že dosegla. Odločitev, pred katero stoji Bonn, je torej dosti bolj politične kakor gospodarske narave.

Malce drugačna je stvar za državi, na katerih valute je direktno osredotočen sedanji špekulativni napad. Britanski zunanjetrgovinski primanjkljaj niha med 200 in 300 milijoni dolarjev mesečno. Tak primanjkljaj sam zase še ne bi bil tako hud, če bi ga ne obremenjevali trije dodatni faktorji. Prvi faktor so veliki mednarodni krediti, ki jih je Britanija najela ob predlanskem razvrednotenju funta in ob lanskem marčnem in novembrskem valu valutne krize. Drugi faktor je dejstvo, da je funt uradno še zmerom mednarodna rezervna valuta in se od te vloge ne more odlepiti takoj, čeprav se je njena stvarna vrednost že dokaj zmanjšala. Tretji faktor pa je sedanji položaj Wilsonove vlade ali njenega vodstva, ki se sooča z zelo resnim revoltom ne le s strani opozicije ampak tudi iz vrst lastne, laburistične stranke.

V podobnih razmerah se suče Francija. De Gaullov odstop je odprl hudo politično vrzel, v kateri ne more nihče, še najmanj pa de Murvillova vlada, odločati z zadostno mero odgovornosti in javne podpore. Tudi Francijo obremenjujejo mednarodni krediti, s katerimi je jela lani reševati tečaj franka. Vrh vsega pa je zato precej negotova usoda vsega gospodarskega in političnega razvoja v prihodnosti.

Neravnotežje v trikotniku marka - funt - frank sloni v skrajni konsekvenci na strukturnih razločkih med zahodnonemško, britansko in francosko ekonomijo, ki jim sedanja razmerja med valutami ne ustrezajo več. Toda možnih je več rešitev: enostranska revalvacija marke, hkratni skok marke ter padec funta in franka, široka mednarodna konferenca s številnimi prilagoditvami tečajev?

Vprašanje je torej kaj in kdaj — a nekaj se bo skoraj gotovo moralo zgoditi.

DUŠAN DOLINAR

V Bagdadu čakajo dejanj

Baasisti, ki so lani strmoglavili Arefa, posvečajo največ pozornosti utrjevanju oblasti — Program je sprejet, a treba ga je uresničiti

BAGDAD, maja. V Bagdadu so se te dni začele poletne vročine. Živo srebro v termometrih, ki se sredi poletja povzpne tja do 50 stopinj, je za začetek obstalo pri 35 in ljudje se v uradih in doma začno že v dopoldanskih urah hladiti z vročo kavo, čajem ali hamotom, nekakšno vročo limonado. Ob večerih pa se napolnijo vrtovi ob Tigrisu, s katerega zaveje hladen vetrič, in ob stojnicah, kjer pečejo cenjeno tigriško ribo mazguf, je živahno tja čez polnoč.

»Kdor je enkrat pil vodo iz Tigrisa, ne bo šel več iz Bagdada,« pravijo v iranski prestolnici, ki se kot orjaška sremska vas razteza daleč po obeh bregovih reke. A marsikoga, ki je ne enkrat pil vodo iz Tigrisa, v teh nemirnih časih ni več v Bagdadu. Bivši predsednik Aref, ki so ga strmoglavili 17. julija lani, živi v Istanbulu, Abdel Razak Naef, ki je bil po udaru štirinajst dni predsednik vlade, je že dolgo v Švici. Prvič v novejši iraški zgodovini se je zgodilo, da je strmoglavljeni šef države odnesel celo glavo.

Od tako imenovane »revolucije 17. julija«, s katero je prišlo na oblast iraško krilo Baas, je minilo že deset mesecev, vendar o novem režimu še vedno ni mogoče dati trdnejše ocene. Baasisti so namreč ves ta čas porabili predvsem za to, da so si utrjevali oblast. Kot sodijo tukajšnji opazovalci, je Baas prodrl precej globoko v vojsko in policijo kakor tudi v vrh administracije. V vojski so veliko nebaasističnih oficirjev premestili iz Bagdada, kot trdijo nekateri, na jug Iraka in na jordansko fronto, medtem ko so v Bagdad poklicali oficirje baasiste. Razen tega so organizirali več intenzivnih tečajev za mlade baasistične oficirje. V vojski in policiji, da so jih potem lahko povišali in postavili na pomembnejše položaje. Tudi v ministrstvih se je pojavilo že veliko baasistov, ki so zasedli predvsem ključne položaje v vrhovih. Na nižjih ravneh pa še ni bilo temeljitejših sprememb. Iz pogovorov z vladnimi uradniki je jasno čutiti, da so silno previdni in zadržani, ker si pod novo oblastjo še niso zagotovili svojih položajev. Nekateri opazovalci menijo, da bo že v kratkem prišlo do večjih selitev tudi na nižjih ravneh v ministrstvih.

Kakor v Siriji, tako se je tudi v Iraku Baas močno oprl na množične organizacije — sindikate, mladinske in študentske in ženske organizacije. To je normalna posledica dejstva, da je stranka sama strukturalno zelo ozka in ekskluzivna ter praktično deluje pol legalno. Imajo pa baasisti v načrtu, da bodo v prihodnje poskušali razširiti tudi bazo stranke z nekaterimi novimi oblikami političnega dela, v katerih naj bi ljudje dobili možnost aktivneje sodelovati v političnem življenju.

Skratka, vse kaže, da ima iraški Baas že dokaj trdno v rokah vzvode oblasti »oziroma tisto, kar so tukaj vzvodi oblasti«, kot je rekel eden izmed tujih diplomatov v Bagdadu. Pri utrjevanju oblasti je nova iraška garnitura posegla tudi po takih sredstvih, kot so javna obešenja, ki so po mnenju bagdadskih političnih krogov povzročila v svetovnem tisku vse preveč hrupa, kar tukaj pripisujejo vplivu cionizma. »Razumeti morate, da je bilo te vohune iz notranjih razlogov treba obesiti javno,« mi je zatrjeval visok vladni uradnik. »Če jih ne bi obesili sredi mesta, ljudje sploh ne bi verjeli, da so bili res obešeni. Ničkolikokrat se je namreč že zgodilo, da so uradno koga obesili, v resnici pa so mu dali potni list in ga poslali v tujino. Seveda, iz Evrope je ta stvar videti drugačna. Toda navsezadnje zdaj ni nihče več obešen javno, ampak v zaporu.«

Z »izkoreninjanjem vohunskih omrežij«, kot temu pravijo v uradnem iraškem jeziku, je novi režim vsekakor dovolj odločno pokazal, da se ne misli šaliti. To je imelo vsekakor kratkoročni učinek. Menda pa je tudi samim baasistom jasno, da boj proti vohunskim omrežjem ne more biti osnova za dolgoročno politiko v državi.

Eden izmed smotrov, ki si jih je zastavilo novo iraško vodstvo, je sodelovanje z drugimi političnimi skupinami, predvsem s komunisti pa tudi z naseristi, arabskimi socialisti in drugimi. »Partija (Baas) je uvidela, da je Iraku v tem času, ko ves arabski narod preživlja hudo krizo, potrebna nacionalna fronta vseh naprednih sil,« mi je rekel eden od članov iraškega vodstva Baas, s katerima smo se sestali nekega večera v poslopju strankinega vodstva. »Toda čeprav smo takoj po prihodu na oblast izpustili politične zapornike in ponudili drugim skupinam sodelovanje in ministrske položaje, doslej na tem področju še nismo dosegli pravih rezultatov,« je pristavil.

Komunisti, naseristi in drugi še vedno zavračajo sodelovanje z Baas. Komunisti, ki so od vseh ostalih političnih skupin najmočnejši, so se razcepili v dve skupini. Večja in vplivnejša je še vedno v stiku z oblastmi, medtem ko je manjša, ki se je zavzemala za oboroženo vstajo, prišla v odkrit spopad z Baas in so vse njeno vodstvo z Azizem el Hadžem na čelu strpali v zapor, kjer je Aziz el Hadž pred televizijskimi kamerami priznal svojo zmoto. Del njegovih ljudi ga je zapustilo in se je pridružil večini, medtem ko so nekateri drugi ustanovili novo neodvisno skupino.

»Vrata za sodelovanje z vsemi naprednimi elementi pa so še vedno odprta,« mi je rekel minister za informacije Abdalla Salum Samaraie, ki je ena najvplivnejših osebnosti v iraškem Baas. »Mislim na tiste elemente, ki se borijo proti imperializmu, cionizmu in kolonializmu. To načelo smo razglasili ob prihodu na oblast, po njem, in pri tem vztrajamo še zdaj.«

Kot mi je zatrdil član vodstva Baas, se stiki s komunisti in drugimi še nadaljujejo. »Prav te dni sem se sestal z naseristi in arabskimi socialisti,« je rekel. »Moj kolega pa je danes govoril s komunisti.« Toda očitno sporazuma še niso dosegli. Eden izmed vzrokov za nezaupanje drugih strank do Baas je v tem, da je Baas leta 1963 krvavo obračunal s svojimi političnimi nasprotniki. »Ni pa le to,« je zatrdil moj sobesednik iz regionalnega poveljstva Baas. »Komunisti in drugi nočejo razumeti, da je revolucijo izpeljala in vodila partija in da partija zato nosi največjo odgovornost in mora imeti v skladu s tem tudi vodilno koalicijo v nacionalni fronti.«

Baas je na kongresu novembra lani orisal svoje stališče do poglavitnih političnih in gospodarskih problemov Iraka. Obsežni kongresni dokument, ki je praktično program stranke, so objavili februarja letos. Vrstni red problemov, ki jih je treba najprej rešiti, mi je zdaj ministrski zatrdil takole: »Kursko vprašanje, agrarna reforma, industrializacija (predvsem naftna industrija) in vprašanja prosvete in kulture.«

Programska načela, ki jih vsebuje kongresni dokument glede teh in še številnih drugih načel, so zvečine popolnoma zdrava in sprejemljiva ter predvidevajo radikalne spremembe na političnem, gospodarskem, kulturnem in socialnem področju kakor tudi v samem delu Baas. Vendar — kot mnogi baasisti sami priznavajo — so doslej v praksi uresničili le zelo zelo malo tistih načel, ki so si jih postavili v programu. Osnovni vzrok temu je vsekakor v tem, da baasisti posvečajo največ pozornosti utrjevanju svojih pozicij, srednjevzhodni krizi, odkrivanju vohunskih omrežij in grožnji CENTO pakta z iranske strani. Vse to je mogoče sicer izkoristiti tudi kot katalizator notranjih konsolidacijskih gibanj, vendar ne more biti osnova za trajnejšo politiko.

Iračani za sedaj torej predvsem čakajo, da bo novi režim začel izpolnjevati program, ki si ga je zastavil, program, ki ga sicer zvečine ocenjujejo pozitivno. »Res je, da po tolikih letih prevratov in nemirov že lepe besede dobro dejo« mi je rekel eden izmed kurdskih politikov. »Toda končno sodbo si bomo vendarle ustvarili po dejanjih in ne po besedah.« Ravno tako kot za vsa druga področja velja to tudi za kurdsko vprašanje, ki pa spričo pomena za notranji položaj v Iraku zasluži posebno obdelavo.

ANDREJ NOVAK

Britanski volivci o vladi

LONDON, 8. maja (Reuter). Konservativni list »Daily Mail« je objavil anketo, ki je pokazala, da polovica britanskih volivcev meni, da mora laburistična vlada odstopiti in v šestih mesecih razpisati volitve.

Plinske bombe v Atlantik

WASHINGTON, 8. maja (AP). Ameriška armada namerava v Atlantski ocean odvreči 27.000 ton zastarelih bomb iz druge svetovne vojne, napolnjenih s strupenim plinom. Bombe bodo prepeljali čez ameriško ozemlje s posebnimi vlaki.

Najprej bodo bombe prepeljali v pomorsko oporišče Earle v New Jerseyu, nato pa jih bodo preložili na štiri stare ladje, ki jih bodo z bombami vred potopili 7000 metrov globoko.

Razpisna komisija podjetja

avtotehna

ZASTOPSTVO TUJIH FIRM
LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA 38

razpisuje
delovno mesto

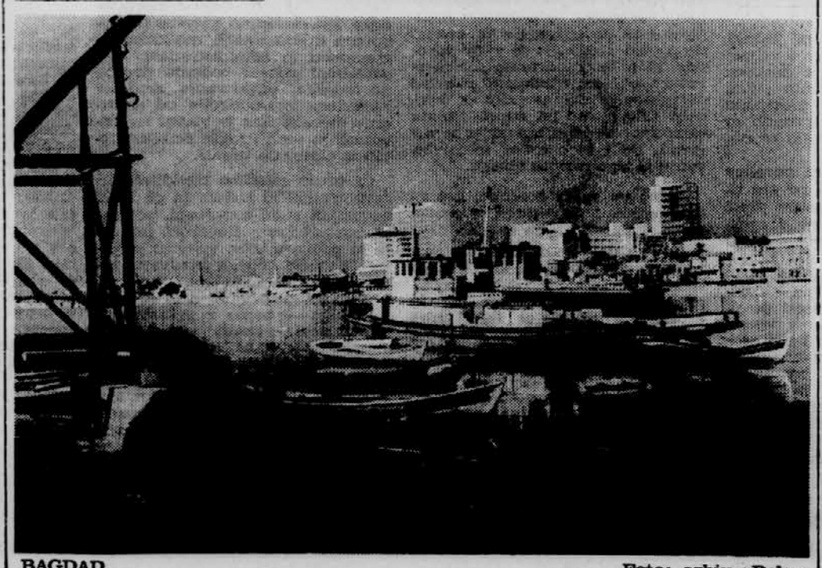
GENERALNEGA DIREKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. visoka strokovna izobrazba ekonomske, tehnične ali pravne smeri
2. 10-letna praksa na vodilnih delovnih mestih v zunanji trgovini, od tega 5 let v delovnih organizacijah za zastopanje tujih firm
3. aktivno znanje nemščine ali italijanščine
4. ostali pogoji določeni z veljavnimi predpisi

Nastop službe po dogovoru.

Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, o delu v drugih organizacijah, o nekaznovanju ter o izpolnjevanju pogojev, sprejema komisija na gornji naslov 15 dni po objavi razpisa v zaprti ovojnici z oznako »ZA RAZPISNO KOMISIJO«. 3987

BAGDAD Foto: arhiv »Dela«

V kolesju praškega procesa (15)

Artur London: Priznanje

Pozneje se je zlobna igra, da so metali vso krivdo na paznike, pogosto ponovila. Mladi Slovak mi je minulo noč dokazal, da prihajajo ukazi od ljudi iz državne varnosti in da jih pazniki samo izpolnjujejo. Koliko tednov brez spanja, koliko mučnih hoj, koliko pomanjkanja hrane in vode bom še spoznal! Koliko neprekinjenih zasliševanj podnevi in ponoči!

Referent mi sname lisice, sklene mi roke spredaj in jih znova uklene. Slišim ga ukazovati. Trenutek pozneje je pred menoj menažka, polna tople tekočine, in košček kruha. Dobesedno vržem se nanjo.

Referent pravi:

»Kar pa zadeva vašo zahtevo, da bi govorili z odgovornim partijskim voditeljem, vam ponavljam, da partijo predstavljamo tukaj moji kolegi in jaz. Od partije smo dobili nalogo, naj vas zaslišimo, naj ji poročamo o vašem vedenju, o vaši pripravljenosti ali odklonitvi, da pomagate razčistiti hude probleme, ki jo skrbijo. Smatrajte torej, da ste tukaj pred partijo. Jasnejši ne morem biti! Priznati morate; pomagati morate partiji.«

Ves čas na nogah, s hrbtom ob zidu, z lisicami na rokah, moram odgovarjati na vprašanja, ki si nagio siedijo. Dobro so poučeni o našem življenju, o našem delu, o naših zvezah za odpora v Franciji in prej v Španiji; o naših prijateljskih zvezah, o simpatijah in antipatijah . . . Toda, kot sem povedal že prej, je vse skupaj zavito v tkanino laži in umsanih razlag. Spačena podoba, ki tako nastaja, je tako daleč od resnice, kot je le mogoče. Prostovoljci španskih brigad so po izjavah referentov samo še tolpa nevarnih, podlih ljudi, ki so se po španski vojni med svojim bivanjem v francoskih taboriščih prodali ameriškim, nemškim, angleškim ali francoskim obveščevalnim službam.

LASZLO RAJK

Referenti se zamenjujejo, jaz pa kar naprej stojim . . . Preden odide iz sobe, vsak referent natipka kratko sporočilo za naslednika, s katerim ga brez dvoma obvešča, kako je teklo zasliševanje. Novi referent ga prebere, preden mi začne znova zastavljati ista vprašanja.

Ko zapisujejo moje izjave o tem ali onem bivšem borcu, referenti sistematično izpuščajo vse, kar bi se utegnilo zdeti meni v korist.

Zapisnikov nočem podpisati.

Enkrat pride v sobo Smola in pravi: »Opravljeno je: pravkar so ga pripeljali sem.« Potem se obrne k meni: »Govorim o vašem prijatelju Lacu Holdošu. Samo on nam je še manjkal; zdaj ste vsi skupaj! Vsa vaša skupina je za zapahi. Zdaj bomo pač zvedeli, kdo so bivši španski borci. Vestè, kaj se je zgodilo na Madžarskem, ne veste pa, kaj se dogaja na Poljskem in v Nemčiji. Vaša skupina ni osamljen primer. Gre za vse mednarodne brigade.«

Čas se neskončno vleče. Toda, kje bi našel besede za opis svoje izčrpanosti, trpljenja in potrebe po spanju! Večkrat padem na kolena. Stoje spim. Tedaj me referent odvleče k umivalniku, napolni školjko z vodo in mi namaka glavo. Potem se spet začne zasliševanje, jesti mi ne dajo nič. Kdaj pa kdaj — kajti jezik postaja otrpel in težko govorim — mi človek da kozarec vode.

Vprašanja in znova vprašanja. Tudi taka, ki me spominjajo na vprašanja pred Rajkovim procesom. Vzkliknem: »Saj to so natanko ista vprašanja kot Rajku med njegovim procesom!«

»Kaže, da ste natanko proučili ta proces, gospod London! Pri nas, tudi pri nas imamo opravka z isto zaroto. Zato moramo tudi mi ukrepati kot prej Madžari. Nikar ne mislite, da ne vemo, kaj vse ste počeli v Španiji, samo zato, ker ste bili na oni strani Pirenejev! Tudi Alpe nam niso zakrile vašega početja v Švici. Nismo sami. Sovjetska obveščevalna služba nam pomaga. Opiramo se na njene izkušnje iz moskovskih procesov in iz čiščenja, ki so ga opravili v vrstah boljševiške partije. In prava sreča, kajti sicer Sovjetska zveza ne bi mogla zmagati v vojni. Njena obveščevalna služba nam pomaga, da dobimo konkretno in popolno podobo vaših početij v Španiji, v Franciji in v Švici.« Izjava je zame hud udarec. Za vsem tem so torej Sovjeti in njihove službe, ki dobavljajo podatke. Nanje je torej mislil Pavel s svojim namigovanjem v nedeljo pred mojo aretacijo, ko se je pogovarjal z Zavodskim.

Vedel sem, da Sovjeti delajo v Pragi kot svetovalci. Vedel sem, ker so zahtevali od ministra za zunanje zadeve, naj oskrbi »sovjetske strokovnjake« s posebnimi izkaznicami za preskrbo in z drugimi prednostmi, ki so bile rezervirane za člane diplomatskega zbora. Vendar tem zahtevam nismo hoteli ugoditi. Toda prisotnost sovjetskih »svetovalcev« na ključnih položajih se mi je zdela naravna in izhajajoča iz načela, da mora starejša socialistična sestra pomagati. A še sanjalo se mi ni o vlogi, ki naj bi jo odigrali v aparatu službe državne varnosti.

V spomin mi prihajajo dvomi, ki sem jih imel po Rajkovem procesu glede vrste motivov obtožnice. Za kulisami Rajkovega procesa so bili torej isti ljudje, ki delujejo zdaj tukaj. Vse te misli se mi naglo vrstijo po glavi, a ne utegnem, da bi pretuhtal, kajti odgovarjati moram, odgovarjati neprestano na vprašanja, ki si sledijo v novem ritmu.

»Ne morete zanikati, da poznate Rajka!«

Res sem ga spoznal v Španiji. Večkrat sva se srečala na poveljstvu brigad v Albacetu, in sicer v začetku leta 1938.

Dolgo me izprašujejo o Banethu, najinem skupnem prijatelju v Španiji. Po rodu je bil Slovak, tam pa politični komisar v madžarskem bataljonu Rakosi. Od prijateljev sem zvedel, da je kmalu po aretaciji Rajka napravil samomor. Ustrelil se je v glavo.

Zaslišujejo me o bolgarskih prostovoljcih. Veliko sem jih poznal. Zahtevajo, naj pripovedujem o svojih prijateljskih zvezah z jugoslovanskimi prostovoljci, ki so ostali zvesti Titu. Toda vprašanje je zastavljeno takole: »Pripovedujte mi, kaj je delal titovec Tainta v Španiji.«

Sprašujejo me tudi o enem Rajkovih soobtožencev, Maudu, ki je bil obsojen skupaj z njim in ki je v Franciji delal pri MOI. Po aretaciji Laca Holdoša je postal njegov naslednik v naši kadrovski službi. Spoznal sem ga leta 1945 v Parizu, preden se je vrnil na Madžarsko.

(Se nadaljuje)

Novice

LJUBLJANA. **Muzikološko predavanje — V ponedeljek, 12. maja 1969 ob 18. uri bo v predavalnici 302/III na Aškerčevi 12 na povabilo oddelka za muzikologijo filozofske fakultete predaval slovenski skladatelj Vinko Globokar, ki se je s svojimi kompozicijami zelo uspešno uveljavil doma in v tujini. Tema predavanja bo »Komponist: izvajalec v današnji glasbi«.**

LJUBLJANA: **druga številka GRLICE.** Po daljšem presledku je izšla druga številka XIII. letnika revije za glasbeno vzgojo GRLICA. Številka je med drugim posvečena jubileju Radovana Gobca: 60. obletnici njegovega rojstva in 40-letnici umetniškega dela. Članek o Gobčevem življenju in delu je prispevala Marjana Mrak. Ob tem jubileju prinaša Grlica tudi nekaj Gobčevih skladb za mladinske zbore ter se na ta način oddolžuje svojemu nekdanjemu uredniku, ki ima za razvoj slovenske mladinske glasbe in mladinskega zborovskega petja pri nas velike zasluge. Med drugim branjem v tej številki sta zanimiva zapisa Pavla Sivica o Perečih vprašanjih v osnovnem pouku klavirske igre in Dušana Vodiška o začetnih urah violinskega pouka. Nadalje je uredništvo pripravilo razgovor s Pavletom Kalanom o delu z Orffovim instrumentarijem, nekaj več zvemo o mladinskem pevskem zboru kranjske gimnazije, Scholi Labacensis in o dogodkih ter koncertih mladinskih zborov.

KOSTANJEVICA NA KRKI: **razstava Staneta Kregarja v Kostanjevici** — V Lamutovem likovnem salonu bo v torek otvoritev razstave del Staneta Kregarja. Uvodno besedo bo imel Aleksander Bassin, po otvoritvi pa bosta flavtist Miloš Pahor, profesor glasbe v Vidmu (Italija) in čembalistka Dina Slana iz Trsta igrala dela Benedetta, Bacha, Marzola ter domačih skladateljev.

GORJE: **razstava slikarjev amaterjev** — V avli osnovne šole Gorje so odprli razstavo slikarjev amaterjev iz radovljiške občine. Z več kot tridesetimi deli (olja, akvareli in plastike) se predstavlja 24 slikarjev amaterjev iz Radovljice, Krope, Podnarta, Gorij, Zasipa, iz raznih krajev Bohinja in od drugod. Razstava je posvečena delu in človekovi ustvarjalnosti. Odprta bo do 15. maja, nato pa bo v istem prostoru razstavljal akdemski slikar in pedagog Janez Ravnik. Razstavo slikarjev amaterjev pa bodo premestili v Radovljico.

RADOVLJICA: **druga abonmajska predstava** — V Radovljici bo prihodnji torek druga abonmajska predstava za člane delovnih kolektivov in druge občane. Gostovalo bo mestno gledališče ljubljansko s komedijo Mire Mihelčeve »Dan žena«. Isto delo bo na sporedu v blejski festivalni dvorani 22. maja. Prešernovo gledališče iz Kranja pa se bo v soboto predstavilo v Kopru s Cankarjevo dramo »Hlapci«.

NOVO MESTO: **arheološka raziskovanja na Znančevih njivah** — Na Znančevih njivah, kjer raste nova stanovanjska soseska, je začel kustos dolenjskega muzeja arheolog Tone Knez znova raziskovati prazgodovinske gomile, ki so tani dale vrsto odličnih najdb, med njimi bronaste čelade in situle.

NOVO MESTO: **»Rekruti in ljubezen«** v domu kulture — Ta teden je v Novem mestu gostovalo mestno gledališče ljubljansko z delom Georga Farquharja Rekruti in ljubezen. Uprizoritev dela, ki so ga izvedli v okviru abonmaja (tega vsako leto razpiše zavod za kulturno dejavnost), je vzbudila v Novem mestu precejšnje zanimanje.

MUTA NA KOROSKEM: **Anton Repnik bo razstavljal v Celovcu.** — Po uspeli razstavi olj v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki bo Anton Repnik v kratkem razstavil svoja dela v Celovcu.

ZAGREB: **majski festival** — Včeraj popoldne je rektor zagrebške Univerze dr. Ivan Supek odprl 23. majski festival študentskih gledališč Jugoslavije. Na festivalu, ki bo trajal do 13. maja, bo nastopilo v konkurenčni skupini devet gledališč, štiri pa v informativni sekciji. Ob predstavah samih bodo pripravili še nekaj spremnih manifestacij — razstavo del študentov Akademije za likovno umetnost iz Zagreba, razstavo karikatur, pregled študentskega amaterskega filma in seveda razgovore o festivalskih predstavah.

BEOGRAD: **revija grafike** — V galeriji Združenja likovnih umetnikov Srbije so odprli razstavo grafike, na kateri sodeluje 109 umetnikov iz domovine in tujine z 207. deli. Razstava je prirejena v čast dvajsetletnici Grafičnega kolektiva v Beogradu. Na njej so podelili tradicionalno nagrado »Veliki pečat« Grafičnega kolektiva, ki jo je za grafiko »Govornik« dobil Bora Iljovski iz Beograda.

TRST: **gostovanje v Čedadu** — V nedeljo bosta v Čedadu gostovala Slovensko gledališče iz Trsta in tržaški pevski zbor Jakobus Gallus. Na svojem četrtem srečanju z beneškimi Slovenci bo tržaško gledališče nastopilo z Mahničevim »Slovenskim pasjonom«, pevski zbor Gallus pa se bo predstavil s koncertom naboznih pesmi.

TRST: **koncertni večer** — Člani slovenskega kluba v Trstu so bili deležni svojstvenega umetniškega dogodka. S skupnim koncertom, ki je zajel glasbo od klasike do moderne, so se predstavili gost iz Ljubljane, flavtist Boris Čamba in tržaška slovenska umetnika flavtist Miloš Pahor in čembalistka Dina Slama. Skupni nastop slovenskih umetnikov iz Ljubljane in Trsta ni bil samo lep umetniški doživljaj, temveč tudi izraz povezanosti slovenske umetniške poustvarjalnosti na obeh straneh meje.

DANES: LETEČI KROŽNIKI NAD SLOVENJIM GRADCEM – KAKO JE CIA NASTAVILA PAST »CHE« GUEVARI – NOVI REKORD JAMARJEV – SLOVENSKA ODPRAVA V SENEGALU – VSAKDO JE ŽE LAHKO VOHUN – KAKO ŽIVE OTROCI NAJVEČJIH NACISTOV – RADIJSKI PROGRAM – SKANDINAVSKA KRIŽANKA

Dvajset bogatih let

Jubilej ljubljanskega lutkovnega gledališča

Tako, kot je pred dvajsetimi leti tiho začelo, bo ljubljansko lutkovno gledališče drevi tiho praznovalo svoj jubilej: z novo predstavo, ki bo še en nov korak v prizadevnem in uspešnem iskanju novih izraznih možnosti najmanjšega, a vitalnega in očarljivega gledališkega sveta. Tistih možnosti, ki naj dodajo nekemu pomembnemu dogodku čar privlačnosti, vabljivosti in resničnega dogodka. Doživetje, ki ga že dvajset let pripravlja ljubljansko lutkovno gledališče vedno novim generacijam svojih mladih gledalcev, pa je prvo srečanje otroka z gledališko umetnostjo.

Če seštejemo delovne številke ljubljanskih lutkarjev, dobimo izza štiriintridesetih premier, skoraj pettisočih predstav in števila gledalcev, ki zdaleč presega prostorske možnosti obeh dvoranic, podobo izredne marljivosti, že pravega zanesenjaštva. Če pogledamo v zaodrje obeh dvoranic, presenečeni spoznamo skrajno požrtvovalnost in iznajdljivost, ki že dolga leta izkorišča sleherni centimeter skopo odmerjenega, neprimernega prostora, da ustvarja na malem odru čimbolj celovito podobo posamezne predstave in se s premagovanjem naštetih tehničnih težav trudi najti možnost za nove tehnike, za stilne izpopolnitve. Če pa se ob dvajsetletnem delovnem jubileju povprašamo, kaj nam je lutkovno gledališče prineslo v domači kulturni prostor, dobimo sicer kratek, a izredno pomemben odgovor: podrlo je površnost in omalovaževanje v odnosu do občutljivega mladega gledalca in v svojem delu zgovorno uveljavilo načelo, da lutkovno gledališče ni zasebniška, na domačo zabavo spominjajoča zvrst, temveč posebna in zahtevna panoga gledališke umetnosti, ki mora v skladno in umetniško ubrano celoto strniti literarne, izvajalske, likovne in glasbene prvine lutkovne predstave.

S posebnim veseljem in naklonjenostjo so ljubljanski lutkarji iskali in dajali to celovitost predvsem domačim delom, ki so jih številno uvrščali v svoj program ter s prizadevno, domiselno izvedbo v njih marsikdaj prikrili tudi plitvejša mesta. Vodstvo gledališča je vseskozi težilo k čim bolj širokemu krogu likovnih, glasbenih in literarnih sodelavcev in jih tudi našlo tako v mladih, šele uveljavljajočih se generacijah kot v vrhovih. Predolg bi bil seznam naštevanja vseh imen. Dovolj zgovorno bo že eno samo dejstvo: slikar France Mihelič je pred leti prejel nagrado Prešernovega sklada prav za likovni svet, s katerim je obogatil lutkovno uprizoritev Maeterlinckove »Sinje ptice«.

In spet še eno samo ime. Ko bomo v krogu vseh starih in sedanjih sodelavcev lutkovnega gledališča, kateri se bodo drevi zbrali v dvoranici ročnih lutk na Resljevi cesti k predstavi igrice o plašnem tigrčku Petru, se bomo ob vseh, ki jih bomo pogrešali, najbolj živo in hvaležno spominjali predvsem pokojnega Jožeta Pengova, dolgoletnega režiserja in voditelja lutkovnega gledališča, ki mu je dal s svojim delom njegove najlepše lastnosti. Predvsem neutrudno iskanje novih odrskih kakovosti.

Ko smo direktorja lutkovnega gledališča Poldeta Dežmana vprašali po običajnih besedah ob jubileju, je v njih razgrnil neveselo gledališko plat treh najhujših bremen, ki že vseskozi neresena težijo delo ustanove. Omenil je problem prostorov, vzgoje kadrov in z njim povezano vprašanje povečanja ansambla gledališča. »Improvizacija, v kateri je gledališče leta 1948 z Ingolič-Šornovo Udarno brigado začelo z delom, je ostala. Dvignila se je sicer na nekoliko višjo raven, a v bistvu je vendarle ostala — improvizacija.«

Na odru, kadar teče predstava, improvizacij, ki so jih bili zares polni gledališki začetki, danes pač ni čutiti. Pritiskajo pa na zaodrje in grozijo razničiti vso dobro voljo in vnemo.

Zato ljubljanskim lutkarjem ob čestitkah za jubilej eno samo željo: da bi se končno vendarle našla sredstva za gradnjo novih prostorov, ki so bili že dvakrat obljubljeni, celo že krajevno določeni, a so vedno ostali samo v načrtih. Mogoče pa bi se z dobro voljo in z upravičenim čutom hvaležnosti do ustanove, ki že dvajset let vzgaja generacije novih gledaliških privržencev, vendarle našla tudi za ljubljanske lutke nova, boljša, primernejša možnost prostora »pod kulturniškim soncem« našega glavnega mesta.

STANKA GODNIČ

ODRSKA PODOBA LJUDSKE EPIKE — Prizor iz »Kraljeviča Marka« pisatelja Borislava Mihajlovića — Mihiza, s katerim je v mariborskem SNG ta teden gostovalo Jugoslovensko dramsko pozorište iz Baograda. Na sliki so Ljuba Tadić, Svetolik Nikačević in Gojko Šantić.

Gledališče

Mihajlović-Mihiz: Kraljevič Marko

Gostovanje Jugoslovenskega dramskega pozorišta v Mariboru

Svojo letošnjo turnejo po Sloveniji je Jugoslovansko dramsko pozorište zaključilo v Mariboru z uprizoritvijo drame Borislava Mihajlovića-Mihiza »Kraljević Marko«. Z neprestrogo uporabo zgodovinskih dejstev je ustvaril avtor zanimivo epsko narativno fresko o znanem legendarnem junaku, ki živi v narodnem melosu. Njegova drama precej izpreminja predstavo o njem in je poskus rehabilitacije kraljeviča Marka kot turškega vazala, saj skuša najti v njem človeške vzgibe za sodelovanje s Turki. Da bi laže pokazal človeško podobo tega lika in ozadje, v katerem je živel, je avtor uvedel retrospekcijo, v kateri nastopajo car Uroš, kralj Vukašin, despot Uglješa in patriarh Protopop Nedeljko. To ni drama v običajnem smislu, prej zanimiv dramski izrek o nekem zgodovinskem dogodku, združen z epskimi elementi, vsekakor pa zanimiv sodobni dramski tekst, odet v plašč zgodovine, z močnim pečatom demitizacije in deheroizacije.

Režija Arse Jovanovića se je v družbi z odlično scenografijo Vladislava Lalickega, kostumi Božane Jovanovićeve in z glasbo Vasilije Mokranjca pri postavitvi domačega dela zelo potrudila in ustvarila živo in zanimivo uprizoritev, v kateri so zaživeli mnogi prepričljivi igralski liki. Predvsem je zablestel s svojo markantno pojavo in s svojo igro Ljuba Tadić v naslovni vlogi. Močan delež so v igri imeli predstavniki najstarejše srbske igralske generacije: Raša Plaović (ljudski pevec Milija), Milan Ajvaz (srbski patriarh), Svetolik Nikačević (kralj Vukašin), in srednje: Petar Slovenski (Ali paša). Prijetno pa so presenetili tudi najmlajši igralci: Mirjana Vukojčić (kavkaška sužnja), Dušan Djurić (Beg Konstantin), Gojko Šantić (Dmitar) in Marko Todorović (despot Uglješa), katerih nadarjenost obeta v kratkem času pomladiti in okrepiti ansambel. Mariborsko občinstvo je toplo in z močnim aplavzom pozdravilo nastop gledališča iz Beograda.

DUŠAN MEVLJA

Aktivnost slaba in vpliv tudi

Z občnega zbora slovenskega društva visokošolskih profesorjev

Redni občni zbor slovenskega društva visokošolskih profesorjev in drugih znanstvenih delavcev, ki je bil predsinočnjim na univerzi, je opozoril na majhno vlogo te organizacije ob razreševanju osrednjih problemov visokega šolstva v Sloveniji.

Iz uvodnih referatov in iz razprav je bila sicer razvidna dokajšnja prizadevnost upravnega odbora društva. Udeleževal se je različnih sestankov in razprav o visokem šolstvu in o znanstvenem delu tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji. Vendar pa je bilo slišati, da je bila takšna navzočnost predstavnikov društva bolj videz kot resnica, kajti sekcije društva niso bile aktivne in zato se predstavniki društva pravzaprav niso imeli na kaj opirati, ko so na posvetovanjih zastopali mnenje članov društva.

Kritika je torej letela predvsem na sekcije, ki so neaktivne. Vendar je pa ta samokritika pokazala tudi nekaj vzrokov za to. Visokošolski profesorji so danes v svojih zavodih in izven njih večinoma zelo zasedeni z najrazličnejšimi razpravami organizacijskega in finančnega značaja, njihovo pedagoško delo je zato odrinjeno, znanstveno delo pa je spričo pomanjkanja denarja zadnja leta postalo le nekakšen hobi. Veliko profesorjev je tudi vključenih v razprave v organih visokošolskih zavodov in zato je težko pričakovati, da bi iste probleme obravnavali še enkrat na sekcijah društva. Razen tega je pa čutiti naveličanost visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev ob neprestanem ugotavljanju, da pobude od spodaj navzgor večinoma niso primerno upoštevane.

Delegati visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev so na občnem zboru izvolili nov 15 članski upravni odbor za naslednje mandatno obdobje. Od njega pričakujejo, da bo uspel povečati vlogo društva oziroma visokošolskih učiteljev in znanstvenih sodelavcev pri obravnavanju osrednjih vsebinskih problemov slovenske univerze in visokega šolstva ter znanstvenega dela.

J. S.

V Cannesu se je začelo

Sinoči se je v Cannesu s slavnostnim otvoritvenim protokolom in z izvenkonkurenčnim predvajanjem ameriškega filma »Sladko usmiljenje« s Shirley Mac Laine v glavni vlogi začela velika dvotedenska filmska tekma za osvojitev »Zlate palme« — letošnji mednarodni filmski festival.

Na prireditvi sodeluje šestnajst držav, programsko pa sta med njimi najmočnejši Italija in Francija, ki imata vsaka pet filmov na sporedu. Člani selekcijske komisije so v dveh mesecih pregledali približno 200 prijavljenih filmov, da bi med njimi izbrali štiriintrideset del za uradni program. Po šestnajstih letih Sovjetska zveza letos prvič ne bo imela v konkurenci uradnega zastopnika, ker je film prišel prepozno in ga bodo lahko predvajali zgolj informativno. Pravočasne s prijavami in uspešne na selekcijskem rešetu pa so bile Češkoslovaška, Madžarska in Poljska.

Seveda tudi v Cannesu že vnaprej ugibajo o nagradah. Menijo, da imata največ upanja angleški film Lindsaya Andersona »Če«, ki govori o življenju v zasebni angleški šoli in igrajo v njem Malcolm McDowell, David Wood in Richard Warwick, in pa francoski film Costa Gravasa »Z«, v katerem igrata Irena Papas in Yves Montand.

Festival ne bo minil brez spektaklov, kakršen je na primer »Isadora«, v katerem igra glavno vlogo slavne baletke Vanessa Redgrave, z zanimanjem pa pričakujejo tudi biografski film »Življenje Arthura Rubinsteina« iz francoske proizvodnje.

V Jugoslaviji bomo najbolj pozorno prisluhnili odmevom iz Cannesa tisti dan, ko bo na sporedu naš uradni predstavnik, film Aleksandra Petrovića »Kmalu bo konec sveta«.

JUBILEJNO DARILO — Ob svoji dvajsetletnici je ljubljansko lutkovno gledališče na odru ročnih lutk pripravilo premiero igre poljske pisateljice Hane Januszewske »Tigrček Peter«. Prijetno delo je dobilo svežo odrsko podobo s scenskimi in lutkovnimi osnutki slikarke Marlenke Stupica, z glasbo Bojana Adamiča in pod režijskim vodstvom Dušana Hrovatina. Predstavljamo prizor iz uprizoritve, iz katerega veje bogata likovna invencija, poznana iz mladinskih knjižnih ilustracij slikarke. Foto: Marjan Pal

Celje

Najpomembnejša je množičnost

Prireditelji o mladinskem pevskem festivalu

Na osmem mladinskem pevskem festivalu v Celju od 29. maja do 1. junija bo sodelovalo 1540 jugoslovanskih pevcev, od tega 843 iz drugih republik in 697 iz Slovenije. Tem se bo v množičnem koncertu pridružilo 900 otrok iz Celja in bližnje okolice ter 318 pevcev tujih zborov, v okviru festivala pa bo na devetih mednarodnih koncertih po Sloveniji sodelovalo vsaj še 500 domačih pevcev.

To je na tiskovni konferenci, ki jo je sklical festivalski odbor povedal glavni tajnik Jurče Vreže. Pohvalno se je izrazil o podpori tiska, saj je ta posvetil letošnji prireditvi znatno več prostora kot prejšnjim, to pa je zlasti važno, ker pomeni veliko spodbudo pevcem in glasbenim pedagogom. Mladinski pevski festival ne gre vrednotiti kot Celjsko prireditev, ki je v bistvu le zaključni nastop najboljših zborov, najpomembnejša je množičnost, gibanje in duh, ki ga spodbuja v vsej državi. Po besedah J. Vrežeta v nekaterih naših republikah do 1960. leta mladinskih pevskih zborov skoraj niso imeli, v zadnjih letih pa jih je vedno več in so dejansko nastali po zaslugi celjskega festivala. Med tem ko smo imeli v Sloveniji lani nekaj več kot 500 zborov, jih je bilo na primer na Hrvaškem že 300.

Letošnja, prireditev, nad katero sta prevzela pokroviteljstvo celjska občinska skupščina in občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij, imela pa bo tudi častni odbor, v katerem bodo najvišji predstavniki javnega in političnega življenja naše republike, bo potekla po že ustaljenem programu. Začela se bo s slavnostnim koncertom, ki mu bodo sledila tekmovanja zborov v posameznih kategorijah, množični koncert in posvetovanje glasbenih pedagogov. Poleg tega bodo v študijski knjižnici pripravili razstavo učnih knjig in pripomočkov za glasbeni pouk, v Likovnem salonu pa razstavo del Mihe Maleša na temo glasbe. V pripravah, kot je dejal J. Vreže, je v komisijah sodelovalo več kot 30 ljudi, ki so imeli mnogo dela, saj je bilo treba med drugim zagotoviti preskrbo in prenočišča za blizu 3000 udeležencev festivala. Pevce štirih jugoslovanskih zborov bodo že po gostoljubni tradiciji prenočili njihovi celjski sovrstniki.

DRAGO HRIBAR

Kranj

„Zgodnji srednji vek"

V ponedeljek se začne posvet znanstvenikov

V dneh od 12. do 14. maja bo v Kranju širši posvet na temo »Zgodnji srednji vek«, ki ga prireja slovensko arheološko društvo. To bo ena izmed manifestacij tega društva ob proslavi 1400-letnice prihoda Slovencev na današnje slovensko ozemlje.

Na posvetu bodo razen arheologov sodelovali tudi zgodovinarji, etnografi in drugi znanstveniki, ki bodo skušali kar najbolj celovito prikazati naše dežele od poznoantičnega obdobja preko razpada rimskega imperija in preseljevanja narodov do naselitve Slovencev in kolonizacije. To, približno osem stoletij dolgo obdobje, je še razmeroma slabo obiskano, zato naj bi prav na tem delovnem sestanku pripravili program nadaljnjega dela na tem področju.

Za posvet je pripravilo referate več kot 30 avtorjev. Med njimi so tudi strokovnjaki iz Srednje Evrope, ki so v svojem delu vezani na naše področje. Gorenjski muzej je za to priložnost pripravil razstavo »Nove zgodnjesrednjeveške najdbe na Gorenjskem«, ki jo bodo odprli v nedeljo.

Posvet so omogočile ustanove, ki sodelujejo s svojimi predavatelji, in republiška izobraževalna skupnost, pokroviteljstvo nad njim pa je prevzela občinska skupščina Kranj.

L. S.

Baročna glasba

Drevi bo v čudovitem okolju Narodne galerije prireditelj že tretji koncert Consortium musicum iz Ljubljane. Prvič bodo v Ljubljani izvajane trio-sonate baročnih mojstrov J. S. Bacha, G. F. Händla, H. Purcella, A. Jarzebskega in G. B. Pergolesija. Izvajalci so naši mladi umetniki — violinista Božo Mihelčič in Karli Žužek, violončelist Edi Majaron in čembalist Andrej Jarc, ki se je lani izpopolnjeval v Pragi pri umetnici svetovnega slovesa prof. Ružičkovi.

Trbovlje

Koncert delavske godbe

Kot solist je nastopil Ladko Korošec

Pred nedavnim je tudi Delavska godba Trbovlje počastila 50. obletnico KPJ, SKOJ in Ustanovnega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije s skrbno pripravljenim koncertom v gledališki dvorani trboveljskega Delavskega doma.

Vsakoletni koncert delavske godbe je poseben dogodek v trboveljski dolini. Spored letošnjega koncerta pa je imel še posebno draž. Dirigent Miha Gunzek je namreč povabil k sodelovanju na koncertu revirskega rojaka, prvaka ljubljanske opere Ladka Korošca, ki je ostal zvest svojim revirjem in nikdar ne odreče, kadarkoli je želja njegovih rojakov, da jim zapoje.

Splošna je bila ugotovitev, da je koncert izredno uspel. Solist, dirigent in godbeniki so predstavili tri arije don Bartola iz Seviljskega brivca, Kecala iz Prodane neveste in Sancha iz Don Kihota doživeto in muzikalno dovršeno.

V samostojnem delu koncerta je godba v prvem delu predstavila odlomke iz Rossinijeve »Italijanke v Alžiru«, Gounodovega »Fausta« in zaključni prizor iz tretjega dejanja opere »Ero z onega sveta«. V drugem delu so poleg Leharjevega »Valčka« iz »Vesele vdove« posebno pritegnile ritmično zelo zahtevne Schefferjeve »Tri invencije«. Za učinkovit konec koncerta je godba poskrbela z odlično izvedbo »Hore staccato«, v kateri je aranžer V. Strucel zaupal zahtevni solo klarinetom, ki so virtuozno opravili nalogo.

Prireditev so gledalci pozdravili z izrednim navdušenjem.

JOŽE SKRINAR

Televizija

Smešna eksistencialna panika

Slawomira Mrožka komedijski zaplet »Čarobna noč« — posredovala nam ga je televizija iz mariborske Drame SNG v režiji Žarka Petana, TV realizaciji Janeza Drozga in interpretaciji Volodja Peera, Brede Pugljeve in Borisa Brunčka — je treba gledati z dvojnimi očmi in tako tudi njegov humor, ki iz situacijskè komike prerašča v eksistencialno grozljivost, pa se ji v svoji nepotešeni življenjski zvedavosti in radoživosti vseeno do konca še ne prepusti.

Prvi pogled je realistične narave, drugi nadrealistične. Prvi nam z najrazličnejšimi sredstvi situacijske in karakterne komike pripoveduje anekdoto o tem, kako je dvoje poslovnih mož na potovanju prišlo v škripce ob dejstvu, da je njuna skupna hotelska soba premogla eno samo prijateljico noči. Drugi, nadrealistični, postavlja v slogu in načinu tega literarnega nazora in pojmovanja pod vprašaj resnično obstajanje omenjene prijetne osebice.

Podoba se nenadoma premakne, zlomi, in na tem ozkem območju izkrivljene perspektive najde avtor dovolj prostora in možnosti za razplet iracionalnega v tej zgodbi, ki je, kot mora biti vsaka dobro zamišljena in izpeljana odrska stvaritev, miniaturni misterij življenja nasploh. Če je omenjena prijetna in obema popotnikoma vedno bolj privlačna osebica res samo sanjska utvara — in tu začenja pisec razpletati svojo odrsko efektno in filozofsko pomenljivo filozofacijo — potem je z njunimi sanjami nekaj narobe. Nenavadne so preprosto zato, ker so ene sanje za dve osebi. Če je to res, in prepričujeta se, da je, potem uboga preizkušana možaka sanjata drug drugega ter se s tem razveljavljata kot resnično obstoječi bitji, četudi njuni dokumenti ležijo na mizici.

Njuna eksistencialna panika po skrivnih duševnih vzvodih narašča ob vedno večjem erotičnem zalogaju, ki si ga hočeta drug drugemu odjesti, pa v svoji meščanski konvenciji hkrati tudi prikriti. Ravno zato je še zmeraj smešna; kljub temu, da postaja tudi grozljiva. Končno si, če ju spet pogledamo z realističnimi očmi, zagotovita, da se jima ni nič sanjalo, in odspita preostali del svoje poslovne noči za novi poslovni dan.

Režiser mariborske postavitve je sledil obema avtorjevima perspektivama — realni in nadrealni, kot tekst to tudi terja. Trd oreh, ki ga je v odločilnih trenutkih moral prepustiti interpretom, je seveda predstavljal opisani premik realnosti v irealnost in nazaj. Posebno še, ker je z viditivnimi režijskimi posegi skoparil in zahteval učinkovito psihološko preklopitev od igralcev. Spričo dejstva, da slednja ni bila dovolj izrazita, se zastavlja vprašanje, če jim morda ni naložil preveliko, četudi upravičeno nalogo. Z odlikami svoje karakterne igre je posebno v zornem kotu prvega pogleda izstopal Volodja Peer.

JOŽE SNOJ

JUGOBANKA
Ljubljana
Titova 32

Prodaja devizna sredstva na potne liste za zasebna in službena potovanja – Odpira in vodi zasebne devizne račune – Sprejema dinarske hranilne vloge.
Vabimo vas, da nas obiščete v naši banki v Ljubljani – Titova 32, kjer vam bomo posredovali podrobnejše informacije.

JUGOBANKA

V nekaj vrstah

MARIBOR

Tovarniški tisk — V domu družbenih organizacij je mariborski občinski svet razstavil v posebni vitrini 21 tovarniških glasil, ki jih izdajajo delovne organizacije mariborske občine.

Obisk avstrijskih delavk — V soboto bo prispelo v Maribor 40 sindikalnih delavk iz graške tovarne čevljev Humanic. Ogledale si bodo mesto in obiskale tovarno Svilo ter Planinko na Pohorju.

RADENCI

Tečaj prve pomoči — Osnovna organizacija RK v Radencih je organizirala za učence 8. razreda osnovne šole 6-tedenski tečaj o prvi pomoči. Izpit je opravilo 38 učencev s prav dobrim, dva pa z odličnim uspehom. Tečaj sta vodili učiteljica Olga Grosičar in medicinska sestra Marija Šebjanič.

LENDAVA

Revija mladinskih pevskih zborov — Dne 15. t. m. bo v Lendavi revija mladinskih pevskih zborov Pomurja. Sodelovalo bo 10 pevskih zborov z 274 pevci. Za revijo je med Pomurci veliko zanimanja.

STOGOVCI

Na šoli dva zbora — Na osnovni šoli v Stogovcih v gornjeradgonski občini delujeta dva pevska zbora, mladinski in pionirski. Pionirski zbor šteje 55 pevcev, mladinski pa 30. Oba zbora vodi požrtvovalni pevovodja, ravnatelj šole Janez Šedivy. Zbora se pripravljata na tekmovanje pionirskih pevskih zborov.

RAVNE

Posvetovanje — Tu se bo danes začelo dvodnevno posvetovanje kemikov metalurške stroke. Predavanja bodo v domu železarjev in jih bodo spremljali diapozitivi. Ob tej priložnosti bo odprta posebna razstava sodobnih pripomočkov določanja ogljika in žvepla.

SLOVENJ GRADEC

Brošura ob jubileju — Pri telovadnem društvu Partizan bodo ob 50-letnici športnega udejstvovanja v mestu in Mislinjski dolini nasploh izdali posebno brošuro, ki bo obsegala kratek opis zgodovine športa v dolini ter nekatere zanimivosti.

»Mladi ekonomist« — Izšla je letošnja številka »Mladega ekonomista«, glasila dijakov ekonomske srednje šole. List prinaša številne zanimivosti iz življenja na šoli ter nekaj literarnih prispevkov.

Počastitev — Danes bodo v Slovenj Gradcu slovesno počastili 50-letnico ZKJ, sindikatov in SKOJ. Pri tem bodo sodelovali pevski zbori in recitatorji, o pomenu 50-letnice delavskega gibanja pa bo govoril inž. Franc Razdevšek.

DRAVOGRAD

Gostinski delavci — Pred nedavnim je bil tu posvet gostinskih delavcev iz vse občine. Razpravljali so o ureditvi lokalov, vodenju davčnih knjig in drugih problemih gostinske dejavnosti v občini.

VUZENICA

Markov sejem — Nedavno je bil tu tradicionalni Markov sejem, ki ga je organiziralo društvo obrtnikov občine Radlje ob Dravi. Sejma so se udeležili številni obrtniki iz vse Slovenije, gostinska podjetja in trgovci. Kmetje so na sejmu kupovali in prodajali živino.

KIDRIČEVO

Praktikanti — V Tovarni aluminija in glinice v Kidričevem bodo tudi v letošnjih šolskih počitnicah sprejeli na prakso 30 študentov srednjih in višjih šol. Med prakso bodo prejemali od 300 do 400 dinarjev mesečne nagrade.

Iz drugih izdaj

LJUBLJANA

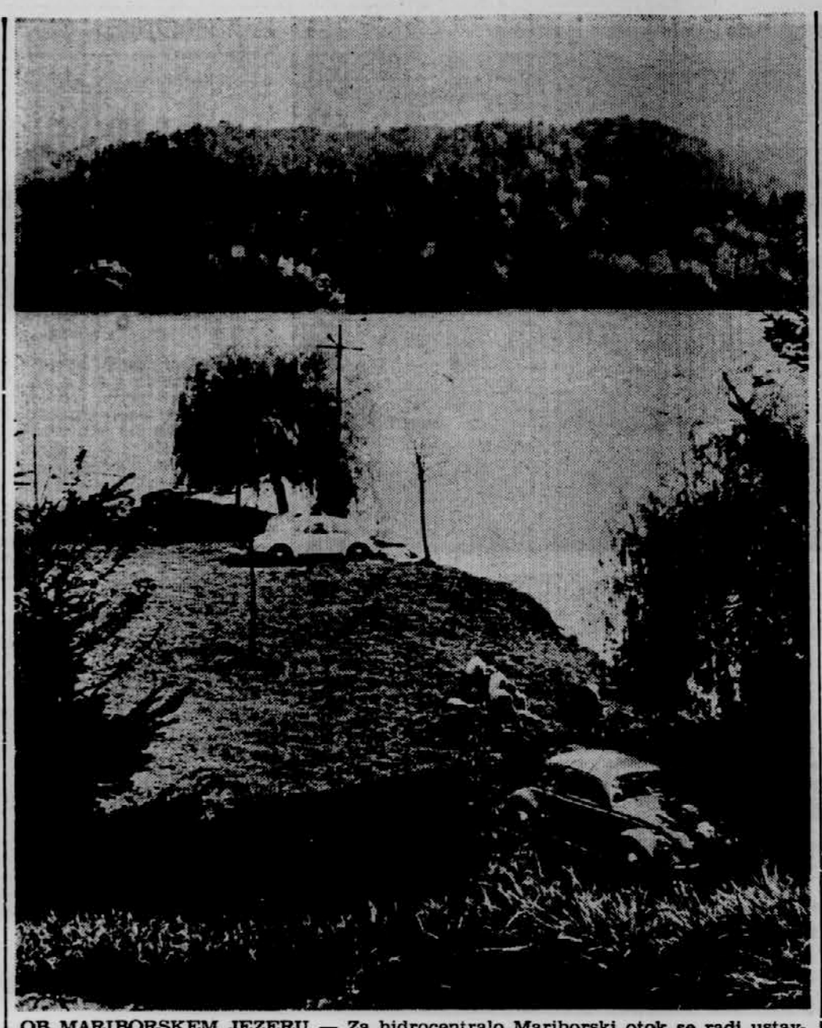
Cosmos ne bo sestavljal — Ljubljanski Cosmos je demantiral vesti, po katerih naj bi začel sestavljati avtomobile neke znane evropske tovarne. Resnica je, da so se pred letom dni pogovarjali s predstavniki francoske tovarne Renault, vendar do uresničitve ni prišlo, ker Renault ni mogel zagotoviti, da bi montaža tekla dlje časa. Tudi dobava kooperacijskega blaga, ki bi ga morali pošiljati Renaultu, bi bila povezana s prevelikimi stroški.

Saša Zajc odpotovala — Najlepša Slovenka Saša Zajc je odpotovala v Pariz, kjer se bodo zbrale lepotice iz vseh evropskih držav. Zatem bo odpotovala v Maroko, kjer bo tekmovanje in izbor miss Evropa. Istočasno bo v Maroku tudi kongres svetovne organizacije komiteja za lepoto in eleganco, na katerem bo sodelovala tudi Saša Zajc.

Predstavljen slovenski par »Ohceti 69« — Na včerajšnji tiskovni konferenci so organizatorji »Ohceti 69« predstavili slovenski par, 22-letno Jeleno Žic in 25-letnega Vinka Dežmana oba iz Novega mesta. Znani so že pari iz Švice, Italije, Avstrije, Tunisa, Zahodne Nemčije, Švedske, Češkoslovaške, Nizozemske in Norveške. Kaže, da bo tudi letos sodeloval par iz Reke. Nekaj številk. Prireditev bo veljala 35 starih milijonov dinarjev. V svatovski povorki bo sodelovalo 30 vpreg, svatje bodo lahko snedli 3 tone mesa, 1 tono krofov, spili 30 hektolitrov vina in 20 hektolitrov piva. Gostom v dvorani Tivoli bo streglo 450 ljudi. Sodelovalo bo okoli 200 tujih in 70 domačih novinarjev. V slavnostni povorki bo godlo 11 zabavno glasbenih ansamblov in 20 harmonikarjev.

ŠKOFJA LOKA

Izseljenski piknik — Po sporazumu občine Škofja Loka in Slovenske izseljenske matice bo XIV. tradicionalni izseljenski piknik letos 4. julija na vrtu Škofjeloškega gradu. Pokrovitelj piknika bo Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane. Na pikniku bodo sodelovali slovenski pevski zbor »Zvon« in folklorna skupina slovenskih izseljencev iz Heerlena na Nizozemskem ter številni zbori in ansambli iz Škofje Loke ter Gorenjske. Predvidevajo, da se bo piknika udeležilo okoli pet tisoč gostov.

OB MARIBORSKEM JEZERU — Za hidrocentralo Mariborski otok se radi ustavljajo Mariborčani in tujci, ki se v prijetni okolici naužijejo sonca in zraka.
Foto: Bogo Čerin

Med turističnimi krčmarji v Podravju (II)

Zunaj po novem, notri po starem

Staro v gostilni »Pri lipi« bo nekaj posebnega. Zunaj je pač gostilna sredi Selnice, v najstarejši hiši, kjer so pred davnimi stoletji molili in točili vino v kleteh in kjer je falski oskrbnik von Schrampf odpri prvi ples, takšna, da ne moreš naenkrat spregledati njene notranjosti.

Selničani so zares pravi turistični gostilničarji. Ne bi temu naselju, ki nima tovarniških dimnikov, pač pa vsako leto več majhnih, ki kukajo iz stanovanjskih hiš, nihče prisodil takšne podjetnosti. Pa je že pri Pecovi Lojzki v njenem novem pristanišču ob Dravi vse novo in na turistično struno ubrano. Tamkaj sem tudi srečal Zunkovega Albina, starega selniškega veterana z vseh akcij. Šef gostinskega podjetja je pri onih gostilnah sredi Selnice in na Fali. Takole mimogrede je prišel pogledat, kako je v »privatnem sektorju«.

»Pridite tudi k lipi,« je rekel.

Pa smo šli. Sredi Selnice smo našli del novega trga. Ni še vse končano, manjka še asfalt, pa tudi trava in rože še niso dale svoje osvežujoče barve. Stare hiše, ki se primikajo k cesti, da je treba mimo njih zmanjšati hitrost na 40 km na uro, tudi še čakajo, da bi se jih lastniki usmilili s kakšno svežo barvo. Krajevna skupnost, ki se je letos močno usmerila na ureditev naselja, si seveda močno želi, da bi se pomladila tudi hišna pročelja, kot se je selniški osrednji trg.

Pri »lipi« je polovica hiše že prenovljena, polovica pri cesti pride še na vrsto. Tudi sobe na vrhu za tujce bi lahko naredili, pa so še stranke, ki čakajo na nova stanovanja. Spodaj so zdaj še gostilniški prostori, kjer se ni še nič spremenilo. Pa je vse lepo v načrtu, kako bo v novi kuhinji, točilnici in restavraciji. Obrnili so se na aranžerja Sevčnikarja v Mariboru, da bi našel pravi notranji slog za staro poslopje.

Njegovo domiselnost odkrijemo šele na vrhu, ki ga ima Albin še pod ključem. Otvoritev bo šele junija, za začetek prave sezone. Kljub temu stopimo po stopnicah v prvo nadstropje. Tukaj najdemo tri prave kmečke, kobansko stilizirane sobe. Najprej pogledamo v splavarski salon, obit z žvarcli, dekoriran s kamnom in lesom, s primerno razsvetljavo. Petrolejske spremljajo še naslednja dva prostora, kjer je v veliki kmečki sobi lesen strop z mogočnim, več sto let starim nosilnim tramom. Vse je tako, kot se domačemu kmečkemu stilu prilega. Kolesa so tukaj, koruzni storži na letvah, domači leseni stoli in mize. Zares bo ta gostinski obrat folklorna redkost med podobnimi v Dravski dolini.

»Dobra kuhinja, domače okolje, pa se ne bojimo, da ne bi imeli obiska,« pravi Albin. »Tudi vino bo dobro. Ampak ni vse v vinu. Kaj pomaga, če je vino dobro, obraz natakarice pa kisel. Reči moram, da je naš kolektiv dober. Saj ni bila majhna stvar, v tako malem podjetju prihraniti lasten denar za investicijo.«

Obiska bo precej. Že doslej ga je bilo. Samo prostorov niso imeli tako dobrih, tako okusno urejenih, kot jih bodo kmalu odprli. In če bo zunaj zacvetel še nov park, in bo parkirni prostor v črnem asfaltu, bo še več avtomobilov čakalo goste iz kmečkih sob. Dvoje se je tukaj združilo: gostinska podjetnost in prizadevnost krajevne skupnosti. No, in če takole človek gleda to selniško turistično podjetnost, se lahko prepriča, da se največ naredi zmerom le z lastno glavo in lastnimi rokami. Ne država, ne banka in ne občina ne morejo odtehtati tega, kar lahko naredijo ljudje, ki znajo in hočejo delati.

Selničani pa znajo. Letos bodo dobili štiri nove, moderno urejene turistične gostinske obrate. Vsak zase bo ubran po svoje. Končno pa: koroška cesta drži mimo ob Dravi navzgor in navzdol. Na njej pa je v sezoni kolona avtomobilov vsak dan daljša. Samo z dobrimi turističnimi obrati se dà avtomobile zaustaviti. Selničani bodo letos to prednost imeli.

D. VRESNIK

Zakaj tako?

Kopališče s toplo vodo še vedno zaprto

Že pred leti so v Kidričevem napeljali iz bližnje tovarne aluminija v sicer majhen bazen toplo vodo, očitno z namenom, da bi tako podaljšali kopalno sezono. Na ta način lahko kopališče odprejo že kmalu spomladi, ko se temperatura zraka dvigne vsaj na 20 stopinj. Kopalno sezono pa lahko podaljšajo tudi do pozne jeseni, saj to omogoča topla voda v bazenih.

Resda letos ni hotela pomlad v deželo, prvomajski prazniki pa so bili že izredno lepi in topli. Mnogi prebivalci Kidričevega, Ptuja in Maribora so se želeli osvežiti v javnem letnem kopališču v Kidričevem. Žal pa je bilo kopališče zaprto, bazeni pa brez vode.

Očitno je vodstvu kopališča v Kidričevem kaj malo mar za rekreacijo delovnih ljudi in ne nazadnje tudi za dohodek od vstopnine in drugih storitev.

FRANJO HOVNIK

NA ZUNAJ NIČ POSEBNEGA na tej stari gostilni sredi Selnice. Notri pa so tri zelo lepo urejene kmečke gostinske sobe.
Foto: B. Čerin

Še k članku: ‚Izjokane oči Magde Varga'

Odgovor A. Žalika, načelnika oddelka za družbene službe in občo upravo SO Lendava

Pisec članka »Izjokane oči Magde Varga«, ki je bil objavljen v Delu 25. 3. 1969 — Boro Borovič — me je sredi napornega dela poklical telefonično ter zahteval od mene, kot načelnika oddelka za družbene službe pri SO Lendava, da naj takoj pošljem socialno delavko k Magdi Varga v Strehovce zaradi velikega socialnega problema te osebe. Navajal je, da je socialna delavka takoj nujno potrebna na kraju samem, na domu Vargove, da prepreči, da je sin ne bo metal iz hiše. Ker navedeni primer ni bil evidentiran pri socialni službi SO Lendava, sem pojasnjeval piscu članka, da ne moremo takoj nuditi pomoči navedeni osebi, ker je socialna delavka odsotna in, da bo zadeva rešena čim bo to mogoče. Pojasnil sem nadalje tudi, da je edini referent, ki opravlja to službo, preobremenjen in da bi potrebovali več socialnih delavcev. Pisec članka se s pojasnilom ni zadovoljil in je še nadalje v ostrem tonu naročal takojšnji obisk socialne delavke na domu Varga Magde. Prišlo je do prekinitve telefonskega pogovora.

Ker nisem mogel ustreči zahtevi pisca članka, da bi socialna delavka takoj obiskala Vargovo v Strehovcih, se je moje pojasnilo tolmačilo kot grobo zavračanje ter skrajna nehumanost!

Izjava vodje krajevnega urada v Dobrovniku in »uglednega moža« v Dobrovniku o moji brezbrižnosti, ki presega že vse meje in podobno, pa je ne samo objektivno neresnična, temveč žaljiva. Ta »ugledni mož« je tako rekoč sprt z vsemi organi pri SO Lendava, s katerimi ima vsaj malo opravka, kot šef krajevnega urada v Dobrovniku. Tajnik SO Lendava predstavlja zanj »kliko«. Zaradi tega se verjetno ni obrnil na tajnika, zaradi moje »brezbrižnosti«, temveč je smatral za umestno, da o tem obvesti javnost. Navedeni »ugledni mož« socialni problem Varga Magde sploh ni imel evidentiran v svoji službi. Dolžnost vodje krajevnega urada pa bi bila, da bi navedeni primer evidentiral ter ga javil socialni službi pri SO Lendava.

Resnica o Magdi Varga pa je naslednja:

V letu 1967 se je M. Varga vrnila iz Argentine v domovino. V svojem rojstnem kraju poseduje novo hišo in 3,34 ha obdelovalne zemlje.

Iz Argentine prejema pokojnino v časovnem razdobju dveh do treh mesecev po 1.000 do 1.700 dinarjev. Je lastnica osebnega avtomobila »audi variant«. Po izjavi njene sestrične je uvozila še dva nadaljnja osebna avtomobila, z ugodnostmi izseljenke povratnice. Do decembra 1968 je živela z družino svojega sina Jožefa Varga. Nato so se sprli. Zato je sama od sebe odšla od doma k svoji sestrični. Kmalu pa se je s sinom pobotala in sedaj živi zadovoljno s sinovo družino v skupnem gospodinjstvu, kakor to sama izjavlja. Magda Varga sama priznava, da socialno ni ogrožena in da nikdar ni iskala pomoči pri skrbstvenem organu v Lendavi in je tudi ne potrebuje. Pisec članka Boro Borovič je obiskal Magdo Varga na domu njene sestrične. Takrat je bila navedena nekoliko vinjena in je dala piscu v takem stanju izjave. Socialni problem Magde Varga, ki ga v resnici nikdar ni bilo, je danes dejansko rešen, ko pa živi Vargova ponovno skupaj s svojim sinom.

Vodja krajevnega urada v Dobrovniku tov. Čiček se ne boji tako načelnika za občo upravo pri SO Lendava, kakor je to navedel. Socialne probleme, ki bi jih imel sporočiti pristojnemu referentu, sporoča telefonično praviloma meni. Po istem vodji krajevnega urada navajani primer o ciganski družini je docela neresničen. Njegova izjava, da naj se da ženski žganja, da bo »srknila« je docela izmišljena. Ob telefoničnem pogovoru s šefom KU Dobrovnik o rešitvi socialnega problema otrok ciganske družine je bil navzoč tudi referent, ki je pogovor slišal in vsak čas lahko potrdi neresničnost Čičkovih obdolžitev napram meni.

Primer o ciganski družini je prav tako že rešen.

Glede pravilnosti mojega dela kot načelnika oddelka za občo upravo in družbene službe bi bilo prav, da bi se poslušalo tudi glas pristojnega sveta, mnenje KS, ostalih šefov krajevnih uradov v občini ter občinske skupščine.

ALOJZ ŽALIK

Partizanski golaž za pionirje

Pohod slovenskih in hrvaških pionirjev po poteh XIV. divizije danes končan

LJUBLJANA, 8. maja — Pohod slovenskih in hrvaških pionirjev po poteh 14. divizije gre h koncu. Včeraj so velenjski pionirji prehodili pot čez Graško goro oziroma goro jurišev te slavne partizanske divizije, ki je pred 25. leti krenila iz Suhorja v Beli krajini in napravila 500 kilometrov dolgo pot do Stajerske.

Hkrati pa »prodirajo« proti Smrekovemu tudi mozirski in ravenski pionirji. V tem kraju so se dopoldne srečali z velenjskimi pionirji in tako končali pohod po poteh 14. divizije, ki so ga začeli 22. marca. Iz Smrekovega bodo pionirji odnesli pionirski dnevnik in prapor v Velenje, kjer bo v soboto dopoldne velika prireditev na Titovem trgu oziroma najbolj množično srečanje slovenskih in hrvaških pionirjev

Na srečanje v Velenje bo prišlo vsega skupaj okrog 5000 pionirjev iz 49 slovenskih in 15 hrvaških občin. Sem jih bo pripeljalo približno šestdeset avtobusov. Tisti, ki bodo prispeli iz bolj oddaljenih krajev, bodo v Velenju dan pred veliko prireditvijo in bodo gostje domačih šolarjev. Zanje posebej bodo gostitelji jutri pripravili kotalkarsko revijo.

Udeleženci si bodo v Velenju in Šoštanju ogledali glavne spomenike in kraje iz časov NOB. Obiskali bodo med drugim tudi Kajuhov grob in Kajuhovo spominsko sobo v osnovni šoli v Šoštanju.

Prireditev v soboto bo imela bogat kulturni program in bo skušala prikazati zgodovinsko pot in pomen pohoda 14. divizije. Njen komandant narodni heroj Tone Vidmar-Luka bo na proslavi izročil velenjskim pionirjem prapor, ki so ga pionirji nosili na svojem pohodu. Odslej bodo ta prapor podeljevali najuspešnejšemu pionirskemu odredu v velenjski občini.

Po prireditvi bodo udeležence pogostili s partizanskim golažem, ki ga bodo skuhali kuharji celjskega garnizona JLA. ALBINA PODBEVŠEK

Sta dva nova hotela v Mariboru odveč?

MARIBOR, 8. maja. Danes se je sestal na razširjeni seji strokovni odbor za gostinstvo in turizem gospodarske zbornice SRS Maribor in razpravljal o poslovanju gostinskih delovnih organizacij lani in letos. Tajnik tega odbora Milan Areh je poudaril, da je gostinstvo lani kljub novim lokalom doseglo v bistvu enak promet kot leta 1967. V zasebnem gostinstvu bodo morali posvetiti večjo skrb pripravi hrane.

Mariborski hoteli so bili lani povprečno zasedeni s 73 odstotki, kar je zadovoljivo. Po mnenju Milana Areha pa je vprašljiva odločitev o gradnji dveh novih hotelov v Mariboru glede na to, da tudi sedanje zmogljivosti niso v celoti izkoriščene. Izračunal je, da bi morali po dograditvi obeh hotelov doseči v naslednjih letih vsako leto povečanje za 20.000 nočitev, kar ni uresničljivo.

V razpravi so grajali tudi odpiranje novih točilnic in menili, da inšpekcija ni dovolj učinkovita pri nadziranju prometa v teh točilnicah. Poudarili so, da se večje količine alkoholnih pijač prodajajo v črnih vinotočih.

M. K.

MARIBOR:

Demonstracija kopirnih strojev

MARIBOR, 8. maja. Danes je prispela v Maribor skupina nizozemskih strokovnjakov za kopirne stroje. V posebnem avtomobilu so pred hotelom Slavija prikazali predstavnikom industrijskih in drugih podjetij Maribora in drugih krajev severovzhodne Slovenije delovanje raznih kopirnih strojev podjetja Van der Grinten iz Nizozemske. Demonstracijo je skupaj s tem nizozemskim podjetjem organiziralo podjetje Contal Ljubljana. M. K.

Zdravstveni pregledi otrok

Letos bodo pred vstopom v šolo v mariborski občini poleg obveznega testiranja tudi zdravstveno pregledali vse otroke. V okviru programa sistematičnih in kontrolnih pregledov bodo pregledali učence prvih, tretjih, petih in sedmih razredov osnovnih šol. Za učence ostalih razredov pa so predvideli kontrolne preglede. Pregledali bodo tudi dijake prvih in četrtih razredov gimnazij in srednjih strokovnih šol ter vse učence nižjih strokovnih in vajeniških šol. Računajo, da bodo letos na sistematičnih preventivnih pregledih zajeli okoli 20.000 otrok in mladine.

M. K.

LENDAVA:

Gospodarstvo se utrjuje

LENDAVA, 8. maja. Predstavniki delovnih organizacij v lendavski občini so se predvčerajšnjim pogovarjali o gospodarjenju v občini. Posvet je sklical predsednik skupščine občine Jože Kolarič. Ugotovili so, da se gospodarstvo v občini stabilizira, da pa je potrebno v nekaterih obratih pristopiti k rekonstrukciji. Predstavniki so se zedinili, da je potrebno začeti konkretne akcije, ki jih pripravlja občinska skupščina predvsem na področju urejanja prometnih zvez in turizma. Letos imajo v načrtu asfaltiranje ceste Lendava—Petišovci, za katero bodo prispevale denar delovne organizacije. J. S.

Dvajset let Mehanike

LENDAVA, 8. maja. V lendavski Mehaniki praznujejo v teh dneh dvajsetletnico podjetja. Ob tem jubileju bodo podelili priznanja delavcem, ki od vsega začetka delajo v podjetju. Podjetje si je v dvajsetih letih pridobilo potrebne izkušnje zlasti na področju jugoslovanske dežnikarske industrije. J. S.

Mednarodni štiki mariborskih sindikatov

MARIBOR, 8. maja. — Tajnik občinskega sindikalnega sveta Maribor Vlado Henigman je danes posredoval podatke o predvidenih obiskih mariborskih sindikalnih delavcev v tujini in o prihodu nekaterih tujih sindikalnih delegacij v Maribor. Tako se bodo Nada Kovač, inž. Vlado Butinar, Tone Firmin in Stanko Kos mudili od 27. maja do 2. junija v Italiji, Reggio Emilii in se udeležili pokrajinskega kongresa federacije dela te pokrajine. V juniju pričakujejo v Mariboru tričlansko sindikalno delegacijo iz Greenwicha.

Dne 17. in 18. maja bo obiskala Maribor skupina sindikalnih delavcev iz Leobna in Donawitza. Vrnili bodo obisk mariborskim sindikalnim delavcem in delavcem Svile, ki so lani obiskali te avstrijske kraje. M. K.

Prireditve v Mariboru ob tednu varnosti

MARIBOR, 8. maja — Danes je Lojze Vindiš-Dunda, predsednik pripravljalnega odbora za proslavo praznika UJV, tedna varnosti in 25-letnice organov za notranje zadeve posredoval podatke o programu prireditev.

Dejal je, da se bo ekipa UJV Maribor v soboto v Murski Soboti udeležila srečanja z ekipo UJV Murska Sobota in ekipo JLA v odbojki, šahu in streljanju. V ponedeljek dopoldne bo predsednik občinske skupščine Maribor Mirko Zlender sprejel v domu JLA okoli 230 delavcev UJV, ki že več kot 20 let delajo na tem področju.

Zvečer bo v SNG Maribor akademija s slavnostnim govorom predstavnika občinske konference SZDL Maribor. Ob tej priložnosti bodo v SNG Maribor pripravili za pripadnike UJV dramo »Trije angeli«. V Metelkovi ulici bodo 16. maja odprli nove prostore mariborske prometne milice. Na otvoritev bodo povabili vse predsednike občinskih skupščin z območja UJV Maribor.

V tednu varnosti so na osnovnih šolah pisali naloge o srečanju z miličnikom, dolžnostih miličnika in o delu miličnika v službi. Najboljše so poslali v Ljubljano, kjer bodo nagradili 50 najboljših spisov iz vse Slovenije.

M. K.

Seminar za sodnike in socialne delavce

MARIBOR, 8. maja. Danes je bil v prostorih mariborskega okrožnega sodišča seminar o uspešnosti izvajanja vzgojnega ukrepa strožjega nadzorstva za mladoletnike. Seminar sta organizirala sekretariat za pravosodje in sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo SRS. Udeležili so se ga mladinski sodniki, socialni delavci in uslužbenci UJV z območja Maribora, Murske Sobote in Celja. Na seminarju so govorili dr. Bronislav Skoberne o raziskavah uspešnosti tega vzgojnega ukrepa, mladinska sodnica Nada Sancin o nalogah sodišča na tem področju in Zvone Lutman o metodah pri izvrševanju vzgojnega ukrepa. M. K.

Obsojen zaradi tatvin

MARIBOR, 8. maja. Danes je okrožno sodišče v Mariboru obsodilo 33-letnega Ivana Moma, polkvalificiranega mizarja iz Maribora za dve kaznivi dejanji tatvine in šest kaznivih dejanj majhne tatvine na enotno kazen eno leto in šest mesecev zapora.

Mom se je že večkrat zagovarjal pred sodiščem zaradi podobnih dejanj in je šele avgusta lani prišel iz zapora. Kljub temu pa je 11. februarja letos v gozdu v bližini kapele na kalvariji v Mariboru sunil Silvo Šraj tako, da je padla v sneg in pri tem izpustila torbico. Iz torbice si je potem prisvojil 250 dinarjev in denar zapravil. Razen tega je vzel Rozaliji Krajnc iz kuhinjske kredence brivski aparat, ga prodal in denar zapravil.

V šestih primerih pa je vzel moške čevlje, ženske škornje, razne ure in druge predmete na škodo raznih občanov. N. S.

Dr. Franc Zwitter na predavanju v Mariboru

MARIBOR, 8. maja. — Komisija za mednarodna, politična in ekonomska vprašanja pri komiteju mestne konference ZKS je sinoči pripravila v prostorih doma družbenih organizacij predavanje »O plebiscitu na Koroškem in Slovenci v prvi in drugi avstrijski republiki«. Dr. Janko Pleterski, sodelavec inštituta za narodnostna vprašanja, ki je vodil predavanje, je nazorno prikazal stanje v slovenski Koroški pred in po plebiscitu ter razložil, zakaj plebiscit o usodi Koroške ni uspel.

Predavanja, ki je bilo zaradi politične aktualnosti — letos poteka namreč 50 let od plebiscita — dobro obiskano — se je udeležil tudi predstavnik slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franc Zwitter.

B. Č.

MURSKA SOBOTA:

Nastop pevskih zborov

MURSKA SOBOTA, 8. maja. Mešana pevska zbora Radkersburga in Murske Sobote priredita v soboto v soboški kinodvorani koncert, na katerem bo sodeloval tudi orkester iz Radkersburga. Soboški pevski zbor beleži v letošnji sezoni že vrsto nastopov, med katerimi velja poudariti skupne nastope in gostovanja s pevci iz sosednje Avstrije. J. S.

SUPERMARKET Etaža D
IZREDNA PRILOŽNOST
PEČI NA GOSPODINJSKO OLJE EMO-8
● DODATNA PEČ – ŠTEDILNIK EMO-6 ZA KUHINJE
NA KREDIT
● 6 mesecev
● brez obresti
● brez pologa

AVTO

akcija
BLIŠČ IN BEDA ZAVAROVALNIC
TEST
turbosprint – odkritje smodnika ali blažev žegen?
sposojeni test
ROLLS-ROYCE SILVER SHADOW
mojster svetuje
RENAULT (8 in 10) JE PREIZKUŠENO BLAGO
Revija, ki je ne berejo samo možje
AVTO

Robani

Adam s petimi devicami

Pet stoletij in več živijo Robani v Robanovem kotu, med njimi bukovnik Jože

ROBANOV KOT, maja. Gornje Savinjska dolina z Logarsko dolino vred je zdaj spričo asfalta tako blizu, da komaj uspeš med Mozirjem in Lučami spiti kak požirek. Če se v Lučah ne obiraš, niti ne poškiliš na tablo, ki te opozori, da je od tod lep pogled na Raduho, si po nekaj minutah vožnje že pri Igli in naprej, pri mostu v Rogovilcu. Ob tabli, na kateri piše: ROBANOV KOT 1 h moraš zaviti v letvo, kamor se vzpenja dobra gorska pot.

Tu, v tem Kotu, kjer se nič ne spreminja tako opazno kot ljudje, kjer si sonce in sence v vetru ali tišini podajajo življenje, gospodari Robanov rod. Tistemu, ki ga to zanima, postreže 69-letni Robanov Jože s podatkom, da je prvi uradni zaznamek o Robanih mogoče najti v starem urbarju gornjegrajske škofije, kjer piše, da so morali Robani že 1426. leta plačevali cerkveni gospodi dajatve. Teh verjetno ni bilo malo, saj je Robanov svet takrat meril okrog 600 hektarov. To je bilo vse do dni, ko ni bilo treba več 36-krat čez Savinjino korito, če si hotel od tod na Ljubno . . .

Danes je v Robanovem kotu šest gospodarjev: Pečovnik, Golc, Vršnik, Roban, Haudej in Knez. Knezova naselbina bi naj bila tudi prva na celem Solčavskem, saj je iz ustnega izročila mogoče razbrati, da je bil Knez v resnici samo naziv nekega gospoda plemenitega stanu, ki je pribežal v ta divji svet s Hrvaške. Tu se je naselil, da je lahko že od daleč videl dim in tako izvedel, če so in kje so ljudje.

Stran s tehniko

Po nekaj sto metrih hoje, na koncu gozdička, kjer se cepijo ceste k domačijam na desnem slemenu, je lep razgled po celem Kotu. Do Vršnika, Robana in njegove kovačije pod gozdom, vse tja

ROBANOV JOŽA
Foto: J. Sever

do Kota. Z avtomobilom prideš le do Robana, kajti pri hiši je Jože postavil zaporo.

»Dejal bi, da nimam nič proti tehniki, če se mi ne pojavi tu, v tem mojem svetu. Že brat mi ropota s tistim traktorjem po travniku, toda kaj hočeš, delovnih rok je malo. Če pa pomislim na tisti peklenski ropot avtomobilov, me srh spreletava in srce boli. Ne, dokler bom jaz živ, mi tu ne bodo ropotali in plašili živali. Za takšne obiskovalce je Logarska, moj Kot pa je za one, ki v resnici žele v naravo. To ti povem in tega se držim.«

Te odločitve se Jože drži možato in joj tistemu, ki na skrivaj dvigne zaporo in zaropota proti travniku ali celo vse do planšarije v Kotu. Za take še kislega mleka nima. S svojo suho, žilavo postavo, z od vetra in sonca ožganim obrazom, z rokami, ki jih predeva, kot bi mu bile v napoto, se postavi pred nje in jih prebada s svojimi bistrimi očmi. S to donkihotsko držo obstane kot vojak pred tem svetiščem, ki je vklenjeno med stene Krofičke, Ojstrice, Moličke peči, Žvižgovca, Velikega vrha, Petih devic, Križevnika in na oni strani Raduhe.

Pred sto leti pri Robanih ni bilo moškega potomstva, zato je domačijo prevzela hčerka, ki se je poročila z Vršnikom. Iz tega rodu izhajajo tudi starši sedanjega rodu, iz tega kolena pa Jože, Micka, ki je umrla, zatem Lojze, ki se je poročil k Štiftarju v Podoljševo, Martin, ki se je poročil v Potok Podoljševo, Albin, ki je umrl kmalu po rojstvu, Kristina, ki domuje na začetku Kota, Franc, ki je prevzel Robanovino ter Rafael, ki se je ubil v stenah Žvižgovca. Pred leti je Franc spet prevzel priimek Roban, da bi ostalo ime. Tako se je Jože v resnici pisal Vršnik, vendar ga vsi poznajo le kot Robana.

Ljudski bukovnik naših dni

Jože se ni nikoli oženil. Ko je njegov mladeniški vrisk odmeval med temi stenami, ga je presekala očetova smrt na Soški fronti. Zato se je kot najstarejši vpregel, da bi razbremenil mater. Komaj so malo zadihali, je moral v sončnem opoldnevu prihiteti iz Kota domov in materi sporočiti: Rafaelu je spodrsnilo . . .

V tem svetu ti lahko samo enkrat spodrsne. Toda nihče zato ne zasovraži planin, nihče ne prekolne sten. Že od nekdaj je tu tako, in to še danes drži, da le močnejši zmagujejo. Zato z enako trdnostjo sprejmejo zmage kot poraze, le razpoloženje je različno. Stisnejo ga vase in ga nosijo vse življenje. Jože se je nekoč razpri, kot školjka. Del sebe je pretočil na papir. Tega zdaj, po dolgem pregovarjanju prinese na plan in ti pokaže. Orumenel zvezek, tak, brez platnic, kot jih nosijo otroci proti koncu leta v šolo. S svojo trdo roko je v okorne in visoke črke nalil ta svet in sebe. Potem je pesem usahnila, ker se je ob prvi bolezni kot gams umaknil v samoto, vstran od krdela. Kot bi se sramoval, da mu pojemajo moči.

Zdaj se ob spominu na tisti strah o minljivosti samo nasmehne. Tako, z očmi. Potem se zazre v gore in takoj preide na pogovor o planšariji. Njegovo življenje je namreč že od nekdaj razpeto med devet tednov in preostali čas v letu, s katerim pogosto ne ve ne kod ne kam. Tistih devet tednov, začno se ob Kresu, ko požene živino v Kot na planšarijo, mu pomeni več kot ves ostali čas.

». . . Dol v dolini ni prijetno — srce hrepeni nazaj — na planino, kjer v poletju — zame je zemeljski raj. — Lastavice odlete, — hladen veter je zavel — rožice so odcvetele, — jaz pa osivel . . . S pogledom svet objel — bil srečen in vesel — sem tu velikokrat — in bil še kdaj bi rad . . .« pravi v eni izmed svojih pesmi.

Sonce je obviselo nad vrhovi. Jože si je raz ušesa potegnil doma s pleteno kapo, se obrnil in počasi zagazil v sneg. Prepričan sem, da ve na pamet, koliko dni je še do Kresa in z njim do odhoda v Kot. Če začneš pomenek o tem, je mnogo radodarnejši v besedah, ukrade si čas, nisi mu v napoto, pa tudi o sebi kakšno pristavi. Takrat ti bo mogoče zaupal, da v steno ne sili. Le za ovcami po njih stezi. Mogoče ti bo tudi priznal, da ni bil nikoli lovec in zamolčal, da nima moči ubiti in ne ubijati.

Krvna vez s steno

Ponosen je na svoj rod. Ponosen na enega izmed prednikov, ki je prvi vsekal stopinje v stene okoli kota. Pojdi Rafaelu spodrsnilo. Tam se je zaplezal. Ni mogel ne naprej in ne nazaj. Po daljšem premisleku se je odločil. V boso nogo si je z nožem narezal podplate. Nato je stopal korak po korak, počasi, da se je kri sproti strjevala in se noga prilepila na skalo . . .«

Tudi danes Jože nosi obleko iz doma stkanega blaga. Na nogah ima do kolen povite gamaše, v kupljeno obleko se odene le, če zavije v dolino. Vsakih nekaj metrov sva obstala. Sonce se je obešalo le še na vrhove. Deset tednov namreč Robani vidijo sonce le na vrhovih, v dolino ne posije. Zrla sva proti Kotu, kjer je ravnokar zarohnel plaz. Jože se je nekoliko obrnil, stegnil roko proti Devicam in rekel:

»Vidiš tam tisti dve okrušeni skali? Pa ono luknjo v obliki trikotnika? In malo nižje tisto, ki stoji počez? Kaj vse to predstavlja?«

Po dobrem ogledu sem razbral abstraktno plastiko obraza.

»Vidiš, to sem jaz odkril. Pred nekaj leti. In veš, kako sem ta obraz krstil? Adam. Zato, ker je to v steni Petih devic. Adam med petimi devicami . . .«

Ponosen je na to svojo najdbo. Na njo te vedno ob koncu razgovora opozori. Vprašal sem ga, zakaj ni nikoli Adama omenil v svojih pesmih. Njegovega počutja med temi devicami.

»Takrat, ko sem še pisal pesmi, je bilo toliko vsega pomembnejšega, poleg tega pa Adama nosim v sebi.«

Večer na Robanovini

Hodil je tiho in vzravnano, njegovo vitko telo je smešno nihalo sem ter tja. Kdo ve, o čem razmišlja. Mogoče o tem, kaj bo danes zapisal v zvezek. Zbira namreč vse, kar je vrednega, da bi ostalo rodovom. Del teh zapiskov pošilja v Ljubljano, drugo hrani.

Pred Robanovino so se igrali otroci, mlada gospodinja, Francetova žena pa je prala v škafu pred hišo. Še malo pa bo Kot utonil v mrak. Takrat, ko tudi zadnji vrh obvisi v temi, se odpravijo spat, da bi starejši že ob svitu vstali. Treba je pomolzti živino, spustiti ovce iz staj. Takole, ko je France razpoložen, prinese v izbo citre in kaj zaigra. Danes mu ni za citre, trudnih korakov se je vrnil iz hoste, s sečnje. Podrl je nekaj hlodov, treba je odplačati to in ono, k hiši pa je pred letom ali dve pripeljal traktor in avto.

JANEZ SEVER

Zvonik

Zvonik nekdanje cerkve sv. Dimitrija v Zadru je že drugikrat postal zatočišče za prestopnike. Lani je milica pet ur zaman nagovarjala skupino vlomilcev, naj se umakne iz zvonika. Umaknili so se šele, ko so prišli na pomoč gasilci. Letos se je pr'zor ponovil. Tatove, med njimi so bili štirje ubežniki iz vzgojnih domov, so spravili iz zvonika šele gasilci. V zvoniku so našli tudi ukradene predmete: posteljnino, stole, mize, plinski kuhalnik. Večino teh predmetov so nepridipravi ukradli iz čolnov in ladjic, privezanih v zadrski luki.

Suroveži

V sarajevski ulici Turbe je leteča milica zaustavila sumljiv fiat. Miličnik je nameraval vzeti kontaktni ključ. Ko je imel roko že v avtomobilu, so mu jo priščipnili s šipo in odpeljali s polno hitrostjo. Fiat je vlekel miličnika za seboj več deset metrov. Vlekel bi ga še dalje, če se ne bi bil avto nenadoma prevrnil na miličnika. Šofer in potniki, ki so se vozili v ukradenem avtomobilu, so se razbežali. Miličnika pa so kolegi odpeljali v bolnišnico, kjer se zdravniki bore za njegovo življenje. Dva potnika iz fiata so našli še istega dne. V Sarajevu takšne surovosti ne pomnijo.

NA KMETIH — Prijatelji
Foto: Joco Žnidaršič

Jahorina

Več je načrtov kot turistov!

Zimska lepotica Jahorina ima sedem gospodarjev, ki se prepirajo sem in tja že dvajset let

Turistični strokovnjaki dvakrat zavzdihnejo, ko beseda nanese na Jahorino. Najprej trdijo, da je Jahorina s Trebevićem med najlepšimi planinskimi pogorji v Evropi, potem pa spet — tokrat zaradi neurejenosti, zanikrnosti, zato, ker se pravzaprav ne ve, čigava je, kdo naj skrbi zanjo. Namesto da bi se možje od turizma potrudili in izpeljali že dvajset let stare načrte, vlečejo vsak na svojo stran, rišejo po papirju, pišejo elaborate, analize . . . kot je nekdo pol v šali, pol zares pripomnil, bi lahko samo z denarjem, ki so ga porabili za seje, zgradili vodovod, ki ga Jahorina tako nujno potrebuje.

Iz leta v leto se ponavlja isto. Turisti, ki si žele počitka in rekreacije, se smučajo po obronkih lepe Rajske doline, vedno sončne in čiste — v sarajevskih uradih, v ozračju tovarniškega dima, pa vodijo maratonske razprave o tem, kako urediti Jahorino, kako prepeljati domače in tuje turiste. Prazne razprave se nadaljujejo brez zastoja že dvajset let.

Medtem pa — po zakonu zaščitena — zimska lepotica, pokrita s prelepimi pašniki in livadami, velikimi gozdovi, polnimi divjačine, čaka nekoga, ki bo prelomil brezplodna prerekanja in za Jahorino nekaj tudi napravil.

Kje je načrt?

Pred približno dvajsetimi leti so strokovnjaki izdelali študijo o Jahorini in predlagali, kako naj bo planina urejena. Študija je bila plod dveletnih raziskav, anket med turisti; turistični strokovnjaki so prepričani, da bi lahko zimski turizem na Jahorini bolje uredili. Še več: da so dane vse možnosti, da bi bila Jahorina tudi vse druge dni v letu turistično zelo privlačna.

Toda študije ni nikjer! Izgubila se je nekje v predalih urbanističnega zavoda ali kake druge ustanove. Našli so le nekaj njenih delčkov. Za izdelavo študije so porabili veliko, veliko denarja.

Zdaj je prišlo do nove poplave študij, analiz in predlogov. Značilno je, da je nosilcev več — tu je mestni svet Sarajevo, tu je mestno prometno podjetje, tu je »Centrotrans«, »Unionimpeks«, Urbanistični zavod. Kdo vse ni pristavil svojega lončka! Vsak si je najel strokovnjake, vsakdo si ureditev Jahorine predstavlja drugače — tako, kot najbolj ustreza njegovemu poslovnemu predmetu in željam.

Voda je – vode ni

Jahorina in Trebević sta prepredena s potoki in rečicami. Tu je Bistriški potok, Dobra voda, Poljanska Miljacka, Kasindolska reka Prača, tu so majhni potoki — a vendar šest hotelov in prav toliko planinskih domov nima vodovoda. Pa čeprav bi zadostovalo, ko bi le del denarja, izdanega za projekte, porabili za gradnjo vodovoda.

Direktor hidrometeorološkega zavoda inž. Zdravko Mičević ve povedati, da se sneg obdrži na Jahorini sedem mesecev v letu, da ima lepotica več sončnih dni v letu kot Makarska. Kljub temu pa je planina skorajda vedno neobljudena. Le ob praznikih se športni Sarajlije odpravijo na dvodnevni izlet. Zelo malo za 580 ležišč, kolikor jih premore Jahorina. Pa še ob praznikih se ponavadi zatakne — tako kot oni dan, ko je mestno prometno podjetje pripravilo za turiste en avtobus in so se potniki v boju za sedeže pošteno stepli.

Po avstroogrski cesti

Na Jahorino je moč priti z avtomobilom, avtobusom ali celo z vlakom. Ljubki, ozkotirni »čiro« te zapelje do znanega letališča Pale — od tod pa seveda peš. No, ko smo že pri cestah, povejmo, da se z avtomobilom le stežka prebiješ do hotelov. Ceste na Jahorini so zgradili še za časa avstrijske okupacije Bosne, pred približno osemdesetimi leti. Zdi se, da jih toliko časa tudi niso več vzdrževali. Turisti pogosto zaidejo, ker poti niso markirane. Vlečnice (»ski-lift«) sicer imajo, vendar nimajo agregata in ko zmanjka toka, se zgodi, da turisti obvise nekaj ur nad planino.

Hoteli so brez ambulant, brez omaric prve pomoči, brez čolnov za reševanje ponesrečencev. Zdaj, ko mora že vsak voznik imeti s seboj prvo pomoč, se to kaj čudno sliši.

Čigava je planina?

Ko so leta 1949 Jahorino zaščitili in proglasili za nacionalni park, je dobila tudi direktorja in zdelo se je, da bo imela enega samega gospodarja. Danes ima sedem gospodarjev. Mestno prometno podjetje ima žičnico, »Centrotrans« odgovarja za prevoz, turistični objekti pa imajo skorajda vsak svojega gospodarja.

Naslednji stavek sem — brez komentarja — povzel iz sarajevskega »Oslobodjenja«, iz članka kolega, ki se na turistične načrte neenotnih turističnih delavcev dobro spozna: »Ta čas, ko vodijo brezkončne razprave o Jahorini, rastejo na njenih planotah kot gobe po dežju vikend hišice. Brez dovoljenja, seveda. Zdaj jih je že okoli 50 ali več, mnoge izmed njih pa so bolj podobne hlevom . . .«

Stipe Matić, direktor sarajevske »Evrope« pa pravi: »Imamo polne predale študij, načrtov, konceptov — nimamo pa podpore od zgoraj!« Zgradili naj bi nove ceste, betonsko smučarsko skakalnico, nove vlečnice in žičnice, dokončali steze za slalom in smuk, tu je že projekt vodovoda — v treh inačicah in še in še. Nekaj stotov papirja!

Če bi bila dovolj le lepota

Lepa je Jahorina. Prelep je pogled na Romanijo, Bjelašnico, Treskavico in druge planinske vence. Lep je arboretum na Trebeviću, prelep kanjon Miljacke . . . Če bi bilo dovolj le to, da je vse lepo in prelepo, potem bi bila Jahorina s Trebevićem turistična Meka. Žal pa to ni dovolj. Sarajevo je dobilo novo letališče, ki lahko zdaj sprejme vsa potniška letala. Ljubitelji zimskega razvedrila iz Pariza, Rima, Londona, Dunaja in iz drugih metropol se želijo smučati na Jahorini že istega dne, ko bi odpotovali z doma. Lahko je hitro priti do Sarajeva, preleteti tisoče kilometrov v sodobnih, udobnih letalih. Težko pa se je povzpeti na Jahorino!

Lepše planine še nisem videl, pa tudi težjega dostopa ne. Tako sodi sleherni turist. Pride in se ne vrne več. Zdaj, čez poletje, bo gostov še manj. Prihodnjo zimo, tako je bilo vsaj do zdaj, pa se bo znova začelo »sojenje« Jahorini. Napletali bodo nove in nove razprave, dajali predloge in načrte, kako je treba urediti planino . . . Še dvajset let?

IVAN VIDIC

Na črno

V Bosni in Hercegovini uspešno uničujejo gozdove viharji, rastlinski škodljivci in sekire najmanj osemdeset tisoč ljudi, ki sekajo debla iglavcev in listavcev na črno. Gozdarji in logarji s karabinkami in dvocevkami na ramenih so bili proti gozdnim tatovom brez moči, dokler niso zamenjali puške s fotoaparati. Tatovi se bojijo teleobjektivov bolj kot puške. Vendar poskušajo prelisičiti tudi moderno tehniko. Zdaj sekajo les maskirani z rutami vse do oči.

Trgovska mornarica

Kje so ladje?

Petek, 9. maja. Minilo je že več tednov, kar smo zadnjič imeli naš smerokaz. Kompas je med tem časom že neštetokrat spremenil smer igle, naše ladje pa so preplule mnoge milje in obiskale mnoga pristanišča.

Na liniji Jadran—Zahodna Afrika—Jadran plove osem ladij splošne plovbe. »Bled« je v Lagosu. »Bohinj« pripluje jutri v Ploče, čez pet dni bo v Marseillu, nato odpluje za zahodne afriške luke. »Bovec« bo čez tri dni v Matadiju, osemnajstega maja bo na vezu v Douallu, tri dni pozneje pa bo vrgla sidro v Lagosu. »Bočna« plove proti Benetkam. Za »Naprijed« imamo zadnje podatke iz Benetk, kjer je bila 2. maja. »Zelengora« bo 23. maja priplula v Benetke. Belomorskles« bo čez tri dni zagledal luko Abidjana. »Red Rose« pripluje 15. maja v Takoradi.

Na liniji Jadran—Južna Amerika—Jadran sta dve naši ladji. »Postojna« bo jutri priplula v Beyrouth, čez šest dni pa bo na Reki. »Portorož« bo jutri v Vitorii, v Recifu bo pristal čez štiri dni. V Pireju bo vrgel sidro konec maja.

Štiri ladje plovejo na liniji okoli sveta. »Ljubljana« bo čez šest dni zaplula v Seattle/Tacomo. »Ljutomer« bo čez tri dni v Hong Kongu, sedemnajstega pa bo v Osaki. »Korotan« pripluje 25. v Bombay, 29. v Cochin, prvega junija pa bo vrgel sidro v Colombu.

Na prosti plovbi je šest ladij. »Bela krajina« plove proti St. Pierru, »Dubrovnik« bo danes v Ashabadu. »Koper« bo v Detroitu. »Kras« je bil že pred dnevi v Avonmouthu. »Krpan« je v Bomboyu. »Piran« pa je v Chicagu.

J. J.

Spomin

Klusovega Jože pomlad na Dolenjskem

Pred odkritjem spominske plošče padlemu partizanskemu pisatelju in reporterju

V Ljubljani, v Lepodvorski ulici št. 23, bodo 13. maja ob 17. uri odkrili spominsko ploščo partizanskemu pisatelju in reporterju Klusovemu Joži — Bogu Flandru (1918—1944), ki je pred petindvajsetimi leti padel kot komisar Cankarjeve brigade v jurišu na Bosiljevo in je bil najprej pokopan v Vinici, nato pa na pokopališču v Ljubljani, svojem rojstnem kraju. V spomin na mnogoobetajočega pisca objavljamo iz partizanske brošure »Iz dni Cankarjeve brigade« njegov lirični zapis:

Pomlad na Dolenjskem

Bližala se je velika noč. Iz neizmernih host Kočevja v Suho krajino. Veselili smo se tega, saj smo po dolgem času zopet enkrat prišli iz gozdov med polja in prišli v vasi, kjer živijo ljudje. Vse topleje in prijetneje je živeti med ljudmi kot pa v samotnih gozdovih.

V dolini je kraljevala pomlad. Kakor martinčki smo se greli na toplem soncu in uživali prijetnosti počitka. Pozabljene so bile dolge noči, pozabljen mraz in glad.

»Gremo v Šmarjeto,« so sanjali tovariši. Šmarjeta je bila za nas Indija Koromandija. O njej smo sanjali, ko smo utrujeni od dolgih marševprezebali v hostah. Nam, ki še nismo videli Šmarjete, so pravili čudovite stvari. Tam je kruha, vina in drugih dobrot na pretek. Tam je mir. Italijani nikoli ne stopijo tja. V Toplice greš lahko in si ozdraviš revmatizem.

Poslušali smo in se smejali. Tako daleč in neverjetno se nam je dozdevalo vse to. Skoro nemogoče! In tako nam je bila Šmarjeta to, kar je otroku Miklavž. Sanjali smo o njej in si jo želeli. Da bi jo videli, pa nismo prav verjeli.

Pa smo ji le prihajali bliže in bliže. Ko smo se ustavili na Stari gori, smo bili že skoro trdno prepričani, da bomo šli tudi tja. Za veliki teden so se naše sanje uresničile. Še nikoli nismo s takim veseljem šli na pohod.

V večer je zavriskala pesem, ki smo z njo šli povsod in ki smo jo peli vsekdar, pa najsi je bilo hudo ali dobro.

»Nabrusimo kose . . .« je pelo med bregovi, vseeno, pa četudi nas slišijo v Trebnje in nam pošiljejo topovski pozdrav.

»Nekje je dežela, kjer vlada svoboda . . .« Srce se topi v sanjah o bodočnosti, misli vasujejo in hite v dalj. In še vžigajo tam spredaj:

KLUSOV JOŽA — Bogo Flander

»Kovači smo
in naša sila . . .«

Preko visokega Trebelnega smo prišli, da še sami nismo vedeli kdaj in nato smo v dolini navzdol med gozdove utonili, nad nami pa so se v pomladni noči smehljale zvezde . . .

Zjutraj smo prispeli. Na nebu je rožna zarja poljubljala krajino pred nami. Nikoli več, morda, ne bom videl take pomladi, kot smo jo tedaj. Mehki rožnati soj je ovijal cvetoče breskve in mlado zelenje vinogradov. Beli cvetovi jabolk so bili rožno prebarvani. Sredi zelenih polj, obdanih od venca gozdov, je kakor golobica čepela vas. Visoki stolp je pozdravljal iz dalj in iz njegovih lin je donela pesem vstajenja.

Zaprl sem to sliko v srce in jo bom nosil s seboj vse dni življenja.

Hipnoza

Po sledi oglasa

Milijoni za knjige o hipnotizmu

V »Delu« in v devetintridesetih drugih jugoslovanskih časopisih je bil pogosto objavljen mali oglas: Za 100.000.000 starih dinarjev so ljudje že kupili naslednje tri knjige: Škola hipnotizma, Tajne profesionalnih hipnotizera, Izabrane madjioničarske vještine . . .«

Za tem oglasom se skriva en sam človek: Miroslav Pinter-Djeli.

»Ali je to reklamno pretiravanje?«

»Ne, vse tri knjige so že dolgo naprodaj. Sedaj pa prodajam tudi svoj hypno-rotor, najuspešnejše sredstvo za avtohipnozo in za skupinsko hipnozo. Gre za vrtenje hypno-rotora na gramofonu . . .«

»Ta promet sto milijonov starih dinarjev?«

»Toliko vse tri knjige. Sestavljam oglase in jih pošiljam časopisom. Zavedam se velike moči reklame.«

Miroslav Pinter se je začel ukvarjati s hipnozo pred sedemindvajsetimi leti. Takrat je bil maturant srednje ekonomske šole v Sarajevu. Nekega večera je odšel po naključju gledat predstavo Svengalija. Bila mu je všeč. Svengali je gostoval v Sarajevu sedem dni in prav toliko dni je mladenič presedel v prvi vrsti parterja. Slavnemu hipnotizerju se je ponudil za pomočnika, za plačilo pa naj bi ga Svengali naučil nekaj spretnosti. Hitro je bila sklenjena pogodba.

»Pri njem sem ostal malo časa. Naučil pa sem se veliko in se odločil za samostojnost. Nadel sem si umetniško ime Djeli in začel po vsej državi prirejati predstave. V nekaj letih sem imel sedemsto predstav, hipnotiziral pa sem petnajst tisoč ljudi.«

Na številnih predstavah je videl, kako zelo se ljudje zanimajo za hipnozo. Zato se je lotil pisanja. Vse skrivnosti hipnoze, ki jih je obvladal, prevzel od drugih ali pa jih sam dopolnil, je prenesel na papir.

Odgovorne oblasti v Sarajevu trdijo, da je Delijeva dejavnost povsem legalna. Pravočasno plača vse davke, vodi knjigo dohodkov in izdatkov, za reklamo pa potroši nekaj milijonov na leto.

»Knjige se redno dobro prodajajo,« pravi sam, »nekega dne pa se jih bodo ljudje le naveličali.« Zato se je hipnotizer lotil novega perspektivnega posla. Ob avtomobilski cesti blizu Sarajeva gradi motel.

Vsak dan prispe na njegov naslov mnogo pisem, tudi po tristo. Kopica pisem da misliti: ali naši ljudje zares verjamejo v skrivnosti hipnotizma? In to navkljub temu, da eden od strokovnjakov na tem področju odkrito razlaga, da tu ni nikakršnih skrivnosti.

Sto milijonov starih dinarjev, ki so jih Jugoslovani odšteli za tri knjižice o hipnozi je podatek, nad katerim bi se lahko zamislili psihologi in sociologi.

Z. K.

Pogovor z bralci

Časnikarska etika

Urja FRANC SETINC

Franc Levec iz Ljubljane nam piše takole:

»V vaši rubriki obravnavate najrazličnejše probleme naše družbe. Ne spomnim se, da bi kdaj pisali tudi o odgovornosti časnikarskega poklica, denimo o njegovi etiki. Neredko slišim in berem kritike na rovaš časnikarjev, češ da so nagnjeni h kritikastrstvu, da so preveč črnogledi in podobno. Osebno mislim, da je kritika neutemeljena. Meni se zdi, da so časnikarji premalo kritični in da nemalokrat zapirajo oči pred senčnimi stranmi našega življenja. Zadnja leta je že bolje, ampak še zmerom ni tako, kot bi moralo biti, da bi lahko rekli: ČASNIKI SO UHO IN OKO NAŠEGA NARODA. Še vse preveč je obzirov navzgor in neprizanesljivosti do tistih, ki so spodaj in katerih grehe je dovoljeno obešati na veliki zvon.

Časnikarji morajo venomer misliti na svojo etiko, na odgovornost svojega poklica. Čez desetletja, ko bo pisanje današnjih časnikarjev že zgodovina, ne bo nihče rekel, češ niso mogli, niso smeli ali kaj podobnega. Časnikarji niso odgovorni predvsem dnevni politiki, zakaj ta se spreminja, mineva, medtem ko časniki ostanejo, če so kot kronisti zvesto zapisovali utrip svojega časa. Dnevna politika nerada sprejema kritiko, zato časniki ne smejo biti ubrani na njene želje. Resnične kritike, ki pomeni spreminjanje sveta, ni nikoli preveč.

Da pa ne bom tako splošen, vas bom spomnil na znano »bančno afero«. Slišal sem, da kritično pisanje nekaterim ni bilo všeč. Časnikarjem so očitali senzacionalnost, nagnjenost k brskanju po blatu, k aferam. Meni se, narobe, zdi, da je bilo pisanje zelo umirjeno in prizanesljivo. Kritikom pa le tole: Če vas tako zelo moti brskanje po smetišču, zakaj potem ne poskrbite za to, da ne bo po čem brskati? Namesto da se jezite na časnikarje, se hudujte raje na tiste, ki so ustvarjali smetišče!

Ko prebiram pisma o znani novomeški »aferi«, ki je sledila Splihalovemu sestavku »Mali gradovi za male bogove« (Tovariš), se sprašujem: Kdo bo potegnil krajši konec? Ali spet časnikar? Čudno, zakaj je Splihalovo pisanje naletelo na tako odobravanje širše javnosti? Kdo bo rekel, da so pač ljudje željni takih afer. To pa ni res. Narobe: Splihal je opisoval situacijo, ki je močno podobna situacijam v nezaterih drugih krajih. Ali se vam ne zdi čudno, tovariš urednik, zakaj v kakšni občini nastaja naselje samih funkcionarjev? Ponekod se je prav pri ljudeh, ki bi morali biti zgled skromnosti in poštenosti, razbohotil nekakšen glad po privatništvu, pa čeprav se omejuje na vinograde, vrtove, zidanice in podobno. Zakaj? Formalno je morda vse v redu, toda ljudi vseeno ne bo nihče prepričal, da je tako prav. Vsega pač ni mogoče pojasniti in opravičiti z delitvijo po delu in vsake take kritike ne zavračati z obtoževanjem uravnilovke . . .

Prosim vas, tovariš urednik, odgovorite mi na naslednje vprašanje: Ali imajo časnikarji svoj moralni kodeks in če ga imajo, kaj pravi o svobodi in odgovornosti časnikarjev?«

Pismo s podobnim vprašanjem nam je poslal tudi naš stari znanec *Slavko Hotko* iz Žužemberka, ki med drugim pravi, da se mu je ob branju članka »Oče so naročili, naj zdravnika tožimo« (Dolenjski list) zastavilo vprašanje, kakšen mora biti lik novinarja v socialistični družbi. Po njegovem mora biti časnikar razsoden, strpen, nepristranski in pošten.

Odgovor. — Da, že nekaj časa je v veljavi kodeks jugoslovanskega časnikarstva. Po njem je časnikar družbenopolitični delavec, ki z napisano ali govorjeno besedo sodeluje v graditvi socialistične družbe in se zavzema za uveljavljanje samoupravnih pravic delovnih ljudi, za oblikovanje zavesti in odgovornosti ter za humane odnose med ljudmi. Časnikar mora objektivno in resnično seznanjati ljudi s posameznimi dogodki in pojavi ter le-te tudi objektivno razlagati in pojasnjevati. Novinar mora v kritiki in polemiki z drugačnimi stališči in mišljenji od njegovih spoštovati enakopravnost delovnih ljudi, spoštovati jih kot enakopravne sobesednike v dialogu. Zavzemati se mora za objektivno obveščanje javnosti in ne dopuščati tistega, kar ni resnično, kar ni preverjeno ali kar je izmišljeno. Zavzemati se mora za to, da bodo sredstva informacij odprta javna tribuna, dostopna vsem ljudem.

Kodeks določa, da se mora časnikar raje odreči vesti, kakor da bi posredoval napačno, dvomljivo ali premalo preverjeno informacijo. Časnikar se mora namreč zavedati, da škode, ki jo lahko stori z netočno informacijo, ne more povsem odstraniti z nobenimi naknadnimi popravki, preklici ali pojasnili. In predvsem: novinar mora pri svojem delu spoštovati človekovo osebnost in dostojanstvo.

(Kratek povzetek iz gradiva s seminarja društva novinarjev, objavljenega v zborniku »Uvod v novinarstvo«.)

Z vsebino Levčevega pisma v poglavitnem soglašam. Kritike, če je poštena in ako pomeni, kot pravi pisec, tudi graditev, ni nikoli preveč. Najbrž je takšna kritika celo premalo razvita, pa ne samo po krivdi časnikarjev, temveč tudi zavoljo družbene klime, ki je ponekod bolj, drugod manj naklonjena takšni kritiki. Zadnja leta je že bolje. Mislim, da skoraj že ni več formalnih ovir ali pritiskov »od zgoraj«; sedaj je pogosto poglavitna ovira nekakšna »avtocenzura« kot miselni ostanek nekdanje agitpropovske prakse. Včasih je krivo tudi pomanjkanje znanja.

Zdi se mi, da ne bi mogli omejiti vloge časnikov samo na »uho in oko našega naroda«. Prav tako tudi kritika ni le razgaljanje negativnosti, temveč je, kot sami pravite, tudi graditev novega. Če smo kot časnikarji tudi kronisti, potem moramo zapisovati vse, kar se pomembnega zgodi v družbi, to pa gotovo niso samo napake in grehi. Kot časnikarji moramo biti v središču dogajanja, ne na njegovem obrobju. Naše vodilo res ne more in ne sme biti le dnevna politika, čeprav je treba pisati tudi o njej, saj je od nje odvisno tudi uresničevanje dolgoročnih ciljev.

Mislim, da ima tovariš Levec prav, ko trdi, da včasih resno in ustvarjalno kritiko časnikarjev mečejo v isti koš s senzacionalizmom, težnjami za aferami in podobnim. Tu nobeni kodeksi nič ne pomagajo. V družbi — pri tem mislim na konkretna okolja — je treba ustvariti prepričanje, da boj proti negativnostim nikakor ni samo stvar časnikarjev, temveč je to dolžnost vseh. Afer si ponavadi ne izmišljamo, temveč so realno prisotne v življenju. Če časnikarji o njih pišejo, jih zavoljo tega ne bomo obtoževali, pač pa se bomo spravili na afere, predvsem na njihove klice.

»Ni dobro, ako o družbi pišemo, kakor da v njej ni nobenih afer, kakor bi bilo slabo, če bi jo prikazovali kot eno samo afero,« je nekoč zapisal znani publicist.

O svobodi in odgovornosti časnikarjev sem pisal pred dobrim letom v Naših razgledih. V podnaslovu članka sem zapisal, da je to časnikarjev nenehni konflikt, ki nikakor ni enostaven in lahko razrešljiv, je pa vsaj tako naraven, kot, na primer, konflikt med osebnim in družbenim interesom. Katerokoli njegovo stran absolutiziramo in drugo zanemarimo, se izcimi iz njega skrajnost, ki najsi bo takšna ali drugačna nima več nikakršne zveze ne z odgovornostjo ne s svobodo. Zgodi se nekaj podobnega, kakor če bi absolutizirali družbeni interes do te mere, da bi individualnega povsem zadušili. To potem ne bi bil več družbeni interes; podobno tudi družbena odgovornost brez svobodne ustvarjalne osebnosti ni več resnična družbena odgovornost, pač pa družbeni ekses.

Družbene odgovornosti ne kaže razumevati kot nekaj, kar se postavlja proti svobodi osebne ustvarjalnosti. Biti odgovoren pomeni — biti svoboden. Problem družbene odgovornosti se potemtakem ne zastavlja zato, ker da so časnikarji preveč »kritični«, pa jih je zato treba disciplinirati. Kaj pa če tiči problem drugje, na primer v nujnosti, da postanejo tisk, radio in televizija še bolj instrument samouprave v smislu izpovedovanja in iskanja resnice v družbi, človeku, njegovem resničnem interesu? Če postavimo stvar z glave na noge, potem odgovornost časnikarja nikakor ne ogroža njegove individualne svobodne ustvarjalnosti, ki črpa iz vrelca spoznanj o zakonitostih v družbi in perspektivah njenega razvoja. In narobe: takšna družbena odgovornost resnično in upravičeno ogroža površnost, improvizacijo, polovične, napihnjene resnice itd.

Če so časniki »uho in oko naroda«, to nikakor ne pomeni, da tudi sami ne morejo priti pod lupo javne kritike, če pri svojem delovanju niso dovolj samoupravni in demokratični, dovolj objektivni in pošteni.

Goljufija ali kaj?

Viktor B. iz Ljubljane nam piše:

»Goljufija na veliko s tako imenovano moško vodo je škandal. Nedavno tega je »Delo« objavilo, da sta Zahodna Nemčija in Avstrija prepovedali uvoz omenjene vode, ker so analize pokazale, da njena mineralna sestava še zdaleč ne opravičuje niti naravi *navadne* mineralne vode. Torej je ta kladenjska »moška voda« čisto navadna mlakuža, ki jo prodajamo nevednim in naivnim ljudem za drag denar. Pred kratkim (2. 4. 1969) smo spet brali v »Delu«, da . . . »moška voda preraja prej neznano mesto« in da so »v Kladnju prodali že 5 milijonov litrov vode, ki jo bodo letos tudi ustekleničili . . .« Na drugem mestu piše »Delo« pod naslovom Razprodano, da je moška voda že za celo leto vnaprej razprodana . . ., da jo bodo tudi izvažali, med drugim tudi, kot piše, v Zahodno Nemčijo (???) in da je za jugoslovanske potrebe rezerviranih milijon litrov. Dober tek! Komentar je nepotreben, če citiram še zadnji odstavek iz »Dela«: »Potegavščina torej še vedno vleče . . .«

Zelo dvomim, če dela ta potegavščina čast našim zdraviliščem, našemu turizmu in našemu izvozništvu nasploh?!«

Odgovor. — K temu, kar ste napisali, je težko še kaj dodati. Čeprav so nam potrebne konvertibilne valute kot dež suhi zemlji, to ne bi smelo pomeniti, da si bomo pomagali celo s takšnimi potegavščinami. Pri vsej naši izvozni usmerjenosti se ne smemo obnašati kot kramarji, ki bi prodali tudi mačka v žaklju, če bi ga le kdo hotel kupiti. Ne smemo pozabiti, da smo socialistična dežela — in nekaj velja tudi naš ponos. Potrudimo se raje s kvalitetnimi izdelki naše industrije, z visoko kulturo našega turizma. Ponudimo raje tujcem naša zdravilišča, ki so zares zdravilna in ki jih svet še ne pozna dovolj, čeprav so vredna najboljšega priporočila, katerega se ne bo treba nikoli sramovati.

Zaščita „hranilnih vlagateljev“

Ciril Gorjanc iz Ljubljane nam piše takole:

»V vaši rubriki osvetljujete večkrat preproste, a zanimive probleme iz vsakdanjega življenja. Ne zamerite, ako vam predlagam, da bi enkrat odgrnili tudi problem zaščite hranilnih vlagateljev.

Povod za to pismo so mi dale naše banke, ki z bombastično in vsiljivo reklamo po radiu in časnikih nagovarjajo ljudi, naj varčujejo. Pri tem se poslužujejo celo igre na srečo, da včasih človek ne ve, ali gre za soliden denarni zavod ali za zavod za igre na srečo. Če prezremo navadno reklamo, ki tudi ni poceni, se pa le moramo vprašati, kje vzame banka tako velika sredstva in ali je to sploh v skladu s predpisi glede prirejanja iger na srečo.

Tudi licitiranje obrestne mere ni zdrav pojav v solidnem denarnem poslovanju. Temu je menda že napravil konec splošni dogovor bank o maksimiranju obresti na hranilne vloge.

V sedanjem sistemu naših poslovnih bank odločajo o politiki poslovanja bank njeni ustanovitelji po svojih deležih. Vprašam, kdo zastopa varčevalce hranilnih vlog in kako je z njihovo zaščito? Zdi se mi tudi, da je pojem o državnem jamstvu preširok in da vsebuje malo konkretnega.

Na koncu še ena misel: ali se vam ne zdi, da naše bančništvo kljub tolikim reorganizacijam in spremembam še ni našlo pravega mesta v našem socializmu in da ima v sebi še preveč elementov kapitalizma.

Ne zamerite še eno prošnjo: ako boste odgovorili, tedaj prosim, ne skozi usta bančnih funkcionarjev, ker njihov odgovor ne bi razjasnil bistva tega problema«.

Odgovor. — Odgovarja *inž. Miloš Vehovar*, generalni direktor ljubljanske Elektronabave:

»Ocena glede načina reklame in pridobivanja novih varčevalcev je lahko subjektivno zelo različna. Sodobna reklama po vsem svetu uporablja razne prijeme, ki se pogosto res oddaljujejo od čistega obveščanja interesentov, je pa dokazano, da je izredno učinkovita. Če gre za koristno stvar in ako ostaja v okviru zakonitih predpisov — nadzor je zaradi javnosti razmeroma zelo lahak — je reklama vsekakor upravičena. Stroški reklame dosegajo pogosto v prometu visoke odstotke, v našem konkretnem primeru pa so razmeroma neznatni, saj ne dosezajo niti dveh promil.

Pospeševanje varčevanja občanov je prav gotovo koristna stvar, saj po eni strani omogoča občanom, da svoje izdelke prilagode časovnim potrebam, zlasti pri večjih izdatkih in nakupih predmetov trajnejše vrednosti, po drugi strani pa so tako zbrana sredstva v vmesnem času na voljo za vlaganja v gospodarstvo, ki se zato lahko hitreje razvija. To je zlasti pomembno v sedanji fazi gospodarske reforme, ko zaradi splošnih naporov za stabilizacijo občutimo splošno pomanjkanje sredstev za enostavno in razširjeno reprodukcijo.

Licitacija obrestne mere dejansko ni zdrav pojav, čeprav je v obdobjih pomanjkanja sredstev običajna. Glede tega so že storjeni ukrepi: določena je najvišja dopustna obrestna mera, hkrati pa teko pogovori med bankami, da bi še podrobneje uredile stvari, tako da bi bila medbančna tekma v obrestih stisnjena v razmeroma ozke meje.

Za sredstva hranilnih vlog jamči zvezna vlada, zato najbrž nekakšno super jamstvo ni več potrebno. Do sedaj ni znan niti en primer, da bi bili varčevalci oškodovani.

Organizacija bančništva pri nas nedvomno še ni dobila dokončne oblike in je slej ko prej predmet proučevanja in nadaljnjega razvoja. Poglavitni problem vidimo v tem, da je gospodarstvo prešibak dejavnik pri rasti bančnega kapitala, kar nedvomno slabi sistem samoupravljanja v teh institucijah.«

Tovariš Gorjanc, želeli ste, naj vam ne bi odgovarjal bančni strokovnjak. Kakor vidite, smo ugodili vaši želji in povabili k sodelovanju tovariša Vehovarja, ki je sicer strokovnjak za bančništvo, ni pa zaposlen v banki. Upamo, da boste z odgovorom zadovoljni.

Odmevi na naše pogovore

Kako izkoreniniti oportunizem?

Ludvik Zupančič iz Žužemberka 152 polemizira s člankom Slavka Hotka v enem izmed naših prejšnjih pogovorov, v katerem je bil govor o tem, kako izkoreniniti oportunizem. Zameri mu predvsem način, kako je povezal splošno kritiko oportunizma, politikantstva, liderstva in podobnega z vprašanjem, ali je v Žužemberku osnovna organizacija Zveze komunistov. Zameri mu tudi, ker je tako ostro grajal obrtnike, kot da so vsi samí bogataši. Pravi, da je tudi sam obrtnik in da bi se dal z mnogimi kritiki obrtnikov presejati in stehtati. Glede tega, ali je osnovna organizacija ZK, pa pravi, da so v njej tudi mladi ljudje, ki so že marsikoga prerastli.

Še nekaj o šovinizmu

Lojze Fajon piše, da se mu zdi umestna in povsem upravičena zahteva L. Cvetka iz Celja, da moramo biti ponosni na svoj narod, kulturo, jezik, dosežke. To ni nič slabega. A res je tudi, da pri tem ne smemo biti ošabni, napeti, domišljavi. Iz svojega naroda ne smemo delati mit, do njega moramo biti tudi kritični, kot je bil Ivan Cankar, ki ni zato nič manj ljubil svojega naroda.

Po zveznem nogometu

Pohvala le obrambi

Kot po nekem nepisanem pravilu se dogodki v finišu letošnjega državnega prvenstva v nogometu še nekaj časa razvijajo v prid vijoličastih. Kadar so odpovedali Mariborčani, sta skoraj obvezno izgubila tudi Proleter in Rijeka in razlika v točkah je ostala slej kot prej neizpremenjena. V sredo so se v Ljudskem vrtu vsi bali udarnega Maribora, ki se je pripravljal na gostovanje pri Kobeščaku, predvsem pa Kranjca. Ta temnolasi nogometaš, kateremu so prerokovali veliko kariero, se že nekaj časa po mili volji krega s soigralci, jezi nase, še bolj pa na vse okoli sebe. S klopi za rezerve tehnično vodstvo samo zmiguje z glavo in ne bilo bi napak, če bi Kranjcu slednjič dali vedeti, da takšno obnašanje na nogometnem igrišču ni vredno profesionalnega igralca.

Pa še nekaj, kar ni ostalo prikrito. Krilec Rašević je že nekaj tekem zapovrstjo med najboljšimi in najprizadevnejšimi igralci vijoličastih, čeprav po mnenju »strokovnjakov« skoraj poldrugo leto ni bil zrel niti za rezervno klop . . .

P. KANČLER

Maribor

ne moči sarajevskega napada z Osimom, Bukalom in Srečkom na čelu, izkazalo pa se je, da gostje niso niti vdaleč pri takini strelski volji, kot so to bili na nekaterih zadnjih srečanjih. In roko na srce: sodnik Škorić iz Beograda tudi ni dajal videz arbitra, ki bi hotel ravno škoditi domači enajsterici . . .

Maribor ima smolo, da mora v teh zanj skoraj življenjsko važnih srečanjih igrati s celabljeno enajsterico. Fantje se sicer srčno borijo, toda če smo količkaj pravični, potem moramo zapisati, da vsaj polovica mariborskih igralcev ni dorasla prvoligaškim preizkušnjam. Vsa čast obrambi, ki z Vabičem, Grubišičem in Sizgoreom že nekaj časa nosi glavno breme. Tudi branilec Miličević se je na zadnjih srečanjih *sujeis*, postal je prizadevnejši in lahko s svojim poštrovalnim slogom igranja služi za zgled napadalcem, ki jih že nekaj časa enostavno ni za prepoznati.

Vsak, ki se je kdajkoli ukvarjal s športom ve, kako težko je iz kola v kolo igrati pod psihološkim pritiskom, da je treba zmagati za vsako ceno ali bojaznijo, da je lahko vsak zadetek v domači mreži za moštvo usoden. Toda brezbrižnost in neverjetna površnost (izvajanje prostih strelov in kotov), kakršno vidimo v zadjem času pri mariborskih napadalcih, presega že vse meje. Da se Pirc po tako dolgem odmoru ne bo mogel kar naenkrat zopet vživeti v igro svojega moštva, je bilo jasno že vnaprej. Tem bolj pa presenča slaba igra Kobeščaka, predvsem pa Kranjca. Ta temnolasi nogometaš, kateremu so prerokovali veliko kariero, se že nekaj časa po mili volji krega s soigralci, jezi nase, še bolj pa na vse okoli sebe. S klopi za rezerve tehnično vodstvo samo zmiguje z glavo in ne bilo bi napak, če bi Kranjcu slednjič dali vedeti, da takšno obnašanje na nogometnem igrišču ni vredno profesionalnega igralca.

Pa še nekaj, kar ni ostalo prikrito. Krilec Rašević je že nekaj tekem zapovrstjo med najboljšimi in najprizadevnejšimi igralci vijoličastih, čeprav po mnenju »strokovnjakov« skoraj poldrugo leto ni bil zrel niti za rezervno klop . . .

P. KANČLER

Prodane vstopnice

Na prvenstvenem srečanju med Mariborom in Železničarjem so v sredo prodali 4175 vstopnic. Kosmati zaslužek je 38.569 din, po odštetju vseh dajatev pa je ostalo v klubski blagajni vijoličastih 29.525 din.

Izjava K. Omeragića

V polju igramo dobro, pred nasprotnikovim 16-metrskim prostorom pa je naše umetnosti konec. Sicer pa proti Železničarju nismo pričakovali več kot točko. Z ozirom na številne poškodbe predstavlja remi s takšnim moštvom, kot so Sarajevčani, uspeh. Vse bomo dali od sebe v nedeljo, ko bo za igro brž kone sposoben tudi Arnejčič, pa tudi Pirc bo verjetno igral bolj sproščeno.

Borbenost ni dovolj

Ne glede na poraz z Crveno zvezdo v Ljubljani so odšli bežigrajski nogometaši v Sarajevo vendarle z določenim majhnim upanjem, ki ga je vsiljevala njihova forma, pa tudi igra. Trener Konjevod je za koševsko srečanje skupaj z varovanci pripravil ustrezen taktičen načrt in je tihoma računal, če ga bodo igralci dosledno uveljavljali, da utegnejo izbiti neodločen izid. V svoje načrte pa je prav gotovo vkalkuliral tudi določene prednosti domačnov, predvsem ostrost, s kakršno se nasprotnik poslužuje v skrajnem primeru.

Vsa njegova predvidevanja so se dolgo uresničevala, le da je pri vsem tem vendarle ostal praznih rok. Lahko pa bi bilo tudi drugače, če ne bi bil najprej Srbu s kakšnih šestih metrov zgrešil prazna vrata, oziroma, če ne bi bil Kapidžić napravil lahkomiselne usodne napake. Potem, ko je Sarajevo vodilo z 1:0, so Ljubljančani poslej okrepili napade, tako da je dolgo tekel boj enakopravnih nasprotnikov, pri čemer je imela Olimpija vendarle na trenutke na oko malce več od igre. Vsi igralci so bili izredno prizadevni in borbeni, le v zaključnih fazah je bilo premalo prisebnosti.

Položaj ljubljanskega ligaša je po tej tekmi, glede na njegovo uvrstitev in rezultate neposrednih tekmecev, ki se borijo za biti ali ne biti, komajda zadovoljiv, pa čeprav so Bežigrajčani iz zadnjih treh srečanj izsilili eno točko in s tem po mnenju strokovnega vodstva dosegli tudi zastavljeni cilj. Razplet dogodkov med klubi v začelju lestvice vsekakor obeta v prihodnjih prvenstvenih zavrtljajih še težje, še napornejše spopade, kakor je marsikdo sodil sprva. Zato bo že nedeljska tekma z Radničkim v Ljubljani za črno-bele zelo pomembna, kajti priložnosti za nastope doma, ki so vendarle prednosti, je čedalje manj. Zamujati jih prav gotovo ne kaže.

S. L.

Olimpija

Izjava V. Konjevoda

Moram reči, da je Olimpija, vzlic porazu, prikazala soliden nogomet. Upravičeno sem se nadejal remija. Ker naši niso izkoristili docela zrele priložnosti za zadetek, tedaj je treba nasprotniku čestitati.

Obžalujem, da sta se poškodovala Frančeškin in Džorlev, ki bosta morala verjetno počivati več ko teden dni.

NOVO NA TUJEM

LONDON — V tekmovanju za prvenstvo Velike Britanije so nogometaši Anglije premagali reprezentanco Walesa 2:1 (0:1). Srečanje si je na stadionu Wembley ogledalo 75.000 gledalcev. Zadetka za zmagovalce sta dosegla B. Charlton in Lee, gol za goste pa je dal Davies.

GLASGOW — V tekmi za nogometno prvenstvo Velike Britanije sta se reprezentanci Škotske in Severne Irske razšli neodločeno 1:1 (0:1). Po 2. kolu vodi Anglija, ki ima 4 točke pred Škotsko 3, Severno Irsko 1 in Walesom brez točk.

ROTTERDAM — V tekmi osme kvalifikacijske skupine za nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu je Nizozemska premagala Poljsko 1:0 (0:0). Po tej tekmi vodi v tej skupini Nizozemska s 6 točkami iz štirih srečanj, pred Bolgarijo 4 točke iz dveh srečanj.

BRATISLAVA — V prvi polfinalni tekmi srednjeevropskega pokala so nogometaši domačega Interja in budimpeštanskega Vasasa igrali neodločeno 2:2 (1:0). Povratno srečanje bo 20. t.m. v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA — Srečanje mladih nogometnih reprezentanc Madžarske in Italije se je končalo neodločeno 2:2 (1:0).

Vardar : Hajduk 1:0 (1:0)

SKOPJE — Mestni stadion, gledalcev 9000, sodnik Jakše iz Ljubljane.

STRELEC: 1:0 — Drobac (37, 11 m).

VARDAR: Mutibarić, Drobac, Vrbica, Georgijevski, Mečkarov, Plačkov, Nikolovski, Ilirski, Srebrov, (V. Spasovski), Mojšov, Veljkovski, M. Spasovski.

HAJDUK: Sirković, Bonačić, (Pavlica), Ristić, Buljan, Holzer, Ferić, Vardić, Bošković, Mušović, Hlevnjak, Matijanić.

Četudi je igral z desetimi igralci (v 37. minuti je moral izključen Sokrat Mojsov), je dosegel Vardar zmago, ki mu daje realne možnosti za obstanek v prvi ligi. Skopjanci so igrali izvrstno v drugem polčasu in z malo več sreče bi bila njihova zmaga še prepričljivejša. Hajduk je s svojo igro razočaral skopske gledalce, še posebno pa z vedenjem na terenu. V tem je prednjačil Holzer, ki je vso tekmo izzival gledalce.

MICKOVIC

Vojvodina : Radnički 3:0 (2:0)

NOVI SAD — Stadion Vojvodine, gledalcev 3000, sodnik Trpkovski (Skopje).

STRELCA: 1:0 — Radosav (10), 2:0 — Ivezić (31), 3:0 Radosav (56).

VOJVODINA: Pantelić, Aleksić, Milanović, Savić, Zemko, Dakić, Laszlo (Nikezić), Trivić (Rodić), Radosav, Pirmajer, Ivezić.

RADNIČKI: Knežević, Dimovski, Rajković, Dimitrijević, Ilić, Čolaković, Janković, Cvetković, Radivojević, Grebenarević, Alimpić.

Že v prvem polčasu so domačini zaigrali zelo dobro in si zagotovili precejšnjo prednost, ki pa bi lahko bila še večja. Domači napad je spet na začetku prikazal eno svojih boljših iger, potem pa v nadaljevanju popustil. Radnički je precej razočaral in nikakor ni pokazal tistega, kar so od ekipe s Čaira pričakovali.

I. ZVEZNA LIGA

1.	C. zvezda	26	14	8	4	57:21	36
2.	Dinamo	26	16	4	6	59:24	36
3.	Partizan	26	12	8	6	48:32	32
4.	Vojvodina	26	12	6	8	32:33	30
5.	Železničar	26	12	5	9	40:30	29
6.	Hajduk	26	8	13	5	34:28	29
7.	Velež	26	8	12	6	32:29	28
8.	Radnički	26	9	8	9	25:27	26
9.	Celik	26	9	8	9	30:33	26
10.	Sarajevo	26	8	10	8	32:36	26
11.	Zagreb	26	10	5	11	31:35	25
12.	Beograd	26	10	3	13	34:42	23
13.	Bor	26	6	11	9	22:32	23
14.	Olimpija	26	7	9	10	21:32	23
15.	Vardar	26	8	6	12	21:30	22
16.	Maribor	26	8	12	26	48	20
17.	Rijeka	26	7	3	16	21:35	17
18.	Proleter	26	5	7	14	16:14	17

Strelci

I. LIGA

14 golov: Ostojić (Cz)

13 golov: Bajević (Vel), Džajić, Lazarević (Cz)

11 golov: F. Mujkić, Sprečo (Zel), Hošić (Part), Lalić (Cel).

SPORTNA NAPOVED

Dvanajst pravilnih

1. Vojvodina — Radnički 1
2. Sarajevo — Olimpija 1
3. C. zvezda — Proleter 1
4. Dinamo — Bor 1
5. Celik — Beograd 1
6. Velež — Zagreb 2
7. Vardar — Hajduk I. 1
8. Vardar — Hajduk k. rez. 1
9. Rijeka — Partizan I. 0
10. Rijeka — Partizan k. rez. 1
11. Maribor — Železničar I. 0
12. Maribor — Železničar k.rez. 0

Devet pravilnih

7. Vardar — Hajduk 1
8. Rijeka — Partizan 1
9. Maribor — Železničar 0

Vojvodina : Radnički 3:0 (2:0)

Jesenice : Maribor 56:61 (21:24)

JESENICE — Igrišče pod Mežakljo, vreme deževno, sodnika Rus iz Kranja in Lotrič iz Ljubljane, gledalcev 100.

JESENICE: Senčar 21, Bunderla 14, Božič 13, Dragojević 2, Urbas 6.

MARIBOR: Kotarec 6, Vahen 6, Jagodnik 19, Jordan 4, Lovše 22, Welt 4.

Gostje so takoj povedli, domačini pa so se jim večkrat nevarno približali ter tik pred koncem polčasa izenačili. V drugem delu so Jeseničani zaigrali zelo dobro in rezultat še enkrat izenačili. V igro je nato vstopil najboljši igralec gostov Kotarec, ki je zagotovil zanesljivo zmago svojemu moštvu.

P. KARLIN

Triglav : Olimpija 65:92 (27:43)

KRANJ — Igrišče na stadionu Stanka Mlakarja, gledalcev 200, sodnika Bukovec iz Medvod in Žnidar iz Kranja.

TRIGLAV: Rus 16, Klavora 15, Lampret 6, Klavčič 2, Dežman 14, Torkar 7, Sorli 3, Leber 2.

OLIMPIJA: Božič 12, Žorga 6, Marter 22, Večerin 8, Osterc 23, Polanec 21.

Mlada ekipa Olimpije je z lahkoto premagala borbene domačine, ki so dobro igrali le v prvem delu drugega polčasa. Poraz Triglava bi bil lahko občutno nižji, če ne bi domačini zelo slabo izvajali proste mete.

J. JAVORNIK

SKL — ŽENSKE

Kroj : Maribor 66 68:33 (34:12)

ŠKOFJA LOKA — Igrišče Puštl, gledalcev 50, sodnika P. Brumen (Ljubljana) in Oman (Škofja Loka).

KROJ: Rupnik 4, Strel 27, Brezovar 16, Hafner L., Rešek 2, Berginc 2, Vrbin 2.

MARIBOR 66: Weiss 9, Jurančič 9, Veble 3, Živko 3 Čebular 2, Kokolj 9.

Kljub dobri igri ekipi igrali zelo počtrtovalno. Domačinke so povsem nadigrale pomlajeno ekipo gostij in si tak že v prvem polčasu zagotovile izdatno prednost.

V nadaljevanju so domače igralke nekoliko popustile, tako da so gostje visoko razliko zmanjšale. V gostujoči ekipi sta se odlikovali Kokaljeva in Weissova, pri Kroju pa Strelova, Hafnerjeva in Brezovarjeva.

P. POKORN

Tenis preložen

Zaradi razmočenega igrišča v Ljudskem vrtu bo dvoboj Francija : Jugoslavija za Davisov pokal šele danes

MARIBOR, 8. maja. Naliv, ki je v noči od srede na četrtek poplavil igrišče na malem stadionu v Ljudskem vrtu, je kriv, da so morali tekmi prvega dne teniškega dvoboja za Davisov pokal med Francijo in Jugoslavijo preložiti na jutri. Ves spored je tako premaknjen za en dan. Jutri bosta prvi igri posameznikov, v soboto srečanje parov, v nedeljo pa še preostale tekme posameznikov.

Vreme jo je torej vnovič zagodlo teniškim igralcem. Dež je že večkrat spremljal tekme za Davisov pokal, toda tokrat se je prvič zgodilo, da v za srečanje napovedanem času ni deževalo, vendar pa je bilo igrišče zaradi dežja, ki je padal prej, tako razmočeno, da ga tudi s posebnimi ogrevalnimi napravami ni bilo mogoče posušiti. Teniški klub Branik je namreč pripravil teren iz ugaskov na asfaltnem igrišču na malem stadionu, vendar ponjava, s katero so med nalivom prekrili teren, ni vzdržala pritiska vode.

Tekmo so danes najprej odložili za poldrugo uro, nato pa so jo po sklepu vrhovnega sodnika, Italijana De Martina, preložili na jutri ob 14. uri, ko bosta najprej igrala Jauffret in Spear, nato pa Goven in Franulović.

Prva odločitev v tem 76. nastopu naše teniške reprezentance za Davisov pokal je tako odložena za 24 ur. Pristojni v obeh taborih so zelo previdni v izjavah. Zatrjujejo le, da bo boj hud in da je mogoč vsak izid. Po današnji uvodni preizkušnji živcev bo ob precejšnji izenačenosti obeh moštev v tem dvoboju zdaj še bolj kot prej odločala psihična pripravljenost igralcev.

EVGEN BERGANT

Francozi predlagajo Pariz

MARIBOR, 8. maja — V taboru francoske reprezentance je bilo mogoče neuradno zvedeti, da bodo Francozi v primeru, da se vreme ne bi popravilo, Jugoslovanom predlagali odigrati dvoboj prihodnji teden v Parizu. Če do tega pride, bi bili Francozi voljni tudi nadomestiti vse stroške in odšteti jugoslovanski zvezi določeno odškodnino.

E. B.

Še se prijavljajo...

Tuje udeležence »Teka prijateljstva« pričakujejo danes

LJUBLJANA, 8. maja. »Že nad 12.000 je prijavljenih. Danes smo prejeli še 40 naknadnih prijav, seveda pa bomo sprejemali prijave (osebne) še jutri popoldne in v nedeljo zjutraj«, je povedal Zoran Naprudnik, predsednik tekmovalne komisije pri odboru pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane.« V mislih je namreč imel partizanska marša in manifestativni pohod, ki bodo v nedeljo, medtem ko bo »tek prijateljstva«, v katerem sodelujejo tuje in domače mestne reprezentance v soboto zvečer, kakor tudi »štafete zmage«.

V »partizanskem maršu« za moške bo sodelovalo 30 ekip, kaiti danes se je brzojavno prijavila še ekipa sindikalne podružnice celjskega podjetja EMO. Udeležencem tega napornega tekmovanja na 25 km dolgi progi je vsekakor treba čestitati in seveda prav tako dekletom, ki bodo prekolesarile 8 km. Res je, da lahko tudi hodijo, toda hoja traja le minuto, dve, dokler si preveč zasopihani nekoliko ne oddahnejo, nakar spet tečejo, tečejo do cilja na Trgu revolucije. Lani je v moški konkurenci zmagala ekipa celjskega Kladivarja pred atleti Maribora, Trbovelj in Partizanom Lenart. Pri dekletih pa je zmagala ekipa smučark Partizana Lovrenc na Pohorju pred ekipami društev Partizan Ravne, Gorje itd. Ekipe, v katerih so torej naše smučarke-tekačice so torej bile prav tako dobro pripravljene kakor nekatere atletinje Kladivarja, ki so se morale lani zadovoljiti s petim in šestim mestom.

Glede udeležbe mestnih reprezentanc v »teku prijateljstva« po ljubljanskih ulicah ni nobenih sprememb. Prireditelji pa še vedno čakajo brzojavko iz Bukarešte oziroma potrditev ali odpoved načelne prijave ali pa kar prihod romunskih atletov. Člani mestnih reprezentanc bodo nastanjeni v hotelu Union. Reprezentanca Budimpešte bo prispela nocoj, v glavnem pa je pričakovati prihod gostov iz tujine jutri. V soboto opoldne jih bo sprejel podpredsednik mestne skupščine V nedeljo dopoldne bodo za člane mestnih reprezentanc priredili ogled mesta, popoldne pa jih bodo povabili na ogled »partizanske bolnišnice Franje« pri Cerknem.

Za manifestativna pohoda na 5.000 in 10.000 m je pričakovati še precej prijav. Danes je napovedal Partizan Tabor prij

Vrtimo globus

NEW DELHI — Med neurjem s točo, ki je zajelo nekaj pokrajin v indijski državi Bihar, je bilo skupno osem smrtnih žrtev, okoli štirideset ljudi pa je dobilo razne poškodbe.

AUGSBURG — V duševni zmedenosti je 36-letna gospodinja v Augsburgu zadavila svojo 18- letno hčer in sedemnajstletnega sinka, nato pa si je prerezala žile. Kakor je sporočila policija, je trupla našel mož, ki se je zvečer vrnil z dela. Žena je pustila poslovilno pismo, ki dokazuje njeno prizadetost.

TOKIO — Uradni statistični podatki kažejo, da se je zgodil lani v japonskem glavnem mestu zločin ali drugo kaznivo dejanje povprečno vsaki dve minuti.

DJAKARTA — Nekemu indonezijskemu zdravniku v Bandungu na Javi je uspelo presaditi roženico iz opičjega v človeško oko. Agencija Antara je sporočila, da pacient že za silo vidi z operiranim očesom.

WASHINGTON — V prvih treh mesecih letošnjega leta je obiskalo ZDA 279.580 tujcev oziroma za 17 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Predvidevajo, da bo letos obiskalo ZDA za 20 odstotkov več tujcev kakor v lanskem letu.

RIM — Odbor za javna dela pri italijanskem parlamentu je odobril 3.2 milijarde lir za ohranitev znamenitega poševnega stolpa v Pisi. Ta denar bodo porabili za utrditev zemljišča, na katerem stoji 14.200 ton težki stolp iz 12. stoletja. Stolp je zdaj nagnjen za 4.37 m od leta 1968, ko so ga začeli sistematično kontrolirati, se nagne pri vrhu vsako leto za milimeter. Znanstveniki sodijo, da je treba čimprej okrepiti temelje.

NEW YORK — Župnik Dodson je v Camdenu (Arkansas) s prižnice govoril o sedmi zapovedi. Ko je prišel iz cerkve, ni več našel svojega avtomobila.

BUDIMPEŠTA — Guyal Dorghazi se je 23 let skrival na podstrešju domače hiše v Budimpešti. Petindvajset let mu je bilo, ko je v prepiru ustrelil mladostnega prijatelja, potem pa je ves čas živel v podstrešni čumnati, iz katere je prihajal samo ponoči. Njegov oče je nedavno vprašal na sodišču, ali sinu, ki je izginil pred 23 leti, še grozi sodni pregon. Ko so mu povedali, da ne več, je Guyal prišel iz prostovoljne ječe.

TOKIO — Japonska elektriška družba Kajakava je ponudila na trgu miniaturni elektronski računalnik, ki je dolg samo 22 in širok 16 cm. Stane nekaj nad štiristo dolarjev.

MOSKVA — Prihodnje leto bodo začeli voziti na progi Moskva—Leningrad potniški vlaki, ki bodo dosegli hitrost do 200 km na uro. Garnituro bo sestavljalo osem vagonov, v vsakem bo 76 potniških sedežev. Vlak, v katerem bodo klimatične naprave zagotavljale enakomerno temperaturo 20 stopinj Celzija, se bo imenoval »Ruska trojka«.

PARIZ — Prototip letala »Mercure«, ki utegne nadomestiti sedanja letala »Caravelle«, bo leta 1971 pripravljen za preizkusni polet. Letalo bo lahko sprejelo 150 potnikov, njegova komercialna hitrost bo znašala 950 km na uro.

HOUSTON — Mornariški kapitan Alan Shepard se je vrnil v aktivno letalsko službo, potem ko je bil pet let »prikovan na zemljo« zaradi infekcije notranjega ušesa. NASA je sporočila, da se Shepard že pripravlja na nov vesoljski polet, do katerega bo verjetno prišlo v začetku prihodnjega leta.

AMSTERDAM — Sprva je bilo kakor pri običajni prometni nezgodi: v Deldenu na Nizozemskem sta trčila avtomobila, voznika sta si stopila nasproti s stisnjenimi pestmi, policija pa je zahtevala osebne podatke. Ko sta »nasprotnika«, 72-letni Wiegink in 69-letni Eysink, slišala priimka, sta jima obraza zažarela, nato pa sta se objela. Nekoč sta bila prijatelja, videla se nista 35 let. V bližnji gostilni sta proslavila svidenje.

Urnik „Apolla 10“

Občasno tudi barvni prenosi iz vesolja

HOUSTON — V Houstonu so objavili pogojni razpored poleta vesoljske ladje »Apollo 10«, ki naj bi jo izstrelili 18. maja, s približnim časom posameznih operacij: izstrelitev — 18. maja ob 17.49 (po jugoslovanskem času); translunarni pospešek (zapustitev Zemljine orbite na poti k Luni) — ob 20.23; postopno približanje vesoljske ladje Lunini orbiti — 21. maja ob 22.38; dokončni vstop v Lunino orbito — 22. maja ob 02.56; odcepitev Luninega modula od poveljniške ladje — 22. maja ob 20.19; spust Luninega modula na nizko orbito — ob 21.43; aktiviranje posebnega motorja Luninega modula (na 15.235 metrov nad Luno) — ob 22.55; aktiviranje drugega motorja za spojitev obeh letečih teles — ob 00.52; ponovna spojitev Luninega modula in poveljniške ladje — 23. maja ob 03.32; začetek poleta proti Zemlji — 24. maja ob 12.15; spust na površino oceana — 26. maja ob 17.57. — Prav tako so tudi sporočili, da bodo trije vesoljci po nedavnih preizkušnjah po vsej verjetnosti imeli s seboj posebno kamero za snemanje v barvah in tako prvič omogočili televizijskim gledalcem na Zemlji, da bodo spremljali občasne oddaje s poleta »Apolla 10« v barvah.

Ljudje v betonski hiši

Nasprotna mnenja o vplivu poslopij na zdravje

KONSTANZ — Kdor v pisarni ali v delavnici pogosto čuti utrujenost, kdor pogosteje zboli ali se v šoli ne more zbrati, kdor slabo spi ali čuti nekakšno stalno živčnost, ta verjetno živi in dela v betonski stavbi, sodijo nekateri bioklimatiki in zdravniki, ki so več let raziskovali morebitni škodljivi učinek betona nekaterih vrst.

Ugotovitve, ki jih je v tej zvezi objavil dr. Palm iz Konstanze, so zbudile v javnosti veliko zanimanje. Ob njih se je ponovno razvnel dolgoletni spor med betonsko industrijo in strokovnjaki, ki proučujejo vpliv okolja na zdravje ljudi. Znanstveno raziskovalni zavod cementne industrije v Düsseldorfu je pred dvema letoma zavrnil mnenje nekaterih znanstvenikov, češ da se v betonskih stavbah skriva nevarnost za človeško zdravje. Po izjavi predstavnikov tega zavoda na človeško zdravje niti najmanj ne vpliva okoliščina, ali kdo živi v betonski stavbi ali pa v hiši iz lesa, stekla in opeke.

Dr. Palm, ki je v strokovnih krogih znan kot »oče biološke graditve«, vztraja pri svoji trditvi, da ljudje, ki prebijejo večino dneva v betonskih stavbah, pogosteje zbolijo in da se zmanjša njihova delovna sposobnost. Svojo trditev opira na ugotovitve raziskovalca Kritzingerja iz Karlsruha in francoskega profesorja Pecha. Ta znanstvenika sta ugotovila neodvisno od Palma, da armiran beton odstranjuje šibke električne napetosti, ki so sicer v zemeljskem ozračju. Človeški organizem pa potrebuje to elektrostatično polje v neposredni okolici. Če je organizem dalj časa prikrajšan zanj, se pokažejo na vseh telesnih funkcijah neugodne posledice, med drugim prezgodnje staranje, kronične bolezni in zmanjšana delovna sposobnost.

Številni poskusi za uvedbo umetnega napetostnega polja potrjujejo Palmovo domnevo. V neki ženski gimnaziji v Karlsruhu — šola je v betonski palači — so na ta način za 50 odstotkov izboljšali uspehe dijakinj. V poslopjih, ki so v svojih pisarnah vgradila umetna napetostna polja s pomočjo stropov in podov iz tako imenovanega elektrovita, se je število obolenj znatno znižalo, hkrati pa se je izboljšalo splošno delovno vzdušje. Podobne izkušnje so zbrali tudi pri reji živine v betonskih hlevih ter pri uskladiščevanju sadja in zelenjave v betonskih shrambah.

Raziskave na posameznih področjih še niso dovolj obsežne in zaokrožene, da bi jasno dokazovale škodljiv vpliv armiranega betona. Takšnega mnenja je tudi inštitut za tehnično fiziko pri stuttgarski univerzi, ki ga je betonska industrija prosila strokovno oceno. Bioklimatiki pa so slej ko prej prepričani, da bo zakonodaja v dogledni prihodnosti prepovedala rabo betona nekaterih vrst.

Padalec na cesti

Kljub nekajkratnemu opozorilu je 26-letni Roger Pemble iz Jolieta (Illinois) še nadalje skakal s padalom v neposredni bližini avtomobilske ceste. In se je zgodilo, kot so napovedovali: padalec se je znašel v zelenem pasu med cesiščema. Prometnik John Oltman je v prijavi označil prekrške: »Zadrževanje na cesti, na katero pešec ne sme, in prekršek zoper dodoločilo o minimalni hitrosti. Kajti,« je nadaljeval Oltman, »na tej cesti se ne sme pojaviti nihče, ki se ne premika s hitrostjo vsaj 45 milj (72 km) na uro, seveda v vodoravni smeri.«

Riba pomaga loviti želve

Remore so dragocene pomočnice otočanov pred vzhodnoafriško obalo

NAIROBI — S tanko, a močno vrvico okoli vratu se lovec spusti v mirno vodo plen iskat. Neslišno se približa žrtvi, se prime njenega hrbta in je ne izpusti več. Ta ribič je v resnici riba, plen pa morska želva. — Ljudje, ki uporabljajo nenavadne podvodne lovce, se imenujejo Darjuni, živijo pa na otočkih pred južno obalo Somalije v Indijskem oceanu, nedaleč od kenijske meje.

Nihče ne ve natanko, od kod so prišli Darjuni. Na njihovih otočkih stoje čudne monumentalne zgradbe, ki jim sedanji prebivalci ne vedo izvora in pomena. Zdi se, da jih povezuje v vzhodno Afriko le govorica, posebno svahelsko narečje. Darjuni živijo sami zase; med redkimi tujci, ki pridejo na njihove otoke, je največ znanstvenikov.

Možje so v glavnem ribiči, ki lovijo predvsem morske želve. Uporabljajo žive trnke, jeguljam podobne ribe remore, ki jim sami pravijo taze in ki se hranijo pretežno z ostanki hrane svojih neprostovoljnih gostiteljev. Remora se prisesa s sprednjim delom glave na gostiteljev hrbet. Sesalka je iz zgrbančene kože, podobne nagubanemu gumijastemu podplatu športnih copat. Po zaslugi te naprave se slepi potnik prisesa na primerno podlago, na primer na hrbet velike ribe, ki ga potem prenaša po svetovnih morjih.

Remora ima posebno lastnost: sčasoma se navadi na gostitelja, potem se drži le zastopnikov iste vrste. To lastnost spretno izkoriščajo darjunski ribiči, ki jim seveda ni lahko izpolniti prvega pogoja za uspeh, namreč ujeti živo remoro (oziroma tazo v njihovi govorici). Uloviti je treba doraslo, krepko remoro, to pa je mogoče le v tistih kratkih premorih, kadar te ribe iščejo nove gostitelje. Občasno se remore osamosvojijo. Takrat se najraje zadržujejo v bližini večjih vodnih rastlin ali na manjših čereh pred otoškimi zalivčki.

Darjunski ribiči to vedo, zato prežijo prav tam na svoje žive trnke. Potrpežljivi so, čakajo tudi po več dni. Remore so spretne, z drobnimi zobki oberejo vabo, tako da ribičev trnek prazen obvisi v vodi. Ko ribič vendarle ujame primerno ribo, jo najprej vrže v posodo na dnu čolna, potem pa jo doma krmi in pripravlja na lov. Daje ji zmes želvjega mesa in njene pražene masti. Naposled se taza navadi na novi jedilnik; takrat nastopi pomemben trenutek odločilne preizkušnje.

Darjuni vedo, kje se zadržujejo morske želve. Na določenem mestu spusti ribič v vodo remoro, potem ko ji priveže čez škrge močno vrvico. Če v bližini ni velikih želv, se riba čez čas sama približa čolnu. Po premikanju vrvce ribič v hipu spozna, kdaj se taza kje prisesa. Ker je dresirana s hrano, izbira le velike želve.

Previdno vesla ribič na kraj, kjer se je remora prisesala. Morska želva oziroma gostiteljica je počasna žival, ki se zaradi sončne pripeke do polovice zagrebe v morsko dno in dremlje. Torej se remora zlahka prisesa na njen oklep.

Ribič se ob vrvici spusti v globino. S seboj ima močnejšo vrv, z enim koncem privezano k čolnu. Z drugim koncem napravi želvi vozel na prednje plavuti, nato pa se vrne v čoln, kjer previdno vleče vrv, dokler ni velika želva na gladini in nazadnje v čolnu. Pri posebno velikih živalih mora več ribičev krepko poprijeti.

Dobro dresirana taza lahko »ujame« v ugodnih okoliščinah na dan do štirideset želv, preden popusti moč njenih sesalk, zato ribiči negujejo svoje dragocene pomočnice in vestno skrbijo zanje. Omenjajo jih celo v pesmih.

POMORŠČAK ODHAJA NA POT — V barki »Amon — Ra«, izdelani iz papirusovega trstja, bo ta mesec odplul iz Maroka čez Atlantik v Mehiko znani norveški raziskovalec Thor Heyerdahl. Na sliki iz San Rema kaže Heyerdahl na globusu pot, ki jo namerava prepluti. Telefoto: UPI

Točen čas

Znanost si že dolgo prizadeva, da bi kar se le da natančno merila čas. Sprva so računali v tisočinkah, potem v milijoninkah, v vesoljski dobi pa so potrebne že milijardinke sekunde, t. j. čas, v katerem električni tok, ki se giblje s hitrostjo svetlobe, premeri razdaljo 30 cm. Če bi se človek lahko gibal s takšno hitrostjo, bi vsako milijardinko sekunde napravil korak, bi v eni sami sekundi desetkrat po ravniku obkrožil naš planet.

Smrt v domači hiši

V gospodinjstvu in v prostem času se je lani v ZR Nemčiji smrtno ponesrečilo 11.500 ljudi. Podatke je objavil odbor, ki ga je imenovalo združenje bavarskih zavarovalnic. Razmeroma največ je bilo padcev s smrtnimi posledicami, okoli tri četrtine ponesrečencev je bilo starejših od 70 let. Za padci se vrstijo kot vzroki smrtnih nesreč poškodbe z nožem in opekline. Največ žrtev nesreč v domači hiši je med otroki in med starimi ljudmi.

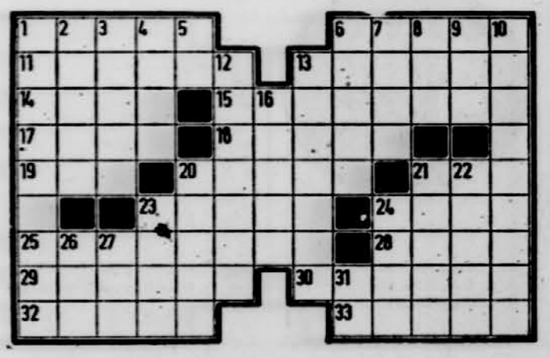
Za dobro voljo

»Kaj sodite o enajstmetrovki srednjega napadalca?«

»Zdaj pa, prosim, mirujte samo za trenutek!«

Križanka

VODORAVNO: 1. plod iglavcev, 6. glavno pristaniško mesto Izraela, 11. obokano stebrišče, 13. znameniti ruski fiziolog, Nobelov nagrajenec leta 1904 (Ivan Petrovič), 14. roditeljica, 15. ameriška zvezna država v vzhodnem delu ZDA z glavnim mestom Annapolis, 17. vrsta žita, 18. sečit, varstvo, 19. zmikavt, kradljivec, 20. nemška ilustrirana revija, ki jo prodajajo tudi pri nas, 21. cimski cesar, Vespazijanov sin, 23. največji desni pritok Save, 24. reka v Italiji, ki teče skozi Firence, 25. ameriška zvezna država z glavnim mestom Little Rock, 28. vrsta naših cigaret, ki jih ne izdelujejo več, 29. največji otok istoimenske otočne skupine v Jadranskem morju, 30. Mongoli, 32. simfonična pesnitev ruskega skladatelja Rimskega-Korsakova, 33. kemični element, bela mehka kovina.

NAVPIČNO: 1. grški otok v severovzhodnem delu Egejskega morja, 2. najbolj razširjena rastlina, 3. zbor osmih pevcev ali godbenikov, 4. češki pesnik in realistični pripovednik (Karl), 5. začetnici nekdanjega jugoslovanskega namiznoteniškega reprezentanta, 6. zelo ploden avstrijski skladatelj v dobi dunajske klasike (Franz Joseph), 7. velika, lepa veža, slavnostna dvorana, 8. jezik črncev Bantu, 9. merska enota za glasnost, 10. poslušalstvo, dvorana s poslušalci, 12. vijoličast safir, 13. naravno povečanje, 16. ameriška vesoljska raketa, 20. lovski pes, zdresiran za lov na srne, 21. vrsta hrošča, 22. drugo največje finsko jezero, 23. tovarna v Mirni na Dolenjskem, 24. ime slavne danske igralke nemega filma Nielsen, 26. ime avstralskega tekača na dolge proge Clarka, 27. žival, ki rije pod zemljo, 31. začetek abecede.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Osman, 6. Crespi, 12. Stuart, 14. sultan, 15. Lorrain, 17. kiosk, 18. Ac, 19. evnuh, 21. Arta, 22. KP, 24. štrk, 26. že, 27. vhod, 29. Amman, 31. R(ihard) J(akopič), 33. colit, 35. Indiana, 37. Klinar, 39. Ararat, 40. Ampere, 41. Osaka.

HELEN REILLY

Stopnišče 4

Začetek

Gabrielle Conant je prvikrat videla okroglega moža petindvajsetega junija. Tistega dne je kósila z Markom Middletonom, s katerim se je mislila poročiti, v Markovem stanovanju na Central Park Westu. Okrogli možakar se je oglasil pri Marku. Prišel je hkrati s pecivom. Pecivo so položili na mizo, ko je zabrnel zvonec na glavnih vratih. Gabrielle je bila presenečena, da je Mark sam odprl vrata. Dejal je svoji gospodinji, gospe Pendleton, ki je stregla: »Grem jaz, Etta,« in je odrinil stol od mize.

Phil Bond, Markov odvetnik, in Philova žena Julie sta bila tudi pri kosilu. Oba sta ugovarjala. »Mark, ali res moraš?« — »Poslušaj, bom jaz...« Dobro sta poznala Marka.

Gabrielle ga je poznala še bolje. Molčala je. Pred tremi meseci je Marka kakor strela z jasnega zadela otroška paraliza. Hudo je zbolel. Okreval je, ker je bil zelo močan, toda bolezen mu je poškodovala kolena. Zdravniki so mu govorili, da je imel izredno srečo, ker jo je odnesel tako poceni, in da se mu bo sčasoma, s pravilnim zdravljenjem stanje zboljšalo. Niso mu mogli obljubiti, da bo lahko spet igral tenis ali golf ali jezdil, vsaj še dolgo ne. Mark se je zmeraj telesno gibal in je imel rad šport in je bil favorit celo na letnem prvenstvu amaterjev v golfu. Bolezen ga je hudo prizadela.

Predlagal je, da bi razvezal zaroko, brž ko je minilo najhujše. Gabrielle se je nasmehnila in ga potrepljala z vitkimi prsti po licu. »Rad bi mi dal košarico, kaj? Prav, tožila tem bom, ker bi rad razdrl zaroko.« Sklenila je, da bo poroka prej, kakor je bilo prvotno domenjeno. Poročiti bi se morala triindvajsetega avgusta.

Tistega dne v jedilnici je Mark dejal Philu Bondu: »Ostani, kjer si, Phil. Takoj se vrnem,« in je pograbil palici.

Vsi trije, Phil, Julie in Gabrielle, so gledali za njim, ko se je s težavo pomikal od mize do vrat, da se mu je veliko telo komilo na eno in na drugo stran in mu je ena rama štrlela više od druge. Srce jih je bolelo, ko so gledali, kako šepa. Odprl je vrata in stopil ven. Ko jih je odprl, je Gabrielle in samo Gabrielle s svojega sedeža zagledala obiskovalca.

Dnevna soba je bila poleg jedilnice. Predsoba je bila na drugem koncu dnevne sobe. Okrogli mož je stal na pragu predsobe. Vroče poletno sonce je svetilo skozi zahodna okna naravnost nanj. Na sebi je imel sivo obleko in siv, mehek klobuk, pod pazduho pa je držal aktovko. Bil je srednje postave in nekoliko pod njo, vse na njem je bilo okroglo, glava, obraz, obla ramena, roke, noge, trup in debele leče na naočnikih, ki so mu zakrivale oči, da je bilo videti, kakor da jih nima. Tjulenj v moški obleki bi delal prav tak zaobljen vtis. Potem so se vrata zaprla in Gabrielle ga ni več videla.

Mark se ni mudil dolgo, vrnil se je čez nekaj hipov. Gabrielle ga je vprašujoče pogledala, toda Mark ni povedal nič zanimivega. Povzel je razgovor, ki ga je imel s Philom Bondom o letalskih rekordih, ko ga je zmotil obiskovalec, in Gabrielle je začasno pozabila na okroglega moža.

Ugledala ga je spet natanko po osmih tednih.

Bilo je v sredo, dvajsetega avgusta, in v soboto bi se morala poročiti z Markom. Domenila sta se, da bosta kosila v restavraciji Devon ob pol dveh, toda Gabrielle je zamudila. Imela je vznemirljiv telefonski pogovor, ki jo je zadržal prav v hipu, ko je odhajala zdoma. Nič novega ni bilo. Susanin mož Tony Van Ness, ilustrator revij, ga je spet lomil.

Susan je bila Gabriellina sestrična in dekleti sta rasli skupaj. Proti takim ljudem, kakor je Tony Van Ness, bi morali biti posebni zakoni, je razsrjeno razmišljala Gabrielle, ko se je peljala v avtu proti jugu. Škoda, da niso več uporabljali klad — Tonyja Van Nessa bi morali za zmeraj vtakniti v klado.

Predvsem je bil nepoboljšljiv hazarder in nič ga ni moglo spreobrniti. Razen tega je bil popolnoma nezanesljiv. Vsa njegova privlačnost, dobrodušana veselost in očarljivost niso mogle izbrisati tistega, kar je bil prizadejal Susan in otrokom, ko jim je s svojimi dolgovi vzel streho nad glavo in jim odtrgal hrano od ust, ne enkrat, ampak spet in spet. Kadar je izpolnil naročilo in je dobil denar, ga je zapravil ali zaigral. Potem je sledilo novo obdobje pomanjkanja.

Susan je povedala po telefonu: »Tony se ni vrnil sinoči iz New Yorka z denarjem. Dobil ga je včeraj. Ne, ljuba Gabrielle, nič ne moreš pomagati — le da mu ne boš dala denarja, če ga boš videla.«

Gabrielle ni imela namena dati Tonyju Van Nessu niti beliča. Bila mu je že za poroka pri eni izmed njegovih večjih zadolžitev in to jo je veljalo večji del prihankov. Susan ni vedela za to. Bila je samostojna in ponosna in bi jo strlo, če bi zvedela, si je mislila Gabrielle, ko je stopala v vežo Devona.

Mark jo je čakal in je stal bolj ob strani. Ko se je opiral na palici, je bil videti velik in širokopleč in bolezenska bledica mu je še vedno belila spokojne poteze na obrazu, da so bile bleščeče zeleno rjave oči pod ravnimi obrvmi kar prevelike.

Rahla nežnost je spreletela Gabrielle, ko ga je zagledala. Kako pogumen je bil — in kako prav je imela. Stopila je proti njemu.

OGLAŠUJTE V „DELU“

rašica

KB LJUBLJANA

PUTNIK

z rašico po vsem svetu

POD POKROVITELJSTVOM KREDITNE BANKE IN HRANILNICE LJUBLJANA. POTOVANJA ORGANIZIRA PUTNIK

moskva
pariz
london
new york
dunaj
praga
budimpešta

KO KUPUJETE IZDELKE 'RAŠICA' ZAHTEVAJTE NAGRADNI KUPON, KI GA SKUPAJ ZOBESNO ETIKETO, KI JE NA IZDELKU, POŠLJITE V TOVARNO 'RAŠICA' LJUBLJANA, GAMELJNE ČAKA VAS 1000 NAGRAD IN 150 POTOVANJ.

ZADNJE ŽREBANJE BO KONEC MAJA

rašica

KB LJUBLJANA

PUTNIK

PETEK, 9. maja 1969

Gledališče

DRAMA SNG

Petek, 9. maja, ob 15.30: Dominik Smole: KRST PRI SAVICI. — Abonma Popoldanski in izven. Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.

Petek, 9. maja, ob 20. uri: Dominik Smole: KRST PRI SAVICI. Abonma S in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 10. maja, ob 20. uri: Tom Stoppard: ROZENKRANC IN GILDENSTERN STA MRTVA. — Abonma G in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

MALA DRAMA SNG
(vhod iz Igriške ulice)

Sobota, 10. maja, ob 20. uri: Branko Miklavc: POMARANČNIKOV JUBILEJ (Slovesnost — Spomini iz predala — skeč »Potujoči Hyde park cirkus«). Izven abonmaja (predvidoma zadnjič). Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Drami, pol ure pred začetkom pa pri vhodu v dvorano Male drame.

OPERA IN BALET SNG

Petek, 9. maja, ob 14. uri: Rossini: SEVILJSKI BRIVEC. Zaključena predstava za osnovni šoli Vič in Brezovica in Zdravstveno šolo — Šempeter — Gorica.

Sobota, 10. maja, ob 19.30: Prokofjev: ROMEO IN JULIJA. — Gostovanje v Celovcu.

Nedelja, 11. maja ni predstave.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Petek, 9. maja, ob 20. uri: A. Ayckbourn: POLOVIČNE RESNICE. (Komedija). Abonma Petek A in izven. (Vstopnice tudi v prodaji).
Ob 20. uri: G. Farquhar: REKRUTI IN LJUBEZEN. (Komedija). Gostovanje v Kamniku. (Prodaja vstopnic eno uro prd začetkom predstave).
Sobota, 10. maja, ob 20. uri: A. Miller: CENA. Abonma Kolektivi C in izven. (Vstopnice tudi v prodaji).

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom

Sobota, 10. maja, ob 20. uri: Petrović: VOZEL, veseloigra. Red C in izven.
Nedelja, 11. maja, ob 16 in 19.30: Jurčič — Pogorelc: SOSEDOV SIN, ljudska igra. Izven. Zadnjič. Rezervacije po telefonu 312-860.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Ročne lutke, Resljeva c. 36

Petek, 9. maja, ob 20. uri: H. Januszewska: TIGRČEK PETER — premiera — slavnostna predstava v zvezi z 20-letnico obstoja in dela Lutkovnega gledališča.

Mladinski center Tivoli

Jutri bo v hali Tivoli ples ob 20. uri. Igrali bodo SINOVI. Vabljeni!

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Petek, 9. maja, ob 20. uri: Machiavelli: MANDRAGOLA — za red Beli.

Koncerti

V PONEDELJEK, 12. t. m. bo koncert orkestra in zbora SLOVENSKE FILHARMONIJE za ZELENI ABONMA. Na sporedu: Glinka — Ruslan in Ljudmila, Schubert — 4. simfonija, Svara — Vizija. Solista ILEANA BRATUŽ — KAČJANOVA in SAMO SMERKOLJ, dirigent MARKO MUNIH, Zbor pripravila JOŽE HANC in MARKO MUNIH. K

9. 5. 1969 ob 20.15 bo v dvorani Slovenske filharmonije letni koncert Akademskega pevskega zbora »Tone Tomšič« pod vodstvom dirigenta Marka Muniha. — Predprodaja vstopnic vsak dan od 11.—13. ure na Trgu revolucije 1, soba št. 62. K

VEČER trio-sonat Jarzebskega, Purcella, Bacha, Händla in Pergolesija iz cikla KOMORNA GLASBA BAROKA IN KLASIKE bo v petek, 9. maja ob 20.15 v Narodni galeriji. Sodelujejo Božo Mihelčič in Karli Žužek — violini, Edi Majaron — čelo in Andrej Jarc — čembalo. Vstopnice dobite v Narodni galeriji. K

GLASBENA ŠOLA TRBOVLJE prireja v petek, 9. maja 1969, ob 19.30 v gledališki dvorani delavskega doma, harmonikarski koncert. Skupino harmonikarjev — koncertantov bo vodil Tine Jelen. Predvajali bodo vrsto klasičnih in sodobnih del. K

RTV Ljubljana

SPORED ZA PETEK

4.30—8.00 Dobro jutro! — začetek oddaje in prva jutranja poročila — vmes ob 4.45 Informativna oddaja; 5.40 Vremenska napoved — poročila — Dokler ne kupite časopisa — Dnevni koledar — Obvestila; 5.30 Vremenska napoved — Svetujemo vam; 5.45 Informativna oddaja; 6.00 Jutranja kronika, vremenska napoved — Napotki za turiste; 6.30 Informativna oddaja; 6.50 Danes za vas; 7.00 Poročila, vremenska napoved — Dobro jutro, otroci! 7.25 Telesna vzgoja; 7.45 Informativna oddaja; 8.00 Poročila, vremenska napoved — Naš današnji radijski in TV sporedi; 8.08 Glasbena matineja s skladbami Marijana Lipovška; — 8.35 Pionirski tednik; 9.25 »Morda vam bo všeč« — instrumentalna oddaja; 10.00 Danes dopoldne povedali ste nam, vremenski podatki in stanje voda; 10.15—12.00 Pri vas doma — vmes ob 11.00—11.20 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.00 Poročila, vremenska napoved — Na današnji dan; 12.10 Kreislerjeve skladbe igra Henryk Szeryng; 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Jože Rihar: Naj enostavnejši način odbire; 12.40 Čez polja in potoke; 13.00 Poročila, vremenska napoved, zanimivosti s poldnevnika, prireditve dneva in oblava dnevnega sporeda; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.20 Priporočajo vam . . . 14.00 Poročila; 14.05 Majhen koncert lahke glasbe; 14.30 Pet minut za EP; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.55 Kreditna banka in hranilnica — Ljubljana; 15.00 Dogodki in odmevi: poročila, komentarji, glose, vremenska napoved in obvestila; 15.20 Napotki za turiste; 15.25 Glasbeni intermezzo; 15.45 Turistična oddaja; 16.00 Vsak dan za vas; 17.00 Poročila in vremenska napoved; 17.05 Človek in zdravje; 17.15 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — Aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.10 Obvestila; 19.15 Minute z ansamblom Lojzeta Slaka; 19.25 Pet minut za EP; 19.30 Večerni radijski dnevnik; 20.00 Koncert Komornega zbora RTV Ljubljana p. v. Lojzeta Lebiča — Slovenske narodne pesmi; 20.30 Dobimo se ob isti uri; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.00 Poročila, vremenska napoved, našim rojakom po svetu in pregled sporeda za naslednji dan; 22.15 Na obisku pri skladatelju Karolu Pahorju; 23.05 Poročila in vremenska napoved; 23.05 Literarni nokturno — Max Frisch: Par; 23.15 Lahko noč s prijubljenimi pevci zabavne glasbe; 24.00 Poročila in konec oddaje.

TELEVIZIJA

9.35 TV V ŠOLI: TV vrtec — Glasbene igre — Promet — Kemija — Antene (Zagreb)
11.00 FRANCOSCINA (Beograd)
14.15 MADŽARSKI TV PREGLED (Pohorje, Plešivec) do 14.30 (Beograd)
15.00 TEKMOVANJE V TENISU ZA DAVISOV POKAL — prenos iz Maribora (Ljubljana)
17.55 NENAVADNE DOGODIVŠČINE MARKA PIEGUSA — serijski film (Ljubljana)
18.20 GOSPOD ŠTOTNIK — plesna impresija (Ljubljana)
18.50 M. Vodopivec: RAPSODIJA ZA ELEKTROAKORDEON — (Ljubljana)
18.55 SVET NA ZASLONU: Obletnica zmage (Ljubljana)
19.25 OSVOBOJENA LJUBLJANA (Ljubljana)
19.45 PET MINUT ZA BOLJŠI JEZIK (Ljubljana)
19.50 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK — z dodatkom (Ljubljana)
20.45 3—2—1 (Ljubljana)
20.50 NEVIDNI BATALJON — slovenski film (Ljubljana)
22.20 VES, VEM — posnetek quiza TV Zagreb (Ljubljana)
23.50 POROČILA (Ljubljana)

Drugi spored:

17.25 POROČILA (Zagreb)
17.30 KRONIKA (Zagreb)
17.45 ODDAJA ZA OTROKE (Skopje)
18.15 GLASBENA ODDAJA (Skopje)
19.00 PANORAMA (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 II. SPORED ITALIJANSKE TV

Druge oddaje na kanalu 9

14.30 ALBANSKI TV PREGLED — (Beograd)
17.55 TV NOVICE (Beograd)
19.50 PROPAGANDNA ODDAJA — (Beograd)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 PROPAGANDNA ODDAJA — (Zagreb)
20.35 VEŠ, VEM — Ljubljana snema (Zagreb)
22.05 SERIJSKI FILM (Zagreb)
22.50 PROPAGANDNA ODDAJA — (Zagreb)
TV DNEVNIK (Beograd)
22.55 VČERAJ, DANES, JUTRI — (Zagreb)

Kino

SPORED ZA PETEK

FILMSKO GLEDALIŠČE KRIŽANKE:
ob 17.30 in 20. uri ameriški CS film HAZARDER. Režija: Robert Rosen — igrajo: Paul Newmann, Jack Gleason, George Scott. — Zgodba o razburljivih dogodkih velikih hazarderskih iger, prepletena z ljubezenskimi aferami, ki so značilni za zamaden svet, ki često povzroče tragedije. Predprodaja vstopnic uro pred predstavo.

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28:
ob 16, 18.15 in 20.30 amer. film ZRTVOVANI. Režija: John Ford. Glav. vl.: John Wayne, Robert Montgomery, Donna Reed, Jack Holt. Prodaja vstopnic od 13.30 dalje.

KINO UNION:
amer. barv. CS krim. film SAMA V TEMI. Režija: Terence Young. Igrajo: Odrie Hepburn, Alien Arkin, R. Krena. FN ob 17. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO KOMUNA:
premiera slov. barv. filma SEDMINA. Režija: Matjaž Klopčič. Igrajo: Rade Serbedžija, Snežana Nikšić, Mirko Bostaji, Stane Sever, Milena Dravić i. d. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO SLOGA:
amer. barvni western CENA MAŠČEVANJA. Režija: B. Evvytt. Igrajo: C. Connors, C. Hayes i.dr. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO VIČ:
amer. barv. CS vojni film TOBRUK. Režija: A. Hiller. Igrajo: Rock Hudson, G. Peppard, N. Green. Akcija zaveznikih komandosov v Afriki. II. svet. vojna! Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. Ob 10. uri matineja filma SMER SANTA COSTA.

KINO ŠIŠKA:
amer. barvni CS western DAN ZLEGA REVOLVERJA. Režija: Jerry Thorpe. — Igrajo: Glenn Ford, Arthur Kennedy, Dean Jagger. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30.

KINO SAVA:
angl. barv. film QUILLERJEVO POROČILO. Režija: M. Anderson. Predstavi ob 17 in 19. uri.

LETNI KINO BEŽIGRAD:
amer. barv. CS pustol. film VERA CRUZ. Režija: R. Aldrich. — Igrajo: G. Cooper, B. Lancaster, S. Montiel. Ob 20. uri.
PRODAJA VSTOPNIC v vseh kinematografih od 14. ure dalje, v kinu Sava in Bežigrad uro pred pričetkom.

KINO TRIGLAV:
ob 16, 18 in 20. uri — ameriška barvna komedija PRESNETI DOLINAN. (Dolphin's Reef). Režija John Ford. Igrajo John Wayne, Lee Marvin, Jack Warden, Elizabeth Allen, Dick Foran, Dorothy Lamour. — Prikupna komedija, posneta v eksotičnem svetu v Polineziji in v režiji mojstra Johna Forda. — Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO VEVČE:
ob 20. uri — angleški barvni vojni CS film MOST NA REKI KWAI. Igrata Alec Guinness in William Holden. Cene vstopnic so zvišane.

KINO DRAVLJE:
francoski barvni CS film NORCIJE PARDAILLANA, ob 20. uri.

KINO VRHNIKA:
ameriški barvni western film — RAZZARJENE PISTOLE. — ob 20.15.

KINO BLED:
ameriški barvni film — ljubezenski — SOK, ob 18. in 20.30.

KINO RADOVLJICA:
italijanski barvni film DOBER, GRD, SLAB, ob 20. uri.

KINO SORA — ŠKOFJA LOKA:
ameriški film GOLA OSTRINA, ob 18 in 20. uri.

KINO CENTER — KRANJ:
angl. barv. CS spektakel LAWRENCE ARABSKI, ob 15.30 in 19.10. Vstopnina zvišana.

KINO STORŽIC — KRANJ:
amer. ital. barv. CS western film BREZPRAVNI ZAKON, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO TRŽIČ:
amer. barv. CS zgod. spektakel KLEOPATRA, ob 16. uri. Vstopnina zvišana, magnetna kopija.

KINO DOM — KAMNIK:
kino predstav ni!

KINO RADIO — JESENICE:
amer. barvni film ODSEV V ZLATEM OČESU, ob 17 in 19. uri.

KINO PLAVŽ — JESENICE:
amer. italij. barv. CS film STARI GANGSTER, ob 18 in 20. uri.

KINO KRKA — NOVO MESTO:
ameriški barvni film BOBNI OB REKI MOHAWK, ob 18 in 20. uri.

KINO ČRNOMELJ:
ameriški barvni CS film GOSPOD Z LJUBEZNIJO, ob 20 uri.

KINO SVOBODA II, TRBOVLJE:
amer. barvni CS film POČITNICE V KALIFORNIJI, ob 17 in 19. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA:
domači CS film MALI VOJAKI, ob 17 in 20. uri.

KINO SVOBODA — ŠEMPETER:
ameriški barvni film PROPAD HIŠE USHER, ob 18 in 20.15.

KINO SOČA — NOVA GORICA:
mehiško-ameriški barvni film 42 UR DO SMRTI, ob 18 in 20.15.

KINO DEL. DOM — TRBOVLJE:
amer. barvni CS film POT NA ZAHOD, ob 18 in 20. uri.

MARIBOR

KINO UNION:
ob 15.30, 17.45 in 20. uri angleški barvni kinoskopski pustolovski film FERRYBOAT ZA HONG KONG. — V glavnih vlogah: Curd Jürgens, Orson Welles, Sylvia Syms.

KINO PARTIZAN:
ob 15.30, 17.45 in 20. uri angleška barvna glasbena komedija SMEŠNE ŠTVARI SO SE ZGODILE NA POTI V FORUM.

KINO UDARNIK:
ob 15.30 in 17.45 ameriški barvni vistavision glasbeno-pustolovski film 2GEČKAJ ME. V glavni vlogi: Elvis Presley in Julie Adams.
Ob 20. uri danski barvni ljubezenski film ODKRITJE LJUBEZNI. Kratki film: Državni obisk tov. Tita Japonski.

KINO POBREŽJE:
zaprto!

KOMPAS

19. 5. — LONDON, mednarodna razstava elektronskih sestavnih delov;
19. 5. — LONDON, potovanje z letalom za strokovnjake gradbeništva;
19. 5. — RIM, strokovno potovanje farmacevtskih delavcev;
Turistična potovanja:
10. 5. — GRAZ, ogled dunajske drsalne revije;
19. 5. — RIM — NEAPELJ — CAPRI — VEZUV;
19. 5. — LONDON, 5-dnevno potovanje z letalom;
24. 5. — VISARJE — GOSPA SVETA — ČELOVEC;
16. 6. — DOPUST NA AZURNI OBALI;
27. 6. — SOFIJA — ČRNO MORJE — CARIGRAD;
28. 6. — ROMUNIJA — BOLGARIJA;
28. 6. — PO JUŽNI FRANCIJI;
28. 6. — LONDON — BRUXELLES;
1. 7. — PARIZ;
3. 7. — PARIZ z vlakom;
4. 7. — POTOVANJE Z LADJO PO REKI REN;
5. 7. — KOBENHAVN — STOCKHOLM — OSLO — BERLIN;
DUNAJ — PRAGA, obisk dveh prestolnic po izredno znižani ceni; odhod 22. maja.
RENT-A-CAR KOMPAS — poslužujte se udobnih osebnih avtomobilov z ali brez šoferja v vseh večjih naših poslovalnicah. O

Obvestila

SPOROČAMO vsem uporabnikom Vodovodne ulice v Ljubljani, Bežigrad, da bo le-ta zaprta za ves promet zaradi popravila ceste od 9. 5. 1969 do 15. 7. 1969. O

KURJA OČESA in debelo kožo, v roku 4—6 dneh hitro in uspešno odstranjuje COLLOSAL. Prodajata »NAMA« in »SUPERMARKET«. 3189-O

NA CESTI II/331, Slovenska vas — Mokronog se bodo z dnem 12. 5. 1969 pričela rekonstrukcijska dela. — Investitorje naprav v cestnem telesu po členu 12. Zakona o javnih cestah vabimo, da uskladijo svoje naprave s cestnimi deli.
Cestno podjetje v Novem mestu 4000-O

OBVESTILO OSKODOVANCEM V uradu za najdene predmete pri SOb Ljubljana — Šiška je večja vsota najdenega denarja, več denarnic in drugih predmetov ter preko 1000 koles. — Ogledi so vsako sredo od 8.—12. in od 17.—19. ure. 4001-O

Prvo pomladansko sonce je najbolj nevarno! — Svetovno znani Tschamba-Fii nudi idealno sončenje, zanesljivo varuje pred opeklinami, zagotavlja lepo porjavelo polt, je prava čarobna palica kozmetike!

Čestitka

ANTONU TOMAŽEVIČU za opravljeno diplomo na strojni fakulteti — čestitajo Plaznikovi. C

SE JE ČAS, da se prijavite za izlete:
— V DEŽELO POLNOČNEGA SONCA
— Z LADJO PO RENU
— V BUKAREŠTO, KONSTANCO IN MAMAIO in za letovanje V KAŠTELIH PRI SPLITU

Podrobnejše informacije in prijave v poslovalnicah TURISTIČNO TRANSPORTNEGA BIROJA v Ljubljani, Mariboru in Celju. O

Magazzini
FELICE
TRST
Carducci 41

Velro snižanje ob koncu sezone
počlošeni dežni plašči 3.500 lir
»lodena čista volna 5.900 lir
moški obleke 4.000 lir
kratki topiči od 1.200 lir
dalje
topiči - krznena podloga 5.900 lir

KMETIJSKA TEHNIKA IZ NEMŠKE DEMOKRATIČNE REPUBLIKE:

LANDTECHNIK AUS DER DDR — DLT

Transportmaschinen export — import

VOLKSEIGENER AUSSENHANDELSBETRIEB DER DUETSCHEN DEMOKRATISCENH REPUBLIK

prikazuje
na XXXVI. mednarodnem kmetijskem sejmu v Novem Sadu v DVORANI 78 veliko izbiro kmetijskih strojev iz programa DLT

XX DDR

OBVESTILO
JUGOVINIL

PREDSTAVNIŠTVO:
LJUBLJANA, PRAŽAKOVA ULICA 9

vljudno obvešča

vse svoje poslovne prijatelje, da se je začasno preselilo v Ljubljani v Cigaletovo ulico 11, t.j. 50 m dalje od sedanjega. Številke telefona in teleprinta ostanejo neizpremenjene.

Mali oglasi

VZAMEM eno ali dvosobno stanovanje v najem za eno ali dve leti. Najemnino plačam vnaprej ali po dogovoru. Ponudbe pod »Takoj«. 10368-6

ISČEMO pomoč pri gospodinjstvu 3—4 ure dnevno. Lahko upokojenka. Plača po dogovoru. Jožica Lesjak, Ljubljana, Brankova 3, Bežigrad. 10395-1

PRODAM dobro ohranjen audi-72. Anton Smerkolj, Ljubljana, Viška c. 52. 10295-3

ŠPACKA, letnik dec. 1966 prodam. Tel., Kranj 22-760. 823-3

V MILANU takoj sprejmemo gospodinjsko pomočnico. Dobra oskrba. Plača od 70.000 — 100.000 lir, plus hrana in stanovanje. — Pellegrini, Via Vitruvio 23, Milano, telefon 20-22-21.
Interesente opozarjamo, da morajo zaposlitev v tujini urediti prek pristojnega zavoda za zaposlovanje. 1000-1

SLUŽBO dobi v Bologni (Italija) gospodinjska pomočnica srednjih let pri 4-članski družini z vso preskrbo, socialnim zavarovanjem ter mesečno plačo 70.000 lir. Potrebno znanje kuhanja ter vsaj delno znanje italijanskega jezika. Javiti se pri Lager, Trst — Foro Ulpiano 2/V.
Interesente opozarjamo, da morajo zaposlitev v tujini urediti prek pristojnega zavoda za zaposlovanje. 1000-1

DRUŽINA V MILANU išče stalno gospodinjsko pomočnico za opravljanje vseh del v hiši in kuhinji. Postopek kot z družinskim članom. Pišite na naslov: Lolli Ghetti, Milano, Via Archimede 4, Italia.
Interesente opozarjamo, da morajo zaposlitev v tujini urediti prek pristojnega zavoda za zaposlovanje. 1000-1

ISČEMO ŽENSKO OSEBJE — DEKLETA za pospravljanje sob, pomoč v kuhinji in strežbo v jedilnici. Pismene ponudbe pošljite v italijanščini na naslov: Albergo »Arnika«, Passo S. Pellegrino, Moena (Trento), Italia. Interesente opozarjamo, da morajo zaposlitev v tujini urediti prek pristojnega zavoda za zaposlovanje. 1000-1

USPEŠNO in hitro se naučite angleščine, nemščine, italijanščine in francoščine po »Linguaphon metodi«. Primerna je za otroke, šolsko mladino in odrasle. Pojasnila dobite vsako popoldne pri zastopniku Karenjak, Ljubljana, Titova 23/I. 10737-8

SIVALNA stroja »bagat« in »welleda« ter otroško posteljo prodam za 600; 300 in 100 Ndin. — Vprašajte popoldne. Praznik — Ljubljana, Titova 23/I. 10736-4

DEKLE išče opremljeno sobo (ali neopremljeno) s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Nujno«. 10711-6

SOBO iščem v središču mesta ali na Prulah. Ponudbe pod »Mirna«. 10704-6

IŠČEM sobo, po možnosti v središču mesta. Ponudbe pod — »Uslužbenec«. 10698-6

KUPIM rabljeno mizo za namizni tenis. Valentinčič, Ljubljana, c. Poh. bat. 42, tel. 311-112.

DRUŽINA V MILANU išče stalno gospodinjsko pomočnico za opravljanje vseh del v hiši in kuhinji. Postopek kot z družinskim članom. Pišite na naslov: Lolli Ghetti, Milano, Via Archimede 4, Italia.
Interesente opozarjamo, da morajo zaposlitev v tujini urediti prek pristojnega zavoda za zaposlovanje. 1000-1

ISČEM honorarno zaposlitev v podjetju ali pri privatniku. — Ponudbe pod »Knjigotiskar«. 10693-2

PRODAM prostorno leseno garažo v Poljanah pri Šentvidu. Ponudbe pod »1200 Ndin«. 10687-3

MLADE mucke oddam dobrim ljudem, od 11.—17. ure. Teslova št. 9. 10678-4

ENOSOBNO stanovanje v bloku v Šentvidu — brez najemnine zamenjam za dvosobno. Ponudbe pod »Visoka nagrada«. 10598-6

SPREJMEM avtoličarje in vajence, hrana, stanovanje preskrbljeno. Dušan Močnik, avtoličar, Preserje 39, p. Radomlje. 10656-1

ODDAM sobo s posebnim vhodom. Ponudbe pod »15. maja. 10654-6

ISČEM inštruktorja za višjo matematiko I. Ponudbe pod »Integral«. 10637-8

FRIZERSKA pomočnica išče službo. Ponudbe pod »Center — Bežigrad«. 10609-2

TELEVIZORJE in radijske sprejemnike popravljam na vašem domu. Ponudbe pod »Solidno«. 10616-8

ŽENSKI, ki bi varovala dve punčki izmenično. Plačam 400 din. Ponudbe pod »Končna postaja — Žale«. 10629-1

PRODAM malo rabljen šivalni stroj — nemški ankerv. Tavčarjeva 3 I — desno, Ljubljana. 10473-4

PRODAM hišo, takoj vseljivo, zidana je bila 1962 leta, cena je 70.000 Ndin. Franc Kranjec, Loka pri Mengšu 44. Ogled dopoldne. 10511-7

UGODNO prodam DKW F-102, letnik 64 — motor in podvozje obnovljena. Ogled v petek popoldne in v soboto v Crničah pri zadnji trolejbusni postaji Grad. 10585-3

PRODAM skoraj nov otroški voziček (športni) in otroško posteljico z vložkom. Blaža Zadnik, Vrhovčeva 2. 10587-4

ŠKODO 1000 MB, 1966 26.000 prodam. Zvonimir Zalar, Einspielerjeva 5, Ljubljana grad. 10360-3

BRUSILEC išče honorarno zaposlitev (ploskovno, okroglo — zunanje notranje). Ponudbe pod — »Lahko takoj«. 10560-2

IŠČEM opremljeno sobo. Ponudbe pod »Samo Moste«. 10559-6

IŠČEMO osebo za varstvo otroka doma. Zglasite se od 9. — [illegible] 1969 od 15. ure dalje. Cebek, Kamnik, Ljubljanska 1 10543-1

PRODAM skrbno negovan avto — Škodo, l. 1967, 12.000 km, delno plačljivo v industrijskih bonih. Ogled: Hela Skulj, Pražakova 6. 1053-12-3

ISČEM starejšo žensko za dopoldansko varstvo dveh otrok, 5 mesecev in 6 let. Ponudbe pod — »Takoj«. 10458-1

SPREJMEMO žensko za varstvo 6 mesecev starega otroka, ki bi ga oskrbovala pri nas na stanovanju v Ljubljani. Ponudbe pod »Center«. 10470-1

SEST MESECEV starega španjolčka po ugodni ceni prodam. Kužek je majhen, črn z belimi lisami in prijetno nakodran (sobni). Srečko Skubic, Aljaževa 8, Šiška. 10744-4

IŠČEM inštruktorja za fiziko — matematiko za I. razr. srednje šole nujno. Ponudbe pod »Nujno« 10741-8

IŠČEM dvosobno stanovanje, po možnosti s kuhinjo. Ponudbe pod »Maj«. 10697-6

KOSNJO sladko krmo na dostopnem kraju pod Rožnikom oddam. Karl Majer, Cesta na Rožnik 17. 10759-8

KUPIM enodružinsko hišo na Kodeljevem ali v Mostah. Ponudba pod »Gotovina«. 10749-7

PRODAM zelo ugodno globok voziček. Zglasite se vsak dan od 10. do 14. ure na naslovu: Pivovarna, Na Jami 7. 10657-4

UGODNO prodam fiat 600, Ogled od 16. do 19. ure v petek, dne 9. V. 1969 pri Hvastja, Zo[illegible] št. 82. 10630-3

ŠKODO 1000 MB 1966 grafit, brezhibno, ugodno prodam. — Ogled vsak dan popoldne Vovk, Kajuhova 32, Ljubljana. 10619-2

IZDELUJEM betonske bloke za kleti, garaže. Ljubljana, Janševa 15, tel. 310-685. 10523-4

PREPLESKAM in preslikam vaše stanovanje ali hišo. Delo opravimo v najkrajšem času solidno. Ponudbe pod »Garancija«. 10509-8

ZAKONCA išče sobo kjerkoli v Ljubljani — plačata dobro. Ponudbe pod »Čimprej«. 10497-6

MIZAR, samostojen dobi dobro službo. France Merjasec, Aranžer mojster, Ljubljana — Šentvid, Gunclje 45 (Strukljeva ul.) Telefon 51-641. 10347-1

ŽENSKO za varstvo otroka na domu iščemo. Zglasite se v soboto dopoldne na Celovški 143, stanovanje št. 13, III nadstropje. 10315-1

SOBO — tudi slabšo potrebujem takoj — možen prevoz s trolejbusom, grem tudi za sostanovalca. Ponudbe pod »Študent«. 10695-6

ZAROČENCA išče[illegible] opremljeno sobo v okolici Ljubljane. Ponudbe pod »Redna plačnika«. 10746-6

ZAKONSKI par brez otrok išče lepo opremljeno sobo, po možnosti s pranjem in kuhanjem. — Ponudbe pod »Center«. 10796-6

USLUŽBENKA išče neopremljeno sobo s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Bežigrad«. 10745-6

ZASTAVA 600 D, letnik 1962, odlično ohranjen prodam. Ogled popoldne. Hieng, Fabianijeva 39. 10830-3

PRODAM hladilnik 150 l — znamke Linde. Ogled v petek in soboto od 16.—18. ure pri Šemrov, Bičevje 4, Ljubljana. 10825-4

INOZEMEC študent išče opremljeno sobo za dva meseca. Ponudbe pod »Dobro plača«. 10824-6

DVE VEČJI svetli sobi, predprostor, WC — 45 kv. m., I. nad. primerno za pisarne ali predstavništva. Prometna točka Center Ljubljane — vseljivo, prodam. Informacije — telefon 317-975. 10817-7

ZASEBNE sobe (7) Hvar. Na sami obali, tudi z zajtrkom ali kompletnim penzionom. Motorni čoln za izlete brezplačno. Rezervacije: Zorko Kovačević — čebelar, Hvar. 10823-8

NUJNO potrebujem sobo z dvema ali eno posteljo. Ponudbe pod »Nujno«. 10813-6

ODDAM sončno sobo 4x4. Sešek, Brezovica 161 pri Ljubljani. 10791-6

PRODAM zastavo 750, letnik 1965. Informacije telefon 317-901 od 14. ure dalje. 10790-3

VIKEND hišico, 6 ležišč, na Veliki planini — Kamnik, zamenjam za 14 dni dopusta v juliju za hišico ali stanovanje ob Istrski obali. Ponudbe pod »Velika planina«. 10787-6

»ZASTAVO« 1300, letnik 1968, prevoženih 8.000 km — zelo ugodno prodam zaradi odhoda v tujino, ogled 9. V. od 14. ure dalje in 10. V. Cesta na Brdo 27, Ljubljana. 10781-3

VESPO 150 ccm, letnik 1958 ugodno prodam. Ogled v ponedeljek, 12. V. od 16. do 17. ure Janez Javoršek, Švabičeva 15, Ljubljana. 10780-3

VRATA balkonska dvokrilna steklena, kompletno roleto, 200x225 prodam. Jerše, Dražgoška 19 — Dravlje. 10765-4

KUPIM dobro ohranjeno sollex motorno kolo. Plačam dobro. — Zglasiti — popoldne, Idrijska 19. 10835-3

STANOVANJE iščem. Ponudbe pod »Šentvid — Gunclje«. 10836-6

DVOSOBNO stanovanje z odločbo iščem v središču mesta, oz. bližini, proti visoki nagradi. Ponudbe pod »2 — 3 Ma«. 10834-6

PRODAM staro hišo, takoj vseljivo, ter nekaj zemlje, v Zireh. Ponudbe pod »Ugodno«. 10833-7

SNAŽILKO iščem 3-krat tedensko po 2 uri. Ponudbe pod »Takoj«. 10851-7

ODDAM garažo za »fičkat«. Ogled dopoldne. Damir Koren, Goruppova 15, Ljubljana. 10853-3

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 19. kola srečk, ki je bilo dne 8. maja 1969.

Srečke s končnicami	so zadele dobitek Ndin
0	4
28270	1.004
157580	100.000
739750	50.004
804300	10.004
940740	10.004
11	10
81	10
71651	500
79751	500
80261	500
122921	10.000
2	4
54132	504
33	20
93	10
38913	500
77593	510
124	100
1814	200
73984	2.000
113644	10.000
5625	200
71855	2.000
73045	1.000
388305	10.000
653285	10.000
26	30
1706	200
07206	500
14336	1.000
743406	10.000
995686	10.000
07	20
59657	500
80537	500
28	10
598	50
7098	200
187018	10.000
4869	200
64989	500
494699	10.000

V nedeljo 11. maja bo žrebanje srečk Majske loterije. Glavna premija bo 200.000.— Ndin. Nekaj srečk je še v prodaji.

Loto

1. KONČNO POROČILO ZA 17. KOLO BO IZŠLO ZARADI PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV V LISTU EHO ŠTEV. 655, DNE 13. MAJA 1969.
2. ZAČASNO POROČILO ZA 18. KOLO — I. ŽREBANJE:
Žrebanje je bilo 6. 5. 1969.
IZŽREBANE ŠTEVILKE: 1, 10, 16, 21, 35 in dodatna 14.
Začasna vrednost dobitkov:
4 + 1 16.285.— Ndin
Četverke 365,95 Ndin
Trojke (konč. vredn.) 13,25 Ndin
DOBITKI V SLOVENIJI
četverke:
Kranj:
46-T-093462-4
Postojna:
68-T-083412-4
3. KONČNO POROČILO ZA 1. KOLO BO IZŠLO ZARADI PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV V LISTU EHO ŠTEV. 655, DNE 13. MAJA 1969.
4. ZAČASNO POROČILO ZA 18. KOLO — II. ŽREBANJE:
Žrebanje je bilo 6. 5. 1969.
IZŽREBANE ŠTEVILKE: 14, 17, 18, 22, 30 dodatna 4
Začasna vrednost dobitkov:
4 + 1 17.623.— Ndin
Četverke 1.101,45 Ndin
Trojke (konč. vredn.) 18,65 Ndin
DOBITKI V SLOVENIJI
četverka:
Celje:
23-E-050286-4

Dežurne službe

LJUBLJANA

Nočna zdravniška dežurna služba je za gujne primere na domu od 19 do 7 ure ob nedeljah in praznikih ves dan v naslednjih enotah:
Bežigrad Kržičeva ul 10, telefon 310-533
Center Miklošičeva c. 2, telefon 313-063
Moste Prvomajska ul 5, telefon 314-527
Šentvid Šentvid štev 94, telefon 51-531, 51-5[illegible]
Šiška: Derčeva ulica, telefon štev. 55-644 55-221
Vič: Postojnska ulica 24, telefon 61-121
Služba stalne pripravljenosti je na območju Grosuplja, Ivančne gorice Medvod in Velikih Lašč.
Nočna nedeljska in praznična dežurna zobna ambulanta je v »Nebotičniku« II nastropje, soba 5

LJUBLJANA
Centralna lekarna

MARIBOR
»Tabor«, Trg revolucije 3

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA SLU

OBIŠČITE

VREME

Do konca tedna bo spremenljivo vreme, vmes večkrat padavine; temperature normalne za ta čas.

V Lendavi

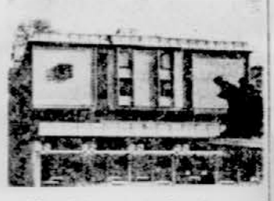
KOLIŠČE BOBRI

v Dolnji Bistrici Ribolov čolna rjenje, kopališče s termalno vodo odprt v maju, postrežba s pristnimi lendavskimi vini — cene solid ne. Cesta asfaltna Priporoča se gostinsko podjetje Park v Lendavi s svojimi obrati

V Trbovljah

Hotel »RUDAR« TRBOVLJE

— 32 sodobno urejenih sob, apartmaji in poseben salon
— odlična restavracija, snack bar, velika izbira pijač, renomirana kuhinja, solidna postrežba in zmerne cene
— parkirni prostori, menjalnica
— organizacija banketov, poslovnih in prijateljskih sestankov, porok in obletnic.

V Portorožu

DOM RUDARJEV Fiesa – Portorož

vas vabi in vam nudi: priznana domača ter tuja jedila po izbiri, izbrana kvalitetna vina kot so: štajerska, dolenjska istrska, primorska in druga jugoslovanska vina. Penzionske usluge po zmerni in solidni ceni. Udobne in komfortne tujske sobe

S 1. majem odprt Dancing v podzemnem Baru, zgrajen v rudarskem slogu

Edinstveno sladkovodno jezero, ribolov in lastna plaža. Izredno po ugodnih cenah nudimo šolam in ekskurzijam.

Pišite nam in obiščite nas ter prepričajte se o naših uslugah. Veseli vas bomo

Izredna pomladanska smuka
3 m snega

3-dnevni penzion samo 150 ND
žičnice in gondola brezplačno

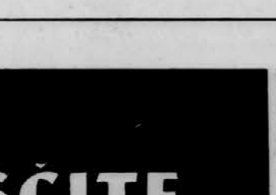
NA VOGLU
Transturistovi hoteli v Bohinju:
— hotel Pod Voglom
— Zlatorog
— Bellevue
— Jezero
— Ski hotel

Informacije:
TRANSTURIST LJUBLJANA
Šubičeva 1
in recepcije hotelov.

Na Koroškem

Ravne na Koroškem »HOTEL DOM ŽELEZARJEV«

turistično gostinski sektor. V bližini je lep zimski bazen, za skupinske izlete priskrbljena prenočišča s popusti, ob sobotah plesna glasba. Vabimo vas na smučarsko kočo, ki je od Raven oddaljena samo 6 km cesta prevozna, koča oskrbovana vse leto. Pridite in ne bo vam žal.

Na Štajerskem

Gostinsko podjetje »TURIST HOTEL« Maribor,

Ul. Heroja Slandra 10, kategorija »B«, 133 sob, 200 postelj. Hotel je v središču mesta, vendar oddaljen od cestnega hrupa. Moderno urejene sobe s tušem, WC in telefoni, centralna kurjava. Restavracija z bogato izbiro domačih in tujih jedil. Velik parkirni prostor ter tro-stezno avtomatsko kegljišče.

Nadalje se priporočamo z obrati: Velika kavarna, Bife »Grad« in Gostilna Turist.

ORVISI

IGRAČE

TRST, VIA PONCHIELLI 3,

KOLESA	od 7.950 lir dalje
TRICIKLI	od 1.500 lir dalje
AVTOMOBILI NA PEDALA	od 4.700 lir dalje

Razpisna komisija za nastavitve v
MODERNI GALERIJI
razpisuje prosto delovno mesto
ADMINISTRATORKE
za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Preizkusna doba bo 3 mesece.

Pogoji: zaključena srednja ekonomska ali sorodna šola in znanje dveh tujih jezikov.

Osebni prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v Moderni galeriji. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Vloge pošljite na naslov: Razpisna komisija za nastavitve v Moderni galeriji, Ljubljana, Tomšičeva št. 14. 3986

POMAGAJ SI SAM IN UNIOR TI BO POMAGAL

Razpisna kadrovska komisija tovarne
»VOLNENKA«
LJUBLJANA, Poljanski nasip 40
razglaša prosto delovno mesto
PRIPRAVNIKA
DIPLOMIRANEGA PRAVNIKA

Status pripravnika (tudi osebni dohodek) ureja Pravilnik o sprejemanju pripravnikov.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema razpisna kadrovska komisija podjetja v 15 dneh po objavi. 3989

AVTORADIO ZA VSE

POOBLAŠČENEC ZA TRST ZA GRUNDIG

RADIO VINCENZI

TRST, Via S. Nicolò 36
vogal Via Dante (poleg menjalnice Bolaffio)

GRUNDIG

za srednje in UKW valove kompleten: z anteno, deli zoper motnje, zvočnikom TER MONTAŽO 45.000 lir

CONDOR

kompleten: z anteno, deli zoper motnje, zvočnikom TER MONTAŽO 28.000 lir

IN MNOGO DRUGIH MODELOV AVTORADIEV TER POTREBŠČIN ZA VGRADITEV V KATERIKOLI TIP IN ZNAMKO AVTOMOBILA

Razpisna komisija za imenovanje direktorja
razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

ŽELEZNIŠKEGA ZDRAVSTVENEGA DOMA LJUBLJANA

organizacije v sestavi Združenega železniškega transportnega podjetja Ljubljana

Kandidat za razpisano delovno mesto mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

imeti mora visoko strokovno izobrazbo zdravstvene stroke — zdravnik z najmanj 15 let delovne dobe, od tega najmanj 5 let na vodilnih delovnih mestih.

Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o strokovni izobrazbi in o izpolnjevanju ostalih razpisanih pogojev pošljite v 15 dneh od objave tega razpisa na naslov: **Železniški zdravstveni dom, Ljubljana, Celovška cesta 4.** 3973

IZOBRAŽEVALNI CENTER LITOSTROJ
LJUBLJANA, DJAKOVIČEVA 53
razpisuje

licitacijo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

STRUŽNICA »PRVOMAJSKA« D-30 — 150/500
STRUŽNICA »PRVOMAJSKA« D-30 — 150/500
STRUŽNICA »PRVOMAJSKA« D-30 — 150/500
STRUŽNICA »GARMA« — 900/1500
STRUŽNICA »KÖRGER« — 100/500

Ogled osnovnih sredstev je 12. maja 1969 od 8. do 14. ure. Licitacija bo dne 13. maja 1969 v delavnicah izobraževalnega centra Litostroj, in sicer ob 8. uri za družbeni sektor, od 9. ure dalje pa za druge interesente.

3975

Tiho je šel od nas v 90. letu starosti dragi oče, tast in stric

Fran Voglar

upokojeni šolski upravitelj okoliške šole v Celju

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 10. maja 1969, ob 16. uri na mestnem pokopališču v Celju.

Žalujoči:

sin Branko, snaha Milica, nečak Milan z ženo Dano in drugo sorodstvo

Celje, Leskovec pri Krškem, Ljubljana, 8. maja 1969

ZANIMIVA POTOVANJA V SOVJETSKO ZVEZO

15 DNI KIJEV–LENINGRAD–MOSKVA, cena 1.280 din
odhod: 15. maja
6 DNI KIJEV, cena 470 din
odhod: 20. maja
11 DNI MOSKVA–LENINGRAD
odhod: 20. maja
15 DNI MOSKVA–LENINGRAD–MOSKVA–IRKUTSK–BRATSK–MOSKVA (z letalom skozi ZSSR) cena 2.090 din

Bivanje v hotelu s kompletnim penzionom, vozovnica BEOGRAD—ZSSR—BEOGRAD, spalni voz skozi ZSSR, turistični programi in vodiči.

Pravico do potovanja imajo vse osebe, stare do 35 let.

Pismene prijave z vplačilom 300 din na žiro račun 608-1-1525-10, do 5. maja.

BIRO ZA MEDJUNARODNU RAZMENU OMLADINE I STUDENATA JUGOSLAVIJE,
Beograd, Trg bratstva i jedinstva 7 — tel. 641-993. 3945

pred nakupom čevljev poglejte v prodajni prospekt tovarne

Peko

Dotrpel je naš ljubljeni mož, očka, brat in svak

Joži Vrhovec

mesar iz Litije

Pogreb dragega pokojnika bo dne 10. maja 1969, ob 16. uri izpred hiše žalosti v Litiji na domače pokopališče

Globoko užaloščeni:

žena Vida, hčerka Majda, sin Joško, bratje z družinami, tašča, svak in drugo sorodstvo

Litija, Celje, Ljubljana, Beograd, 8. maja 1969

Turistične informacije

Primorska:

V **Novi Gorici, Bovcu, Kobaridu, Kanalu** ter v **Ajdovščini** imajo dovolj prostih postelj, predvsem v zasebnih turističnih sobah. Prostor imajo v hotelih in pri zasebnikih v **Kopru, Izoli, Piranu** in tudi v **Portorožu,** kjer je zaseden le hotel Palace.

PRIREDITVE: Odprti so bari z artističnim programom Novi Jadran in Riviera v Portorožu ter Tri papige v Piranu in to vsak dan. Vsak dan je odprta igralnica Casino.

Gorenjska:

V Zgornji Savski dolini je v vseh turističnih krajih dovolj prostih postelj; prav tako na **Bledu** in v **Bohinju.** Predvsem je dovolj prostih postelj v zasebnih turističnih sobah v Ratečah, v Kranjski gori, Bohinju in na Bledu. V Bohinju so zaprti hote i Ed-levec, Pod Voglom ter Ski hotel na Voglu od 15. maja naprej. Hotel Mladinski dom bo zaseden od 10. maja dalje. Na **Pokljuki** je zaseden Sport hotel. Dovolj prostora ima Dom na Jezerskem ter zasebniki na **Jezerskem.** Prav tako imajo dovolj prostih postelj hotel Grad Hrib in zasebniki v **Predvoru.** Dom na **Krvavcu** ima 100 prostih ležišč. Žičnica na Krvavcu obratuje; smučarske vlečnice pa ne obratujejo. V Kranju je odprto zimsko kopališče. Na **Ljubelju,** v **Podljubelju** ter v **Tržiču** imajo dovolj prostora v hotelih, gostiščih in pri zasebnikih. Tudi planinski domovi na **Zelenici,** na **Kofcah** in **Pod Storžičem** imajo dovolj prostih ležišč. Planinska domova na **Kriški gori** in **Dobrči** sta odprta samo ob sobotah popoldne ter ob nedeljah in praznikih. Žičnice na Zelenici redno obratujejo. V Bohinju žičnica na Vogel redno obratuje in prav tako sedežnici ter vlečnica na Križ. Dovolj prostora imajo v gostiščih in pri zasebnikih v **Škofji Loki,** v **Ratečah** ter v turističnih krajih **Poljanske in Selške doline.** Prosta ležišča imajo tudi planinske postojanke na **Lubniku,** na **Starem vrhu** ter na **Soriški planini.**

RIBOLOV: V Bohinju je odprt ribolov v Savi Bohinjki in v jezeru. Dovolilnice posredujejo Turistični informacijski biro v Bohinju, hoteli in Ribogojstvo v Bohinjski Bistrici. Turistični informacijski biro v Tržiču posreduje ribolovnice za postrvi v Tržiški Bistrici. V Škofji Loki nudijo v Turističnem informacijskem biroju ribolovnice za inozemske turiste, za domače turiste pa izdaja dovolilnice tov. Julij Marguč, prav tako v Škofji **Loki,** ulica Jegorovo predm. 9.

PRIREDITVE: Sportno društvo **Borec** v Kranju prireja od 8. do 18. maja tekmovanja v plavanju, balinanju, odbojki in šahu v počastitev 50-letnice KP in sindikatov. Isto društvo bo 10. maja odprlo novo dvostezno balinišče v Kranju. V hotelu na Šmarjetni gori imajo vsako soboto plesno glasbo. V Škofji Loki bo v kapeli Loškega gradu koncert umetnih in narodnih pesmi, ki jih bo izvajal oktet Gallus iz Ljubljane. Na Jesenicah bo v gledališču Cone Čufar v nedeljo 10. maja ob 19. uri gledališka predstava »Dobri človek iz Osečjanae, delo A. Albrechta.

Ljubljana z okolico:

V **Ljubljani** so zasedeni hotel Slon, Turist in Ilirija. Hotel Lev bo zaseden 10. in 15. t.m., hotel Ljubljana-transport pa od 10. do 12. ter 15. in 16. maja. Prostor imajo še v hotelih Union in Bellevue. Dovolj postelj je v zasebnih turističnih sobah. Prostor imajo v motelu **Medno** in v gostišču Cirman v Mednem. Prosta ležišča imajo tudi v Domu na **Kureščku** in v turističnem domu v **Polhovem Gradcu.** Obrtniški planinski dom na **Govejku** ima preko 20 prostih postelj; prenočnina je za člane TD v novem domu 10 din, v starem domu pa 6 din; za nečlane 15, oziroma 10 dinarjev. Dom je dostopen z avtomobili. V hotelu Simnovec na **Veliki planini,** v Domu v **Kamniški Bistrici** ter v Domu na **Starem gradu** nad Kamnikom imajo dovolj prostih ležišč. V **Kamniku** imajo proste postelje v hotelu Planinka ter pri zasebnikih. Dovolj prostora imajo tudi v **Domžalah** in v **Litiji** ter v okoliških turističnih krajih. Tudi planinski dom na **Jančah** ima dovolj prostih ležišč. Na **Vrhniki** ima proste postelje hotel Mantova in zasebniki ter v **Logatcu** hotel Krpan in zasebniki. Proste postelje imajo tudi v gostiščih v **Rovtah** in v **Hotedršici** ter v Domu na **Goropekah.** V **Cerknici** in v okoliških turističnih krajih imajo dovolj prostih postelj tako v gostiščih kot pri zasebnikih. Kmetijska zadruga Cerknica je odprla preurejen gostilniški lokal »Pod grmadom« v Planini. V tej gostilni nudijo posebne turistične menuje po ceni od 10 do 19 dinarjev z vsemi vrstami specialitet. Na Cerkniškem jezeru je odprt ribolov na jezersko ščuko; v potokih pa na postrv in lipana. Odprt je bife ob Cerkniškem jezeru.

PRIREDITVE: V Ljubljani bodo v soboto 10. maja odprli 8. mednarodni sejem »Alpe—Adria«, ki bo do 18. maja. Na tem sejmu bo tudi posebna turistična propagandna razstava. 9. maja bo v Ljubljani v okviru tedna javne varnosti v hali Tivoli nastop pripadnikov ljudske milice za mladino; istega dne popoldne bo parada pripadnikov ljudske milice po mestu in zvečer ponovitev nastopa za odrasle. V soboto 10. maja bo tradicionalni množični pohod OB ŽICI OKUPIRANE LJUBLJANE. V Ljubljani so odprte stalne razstave v Narodnem muzeju, v Mestnem muzeju; v Prirodoslovnem muzeju bo 10. maja razstava »Nastanek vrst in prilagoditve«. V Mestni galeriji je razstava del mladih amaterjev do 10. maja, od 13. maja pa bo razstava slikarja Lojzeta Spacala. V Mali galeriji razstavlja Branko Bitjuša. V gradu Goričane je razstava indonezijske umetnosti.

Dolenjska:

Dovolj prostih postelj ima Dom na **Polževem.** Pri zasebnikih pa imajo proste postelje v **Grosupljem** in **Ivančni Gorici.** Taborska jama je odprta vsak dan, vstopnina je 3 dinarje. Proste postelje imajo hoteli v **Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Krškem** in **Sevnici.** Hotel grad Mokrice in zdravilišče **Smarješke ter Dolenjske Toplice** imajo še nekaj prostih postelj. V **Čateških Toplicah** imajo prostor samo pri zasebnikih. Hotel Grad Otočec je zaseden, imajo pa nekaj prostih postelj v motelu. V vseh planinskih domovih na Dolenjskem imajo dovolj prostih ležišč, toda za skupine priporočajo rezervacije. V Dolenjskih, Šmarjeških in Čateških Toplicah so odprti plavalni bazeni na prostem.

PRIREDITVE: 11. maja bo v Krškem svetovno consko prvenstvo v speedwayu. V Praprečah pri Grosupljem je odprt spominski muzej Luisa Adamiča; na Muljavi pa Jurčičev spominski muzej.

Štajerska:

V vseh turističnih krajih v Savinjski dolini in na ostalem Celjskem turističnem območju imajo dovolj prostih postelj v zdraviliščih, hotelih, gostiščih in pri zasebnikih. Stalno so odprti planinski domovi na **Svetini,** na **Mozirski planini,** v **Logarski dolini,** na gori **Oljki** in Dom na **Okrešlju** ter bife slap **Rinka.** Pri Mozirski koči se še ugodne snežne razmere, zato smučarska vlečnica redno obratuje. Pokrita kopalna bazena na Dobrni in v Laškem sta odprta vsak dan, tudi kopališče v Rimskih Toplicah je odprto vsak dan, razen ponedeljka. Na **Mariborskem Pohorju** je v vseh hotelih in domovih dovolj prostih postelj, le Mariborska koča je 9. maja zasedena. Tudi v **Mariboru** imajo hoteli in zasebniki dovolj prostih postelj. Proste postelje imajo v hotelih, gostiščih in pri zasebnikih v **Ptuju,** v **Slovenski Bistrici, Lovrencu na Pohorju,** gradu **Štatenbergu** in v **Lenartu** v Slovenskih Goricah.

PRIREDITVE: Od 8. do 10. maja je v Mariboru na malem stadionu teniško tekmovanje za Davisov pokal Francija — Jugoslavija. V razstavnem salonu Rotovž v Mariboru je razstava slikarskih del in mobilov akademskih slikarjev Ide Brišnik-Remc in Marjana Remca. V Umetnostni galeriji v Mariboru je razstava »grafične vedute slovenještajerskih krajev v 19. stoletju«. V Celju in Velenju imajo v hotelih ples in barske programe. Vsako soboto imajo tudi ples v novi restavraciji Pošta v Rogaški Slatini in na Dobrni.

Pomurje:

V **Radencih** je zdravilišče zasedeno, proste postelje imajo le v zasebnih turističnih sobah in nekaj v letoviškem naselju. V **Gornji Radgoni** ima proste postelje hotel Grozd, v **Murski Soboti** pa hotel Diana in Zvezda. Tudi gostišči Prlek in Jeruzalem v **Ljutomeru** imata dovolj prostih ležišč; prav tako hotel Park v **Lendavi** in Dom na **Goričkem.** V **Moravskih toplicah** imajo dovolj prostih postelj pri zasebnikih; odprto je tudi letoviško naselje. Možno je kopanje v kabinah in bazenih na prostem.

PRIREDITVE: V Murski Soboti bo v soboto 10. maja ob 20. uri nastopil ansambel Toneta Kmetca; pojeta Majda Vajda in Mirko Mahkoter. V Verženju bo v okviru prireditev »Mesec narcise« v nedeljo 11. maja poskušnja vin na zabavnem prostoru gostilne Bobnjar; ob 13. uri bo pohod na travnike med narcise, ki ga organizira mladina s folklornimi skupinami in godci. Ob 14. uri bo narcisni ples pri obloženi mizi prleških specialitet ter ob veselih zvokih godbe na vrtu gostilne Bobnjar.

»PETROL«
LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA KOPER
razglaša prosto delovno mesto:
REFERENTA
za drobno prodajo

POGOJI: srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso.

Poskusna doba bo 6 mesecev.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe na naslov: »Petrol« Ljubljana, poslovna enota Koper — Vojkovo nabrežje 12/II, p. p. 168 3982

Sporočamo vsem stanovskim tovarišem, da je umrl v 85. letu starosti član našega društva

Anton Porenta

upokojeni župnik — biseromašnik

Pogreb bo v petek, 9. maja 1969, ob 16. uri v Cerkljah na Gorenjskem

CIRILMETODIJSKO DRUŠTVO KAT. DUHOVNIKOV SRS

Ljubljana, 8. maja 1969

»OZEBIH«
ZAVOD ZA EKONOMSKU PROPAGANDU, PUBLICITET I PROJEKTOVANJE, SARAJEVO,
POSLOVALNICA ZAGREB
Praška 6/I, tel. 425-465
išče
za Ljubljano in Kranj

2 poverjenika
za prodajo koledarjev in reklamne galanterije.

Dobra možnost za zaslužek, delo po pogodbi na procent.

Ni delovnega razmerja.

Zaželeni so mlajši kandidati, gospodarstveniki — upokojenci, ki imajo avtomobil.

Ponudbe pošljite takoj gornjemu naslovu.

3988

Vsem sorodnikom, znancem in soborcem sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi in mučni bolezni mnogo prezgodaj zapustil naš dobri mož, očka, sin in brat

Danilo Tomšič

upokojeni oficir JLA — VVI

Od njega se bomo poslovili v soboto, dne 10. maja 1969, ob 14.30 iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah

Žalujoči:

žena Danica, hčerka Danjuša, mama, bratje, sestre in drugo sorodstvo

Ljubljana, Podgora, Ribnica, Košana, Dolsko, Črnomelj, Zagreb, Banja Luka, 7. maja 1969

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je v 90. letu starosti umrla naša draga mama

Marija Pešec

Arja vas 18

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 10. maja 1969, ob 16. uri iz hiše žalosti v Arji vasi

Žalujoči otroci z družinami in drugi sorodniki

Arja vas, 8. maja 1969

Po dolgem trpljenju nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Anton Osanič

železniški upokojenec

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v petek, 9. maja 1969, ob 15.15 z žal iz Nikolajeve mrliške vežice

Žalujoči:

žena Jožefa, hčerka z družino in drugo sorodstvo

V Ljubljani, 8. maja 1969

Po krajši bolezni nas je v 80. letu starosti za vedno zapustil naš ljubljeni mož, oče, tast, nono in bratranec

ANTON KERKOČ

učitelj v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes, v petek, 9. maja 1969, ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Ajdovščini

Neutolažljivi:

žena Mimica, sinovi dr. Franci, Marjan in Anton, snahe Nada, Mira in Ani, Ruth, vnuki Primož, Barbara, Andraž, Kristina in Tomaž, sestrična Francka in drugo sorodstvo

Ajdovščina, Ljubljana, San José (California), 8. maja 1969

BRITANSKA KRALJICA V AVSTRIJI — Včeraj si je britanska kraljica Elizabeta II. ogledala znamenito posestvo Isser blizu Innsbrucka. Posestvo, ki obstaja od 14. stoletja, in je 400 let v lasti iste družine, je napravilo nanjo velik vtis. Na sliki: Elizabeta II. na posestvu. Telefoto: UPI

LOTERIJA IN AVTOMOBILI V SZ — Odkar so začeli graditi v mestu Toljati novo gigantsko tovarno avtomobilov v kooperaciji z italijansko FIAT, je tudi sovjetske državljane močneje okužila želja po lastnem avtomobilu. Pred edino moskovsko prodajalno avtomobilov prodajata dekleti srečke za loterijo Rdeče armade, ki izžrebance dvakrat na leto nagradi s 1200 avtomobili. Srečka stane rubelj, prodajo pa jih za vsako žrebanje okrog tri milijone. Telefoto: UPI

POSLANCI ZA MODERNIZACIJO ŽELEZNIC — Že od prejšnjega meseca je v teku vpisovanje posojila za modernizacijo jugoslovanskih železnic, ki je naletelo na razumevanje tako pri posameznikih kakor tudi pri številnih gospodarskih organizacijah. Tej akciji so se pridružili tudi slovenski poslanci na včerajšnjem prvem zasedanju nove republiške skupščine. Na sliki: poslancem delijo listine za vpis posojila. Foto: E. Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

Prve seje zborov s slovesno izjavo

slar, za podpredsednika pa Lojzka Stropnik, za predsednika gospodarskega zbora Tone Bole in za podpredsednika Franc Lamut, za predsednika prosvetnokulturnega zbora Miloš Poljanšek, za podpredsednico pa dr. Aleksandra Kornhauser ter za predsednika socialnozdravstvenega zbora dr. Srečko Koren, za podpredsednika pa Slavko Osredkar.

Današnjim sejam zborov so predsedovali najstarejši poslanci: v republiškem Milo Vižintin, v gospodarskem Ivan Kronovšek, v prosvetnokulturnem Anka Pernuš, v socialnozdravstvenem pa Franc Kosmač.

Jutri bo najprej seja vseh zborov, ki se bo začela ob devetih dopoldne. Na njej bodo volili predsednika in dva podpredsednika skupščine ter delegacijo za zbor narodov zvezne skupščine. Jutri se bodo zbori konstituirali, republiški zbor pa bo razen tega izvolil še predsednika in člane izvršnega sveta potem, ko bo dobil o tem mnenja zborov delovnih skupnosti. VLADO JARC

●●

Obisk iz Italije

Drago Vujica je odgovoril, da ni seznanjen s temi pogovori in jih ne more komentirati, da pa so v zadostni meri znana naša stališča o tem.

Dopisnik API je na podlagi pisanja kairskega tiska, ki se sklicuje na tamkajšnji jugoslovanski vir, hotel preveriti pravilnost podatka, da se bo junija sestalo v Beogradu na posvetovalnem sestanku neuvrščenih dežel 36 državnih predstavnikov na ravni veleposlanikov.

Odgovor se je glasil: »Res je, da se je v mesečnih posvetovanjih doslej 35 držav izrazilo v prid posvetovalnega sestanka, ki bi preučil mesto in vlogo politike neuvrščenosti v današnjem svetu kot tudi možnost intenzivnejšega sodelovanja in skupnega delovanja. Kar zadeva kraj sestanka, lahko ponovim samo izjavo Mike Spiljaka v New Delhiju, da je več nevezanih dežel predlagalo Beograd kot mesto srečanja in da je Jugoslavija pripravljena prevzeti organizacijo. Predvideni datum sestanka je konec junija ali začetek julija.«

Na dodatno vprašanje, ali je ta sestanek priprava za konferenco na vrhu, je Drago Vujica ponovil, da je namen posvetovalnega sestanka presojanje oblik in možnosti intenzivnejšega sodelovanja. V ta okvir sodi tudi preučitev te možnosti. Drago Vujica je omenil, da mu ni znano, kaj je dobesedno rekel jugoslovanski predstavnik v Kairu. »Če je kaj izjavil, ni izključeno, da ga je kairski tisk napačno citiral«, je končal.

V komentarju Titovega govora v Kraljevici je neki madžarski list poudaril, da je ta govor povzročil osuplost, kar bi bilo moč implicidno razumeti tudi kot madžarsko zahtevo, naj Jugoslavija spremeni svojo politiko. Drago Vujica ni želel posebej komentirati teza članka. Poudaril je le, da tako pisanje tega in nekaterih drugih časopisov samo potrjuje umestnost Titovih zapažanj v omenjenem govoru.

Dopisnika MENE je zanimal komentar novice, objavljene v kanadskem tisku, da ima Izrael že šest atomskih bomb. Ne da bi se spuščal v ugibanje o pravilnosti te trditve, je Drago Vujica povedal, da je znano jugoslovansko stališče o nezaželenosti povečanja števila dežel, ki imajo to nevarno orožje. Pri tem je posebej poudaril nevarnost posledic širjenja jedrskega orožja na takem področju kot je Srednji Vzhod.

V odgovoru na vprašanje o vsebini naše note, ki jo je predstavnik DSZZ izročil 23. aprila bolgarskemu veleposlaniku, je predstavnik DSZZ med drugim dejal: »Zadnje čase je bilo z bolgarske strani več uradnih izjav o jugoslovansko-bolgarskih odnosih. Žal se v teh izjavah niso omejili od protijugoslovanske gonje, ki jo vodijo v LR Bolgariji, zlasti od konca leta 1967. Obratno, odgovornost za sedanje zadeve skušajo zvračati na Jugoslavijo. V naših notah in drugih diplomatskih potezah smo zato opozarjali na bistvo problema in resnične vzroke sedanjega položaja, ki so po našem mnenju rezultat praktične politike bolgarske vlade.«

Ob koncu konference je Drago Vujica obvestil navzoče tuje in domače novinarje, da so v teku pogovori med DSZZ in diplomatskimi predstavniki Beneluxa v Beogradu, ki naj bi vskladili besedilo sporazuma o ukinitvi vizumov med SFRJ in temi državami. VIDA HREŠČAK

●●●

Program desetih točk FNO

osnovnih nacionalnih pravic vietnamskega ljudstva in popolen umik vseh ameriških čet iz Južnega Vietnama. V tretji točki, ki je najzanimivejša, pa po ugotovitvi o vsesplošni pravici do obrambe, FNO konkretno ugotavlja: »Vprašanje vietnamskih oboroženih sil v Južnem Vietnamu bodo uredile vietnamske strani same med seboj.« Se pravi, da bi v primeru, če bodo Američani brezpogojno umaknili svoje čete iz Južnega Vietnama, FNO prevzele odgovornost za to, da bi se, vsaj z ameriškega stališča gledano, severnovietnamske sile umaknile iz juga nazaj na sever. V četrti točki programa je rečeno, da »južnovietnamsko ljudstvo ureja samo svoje zadeve«, zaradi česar bo svoj politični režim izbralo na splošnih volitvah, izvolilo bo tudi svojo ustavodajno skupščino in izbralo začasno koalicijsko vlado. V peti točki je ugotovljeno: »V času od uspostavitve miru do volitev, nobeni stranki ne bo dovoljeno, da bi vsilila svoj politični režim južnovietnamskemu ljudstvu«. V razgovorih za oblikovanje nove začasne vlade bi sodelovali vsi pristaši miru, tudi tisti, ki so morali oditi v emigracijo, očitno pa je, da je režim Thieu-Ky še vedno izločen. V naslednji, šesti, točki je pribito, da bo Južni Vietnam izvajal zunanjo politiko miru in nevtralnosti (dobro sosedstvo s Kambodžo in Laosom in uspostavitev diplomatskih, gospodarskih in kulturnih odnosov z vsemi deželami, ne glede na politično družbeni sistem, vključno ZDA). V sedmi točki je rečeno, da bo združitev Vietnama dosežena samo po mirni poti; v osmi, da niti Severni, niti Južni Vietnam ne bosta stopila v vojaške zveze s katerokoli tujo deželo; v deveti, da bodo pogodbene stranke poskrbele za ureditev vojnih posledic in v deseti, da bo mednarodno nadzorstvo bdelo nad umikom ameriških čet in ameriškega materiala iz Južnega Vietnama.

BOGDAN POGAČNIK

●●●●

Ima Izrael bombo?

Predstavnik izraelskega obrambnega ministrstva, ki mu načeluje Moše Dajan, je na prvo vprašanje o resničnosti ali neresničnosti tega poročila odgovoril samo tole: »Kdor spremlja izraelsko vedenje v zadnjih dvajsetih letih, vé, da je bilo komentarjev o oborožitvi zelo malo.« Šele pozneje je prišel demanti izraelskega zunanjega ministrstva.

Izraelski tisk o pisanju »Spiegla« samo poroča, komentira ga pa ne.

Časopis »Gazette«, ki izhaja v Montrealu, poroča o izraelski atomski moči še to, da so dokončane bombe takoj prepeljali v skladišče, katerega lega pa je najbolj zavarovana izraelska vojaška skrivnost. »Gazette« opozarja tudi na to, da je ameriška RTV družba NBC že januarja poročala, da si je Izrael izdelal atomsko bombo. Izraelska vlada je to takrat pri priči zanikala, toda v resnici je NBC po pisanju »Gazette« zgrešila samo za 18 dni. Prvo bombo, trdi list, so dokončali v začetku februarja.

Izraelska vlada je jela s vso paro graditi utrdbe in zaklonišča ob meji z Libanonom. Temu programu so dali »najvišjo prioriteto«. Predsednica vlade Golda Meir je sinoči izjavila, da je Libanon postal novo »žarišče nemira«, kjer se sicer ne ve, kdo bo prevladal, gverilci ali armada, je pa za Izrael ta meja negotova.

V Washingtonu sta se sovjetski veleposlanik Dobrinin in pomočnik ameriškega zunanjega ministra za Srednji vzhod Sisco sporazumela za sestanek, ki naj bi bil danes. To naj bi bil dvajseti ameriško-sovjetski posvet v seriji, ki teče vzporedno z razgovori o Srednjem vzhodu med štirimi velesilami.

Po pisanju kairskega »Al Ahrama« je ZAR sprejela predlog vodje opazovalskega poslanstva OZN, generala Odda Bulla, da bi bilo treba poskrbeti za varnost opazovalcev svetovne organizacije na zahodni obali Sueškega prekopa. Vlada ZAR ukrepa vse, kar more, da bi se to uresničilo.

☆

Delegacija ČSSR bo šla v Moskvo

Po nepotrjenih vesteh bodo govorili o političnih, pa tudi o gospodarskih vprašanjih. Ocenili naj bi dosedanje ukrepe in razpravljali o prihodnjih ukrepih za ureditev razmer v ČSSR in normalizacijo odnosov z drugimi socialističnimi državami, zlasti z ZSSR. V delu pogovorov naj bi razpravljali o gospodarski reformi in morebitnem sovjetskem posojilu. V Pragi govore, da so se konec aprila načeloma sporazumeli o posojilu, ki naj bi znašalo pol milijarde deviznih rubljev. Zadeva pa še ni popolnoma jasna, ker nekateri menijo, da se ČSSR lahko znebi gospodarske krize tudi brez večjega posojila. Zato ni gotovo, da bo češkoslovaška delegacija vztrajala pri posojilu tako kot lani.

O mnogih gospodarskih problemih bodo razpravljali na prihodnjem plenumu CK KPČ, ki je napovedan za 20. maja. Ta vprašanja so sedaj dobila drugačen pomen in tehtnost, saj je novoizvoljeni sekretar CK KPČ Husak napovedal »generalno kontrolo naše gospodarske poti«. Dejal je, da še ni pripravljena nova češkoslovaška (gospodarska koncepcija in da je treba odgovoriti na vrsto elementarnih vprašanj o nadaljnjem razvoju. Ta izjava kaže na to, da so možne nekatere spremembe v sedanji gospodarski reformi.

Sovjetski listi posvečajo veliko pozornosti obletnici osvoboditve Češkoslovaške ter slovesnosti, ki so jih v zvezi s tem pripravili v ČSSR in ZSSR. »Pravda« na pol strani objavlja vest posebnih dopisnikov iz Prage o obisku češkoslovaške državno-partijske delegacije pri tako imenovani centralni skupini armad (to je sovjetskih enot, ki so v ČSSR).

V članku v sofijskem »Kooperativna vas«, ki so ga objavili ob dnevu zmage, češki kmetijski minister Černi trdi, da je bilo lani in v začetku letošnjega leta opaziti v ČSSR kontrarevolucionarne težnje. V članku meni, da so si sovražne sile v ČSSR in na Zahodu obetale, da bo Češkoslovaška postala prizorišče krvavih bojev in bratomorne vojne, ki naj ne bi oslabili le Češkoslovaške, temveč ves socialistični tabor.

Nikezić v Pirotu

PIROT, 8. maja (Tanjug). Predsednik CK ZK Srbije Marko Nikezić, predsednik republiške konference SZDL Dragi Stamenković in član sekretariata CK ZKS Bora Pavlović so danes v Pirotu obiskali industrijo avtomobilskih gum »Tigar« in znano konfekcijo »Prvi maj«. Potem so se pogovarjali s predsednikom občinske skupščine o gospodarskih in družbenih problemih tega kraja.

Pisateljsko srečanje v Piranu

Mednarodni pogovor na temo: »Umetnost: konec ali začetek?«

PIRAN, 8. maja — V domu slovenskih in češkoslovaških pisateljev na Belem križu nad Piranom se bo v soboto pričelo drugo tridnevno mednarodno pisateljsko srečanje. Organizirata ga zveza češkoslovaških pisateljev in PEN klub, center za Slovenijo.

Razen književnikov iz vseh naših republik se bodo srečanja udeležili tudi pisatelji iz Italije, Avstrije in Madžarske.

Okvirna tema pogovorov letošnjega srečanja je »Umetnost: konec ali začetek?« V soboto zvečer bodo pisatelji v piranskem Tartinijevem gledališču brali svoja dela. V nedeljo bodo ves dan posvetili pogovorom. V ponedeljek bodo skupine književnikov obiskale nekatere šole, nato pa si bodo skupno ogledali Hrastovlje in tamkajšnje znamenite freske iz leta 1490.

GUSTAV GUZEJ

Titova štafeta na Kosovu

PRIŠTINA, 8. maja (Tanjug) — Štafeta mladosti, ki je včeraj prispela na Kosovo, je danes nadaljevala pot iz Kosovske Mitrovice proti Peči, Djakovici in Prizrenu. Prenočila bo v Landovici pri Prizrenu. V glavno mesto Kosova pa bo prispela jutri okrog 13. ure.

Rehabilitacije na Kitajskem

PEKING, 8. maja (Tanjug). V Pekingu so danes sporočili, da so rehabilitirali nekatere visoke provincijske partijske funkcionarje, ki so jih v kulturni revoluciji zamenjali zaradi »zelo resnih napak«. V tisku so svojčas objavili, da so zamenjali osem visokih voditeljev iz nekdanjega provincijskega partijskega komiteja Nej Lung Kjanga, med njimi tudi nekdanjega namestnika generalnega sekretarja komiteja, nato člana komiteja in predsednika provincijskega sveta sindikatov, nekatere namestnike načelnikov uprav in še nekatere druge ljudi.

Grigorenka so aretirali

V SZ so zaprli antistalinista generala Grigorenka, ko je šel v Taškent na proces proti krimskim Tatarom

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 8. maja. (Po telefonu). Po informacijah, ki so sinoči prišle iz Taškenta, so v uzbeškem glavnem mestu včeraj zaprli znanega protistalinističnega agitatorja generala Grigorenka. Do tega trenutka oblasti še niso uradno potrdile novice o aretaciji; pač pa zahodni časnikarji, ki imajo stike s prijatelji in somišljeniki upokojenega generala, vedo povedati, da so Grigorenka prijeli, ker se je hotel udeležiti sojenja skupini krimskih Tatarov, pri čemer so Grigorenka obdolžili »protisovjetske klevete«.

General Grigorenko — je upokojen, do l. 1961 pa je bil predavatelj na vojaški akademiji — je ena izmed žrtev Stalinovih čistk in so ga v zadnjih letih pogosto omenjali kot aktivnega protistalinističnega agitatorja. Zaradi političnih pogledov je bil v stikih z ljudmi, ki so jih prijeli po istem členu, zaradi katerega se je včeraj v zaporu znašel tudi sam Grigorenko — to je po členu, ki govori o »protisovjetski kleveti«. Grigorenka so omenjali v zvezi s procesom zoper Danijela in Sinjavskega; nato v začetku minulega leta na procesu zoper skupino Ginzburga; bil je nadalje tudi avtor ali podpisnik pisem in peticij, s katerimi je del sovjetske kulturniške javnosti protestiral zoper sodne razprave in preganjanja, katerih žrtev so bili nekateri protistalinistično nastrojeni intelektualci, med njimi tudi pisatelj Solženicin; njegovo ime je bilo slišati tudi v zvezi z demonstracijami po invaziji na Češkoslovaško, ko so oblasti prijele in obsodile Lazisa Danijela in nekaj drugih ljudi. Na sploh je bil Grigorenko znan kot odločen borec za spoštovanje tistega člena sovjetske ustave, ki govori o svobodi govora in vesti. Oblasti so ga zaradi tega gledale postrani že v časih, ko je bil na oblasti Hruščov. Grigorenko je večkrat napadal prejšnje in sedanje vodstvo, češ da ni marksistično, ter sebe predstavljal kot resničnega komunista. Po mnenju poznavalcev sovjetske politične atmosfere ga je doslej pred aretacijo obvarovalo dejstvo, da je sam ena od znanih žrtev Stalinovega političnega in policijskega terorja.

O sami sodni razpravi, zaradi katere je Grigorenko prišel v Taškent, do tega hipa ni nobene informacije: je napovedana, pač pa nihče še ne ve povedati, ali se je začela ali ne. Značilno je, da so vladna »Izvestija« sinoči po dolgem času spet objavila feljton, ki govori o delovanju ruske emigracije na zahodu ter o sodelavcih te emigracije v sami Sovjetski zvezi. Članek opozarja na budnost, na »moralno trdnost«, pri čemer pa po že preizkušenem sistemu enači vse vrste političnega protesta zoper sedanjo politično orientacijo ter jih predstavlja kot izdajstvo domovine.

MARJAN SEDMAK

Iz včerajšnje zadnje izdaje

Ultimat Wilsonovi vladi

Laburistična parlamentarna skupina se je odkrito uprla načrtu zakona proti stavkam

LONDON, 7. maja (AFP). Laburistična parlamentarna skupina se je nocoj v celoti odkrito uprla vladi Harolda Wilsona. Predsednik skupine Douglas Houghton je obvestil britanski kabinet, da laburistični poslanci ne bodo dovolili, da bi vlada uresničila svoj načrt o zakonu proti stavkam.

Na današnjem sestanku parlamentarne skupine je Hoghton dejansko poslal ultimat Wilsonu in Barbari Castle, ki sta avtorja tega načrta. Pod izgovorom reševanja gospodarstva države, je dejal predsednik laburistične parlamentarne skupine, bo akcija vlade pripeljala dejansko k razbitju stranke, padcu vlade in katastrofi na volitvah. »Naj vlada ne goji iluzij, da nas bo prisilila sprejeti neki načrt s tem, da bo pokazala enostavno odločnost.«

To je bil tretji sestanek laburističnih poslancev, ki je bil posvečen temu zakonskemu načrtu. To je prvič, da se je predsednik skupine osebno postavil na stran tistih, ki nasprotujejo načrtu Wilsonove vlade.

Bakarić govoril beograjskim študentom

BEOGRAD, 7. maja (Tanjug). Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Vladimir Bakarić je govoril nocoj na sestanku, katerega se je udeležilo nekaj sto komunistov beograjske univerze. Bakariću so za nocojšnji razgovor že prej poslali 198 vprašanj.

Vojaška akcija proti komandosom v Libanonu

BEJRUT, 7. maja (UPI) — Libanonske vojaške enote so danes podvzele veliko akcijo proti palestinskim komandosom v jugovzhodnem delu Libanona. V prvih nekaj urah so čete baje aretirale 40 komandosov, za katere pravijo, da pripadajo organizaciji »Al Sajaka«.

V Damasku je predstavnik te palestinske organizacije demantiral trditev libanonskega vojaškega poveljstva, da so člani te organizacije v zadnjih dneh napadali libanonske vojake.

Do te operacije v jugovzhodnem Libanonu je prišlo po končanem ultimatu libanonske armade palestinskim komandosom, naj zapustijo ta del države.

Pogovori o zaposlovanju naših delavcev v Franciji

BEOGRAD, 7. maja — (Tanjug). Predsednik zveznega sveta za delo Anton Polajnar je sprejel danes direktorja nacionalnega imigracijskega biroja Francije Pierra Bidberija. Med štiridnevnim obiskom v Jugoslaviji se je pogovarjal s predstavniki zveznega urada za zaposlovanje o nadaljnjem zboljšanju sodelovanja pri izvajanju mednarodnega sporazuma o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v Franciji.

V pogovorih so se sporazumeli, da bodo naši uradi za zaposlovanje ob finančni pomoči Francije strokovno usposobili 1400 delavcev za tesarje in zidarje za potrebe francoskega gradbeništva.

Berzanti o miljskem dogodku

TRST, 8. maja — Protestom naprednega prebivalstva na Tržaškem, levih političnih strank in slovenskih organizacij zaradi oskrunitve partizanskega spomenika v Miljah sta se sinoči pridružila tudi tržaški občinski odbor in deželna vlada Furlanije — Julijske krajine. Predsednik deželne vlade Berzanti je na včerajšnji seji poudaril, da to dejanje žali državljansko in demokratično zavest prebivalcev Furlanije — Julijske krajine. Tržaški občinski odbor pa v svoji izjavi med drugim ugotavlja, da gre za epizodo, ki spominja na režim nasilja, zaradi katerega je Trst toliko trpel v preteklosti in katerega žalostne posledice še občuti in da morajo soglasno obsoditi to dejanje vsi, ki verujejo v vrednote svobode in pravičnosti.

I. G.

Francoska zagotovila Libanonu

BEJRUT, 8. maja (AFP). Libanonski predsednik Charles Helou je danes sprejel francoskega veleposlanika v Bejrutu Bernarda Bufournierа, ki je šefa libanonske države obvestil, da se francoska politika do vprašanja miru na Srednjem vzhodu ne bo spremenila.

Obsodba „mednarodne diktature"

»Rdeča zastava« napadla sovjetsko teorijo o »mednarodni diktaturi«

PEKING, 7. maja (Tanjug). Teoretično glasilo KP Kitajske »Rdeča zastava« je obsodilo sovjetsko teorijo o »mednarodni diktaturi« kot fašistično, ki služi opravičevanju sovjetskih ambicij, da nadzoruje nekatere vzhodnoevropske in druge narode. V majski številki tega časopisa so to teorijo imenovali lopovsko teorijo socialimperialistov in opozorili, da sovjetsko vodstvo s tako teorijo prav tako pomaga ameriškemu imperializmu, da bi opravičil svoje lastne agresivne in okupacijske akcije. V naštevanju raznih primerov sovjetskega nadzorstva nad nekaterimi vzhodnoevropskimi državami omenja časopis tudi ekonomsko aktivnost v okviru SEV, s katero Sovjetska zveza praktično postavlja te države v kolonialno odvisnost.

Med vojaškimi akcijami v zvezi s to teorijo je omenjena okupacija ČSSR in prav tako so opozorili na oborožene spopade na sovjetsko-kitajski meji.

To teorijo, o kateri je Brežnjev govoril na poljskem partijskem kongresu 19. novembra lani, so tukaj prvič napadli pred kitajskim partijskim kongresom.

V GRADEC po igrače
k tvrdki KOCH in nič drugače!
KOCH na Glavnem trgu

Telegrami

EKSPLOZIJA — SAIGON. Na glavni saigonski pošti je v avli, polni ljudi, eksplodirala plastična mina. Dva človeka sta bila ubita, osem pa teže ranjenih.

KONEC ZMEDE — RIM. Vozniki avtobusov mestnega prometa v Rimu so danes sklenili, da se bodo vrnili na delo. S stavko so izzvali zmedo v rimskem prometu. Mestni funkcionarji so jim zagotovili, da bodo čez nekaj dni uveljavili sporazum o povišanju plač, ki so ga sklenili že v marcu.

ŠTUDENTSKA STAVKA — SAO PAULO. Vsi študentje univerze v Sao Paulu s stavko protestirajo proti sklepu vlade, da bodo iz političnih razlogov odpustili 26 profesorjev in znanstvenikov iz raziskovalnega centra pri univerzi. 80 novinarjev in več 10 pisateljev je pismeno opozorilo predsednika republike na odhod brazilskih intelektualcev v tujino.

PRIVOLITEV — DŽAKARTA. Ameriške in kanadske ladje, ki prevažajo vojni material za Vietnam, smejo pristajati v indonezijskem pristanišču Belawan na Severni Sumatri. Vest je naletela na negativen odziv v večini tukajšnjih političnih krogov.

OMEJENI SPOR — KARTUM. Sudanska delegacija bo odpotovala v London, da bi našla dokumente, po katerih naj bi dokazala, da pripada področje Fašaga med Sudanom in Etiopijo, Sudanu in ne Etiopiji.

DEMONSTRACIJE — TOKIO. Japonska policija je aretirala 42 študentov, ki so se v mestu Saporo udeležili demonstracij pri gradnji protiraketnega oporišča v bližini mesta.

RATIFIKACIJA — MOSKVA. Sovjetska vlada je predložila predsedstvu vrhovnega sovjeta ZS v ratifikacijo pogodbo o nerazširjanju jedrskega orožja. Predsedstvo je predlog proučilo in ga poslalo komisijam za zunanje zadeve SZ in sovjeta narodnosti vrhovnega sovjeta.

SPORAZUM — PHNOM PENH. NDR in kraljevina Kambodža sta se sporazumeli, da bodo predstavništvo NDR v Phnom Penhu povišali v veleposlaništvo.

NEUSPELA PRIZADEVANJA — JERUZALEM. Vsa izraelska prizadevanja, da bi vzpostavili diplomatske stike s Španijo, so bili neuspešni. Izraelski zunanji minister Aba Eban je dejal, da je Španija zavzela negativno stališče do Izraela po junijski vojni 1967 in da na mednarodnih forumih aktivno deluje proti izraelski državi.

Pa še to:

NAPREDEK — V enem izmed prizorov drame Miodraga Pavlovića »Korak v podzemlje«, ki se dogaja 10.000 do 12.000 let po našem času, zahteva Djordje od Lize, naj mu da kaj hrane. Liza pa mu odgovarja: »Maslo imam, nimam pa kruha«.

Danes je popolnoma obratno.

Vreme 8. maja 1969 ob 13. uri

Temperatura

	07	13
Ljubljana	11	16
Planica	7	12
Brnik	10	14
Maribor	10	14
Slovenj Gradec	9	14
Celje	11	15
Novo mesto	11	15
Koper	14	16
Kredarica	—3	0
Reka	14	17
Pulj	14	14
Split	15	14
Dubrovnik	15	18
Zagreb	12	14
Beograd	15	21
Sarajevo	11	16
Titograd	13	16
Skopje	13	21
Celovec	10	15
Gradec	11	16
Dunaj	11	13
Milano	13	17
Genova	14	16
München	7	12
Zürich	8	—
Benetke	—	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Pretežni del Evrope in Sredozemlja je v območju nizkega zračnega pritiska. Valovi atlantskih frontalnih motenj se usmerjajo nad Alpe in povzročajo nestalno vreme tudi pri nas.

NAPOVED ZA PETEK:
SLOVENIJA:

Spremenljivo do pretežno oblačno bo, v presledkih še manjše krajevne padavine. Nočne temperature bodo okoli 10, najvišje dnevne do 20 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Spremenljivo oblačno bo, vmes manjše padavne, deloma kot popoldanske nevihte.

Snežne razmere dne 8. maja ob 7. uri

ŽICNICA—ZELENICA: spodnja postaja: dežuje, 6, snežne krpe, vrh Zelenice: dežuje, 2, 40 cm, južen, žičnice obratujejo. — ŽICNICA —VOGEL: oblačno, 5, 120 cm, zrnat in južen, žičnice obratujejo. — TRIGLAV—KREDARICA: sneži, —3, 270 cm.

V nekaj vrstah

VELENJE

Hortikulturni sveti — V Velenju želijo v prizadevanje za lepšo podobo mesta vključiti tudi mladino in odrasle. Zato so začeli akcijo za ustanovitev hortikulturnih svetov. Pobudniki za njihovo ustanovitev menijo, da naj bi bili hortikulturni sveti podlaga za ustanovitev hortikulturnega društva. Za člane hortikulturnih svetov bodo pripravili v Velenju vrsto predavanj, v juniju pa, kot računajo, tudi razstavo cvetja. Ena od poglavitnih nalog velenjskih hortikulturnih svetov bo, da že pri najmlajših zbudijo ljubezen do narave, cvetja in zelenja.

Prvi dopustniki ob morju — Prvomajske praznike je več velenjskih rudarjev z družinami preživelo v počitniškem domu lignita v Fiesi.

Spremembe v sistemu pokojninskega zavarovanja — Tudi v velenjski občini so začeli z javnimi razpravami o predlogih za spremembo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. V Velenju si bodo organizatorji razprav prizadevali izvedeti za kar največ mnenj zavarovancev o tem, kaj mislijo o sedanjem pokojninskem in invalidskem sistemu ter o predlaganih spremembah v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

»Mladi rudar« — Kot priloga praznične prvomajske številke »Saleškega rudarja«, glasila SZDL velenjske občine, je izšla letošnja četrta številka literarnega glasila mladih »Mladi rudar«. To literarno glasilo mladih bo v prihodnje stalno priloga »Saleškega rudarja«.

BRASLOVČE

Spominska slovesnost — Nekdanji borci za severno mejo bodo tudi letos pripravili komemoracijo na grobu Srečka Puncerja. Pri tem bodo sodelovali tudi učenci osnovne šole s krajšim kulturnim programom.

Podelitev bralnih značk — V mesecu mladosti pripravljajo tudi na osnovni šoli v Braslovčah podelitev bralnih značk najboljšim učencem. Na zaključni slovesnosti bodo nastopili tudi pisatelji iz Žalca, otroci pa pripravljajo kulturni program. Učenci braslovške šole bodo sodelovali še v kurirčkovi pošti in na športnih tekmovanjih.

PREBOLD

Proslava meseca mladosti — Občinska konferenca ZMS v Žalcu pripravlja osrednjo proslavo v mesecu mladosti v Preboldu. Tako bo 24. t. m. slovesna seja konference mladine, naslednji dan pa bo akademija, mladinski ples ob jezeru in tekmovanje v taborniškem mnogoboju. Dne 17. maja pa bodo v Trnavi pri Šentpetru pripravili osrednjo mladinsko proslavo ob 50-letnici KPJ in SKOJ.

Iz drugih izdaj

LJUBLJANA

Cosmos ne bo sestavljal — Ljubljanski Cosmos je demantiral vesti, po katerih naj bi začel sestavljati avtomobile neke znane evropske tovarne. **Resnica** je, da so se pred letom dni pogovarjali s predstavniki francoske tovarne Renault, vendar do uresničitve ni prišlo, ker Renault ni mogel zagotoviti, da bi montaža tekla dlje časa. Tudi dobava kooperacijskega blaga, ki bi ga morali pošiljati Renaultu, bi bila povezana s prevelikimi stroški.

Saša Zajc odpotovala — Najlepša Slovenka Saša Zajc je odpotovala v Pariz, kjer se bodo zbrale lepotice iz vseh evropskih držav. Zatem bo odpotovala v Maroko, kjer bo tekmovanje in izbor miss Evropa. Istočasno bo v Maroku tudi kongres svetovne organizacije komiteja za lepoto in eleganco, na katerem bo sodelovala tudi Saša Zajc.

Predstavljen slovenski par »Ohceti 69« — Na včerajšnji tiskovni konferenci so organizatorji »Ohceti 69« predstavili slovenski par, 22-letno Jeleno Zic in 25-letnega Vinka Dežmana oba iz Novega mesta. Znani so že pari iz Švice, Italije, Avstrije, Tunisa, Zahodne Nemčije, Švedske, Češkoslovaške, Nizozemske in Norveške. Kaže, da bo tudi letos sodeloval par iz Reke. Nekaj številk. Prireditev bo veljala 35 starih milijonov dinarjev. V svatovski povorki bo sodelovalo 30 vpreg, svatje bodo lahko snedli 3 tone mesa, 1 tono krofov, spili 30 hektolitrov vina in 20 hektolitrov piva. Gostom v dvorani Tivoli bo streglo 450 ljudi. Sodelovalo bo okoli 200 tujih in 70 domačih novinarjev. V slavnostni povorki bo godlo 11 zabavno glasbenih ansamblov in 20 harmonikarjev.

ŠKOFJA LOKA

Izseljenski piknik — Po sporazumu občine Škofja Loka in Slovenske izseljenske matice bo XIV. tradicionalni izseljenski piknik letos 4. julija na vrtu škofjeloškega gradu. Pokrovitelj piknika bo Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane. Na pikniku bodo sodelovali slovenski pevski zbor »Zvon« in folklorna skupina slovenskih izseljencev iz Heerlena na Nizozemskem ter številni zbori in ansambli iz Škofje Loke ter Gorenjske. Predvidevajo, da se bo piknika udeležilo okoli pet tisoč gostov.

AVTO

vozili smo
FORD CAPRI 1700 GT, 2300

iz oči v oči
Sama jama na zatožni klopi

akcija
BLIŠČ IN BEDA ZAVAROVALNIC
TEST
turbosprint – odkritje smodnika ali blažev žegen?
sposojeni test
ROLLS-ROYCE SILVER SHADOW
mojster svetuje
RENAULT (8 in 10) JE PREIZKUŠENO BLAGO

Revija, ki je ne berejo samo možje

AVTO

CELJE — Novo igrišče tik pred zaključkom del. Foto: M. Božič

Za novo igrišče nad 10.000 ur

Celje: novo igrišče za tri šole in dom Vere Šlandrove – V načrtu telovadnica

Z gradnjo igrišča pri prvi in posebni osnovni šoli, zatem pri šolskem centru za blagovni promet in domu »Vere Šlandrove« v Celju so te dni izpolnili zadnjo stran gradbenega dnevnika. Delo, ki je trajalo nekaj let in je zaživelo zlasti tedaj, ko je prišel na prvo osnovno šolo za profesorja telovadbe prof. Metod Klemenc, je te dni končano novo igrišče. Meri okoli 100 x 100 metrov, namenu ga bodo izročili v soboto, 24. maja, za praznik mladosti.

Poleg sklada za telesno kulturo pri celjski občinski skupščini, ki je v nekaj letih iz različnih naslovov namenil za ta izredno pomemben objekt kar 80.000 dinarjev, so imeli levji delež pri gradnji zlasti učenci prve in posebne šole, četudi tudi drugi niso držali rok križem. Med prostovoljci so bili tudi pripadniki celjske garnizije JLA. Lep delež je dal še kolektiv vodne skupnosti, v denarju pa so prispevale tudi vse tri šole.

Novo igrišče ima prostor za rokomet in košarko, zatem mini igrišče za košarko, ki ga bodo hkrati uporabljali za odbojko, 80 metrov dolgo stezo za teke ter naprave za skoke in metanje krogle.

Slavnostno otvoritev igrišča bodo združili z zanimivo prireditvijo, ki bo v prvem delu pravzaprav akademija na prostem, v drugem pa tekmovanje v rokometu in odbojki med učenci prve osnovne šole ter dijaki šolskega centra za blagovni promet.

To bo lepa proslava dneva mladosti, to bo pomemben praznik za tiste mlade ljudi, ki so na tem igrišču opravili okoli 10.000 prostovoljnih delovnih ur.

Kot vse kaže, pa s tem dela še niso končana. Šolski center za blagovni promet ima namreč v načrtu še zgraditev telovadnice. Če bo uresničena ta misel, potem bo postal prostor med tremi šolami in dijaškim domom pomemben center za telesnovzgojno dejavnost.

M. BOŽIČ

PETROVČE

Nov spomenik ob občinskem prazniku

Osrednje prireditve ob letošnjem prazniku žalske občine bodo v Petrovčah. Poleg nekaterih komunalnih ureditev naselja bodo pred hmeljarskim domom postavili tudi nov spomenik padlim v NOB. Idejni osnutek pripravlja arhitekt Dušan Samec, skulptura pa bo delo akademskega kiparja Stojana Batiča. Spomenik bodo odkrili na Dan borca. V letošnjem letu pa bo podkomisija pri komisiji za zgodovinopisje pri občinskem odboru ZB pripravila seznam vseh tistih spomenikov, na katerih bo treba prepleskati črke. Občinska skupščina je v ta namen odobrila 10.000 dinarjev, uredili pa bodo po vsej verjetnosti spomenika na Vranskem in Vinski gori. To bo prispevek k občinskem prazniku in 50. letnici KPJ. T. V.

Občanov barometer

Spremeniti bi morali človeka

Jurče Vreže je znan celjski glasbeni pedagog, eden izmed nosilcev zamisli o Mladinskem pevskem festivalu. Čeprav so ga pred časom po 40 letih službovanja upokojili, je še vedno izredno delaven.

● *Kaj so vam ta dolga desetletja zapustila najlepšega?*

»To je gotovo mladinska glasba; občutek, da sem vendarle tu nekaj naredil. O tem, kar imamo danes, sem sanjal še kot učiteljiščnik.«

● *Ste s pokojnino zadovoljni?*

»Danes še. Shajam, vem pa tudi, da so mnogi manj delali kot jaz, a imajo večjo pokojnino.«

● *Imate kot glavni tajnik Mladinskega pevskega festivala mnogo dela?*

»Dosti, posebno letos. Sicer pa se v njem izživljam kot mlad penzionist in mi pomeni nadomestilo za prejšnje aktivno muziciranje.«

● *Kakšno glasbo in katerega skladatelja najraje poslušate?*

»Vso glasbo od klasične do naše narodne, če seveda ni pokvarjena; od skladateljev Kogoja, Osterca, Adamiča in seveda še vrsto drugih.«

● *Katero svojo izkušnjo bi posredovali mlajšim glasbenim pedagogom?*

»Morda to, da je treba imeti otroke rad; samo resnično ustarjalno delo prinese človeku užitek.«

● *Se vam zdi, da v Celju zelo napredujemo?*

»Ne bi rekel. Lahko bi bolj napredovali, če bi bilo nekaj več kot »usekanih na delo« kot morda na razpravljanje o delu in če bi se bolj zavedali, da ničesar ne nastane samo od sebe.«

● *Bi morali v naši družbi kaj spremeniti?*

»Človeka in to z glasbo. Imam tisoč vzorov, da glasba človeka resnično oblikuje; najsi postane zločinec, bo v svoji notranjosti vendarle drugačen. Morali bi se tudi manj pehati za denarjem.«

D. HRIBAR

Velike stanovanjske potrebe

Zbor investitorjev stanovanjskega podjetja v Celju

CELJE, 8. maja — Dopoldne je bil v Celju zbor investitorjev, ki ga je sklicalo stanovanjsko podjetje. Čeprav je bilo na dnevnem redu poslovno poročilo stanovanjskega podjetja, so udeleženci zbora v glavnem razpravljali o perspektivah stanovanjske gradnje v celjski občini in o možnostih financiranja gradnje stanovanj po predvideni ukinitvi 4-odstotnega prispevka, ki so ga v te namene doslej izločevale delovne organizacije.

Glede na velike potrebe po novih stanovanjih in prepočasne graditve stanovanj so se udeleženci zbora zavzemali za enotnejšo stanovanjsko politiko v okviru občine in za obvezno izločevanje sredstev za gradnjo stanovanj tudi v prihodnjih letih. Bolj kot je, bi morala v teh prizadevanjih sodelovati tudi občinska skupščina, ki bo imela možnost tudi z odlokom predpisati višino sredstev, ki naj bi jih delovne organizacije namenile stanovanjski gradnji.

Zbor investitorjev se je sicer zavzemal za ceneno gradnjo stanovanj, vendar ne na račun kvalitete, kajti nevzdržno je, da mora stanovanjsko podjetje velik del denarja za investicijsko vzdrževanje vlagati v novejše zgradbe. Zaradi tega so tudi pohvalili tehnično službo stanovanjskega podjetja, ki je v zadnjem času prevzelo kontrolo nad stanovanjsko gradnjo.

Za popoldne je bil z istim dnevnim redom sklican še zbor stanovalcev. Na obeh zborih pa so izvedli tudi volitve v razširjeni delavski svet stanovanjskega podjetja, ki ga v enakem številu sestavljajo predstavniki investitorjev, stanovalcev in delovnega kolektiva. I. B.

Pohod mimo spominskih obeležij

Zanimiva akcija žalske mladine

Občinska konferenca ZMS v Žalcu pripravlja za poletne mesece zanimivo akcijo, ki bo zajela obisk vseh partizanskih grobišč in spomenikov v žalski občini. Občinski odbor ZB je pripravil spisek vseh spominskih obeležij, ki jih bodo žalski mladinci obiskali v štirih etapah.

Najprej bodo obiskali spominska obeležja na poti od Levca, Liboj, Zabukovice, Grič do Žalca, v drugi etapi Prebold, Tabor, Šmiglovo zidanico in Vransko, v tretji etapi Čreto, Dobrovlje in Letuš, ter v zadnji etapi kraja Petrovče in Vinsko goro. Organizator pričakuje, da se bo pohoda ob spominskih obeležijih na žalskem območju udeležilo več ekip iz mladinskih aktivov. Na poti bodo ob večjih grobiščih in spomenikih pripravili spominske slovesnosti, uredili okolico zanemarjenih grobov in slikali tiste spomenike, katerih posnetkov še nimajo v lepo urejeni fototeki občinskega odbora ZB, ki je celotno akcijo tudi finančno podprl. Akcija bo trajala skozi vse poletne mesece, njen poglavitni namen pa je slovesno proslaviti 50. letnico KPJ in SKOJ ter urediti tiste grobove in spomenike, ki še niso.

T. V.

Danes v Celju

KINO:
Union: franc. barv. film — ŠTIRI DAME ZA ASA.
Metropol: amer. barv film GRAND PRIX, predstavi ob 16. in 19. uri.
Dom: angleški barvni film UPORNIKI.

GLEDALIŠČE:
Odprta je razstava slikarskih del LS »Preširna«, Celje.

KNJIŽNICE:
Študijska je odprta od 7.30 do 19. ure, mestna in v Gaberju od 13. do 18. ure, pionirska pa od 12. do 18. ure.

RADIO CELJE:
»Deset minut z zdravnikom, za vsakogar nekaj.«

LEKARNA:
Center, Vodnikova 1.

GLASBA:
Na vrtu hotela Evrope in restavracije Koper.

LIKOVNI SALON:
Otvoritev razstave slikarskih del Lajčija Pandurja.

OGLAŠUJTE V DELU

Cenena gradnja — draga popravila?

V Celju gre veliko denarja za popravila novih hiš – Največ popravila na Otoku

V zadnjih dveh letih je stanovanjsko podjetje v Celju obnovilo kar lepo število pročelij starejših stanovanjskih in poslovnih hiš. Tako se Celje počasi, toda vendarle spreminja in skuša s skrajnimi napori opravičevati vzdevek »belega« mesta ob Savinji.

Potrebe za investicijsko vzdrževanje so seveda veliko večje kot možnosti. Hišni sveti in drugi so lani na primer prijavili za 12 milijonov dinarjev potrebnih popravil, na razpolago pa je bilo samo 1,570.000 dinarjev. Stanovanjsko podjetje je izdatke v te namene preseglo za več kot milijon dinarjev, saj je bilo treba opraviti nekaj neodložljivih del pri kanalizaciji, grezničah, vodovodni in električni napeljavi in podobnem. Zanimivo in prav nič razveseljivo je, da je veliko popravil pri kanalizaciji v novih naseljih — kot na primer na Otoku, stroške pa povečuje tudi dejstvo, da Celje nima katastra podzemnih naprav in to niti v starih, niti v novih predelih mesta.

Tudi letos bodo uredili nekaj hišnih pročelij — predvsem na Tomšičevem trgu in v Stanetovi ulici — adaptirali pa bodo tudi nekaj poslovnih lokalov: na primer »Vartekse« in »Kompasa«. S tem bo ožji, trgovski del Celja vsaj na zunaj nekoliko spodobnejši.

Posebno poglavje pri vzdrževanju in popravilih zgradb so popravila v razmeroma novih stavbah. Problem »Hartmanovih« stolpičev, ki so se pogrezali — o zadevi bo reklo dokončno besedo sodišče — Celjani že poznajo. Manj znano pa je, da so veliki stroški tudi s popravili ravnih streh. Popravil je potrebnih okrog 7 tisoč kvadratnih metrov takih streh, za kar bi potrebovali približno milijon starih dinarjev. V zadnjem času so v Celju dosegli vsaj to, da bodo novogradnje pokrili z dvokapnicami ter se s tem rešili nepotrebnih izdatkov vsaj za naprej. Pri popravilih prednjačijo zlasti bloki Jugomont na Otoku, kjer so poleg ravnih streh pogoste okvare tudi na pročelnih elementih.

Za investicijsko vzdrževanje bi naj bi letos porabili 2 milijona 500 tisoč novih dinarjev, pri čemer bodo imela prednost tista popravila, ki so nujna za varnost in zdravje stanovalcev. Program letošnjih investicijskih del so obravnavali tudi na sestankih predstavnikov hišnih svetov in so ga z njihovimi pripombami tudi dopolnili.

I. BURNIK

KOKARJE

Skromna udeležba tabornikov

Po prvomajskem pohodu po poti prekomorskih brigad so se celjski taborniki udeležili področnega tekmovanja v taborniških veščinah, ki so ga pripredili v lastnem taboru v Kokarjih pri Mozirju. Kljub temu, da je organizator pričakoval, da se bo tekmovanja udeležilo vsaj deset moških in pet ženskih ekip, se njegovo pričakovanje ni uresničilo. Na področnem tekmovanju so tako manjkali taborniki iz Žalca, Šostanja, Velenja in Rogaške Slatine, udeležili pa so se ga samo taborniki odreda »Tople mlake« iz Podčetrtka, odreda »Partizanski vrh« iz Prebolda in »II. grupe odredov iz Celja, izven konkurence pa so nastopili še taborniki »Dobre volje« iz Ljubljane.

Zaradi slabe udeležbe organizator ni mogel oceniti dejanskega znanja in sposobnosti taborničov v celjski regiji. Negativen odnos do tekmovanja pa kaže tudi pravo sliko stanja v taborniški organizaciji v tistih centrih, ki se tekmovanja niso udeležili.

Med moškimi so zmagali člani »II. grupe odredov« iz Celja, lep uspeh pa so dosegli člani »Tople mlake« iz Podčetrtka, ki so prvič nastopili na večjem tekmovanju in zelo malo zaostali za Celjani. Med ženskimi ekipami je bila najboljša »Partizanski vrh« iz Prebolda. Oba zmagovalca bosta nastopila na republiškem prvenstvu v taborniškem mnogoboju.

TONE VRABL

CELJE

Enajst svetov pri občinski skupščini

V petek, 16. tega meseca se bodo novoizvoljeni člani obeh zborov skupščine občine Celje sestali že k drugi seji. Po predlogu dnevnega reda bo imelo zasedanje dva različna dela. V prvem bodo poslušali poročila o delu pravosodnih ustanov in o tem razpravljali, bodo v drugem odločali o imenovanju novih ulic in razen tega še o sestavi novih svetov in odborniških komisij.

Kot dosedanje, bo imela tudi nova skupščina občine Celje enajst svetov: za narodno obrambo, za primarno gospodarstvo, za terciarno gospodarstvo, za družbeni plan in finance, za notranje in splošne zadeve, za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve, za šolstvo, za kulturo in znanost, za socialno politiko, za zdravstveno varstvo in za telesno vzgojo. Vsi predsedniki svetov bodo odborniki, sicer pa bo v njih različno število odbornikov. V nekaterih jih bo več, celo do pet, v drugih manj, tudi po eden. Druge člane svetov so predlagale celjske delovne organizacije. M. B.

Nagrada: izlet na Pohorje

Velenjski pionirji so se pomerili v poznavanju zgodovine pohoda XIV. divizije na Štajersko

Velenjski pionirji so se odločili, da bodo 25-letnico legendarnega pohoda XIV. divizije na Štajersko proslavili tudi s tekmovanjem na temo »Kaj veš o pohodu XIV. divizije na Štajersko«. V tekmovanje so se vključili člani vseh pionirskih odredov z velenjskega območja, znanje pa je preizkusilo kar 987 pionirjev in pionirk.

Pionirji so se na tekmovanje skrbno pripravili. Zahtevano snov so utrjevali v okviru posebnih krožkov, ki so jih vodili prosvetni delavci, mnogi pa so prebrali tudi brošuro »Štirinajsta« in delo Lada Ambrožiča-Novljana »Pohod XIV. divizije na Štajersko«. Tako so se velenjski pionirji spoznali s trpljenjem, tovarištvom in vztrajnim bojem borcev XIV. divizije.

V zaključno tekmovanje na temo »Kaj veš o pohodu XIV. divizije na Štajersko« se je uvrstilo 19 ekip. In ker so člani vseh ekip odgovorili pravilno na vsa vprašanja, dodatnih vprašanj pa niso postavljali, so si družno razdelili prvo mesto in prislužili vabljivo nagrado — enodnevni izlet na Pohorje, ki ga bo omogočila skupščina občine Velenje.

Zaključni nastop so popestrili pionirji s krajšim priložnostnim programom, med pionirje pa sta prišla tudi udeleženca pohoda XIV. divizije na Štajersko, Miha Butara-Aleks in Stane Terčak, še posebej prisrčno pa so pozdravili pionirji Angelo Röck, mater predvojnega revolucionarja, prvoborca in enega od glavnih organizatorjev upora na Štajerskem, domačina Bibe Röcka.

M. L.

LAŠKO

Pridite še!

Tako so rekli poslušalci po koncertu, ki ga je priredil v Jurkloštru pevski zbor društva upokojencev iz Laškega v nedeljo 4. maja. Novo, lepo in prijetno dvoranico so to pot Jurkloštrčani napolnili do zadnjega kotička. Navdušenje v dvorani se je stopnjevalo, svoj višek pa je doseglo prav ob koncu koncerta, ko so poslušalci skupaj z zborom zapeli narodno »Delaj, delaj, dekle pušeljce«.

Na koncertu je sodelovala tudi godba na pihala iz Laškega, ki je prazničnemu popoldnevu, ki se je končal ob pesmi, plesu in dobri kapljici, dal še posebno slovesno obeležje.

Priprave za udušitev plina v Bečeju

Od tega je odvisen končen uspeh celotne operacije

BEČEJ, 8. maja (Tanjug). V neposredni bližini »bačkega vulkana« pri Bečeju se še vedno pripravljajo na udušitev plinskih vrtin. Takoimenovana »rumena zona« je spremenjena v veliko gradbišče, na katerega pripeljejo vsak dan velike količine raznega gradiva. Pri teh obsežnih in nadvse sestavljenih delih sodeluje okoli 150 delavcev in strokovnjakov.

Danes so iz Srpske Crnje pripeljali v Bečej v posameznih delih garnituro »Ajdako 6« za poševno usmerjeno vrtanje. Za to napravo so že zabetonirali podstavek, pravkar pa betonirajo temelj za »Ajdako 5«, ki ga bodo pripeljali iz Makedonije.

Včeraj so morali zaradi pojava ogljikovega dvokisa v »rumeni zoni« dela za nekaj časa prekiniti. Šele ko se je plin razkadil, so delavci lahko zapustili zaklonišča in v spremstvu gasilskih ekip nadaljevali delo.

Pripravljalna dela, kakor tudi pri »Nafta-gasu«, ne bodo kratkotrajna niti enostavna, ker je od njih v veliki meri odvisno, kakšen bo uspeh celotne operacije za zadušitev plinske erupcije. V teh dneh bodo v Bečeju opravili svoje delo tudi strokovnjaki rudarskega instituta iz Beograda, ki proučujejo varnost dela glede na pojav ogljikovega dvokisa na tem območju.

Seminar za sodnike in socialne delavce

MARIBOR, 8. maja. Danes je bil v prostorih mariborskega okrožnega sodišča seminar o uspešnosti izvajanja vzgojnega ukrepa strožjega nadzorstva za mladoletnike. Seminar sta organizirala sekretariat za pravosodje in sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo SRS. Udeležili so se ga mladinski sodniki, socialni delavci in uslužbenci UJV z območja Maribora, Murske Sobote in Celja. Na seminarju so govorili dr. Bronislav Skoberne o raziskavah uspešnosti tega vzgojnega ukrepa, mladinska sodnica Nada Sancin o nalogah sodišča na tem področju in Zvone Lutman o metodah pri izvrševanju vzgojnega ukrepa.

M. K.

Našli so truplo

Marijo Mravljak so videli nazadnje živo v soboto

CELJE, 8. maja. V Prožinski vasi blizu Celja so domačini včeraj popoldne odkrili v veži mrtvo Marijo Mravljak, staro 71 let. Sodeč po stanju trupla je bila Mravljakova že več dni mrtva.

Po izpovedi sosede Ane Podbregar je bila Mravljakova v soboto še živa, saj jo je videla popoldne, ko je s košem nosila k hiši steljo za živino. Marija Mravljak je v hiši, okrog katere je približno tri hektare zemlje, živela od decembra lani sama. Takrat ji je namreč umrl mož. Mravljakova je bila dvakrat poročena, vendar nima svojih otrok; drugi mož, Jurij Mravljak, ki se je k njej priženil iz Zagrada pri Celju, je imel enega otroka, ta pa živi nekje v Zahodni Nemčiji.

Odkril jo je njen brat Ivan Mastnak, doma iz Prožinske vasi. Že pred dnevi ga je namreč prosila, naj bi poizvedel, če je možno kje dobiti seno, ki bi ga potrebovala za svojo kravo. Ivan Mastnak je prišel k njej v nedeljo in je bila hiša zaklenjena, vrnil se je v torek — hiša je bila še vedno zaklenjena — vse to pa se mu je zdelo nekam sumljivo in nenavadno, saj sosedje niso vedeli, da bi Mravljakova kamorkoli odšla, poleg tega pa je bila živina vznemirjena. Preden je odšel, je skupaj s sosedi pregledal okolico hiše, nato pa skozi šipo iznad vežnih vrat zagledal, kako leži Mravljakova v veži na tleh. Takoj so obvestili Upravo javne varnosti v Celju.

Danes je v Prožinsko vas prispela komisija UJV iz Celja, Marjan Bele, preiskovalni sodnik iz Celja ter Boris Kmet, javni tožilec, prav tako iz Celja.

JANEZ SEVER

Utopljenec v Krupi

Šestega maja zvečer so iz Gradca sporočili postaji milice v Črnomlju, da so ljudje v Krupi našli truplo. Kasneje so ugotovili, da gre za Henrika Šušana, starejšega možaka iz Stranske vasi 18, ki so ga doma pogrešali že od 21. aprila. Ker na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja, sklepajo, da se je pokojnik ubil nato pa po nesreči padel preko mostne ograje in se utopil.

R. B.

SUPERMARKET
Etaža D

IZREDNA PRILOŽNOST
PEČI NA GOSPODINJSKO OLJE EMO-8
● DODATNA PEČ – ŠTEDILNIK EMO-6 ZA KUHINJE

NA KREDIT
● 6 mesecev
● brez obresti
● brez pologa

NA SEMANJI DAN V SOSTANJU Foto: F. K.

V nekaj vrstah

LIPICA

Živinorejska razstava — Včeraj so tukaj odprli razstavo govedi sivo rjave pasme. Živino so razstavile številne kmetijske delovne organizacije iz Slovenije in nekatere iz Hrvatske pa tudi kmetje s Krasa in iz Vipavske doline. Razstavljeno je nad sto glav živine. Po otvoritvi razstave je bila revija konj-lipicancev, ki si jo je navzlic deževnemu vremenu ogledalo mnogo ljudi.

POSTOJNA

Razstava UJV — V avli postaje milice v Postojni so v počastitev 25. letnice službe javne varnosti odprli razstavo, ki prikazuje dejavnost delavcev milice, primere hudih prometnih nesreč in razna kazniva dejanja. Razstavljeni so tudi številni pripomočki, ki jih uporabljajo delavci organov javne varnosti pri odkrivanju zločinov. Razstavo je odprl inšpektor milice Tone Fifolt.

AJDOVŠČINA

Priprave »Fructala« na sezono — V sadno likerskem kombinatu Fructal zaključujejo montiranje novih strojnih naprav, s katerimi bodo podvojili proizvodnjo sadnih sokov. Računajo, da bodo nove zmogljivosti začele delovati že konec tega meseca.

Iz drugih izdaj

LJUBLJANA

Cosmos ne bo sestavljal — Ljubljanski Cosmos je demantiral vesti, po katerih naj bi začel sestvaljati avtomobile neke znane evropske tovarne. Resnica je, da so se pred letom dni pogovarjali s predstavniki francoske tovarne Renault, vendar do uresničitve ni prišlo, ker Renault ni mogel zagotoviti, da bi montaža tekla dlje časa. Tudi dobava kooperacijskega blaga, ki bi ga morali pošiljati Renaultu, bi bila povezana s prevelikimi stroški.

Saša Zajc odpotovala — Najlepša Slovenka Saša Zajc je odpotovala v Pariz, kjer se bodo zbrale lepotice iz vseh evropskih držav. Zatem bo odpotovala v Maroko, kjer bo tekmovanje in izbor miss Evropa. Istočasno bo v Maroku tudi kongres svetovne organizacije komiteja za lepoto in eleganco, na katerem bo sodelovala tudi Saša Zajc.

Predstavljen slovenski par »Ohceti 69« — Na včerajšnji tiskovni konferenci so organizatorji »Ohceti 69« predstavili slovenski par, 22-letno Jeleno Žic in 25-letnega Vinka Dežmana oba iz Novega mesta. Znani so že pari iz Švice, Italije, Avstrije, Tunisa, Zahodne Nemčije, Švedske, Češkoslovaške, Nizozemske in Norveške. Kaže, da bo tudi letos sodeloval par iz Reke. Nekaj številk. Prireditev bo veljala 35 starih milijonov dinarjev. V svatovski povorki bo sodelovalo 30 vpreg, svatje bodo lahko snedli 3 tone mesa, 1 tono krofov, spili 30 hektolitrov vina in 20 hiktolitrov piva. Gostom v dvorani Tivoli bo streglo 450 ljudi. Sodelovalo bo okoli 200 tujih in 70 domačih novinarjev. V slavnostni povorki bo godlo 11 zabavno glasbenih ansamblov in 20 harmonikarjev.

ŠKOFJA LOKA

Izseljenski piknik — Po sporazumu občine Škofja Loka in Slovenske izseljenske matice bo XIV. tradicionalni izseljenski piknik letos 4. julija na vrtu škofjeloškega gradu. Pokrovitelj piknika bo Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane. Na pikniku bodo sodelovali slovenski pevski zbor »Zvon« in folklorna skupina slovenskih izseljencev iz Heerlena na Nizozemskem ter številni zbori in ansambli iz Škofje Loke ter Gorenjske. Predvidevajo, da se bo piknika udeležilo okoli pet tisoč gostov.

ZEMLJA SE POGREZA — V Idriji se na tistih krajih, kjer so zapuščene rudniške jame, pogreza zemlja. Zaradi tega se je porušila hiša upokojenca Hladnika, katero vidimo na sliki. Na tem kraju je prepovedano zidanje novih hiš in tudi starih ne popravljajo, ker so slej ko prej obsojene na porušenje.

Foto: Miloš Švabić

Postojnski turistični obeti

Obširen razvojni program gostinskega podjetja Hrast iz Postojne

»Predlagam delavskemu svetu, da naše podjetje prične pot hitre širitve, seveda pod pogojem, da bo ta pot vsestransko racionalna in ekonomsko utemeljena.« S temi besedami je novi direktor gostinskega podjetja »Kras« Postojna Andrej Miklavčič pričel svojo obrazložitev okvirnega razvojnega programa podjetja v prihodnjih letih.

Razvojni program je dokaj obširen, vendar temelji na realnih možnostih. Lega Postojne je v turističnem pogledu nadvse ugodna, kar dokazuje tudi letni porast obiskovalcev Postojnske jame v zadnjih desetih letih (leta 1959 261 000 in leta 1968 564 000 obiskovalcev) kot tudi poprečni porast prenočitev, od leta 1960 naprej. V tem letu je v občini prenočilo 12 000 turistov, lansko leto pa že 101 000. Pomembno je tudi dejstvo, da gre v konici sezone skozi Postojno dnevno do 25 000 motornih vozil. Tako je v letu 1975 možno pričakovati blizu milijon obiskovalcev jame in okrog 170 tisoč prenočitev.

Ti pokazatelji in pa obstoječe možnosti, ki jih nudi naša kreditna politika v pogledu razširjene reprodukcije gostinsko-turističnih objektov so bili osnova za sestavo razvojnega programa podjetja »Kras« Postojna. Celotne investicije naj bi se gibale v višini 40 do 50 milijonov din. Usmerjene bodo za novi desetnadstropni hotel s 190 posteljami, 670 notranjimi in 280 zunanjimi sedeži, bazenom, garažami, parkiriščem za 150 vozil in vsemi ostalimi pomožnimi prostori. Investicija bo dosegla okrog 30 milijonov dinarjev. Z graditvijo hotela, ki bo zaposlil 100 ljudi, naj bi pričeli že letos ali najkasneje spomladi prihodnje leto.

Novi motel s 150 ležišči v vrednosti 5 milijonov din, bi bil izključno sezonskega značaja.

Za obstoječo restavracijo »Jadran« se odpirata dve možnosti: graditev hotela ali s celotnim odkupom stavbe in preureditl le-te v veliko sodobno restavracijo.

Dokončna uredtev sedanjega motela »Proteus« z dograditvijo še nekaj paviljonov in avtocampa za 300 motornih vozil.

V hotelu »Javornik« bodo lahko takoj pristopili k 100 miljonski investiciji, ki bo sedanje razpadajoče objekte v dvorišču nadomestila z modernim avtomatskim kegljiščem. Investicija bo lahko zaključena v oktobru glede na to, da je kredit že odobren.

V sklopu podjetja je tudi šest gostiln. Le-te želi podjetje zadržati in jih na osnovi načrtnega urejanja popolnoma preurediti in stilsko opremiti.

Podjetje »Kras« se zaveda, da so načrti obsežni, vendar so v njihovo uresničitev globoko prepričani. Podjetje v celoti sprejema širše koncepte turističnega razvoja na Postojnskem in širšem področju. Zaveda se konzorcija, ki se ustanavlja na slovenski obali, zato je delavski svet brez pomislekov izrazil željo po vključitvi v ta konzorcij s tem, da se tudi nemudoma pristopi k izdelavi vseh načrtov bodočih objektov.

HUGON DEBEVEC

PIRAN

Počitniški dom upokojencev vabi

Društvo upokojencev v Piranu je obnovilo svoj počitniški dom, ga na novo opremilo, v vse sobe pa so napeljali toplo in mrzlo vodo.

Že lani je preživelo svoj letni oddih veliko število članov in društvo se nadeja, da bo tudi letos veliko prijavljencev. Celodnevna oskrba (nočnina in prehrana) je za Piran zelo poceni. V sezoni je samo 21.50 din, zunaj nje pa 19.50 dinarjev. V Domu samem je v pritličju bife in kar dela dom še privlačnejši, je spredaj v neposredni bližini morja prostoren, senčnat park, kar ima v Piranu malokateri počitniški dom.

Na splošno se društvo piranskih upokojencev zelo trudi, da bi pripravilo članom, ki želijo priti na morje, prijetno in udobno bivanje.

L. K.

Višji dohodki učiteljev

V Ajdovščini so določili politiko letošnjega financiranja vzgoje in izobraževanja

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta Ajdovščina so se pred kratkim sestali ravnatelji vzgojno izobraževalnih zavodov, predstavniki temeljne izobraževalne skupnosti ter predstavniki občinskega sindikalnega sveta. Namen sestanka je bil načelno določiti politiko letošnjega financiranja vzgoje in izobraževanja na območju občine.

Občinski sindikalni svet je zastopal stališče, da je nujno najprej sanirati osebne dohodke prosvetnih delavcev. Prosvetnim delavcem je treba zagotoviti osebne dohodke v višini znanih povprečij. Seveda bodo pri osebnih dohodkih prosvetnih delavcev odigrala pomembno vlogo leta delovnih izkušenj, kot tudi kvaliteta njihovega dela. Osebni dohodki prosvetnih delavcev naj boto taksni, da bodo delovali stimulativno. Osebne dohodke je treba zagotoviti v višini novih republiških povprečij, pa čeprav na račun drugih postavk, ki jih je v finančnem načrtu za leto 1969 predvidela temeljna izobraževalna skupnost.

Sprejet je bil končno sklep, da bodo prosvetnim delavcem izplačali osebne dohodke v novi višini od 1. januarja 1969. Na račun te odločitve bo seveda nujno zmanjšati nekatere postavke v finančnem načrtu TIS.

Kljub povečanim sredstvom za izobraževanje v letu 1969 bo še mnogo težav, vendar pa jih bo ob vsestranskem razumevanju odgovornih dejavnikov možno uspešno prebroditi. Prvi velik korak naprej je narejen.

A. M.

Ni zmagovalca ne poraženca

Z rezervnimi oficirji na vajah pehote in tankovskih enot

NA POLOŽAJU V ZAČETKU MAJA — S področja hriba je bilo mogoče premeriti vso, nekaj kilometrov dolgo kotanjasto kraško planjavo. Med vojaškimi uniformami nekaj sto civilistov. Nekateri pritiskajo k očem daljnoglede. Tu in tam je videti po planoti posamične, drobne premikajoče se postave.

Vodja manevra z vojaško natančnostjo opisuje, kako se bodo razvijali boji. Njihov namen je prav za prav prikazati, kako se lahko pešadija postavi v bran tankovskemu napadu. Rezervni oficirji in vojaški opazovalci najrazličnejših činov pozorno spremljajo v specialkah zamišljen potek bojev, pri katerih bodo »modri« skušali prodreti s tankovskimi enotami globoko v ozemlje »rdečih«, ki pa jih bodo skušali zadržati čimdlje in njihov napad tudi ustaviti.

Med rahlimi eksplozijami so se najprej začeli dvigati vzdolž planjave iz zemlje oblački dima. Topništvo je začelo česati ozemlje in pripravljati »teren« za prodiranje tankov. Topniška priprava je trajala dvajset minut. Oblački dima so se razpršili. Za kratek čas je bilo vse mirno.

Izenenada se je z desne oglasil ropot tankovskih motorjev. Kot velike jeklene pošasti so začeli prodirati na kilometer dolgem izhodiščnem položaju. Pozneje so nam povedali, da so to tanki domače izdelave. Imajo mnogo prednosti pred podobnim, v tujini izdelanim orožjem.

»Rdeči« so postavili tankovske zasede, vendar ta čas so se zabarikadirale enote protitankovskih lovcev. Kdaj pa kdaj so skušali tudi z minami onemogočiti prodor »modrih« tankov.

Rezervni oficirji so krenili za prodirajočimi »modrimi«. »Taka praktična vaja več koristi kot desetine predavanj,« je rekel eden izmed njih, ko so hiteli, da bi čim bliže videli spopad tankovskih lovcev z železnimi kolosi. Drdranje strojnic in posamični streli težkega orožja so v marsikaterem rezervnem oficirju zbudili občutke iz časov partizanskega bojevanja.

Orjaški tank se je nekoliko ognil vrtači in zavozil počasneje. Izza kamnite ograde se je kdaj pa kdaj pokazala čelada. Borec je spretno izrabil za kritje sleherni kamen in spremljal tankovo gibanje. Majhno nepazljivost posadke je izkoristil in se pognal za njim. Zadrdral je rafal. Pešak je za hip poiskal kritje, potem pa zaiučal steklenico, ki se je razbila ob tankovem oklepu. Bela lisa na jekleni steni je hip zatem pričala, kjer je skušal priti vozilu do živega.

Za nekaj ur se je več kvadratnih kilometrov velika kraška planjava spremenila v bojišče. Med škripanjem tankovskih gosenic so se oglašali streli pa tudi močnejše eksplozije, ki so naznanjale, da je tank zavozil na »mino«.

Bojišče se je ustavilo nad kraško vasjo. Poveljnik manevra je pojasnil bilanco nekajurnih bojev: tankovska enota »modrih« je izgubila skoraj dve tretjini vozil. Sovražnik pa se še ni hotel umakniti. V boj je poslal rezervno tankovsko enoto. Na severni strani jo je pričakalo protitankovsko topništvo. Da bi to utišali, so »modri« izstrelili proti njemu bombo z atomskim nabojem. Toda tudi to ni moglo zlomiti obrambe. Razni oddelki za odstranjevanje radioaktivnosti so bili kmalu na bojišču in začeli z očiščevanjem terena in predmetov.

V bitki za več kvadratnih kilometrov dolgo kraško planoto med »modrimi« in »rdečimi« tokrat ni bilo ne zmagovalcev ne premagancev. Nekaj ur je minilo neverjetno hitro. Na koncu še ogled najrazličnejših vrst orožja, domače in tuje izdelave, s katerim je oborožena naša armada.

V taborišču so se zbirale enote, ki so sodelovale na vajah. Z neba je pričelo titi. Ko se je kolona rezervnih oficirjev pomikala skozi vas proti cesti, so na več koncih radisti še vedno ponavljali: »Ali me slišiš?« Sporočali so raztresenim skupinam, da je bitka za ta dan končana.

GUSTAV GUZEJ

Koper: gibanje gospodarstva

V prvih treh mesecih so opazni lepi proizvodni uspehi

V prvih treh mesecih letos se je obseg industrijske proizvodnje v občini Koper povečal za 24 odstotkov, vrednost proizvodnje pa celo za 42 odstotkov. Taki rezultati so bili doseženi ob 7-procentnem povečanju zaposlenih. Kljub temu pa se je vrednost proizvodnje na zaposlenega povečala za 33 odstotkov. Vzporedno s tem je močno porastla tudi produktivnost in sicer za 16 odstotkov.

Taki rezultati so posledica splošne konjukture, v precejšnji meri pa se tudi kažejo na povečana prizadevanja posameznih kolektivov.

Po vseh kazalcih rasti najbolj odstopa podjetje Iplas, ki je fizični obseg proizvodnje povečalo za 98, vrednost proizvodnje za 101 in produktivnost za 55 odstotkov. Močan porast je dosežen tudi pri podjetjih kovinske stroke zlasti pri Lami in Elmetu, ki sta uspešno prebrodila prejšnje težave.

Ugodne rezultate je dosegllo tudi podjetje Tomos, saj je povečalo vrednost proizvodnje za 35, fizični obseg za 17 in produktivnost za 11 procentov. Nekoliko manj ugodne rezultate pa sta dosegli podjetji Stil in Primorski tisk.

Ugodni rezultait niso bili doseženi samo v proizvodnji, ampak tudi v prodaji. Taki rezultati so ugodno vplivali na obračanje zalog, ki so se zmanjšale za 38 odstotkov v primerjavi z lanskim marcem in kar za 57 odstotkov v primerjavi z lanskoletnim povprečjem. Zmanjševanje zalog gotovih izdelkov je pozitivno za podjetje, slaba pa je oskrba z reprodukcijskim materialom.

Vsa podjetja kovinske stroke poročajo, da je oskrba z reprodukcijskim materialom tako domačega kot iz uvoza slaba, ponekod celo kritična.

Lepi uspehi so bili doseženi tudi v izvozu. Tako so industrijska podjetja v občini Koper v prvih treh mesecih letos izvozila za 1,168.000 dolarjev raznih izdelkov. V primerjavi z lanskim letom pomeni to povečanje izvoza za 87 odstotkov. Med izvoznimi podjetji je najpomembnejši Tomos, ki je izvozil za 1,110.000 dolarjev raznih proizvodov in v primerjavi z letom 1968 povečal izvoz za 82 odstotkov. Znatno sta povečala izvoz tudi podjetji Stil in Iplas.

Vsa omenjena podjetja so skoraj ves izvoz realizirala na konvertibilnem področju, kar je z ozirom na stanje naše zunanje-trgovinske bilance, še posebej pomembno.

B. E.

Obsodba metod posameznikov

Ugotovitve in stališča vodstev družbeno-političnih organizacij novogoriške občine o poteku zadnjih volitev

NOVA GORICA, 8. maja. Vodstva družbeno-političnih organizacij so sinoči izoblikovala sporočilo javnosti o poteku volitev predsednika občinske skupščine. Kakor smo že poročali je bil pripravljen osnutek sporočila pred prvomajskimi prazniki. To sporočilo bi širše zajemalo predvolilno aktivnost v občini. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta pa se je predvčerajšnjim na posebnem zasedanju izreklo proti objavi tistega sporočila. Sporočilo, ki so ga izoblikovala vodstva družbeno-političnih organizacij na sinočnji seji pa je v celoti podprlo.

Tako je novo sporočilo odraz ugotovitev in stališč izvršnega odbora občinske konference socialistične Zveze, predsedstva občinskega sindikalnega sveta, občinskega komiteja Zveze komunistov, sekretariata občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV ter vodstva občinske konference Zveze mladine. Občinska konferenca socialistične Zveze pa bo v kratkem obravnavala celotno predvolilno akhtivnost in problematiko na podlagi obsežne analize prihodnjih sej.

Potem, ko je v sporočilu ugotovljeno, da pomenijo zadnje volitve odbornikov in poslancev za naša skupščinska telesa nadaljnjo učvrstitev socialistične demokracije in da je bil ustvarjen dovolj širok demokratični prostor, ki je omogočal samoupravnim skupnostim, organizacijam in občanom neovirano uresničevanje njihovih ustavnih in samoupravnih pravic, je poudarjeno, da so bile družbeno-politične organizacije nosilke političnih in kadrovskih priprav na volitve. Predlog za predsednika občinske skupščine je dal izvršni odbor občinske konference socialistične Zveze v javnost že v 24. januarju. Ta predlog so potem sprejele in podprle tudi druge organizacije. Predlog za predsednika ni nastal v »zaprtih« forumih, marveč je bil eden od predlogov, ki se pojavlja med občani. Zavedajoč se, da delo skupščine ne more biti odvisno samo od predsednika, marveč od skupin tovarišev, ki bi prevzeli odgovorna mesta v skupščini in ki bi po svojih najboljših sposobnostih skupno opravljali odgovorne naloge, so vsa vodstva družbeno-političnih organizacij sklenila 5. marca dopolniti predlog kandidata za predsednika s predlogom kandidatov še za dva predsednika. Tako je prišel v javno razpravo predlog, da bi kandidirali za predsednika Borisa Kovšca, za podpredsednika pa Rudi Šimac in dr. Vinko Mozetič. Vsi trije kandidati so bili predhodno konzultirani in so se s takšnim predlogom strinjali. Odmev na predlog je bil javnosti ugoden. Na nekaterih zborih volivcev pa je bilo izraženo mnenje, da bi kandidiral za predsednika občine Rudi Šimac. Vodstva družbeno-političnih organizacij niso izključevala možnosti, da se tudi drugi morebitni predlogi enakopravno vključijo v predvolilni postopek. Vendar so upoštevajoč mnenja večine občanov in dejstva, da je bil tovariš Šimac že upoštevan v postavi za novo vodstvo skupščine in kandidat za poslanca republiškega zbora, ostala pri prvotnem predlogu.

Vodstva družbeno-političnih organizacij ugotavljajo, da dejstvo, da je bil Rudi Šimac izvoljen za predsednika skupščine ne pomeni bistvenega odstopa od njihovih kadrovskih stališč. Vendarle se ne strinjajo s postopki, ki so spremljali njegovo izvolitev.

»Odločno zavračamo in obsojamo metode« piše v sporočilu javnosti, ki so se jih pri pripravljanju tega predloga posluževali nekateri posamezniki izven demokratične odprte predvolilne dejavnosti mimo družbenopolitičnih organizacij in vodstev.«

Sporočilo javnosti ugotavlja še, da oblikovanje predlogov za odgovorne dolžnosti v samoupravnih in predstavniških telesih nikakor ne more potekati mimo sprejetih in uveljavljenih demokratičnih načel. Zato je toliko bolj nerazumljivo prizadevanje posameznikov, ki omalovažujejo ali celo odrekajo vlogo in poslanstvo družbeno-političnih organizacij, ki so sestavljeni del komunalnega sistema. Od tod izvira tudi nevzdržno mnenje, da so predlogi, ki nastajajo v političnih organizacijah v bistvu nedemokratični, vsiljeni, vsi drugi spontani in zasebni pa demokratični.

Slednjič poudarjajo družbeno-politične organizacije, da bodo skladno s svojo vlogo nudile skupščini in novemu vodstvu podporo za uresničitev sprejetih programov družbenega in ekonomskega razvoja občine za uveljavljanje skupščinskega in komunalnega sistema ter skupinsko ali kolektivno delo, ki postaja na današnji stopnji družbenih odnosov v občini edino sprejemljivo.

LOJZE KANTE

Priprave za udušitev plina v Bečeju

Od tega je odvisen končen uspeh celotne operacije

BEČEJ, 8. maja (Tanjug). V neposredni bližini »bačkega vulkana« pri Bečeju se še vedno pripravljajo na udušitev plinskih vrtin. Tako imenovana »rumena zona« je spremenjena v veliko gradbišče, na katerega pripeljejo vsak dan velike količine raznega gradiva. Pri teh obsežnih in nadvse sestavljenih delih sodeluje okoli 150 delavcev in strokovnjakov.

Danes so iz Srpske Crnje pripeljali v Bečej v posameznih delih garnituro »Ajdako 6« za poševno usmerjeno vrtanje. Za to napravo so že zabetonirali podstavek, pravkar pa betonirajo temelj za »Ajdako 5«, ki ga bodo pripeljali iz Makedonije.

Včeraj so morali zaradi pojava ogljikovega dvokisa v »rumeni zoni« dela za nekaj časa prekiniti. Šele ko se je plin razkadil, so delavci lahko zapustili zaklonišča in v spremstvu gasilskih ekip nadaljevali delo.

Pripravljalna dela, kakor tudi pri »Nafta-gasu«, ne bodo kratkotrajna niti enostavna, ker je od njih v veliki meri odvisno, kakšen bo uspeh celotne operacije za zadušitev plinske erupcije. V teh dneh bodo v Bečeju opravili svoje delo tudi strokovnjaki rudarskega instituta iz Beograda, ki proučujejo varnost dela glede na pojav ogljikovega dvokisa na tem območju.

ŠEMPETER

Posvetovanje o varstvu gozdov pred požari

SEŽANA, 8. maja — Tukaj je dvodnevno republiško posvetovanje o varstvu gozdov pred požari, ki ga je priredilo društvo za zaščito materiala Slovenije. Razen gospodarskih strokovnjakov iz naše republike se posvetovanja udeležujejo tudi predstavniki nekaterih služb, kot je gasilska in miličniška, ki sodelujejo z gozdnimi gospodarstvi pri preprečevanju požarov.

Na sežanskem posvetu bodo obdelali vrsto koristnih tem, ki so jih pripravili naši gozdarski strokovnjaki.

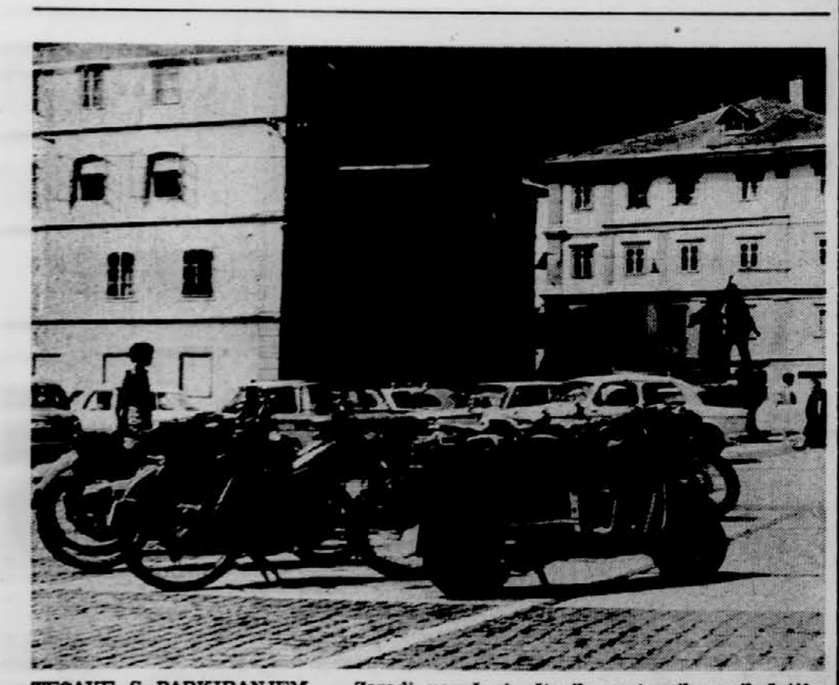
Tako so že obravnavali temo »Stanje in problemi zaščite gozdov proti požarom na Krasu«. Obravnavali bodo tudi nekatere predpise o požarnem vastvu gozdov ter temo »Gozd kot faktor turistične gospodarstva in njegova zaščita.« Ob posvetovanju so v dvorani sežanske občinske skupščine odprli ličnо razstavo risb učencev mnogih primorskih osnovnih šol z geslom »Obvarujmo naše gozdove«.

A. B.

Zaneslo ga je s ceste

NOVA GORICA, 8. maja — Ponoči ob 1. uri se je pripetila na cesti med Reko in Stopnikom hujša prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila 33-letni Salto Ažegović iz Kranja je na poti proti Stopniku s hitro vožnjo v levem ovinku zadel v obcestni smernik, nakar ga je zaneslo 9,70 m daleč poševno po pobočju, kjer se je zaletel v drevo, pri čemer se je vozilo obrnilo in prevrnilo na levi bok. Voznik se je lažje poškodoval, na vozilu pa je za 10.000 din škode.

L. K.

TEŽAVE S PARKIRANJEM — Zaradi povečanja števila motornih vozil čutijo tudi v Idriji pomanjkanje parkirnih prostorov. Osrednji parkirni prostor na Titovem trgu ni najbolj primeren, saj se večkrat zgodi, da vozila spomenik padlim borcem popolnoma obkrožijo.

Foto: Andrej Pirkovič

AVTO

akcija
BLIŠČ IN BEDA ZAVAROVALNIC
TEST
turbosprint – odkritje smodnika ali blažev žegen?
sposojeni test
ROLLS-ROYCE SILVER SHADOW
mojster svetuje
RENAULT (8 in 10) JE PREIZKUŠENO BLAGO

Revija, ki je ne berejo samo možje

AVTO

SUPERMARKET
Etaža D

IZREDNA PRILOŽNOST
PEČI NA GOSPODINJSKO OLJE EMO-8
● DODATNA PEČ – ŠTEDILNIK EMO-6 ZA KUHINJE

NA KREDIT
● 6 mesecev
● brez obresti
● brez pologa

V nekaj vrstah

NOVO MESTO

Srečanje mladih slikarjev — Trije novomeški učenci osnovne šole »Katja Rupena« se bodo zadnji dni maja udeležili srečanja vseh mladih nadarjenih likovnikov, učencev osnovnih šol v Škofji Loki, ki ga prireja odbor za jugoslovanske pionirske igre. Pod strokovnim vodstvom svojih učiteljev, bodo risali in svoje izdelke razstavili v galeriji. Razstava bo imela naslov: »Ljubimo domovino in njene bratske narode«. Novomeške pionirje bo spremljal Niko Golob, predmetni učitelj za tehnični in likovni pouk.

NOVO MESTO

Razstava otroških risb — Konec šolskega leta bo v Dolenjski galeriji razstava otroških risb. Svoje najboljše izdelke bodo razstavljali pionirji likovniki iz Novega mesta.

Obletnica smrti Marjana Kozine — 15. junija se bodo novomeški pionirji spomnili četrte obletnice Kozinove smrti. V spomin na nepozabnega skladatelja bodo priredili koncert. Sodeloval bo pevski zbor in gojenci glasbene šole.

TREBČA VAS PRI DVORU

Pot so popravili — Ob sodelovanju krajevne skupnosti v Žužemberku so vaščani lepo popravili pot iz Sadinje vasi v svojo vas. V pot so vgradili 184 kub. metrov gradiva in pri tem opravili 600 prostovoljnih ur dela.

MULJAVA

Zbor dobitnikov bralnih značk — 1. junija se bodo tu, v rojstnem kraju Josipa Jurčiča, zbrali pionirji dobitniki bralnih značk iz vse Slovenije. Tega zbora se bodo udeležili tudi vidnejši slovenski pisatelji, zlasti tisti, ki so večino svojih del napisali za mladino. V Muljavo bo šlo tudi nekaj najboljših novomeških pionirjev.

Iz drugih izdaj

LJUBLJANA

Cosmos ne bo sestavljal — Ljubljanski Cosmos je demantiral vesti, po katerih naj bi začel sestavljati avtomobile neke znane evropske tovarne. Resnica je, da so se pred letom dni pogovarjali s predstavniki francoske tovarne Renault, vendar do uresničitve ni prišlo, ker Renault ni mogel zagotoviti, da bi montaža tekla dlje časa. Tudi dobava kooperacijskega blaga, ki bi ga morali pošiljati Renaultu, bi bila povezana s prevelikimi stroški.

Saša Zajc odpotovala — Najlepša Slovenka Saša Zajc je odpotovala v Pariz, kjer se bodo zbrale lepotice iz vseh evropskih držav. Zatem bo odpotovala v Maroko, kjer bo tekmovanje in izbor miss Evropa. Istočasno bo v Maroku tudi kongres svetovne organizacije komiteja za lepoto in eleganco, na katerem bo sodelovala tudi Saša Zajc.

Predstavljen slovenski par »Ohceti 69« — Na včerajšnji tiskovni konferenci so organizatorji »Ohceti 69« predstavili slovenski par, 22-letno Jeleno Žic in 25-letnega Vinka Dežmana oba iz Novega mesta. Znani so že pari iz Švice, Italije, Avstrije, Tunisa, Zahodne Nemčije, Švedske, Češkoslovaške, Nizozemske in Norveške. Kaže, da bo tudi letos sodeloval par iz Reke. Nekaj številk. Prireditev bo veljala 35 starih milijonov dinarjev. V svatovski povorki bo sodelovalo 30 vpreg, svatje bodo lahko snedli 3 tone mesa, 1 tono krofov, spili 30 hektolitrov vina in 20 hektolitrov piva. Gostom v dvorani Tivoli bo streglo 450 ljudi. Sodelovalo bo okoli 200 tujih in 70 domačih novinarjev. V slavnostni povorki bo godilo 11 zabavno glasbenih ansamblov in 20 harmonikarjev.

ŠKOFJA LOKA

Izseljenski piknik — Po sporazumu občine Škofja Loka in Slovenske izseljenske matice bo XIV. tradicionalni izseljenski piknik letos 4. julija na vrtu škofjeloškega gradu. Pokrovitelj piknika bo Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane. Na pikniku bodo sodelovali slovenski pevski zbor »Zvon« in folklorna skupina slovenskih izseljencev iz Heerlena na Nizozemskem ter številni zbori in ansambli iz Škofje Loke ter Gorenjske. Predvidevajo, da se bo piknika udeležilo okoli pet tisoč gostov.

V Metliki dom upokojencev

V njem bo našlo bivališče 20 upokojencev iz Metlike in N. mesta

Graditev nove stavbe poleg doma počitka gre h koncu. V njej bo že čez nekaj mesecev na jesen življenja našlo prijeten dom 20 upokojencev. Tudi v starem domu počitka, v Komendi, se razmere popravljajo.

Stara metliška Komenda že vsa povojna leta daje streho starejšim onemoglim občanom, za katere svojci ne morejo skrbeti ali pa ljudem, ki so na starost ostali sami. Trenutno je v domu počitka 88 ljudi, kar je 13 več kot dovoljujejo normalne razmere, vendar uprava doma nima tako trdega srca, da bi lahko brezdomce postavila pred vrata. Še pred dobrimi petimi leti so v dom prihajali predvsem socialno ogroženi občani, ki se niso mogli več sami preživljati. Tu so našli zatočišče tudi hlapci in dekle. Izgarali so se ob dninah na kmečkih posestvih, ko pa so bili ob moči, jih nihče več ni maral.

Danes je sestav oskrbovancev že drugačen. Zdaj prihajajo v dom največ stari in bolehni ljudje, nekateri naravnost iz bolnišnice, druge pripeljejo domači, ker jim na domu ne morejo ali ne znajo nuditi prave nege. Zanimivo je, da se z metliškega doma počitka ljudje običajno ne selijo drugam in da so tu zadovoljni. Oskrbnina ni draga. Na mesec plačujejo zdravi oskrbovanci 450 din bolni pa 600 dinarjev.

Že več let v Metliki spoznavajo, kako jim manjka prostorov za upokojence, vajene urejenega življenja. Prav zato so poleg doma počitka začeli graditi novo stavbo, kjer bo dobilo nov dom 20 upokojencev iz metliške in novomeške občine. V eno in dvoposteljnih sobah, kjer bo centralna kurjava, bo bivanje prav prijetno. Seveda pa bo udobnost nekoliko dvignila ceno oskrbnega dne.

V novi stavbi bodo tudi ambulantni prostori, v katerih bosta oskrbovancem stalno na voljo dve medicinski sestri. Hiša ima tudi sodobne sanitarije, kuhinjo, jedilnico in druge potrebne prostore. Stavba bo veljala dobrih 500 000 din. Od tega je 250 000 din prispevala metliška podružnica upokojencev, 50 000 din so dali upokojenci iz Novega mesta, ostalo pa je primaknil dom počitka iz svojih sredstev in posojil. Ker so za novi dom upokojenci toliko prispevali, so si zagotovili tudi pravico odločati, kdo bo v dom sprejet. Interesentov je veliko.

Dom upokojencev bo letos julija dograjen, manjka pa denarja za opremo sob in nekatera dodatna dela v notranjosti stavbe. Kakor je povedala upravnica doma počitka, Mimica Molek, še ne vedo, kje bodo manjkajoča sredstva dobili. V skrajni sili bodo dovolili upokojencem pripeljati svoje pohištvo.

RIA BAČER

Zakaj tako?

»Spodbudno« obvestilo Crvene zastave

Kupci vozil Crvena Zastava v Kragujevcu, ki so vozila plačali v naprej že lansko jesen, so te dni dobili vljudna obvestila tovarne, češ, da jih imajo v seznamu kupcev pod to in to zaporedno številko. Hkrati pa obvestilo, da prvotno postavljeni rok za dobavo vozila podaljšujejo za dva meseca . . .

Kakšno razpoloženje povzroča to pri kupcih, si lahko mislimo. Tovarna si dovoli plačati vozilo, za katerega verjetno nima na zalogi še niti pločevine, kot to sodijo kupci. Šest do osem mesecev obratuje z denarjem kupcev, ne da bi za to plačala obresti, samovoljno podaljšuje dobavne roke in postavlja kupce pred izbiro, da ali čakajo na vozilo, kadar pač bo, ali zahtevajo vrnitev denarja. Hudo nerazpoloženje kupcev zaradi takega postopka domače tovarne dobiva čedalje ostrejše oblike, med katerimi ne manjka očitkov na pretirano protežiranje domače industrije. Najbolj so kajpada razočarani tisti kupci, ki so verjeli v dobavni rok, zapisan v kupni pogodbi in so v tem roku prejšnja vozila prodali, sedaj pa čakajo na plačana nova vozila iz meseca v mesec. In nič ne vedo, če bo tudi zadnji sporočeni rok dobave držal. Malokdo verjame. Na Dolenjskem je razočaranih kupcev Zastavinih vozil kar precej.

PETER ROMANIC

Nesporazumi v nepravem času

Direktor sevniške Kopitarne je dal ostavko na svoj položaj

SEVNICA, 8. maja — Kopitarno, 83 let staro, največjo in najdonosnejšo jugoslovansko tovarno kopit, ki se namerava v kratkem preseliti v nove proizvodne prostore, ta priden kolektiv štiristotih delavcev, pretresajo notranja nesoglasja. Direktor podjetja Maks Bilc je podal na seji delavskega sveta ostavko.

Ta vest se je hitro razširila po mestu in zaskrbljuje vse tiste, ki jim ni vnemar usoda podjetja.

Kako se je to zgodilo? Na zadnji seji delavskega sveta je eden izmed strokovnih sodelavcev očital direktorju, da ni prav, če delavski svet samo potrdi odločitev direktorja, ki je že prej sklenil pogodbo za nakup in montažo ekshaustorskih naprav v novi proizvodni dvorani. Čeprav je direktor navedel nekatere tehtne razloge za ta korak, delavski svet z njimi ni soglašal. Še več, pojavili so se celo očitki na račun njegovih dnevnic in potnih stroškov.

Te očitke je direktor, ki ima 37 let in pol delovne dobe ter dolgoletne izkušnje in velike zasluge za uspeh Kopitarne, sprejel kot nezaupnico in sklenil odstopiti.

Predstavniki občinskih vodstev, ki razmere v tovarni poznajo, ocenjujejo, da so ti nesporazumi nepotrebni, očitki direktorju pa nezreli in celo demagoški.

Vsekakor pa nesporazumi niso prišli pravi čas. Rekonstrukcija stavb in strojev je resda že skoraj pri kraju, toda vpeljava sodobnega tehnološkega postopka in moderne organizacije dela je šele na začetku. Prav v tem trenutku bi zato vsi, ki lahko kaj doprinesejo k uspešnemu prehodu k novi organizaciji dela, morali najtesneje sodelovati.

MARJAN LEGAN

Predvsem skrb za jezik

Delo in naloge novomeške podružnice slavističnega društva

Novomeška podružnica slavističnega društva združuje več kot 30 predavateljev slovenskega jezika na različnih šolah. Razgibana dejavnost v začetku tega šolskega leta, ko je bil v Novem mestu slovenski občni zbor SDS, je v zadnjih mesecih sicer nekoliko popustila, vendar pa je pred novomeško podružnico vrsta nalog, ki jih bo treba urediti še v tem šolskem letu.

Občni zbor Slavističnega društva v Novem mestu je dal podružnici, ki je bila gostitelj zbora, vrsto zadolžitev. Poleg glavnega referata prof. Jožeta Severja (govoril je o deležu Dolenjske v slovenski književnosti), je dobila novomeška podružnica vrsto vzpodbud za svoje delo.

Ena med njimi je bila ponovna oživitev servisa, ki bi tekoče opravljal korektorska in lektorska dela za posamezne ustanove in podjetja. Servis je pred časom živel bolj na papirju kot v resnici, kajti do pravega sodelovanja s podjetji ni prišlo. V začetku tega leta je prof. Erna Musarjeva, predsednica sveta za prosveto in kulturo pri novomeški občinski skupščini, predlagala, da prevzame novomeška podružnica Slavističnega društva skrb za jezik številnih internih publikacij posameznih podjetij in ustanov.

Po razpravi o tisku in založniški dejavnosti, je bil eden izmed sklepov tudi ta, da naj podružnica Slavističnega društva napravi analizo o stanju jezika v posameznih publikacijah ter naj tam, kjer je potrebno, priskoči delovni organizaciji ali ustanovi na pomoč.

P. B.

Semiški igralci so se izkazali

Igralska skupina, ki jo sestavlja predvsem mladina iz semiške Iskre, je v režiji učitelja Milana Pirša uprizorila 4. maja Goldonijevo komedijo »Stric Ihta«. Ker je v Semiču veliko ljubiteljev gledališča, je bila dvorana prosvetnega doma spet polna gledalcev.

Prvi uprizoritvi »Strica Ihte« je prisostvovala tudi občinska komisija, ki ocenjuje sodelovanje v Župančičevem natečaju. S tem delom se namreč Semičani uvrščajo med tekmovalce. Po mnenju komisije so se tako dobro odrezali, da bodo lahko komedijo zaigrali tudi na občinski kulturni reviji v Črnomlju.

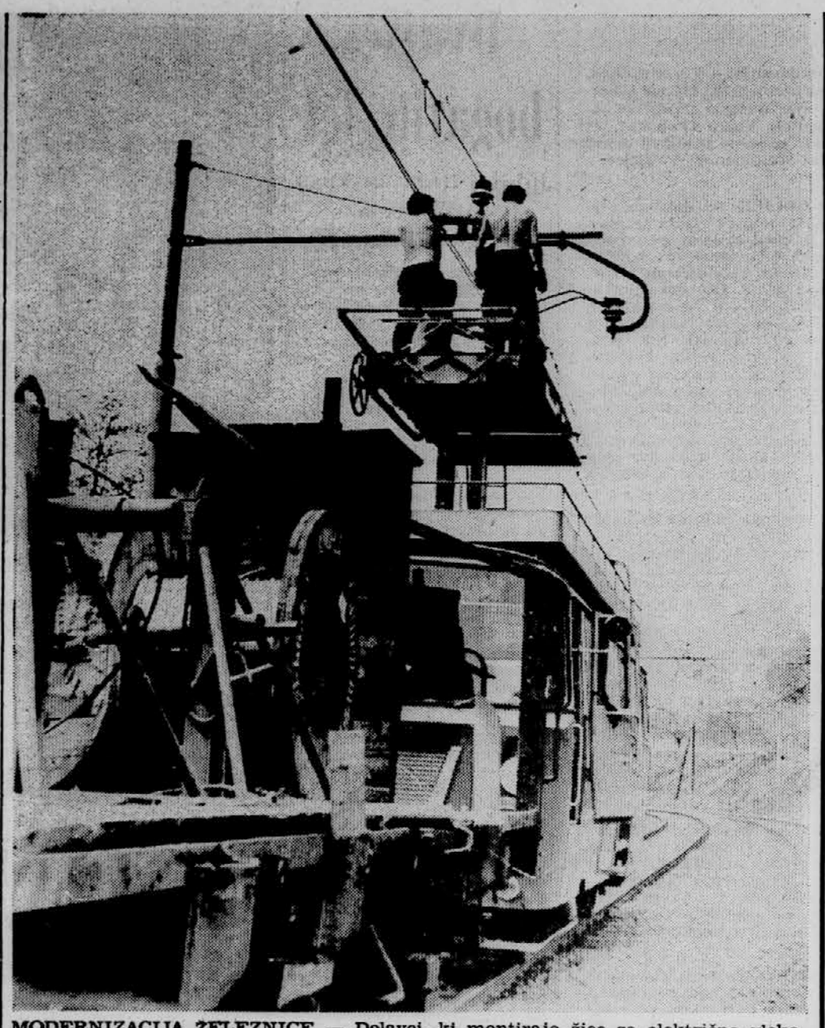
R. B.

TREBNJE

Letos 25-letnica osvoboditve

Dne 15. maja bo minilo 25 let, odkar so enote Cankarjeve brigade osvobodile Trebnje. Ta dan, ki je bil nekdaj občinski praznik, zdaj pa je krajevni, bodo letos proslavili posebno slovesno. Zvečer pred praznikom bodo mladinci in taborniki, ki praznujejo letos tudi 10-letnico taborniške organizacije, priredili kresovanje, naslednji dan pa bo popoldne najprej tekmovanje strelskih družin in odbojkarsko srečanje med Novim mestom in Trebnjem, nato slovesna seja krajevne skupnosti, komemoracija pri spomeniku NOB, zvečer pa slavnostna akademija v prosvetnem domu.

M. L.

MODERNIZACIJA ŽELEZNICE — Delavci, ki montirajo žice za električno vleko lokomotiv, bodo kmalu s svojim delom dosegli Sevnico. Zdaj so v okolici Šentjurja (na sliki). Na železnici zagotavljajo, da bo vsa proga do Dobove elektrificirana še letos. Foto: M. L.

Priprave za udušitev plina v Bečeju

Od tega je odvisen končen uspeh celotne operacije

BEČEJ, 8. maja (Tanjug). V neposredni bližini »bačkega vulkana« pri Bečeju se še vedno pripravljajo na udušitev plinskih vrtin. Takoimenovana »rumena zona« je spremenjena v veliko gradbišče, na katerega pripeljejo vsak dan velike količine raznega gradiva. Pri teh obsežnih in nadvse sestavljenih delih sodeluje okoli 150 delavcev in strokovnjakov.

Danes so iz Srpske Crnje pripeljali v Bečej v posameznih delih garnituro »Ajdako 6« za poševno usmerjeno vrtanje. Za to napravo so že zabetonirali podstavek, pravkar pa betonirajo temelj za »Ajdako 5«, ki ga bodo pripeljali iz Makedonije.

Včeraj so morali zaradi pojava ogljikovega dvokisa v »rumeni zoni« dela za nekaj časa prekiniti. Šele ko se je plin razkadil, so delavci lahko zapustili zaklonišča in v spremstvu gasilskih ekip nadaljevali delo.

Pripravljalna dela, kakor trdijo pri »Nafta-gasu«, ne bodo kratkotrajna niti enostavna, ker je od njih v veliki meri odvisno, kakšen bo uspeh celotne operacije za zadušitev plinske erupcije. V teh dneh bodo v Bečeju opravili svoje delo tudi strokovnjaki rudarskega instituta iz Beograda, ki proučujejo varnost dela glede na pojav ogljikovega dvokisa na tem območju.

Utopljenec v Krupi

Šestega maja zvečer so iz Gradca sporočili postaji milice v Črnomlju, da so ljudje v Krupi našli truplo. Kasneje so ugotovili, da gre za Henrika Šušana, starejšega možaka iz Stranske vasi 18, ki so ga doma pogrešali že od 21. aprila. Ker na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja, sklepajo, da se je pokojnik opil nato pa po nesreči padel preko mostne ograje in se utopil.

R. B.

Pota dolenjskega turizma

Pred dnevi me je ustavila znanka in mi dejala: »V nedeljo sem bila z družino na Muljavi. Ogledali smo si Jurčičevo domačijo in mline ob Krki. Kako bi bilo prijetno, če bi bilo kje v bližini Novega mesta kakšna podobna turistična točka, kjer bi našli vse tisto, kar je za dolenjsko domačijo značilno. Dolenjka sem in šele to nedeljo sem videla, kakšne možnosti bi imeli za turizem še v marsikateri dolenjski vasici. Samo poglejte mline ob Krki . . .«

Slovenski etnografski muzej, ki je ob pomoči občanov obnovil Jurčičevo domačijo na Muljavi, je naredil veliko delo. Skromna domačija je predstavljena taka, kakršna je bila pred mnogimi leti. Tu so še vse tiste pritikline, o katerih zvemo samo še iz knjig: črna kamra pred vhodom v »hišo«, čebelnjak pred njo, sušilnica in kašča; v dolinici ob gozdu so postavili celo Krjavljevo kočo.

Res je Muljava samo ena, toda starih dolenjskih domačij in stavb, ki so še kako turistično privlačne, je veliko. Tu in tam bi ljudje v kraju, ki hoče »turistično zrasti« naredili več če bi obnovili stari mlin ob vodi kot pa postavili sredi vasi kričeče gostišče prevlečeno z ultrapasom, aluminijem in bleščečimi ogledali. Prav turizmu na vasi bi morali poklicni turistični delavci posvetiti več pozornosti. Bolj bi se morali skupaj s krajevnimi skupnostmi v dolenjskih vasicah, zanimati za dolenjske etnografske posebnosti.

In neki drugi znanec, ki upravlja s kočo pri Miklavžu na Gorjancih, mi je pripovedoval, kako bo letos postavil na Gorjancih kopo za ogle. Izletniki bodo sami »oglarili« . . . domislica in pol! Takih posebnosti je v dolenjskih krajih še več.

In veliko bi se dalo narediti . . . čeprav je Muljava samo ena.

PETER BREŠČAK

Pisali so o miličnikih

Strokovna šola za notranje zadeve v Ljubljani je ob 25-letnici organov za notranje zadeve razpisala natečaj za najboljše spise o srečanju z miličniki. Natečaja so se udeležili učenci in dijaki iz cele Slovenije. V najožji izbor za najboljše naloge so prišli tudi spisi Tončka Panjana iz Črnomlja, Verice Erbežnik iz Dolenjskih Toplic, Rožice Ferjančič iz Novega mesta, Martine Šuštaršič iz Semiča, Silve Horvat iz Šmihela pri Novem mestu in Petronele Vertot, dijakinje novomeške gimnazije iz Trebnjega.

Danes se bodo zbrali pisci najboljših spisov v Ljubljani. Ogledali si bodo strokovno šolo za notranje zadeve, najboljši pa bodo dobili lepe nagrade.

M. P.

Molče mimo gospodarstva

Občinska skupščina Trebnje je preložila ustanovitev sklada za pospeševanje kmetijstva

TREBNJE, 8. maja. Trinajst točk dnevnega reda današnjega zasedanja občinske skupščine je zahtevalo kar šest in pol ur dolgo sejo. Po poročilih o delu uprave javne varnosti, občinskega sodnika za prekrške, delu in ukrepih inšpekcijskih služb v minulem letu, so novo izvoljeni odborniki zlasti poudarjali, da je treba zagotoviti izvajanje predpisov na vseh področjih. Znova so opozorili na nemoč pri urejanju tako imenovanega ciganskega vprašanja, kjer od razprav in ugotovitev nikakor ne pridemo do rezultatov.

Presenetljivo malo razprave je bilo o rezultatih lanskega poslovanja gospodarskih organizacij, ki imajo sedež v občini. Njihov celotni dogodek se je sicer delno povečal, zmanjšala pa se je donosnost poslovanja, razen tega pa tudi zaposlenost. Velika večina podjetij nima svojih programov razvoja, je pogosto gluha za priporočila občinske skupščine in se sklicuje nanjo šele takrat, kadar zaide v težave.

Na seji so sklenili, naj vodstva podjetij temeljito preuče sedanji položaj, pripravijo načrte in jih posredujejo občinski skupščini, ki mora odigrati drugačno vlogo kot doslej.

Posebno dolga je bila razprava o ustanovitvi sklada za pospeševanje kmetijstva. Eni so se zavzemali, naj bi z ustanovitvijo ne odlašali, drugi pa so zatrjevali, da odnosi med zasebnim kmetijstvom, skladom in kmetijsko zadrugo glede pospeševanja niso dovolj preučeni in se na koncu ne bi vedelo, kdo je za kaj odgovoren. Prevladalo je mnenje slednjih, tako da so ustanovitev sklada prestavili na kasnejši čas.

Odborniki so obravnavali tudi delitev 350.000 dinarjev, ki jih je občinska skupščina namenila za delo družbeno političnih organizacij in društev. Skupščina je na koncu sprejela prvotni predlog delitve, vendar bo imenovala posebno komisijo, ki bo poskrbela, da bo občinska pomoč porabljena kar najbolj v skladu z interesi občine.

Na seji so sprejeli še nekaj odlokov in nekatere druge odločitve.

MARJAN LEGAN

DOL. TOPLICE

Še ena zasilna učilnica

Za pošto grade v Dolenjskih Toplicah nove prostore, kjer je pošta sedaj, pa bodo prostore preuredili v učilnico, čeprav je premajhen in preteman za šolske potrebe. Še en dokaz, kako velika je stiska osnovne šole v Dolenjskih Toplicah za učni prostor. Že sedaj imajo učilnice v treh ločenih stavbah, ta pa bo četrta. Kdor pozna razmere v Dolenjskih Toplicah, si težko predstavlja, kakšni pogoji za delo bodo potem razen za šolo še za krajevni urad in zdravstveno postajo, ki so v isti hiši. Prostori zdravstvene postaje so namreč nad bodočo »učilnico«, zraven ima prostore krajevni urad, izhod iz stavbe je naravnost na dokaj prometno cesto, na drugi strani ceste pa je zdravilišče. Pod isto streho kot zdravstvena postaja, krajevni urad in bodoča »učilnica« je tudi turistični urad . . .

(r)

Podjetje Bor bo odkupilo invalidski dom

Dosežen je sporazum, da bo čevljarsko podjetje Bor v Dolenjskih Toplicah odkupilo bivši invalidski dom, ki ga ima v upravi zdravilišče. Invalidski dom že več let ne služi namenu, ker njegovi prostori in ureditev ne ustrezajo potrebam turizma. Stavba tako počasi propada.

Podjetje Bor bo stavbo preuredilo za svoje proizvodne potrebe. Podjetje se namreč širi iz leta v leto in zlasti z nakupom strojev povečuje proizvodnjo. S preureditvijo invalidskega doma za proizvodne namene, bo lahko zaposlilo še več delavk in delavcev ter precej povečalo proizvodnjo.

(r)

Nova razstava v Kostanjevici

Pred dnevi so v Kostanjevici slovesno prižgali ogenj XIV. Dolenjskega kulturnega festivala. Mimo je tudi že prva prireditev: samostojna razstava del Antona Repnika, naivca iz Mute. V Lamutovem likovnem salonu pripravljajo te dni že drugo kulturno prireditev: retrospektivno razstavo slikarja Staneta Kregarja. Razstavo bodo odprli v torek, 13. maja zvečer. Umetnika bo obiskovalcem in ljubiteljem likovne umetnosti predstavil Aleksander Bassin, umetnostni kritik iz Ljubljane.

Po otvoritvi bosta nastopila flavtist Miloš Pahor, profesor glasbe v Udinah, in čembalistka Dina Slama iz Trsta. Na koncertu bosta izvajala Benedettova, Bachova, Marzolova, Merkujeva, Ramovševa in Vrabčeva dela.

I. Z.

Nekdanje delavnice ni več

Semiška Jutranjka postaja pojem otroške konfekcije

Sevniško gospodarstvo se ponaša z izredno rastjo. Samo lani se je celotni dohodek povečal za 16 odstotkov, novoustvarjena vrednost za 15 odstotkov, zaposlenost za dobrih 8 odstotkov, skladi pa kar za 31 odstotkov. Poglavitni delež ima pri tem konfekcijska industrija, saj sta imeni Lisca in Jutranjka postali že simbol mesta. »Dokler bo šlo njima dobro, bo šlo tudi nam,« povedo ljudje.

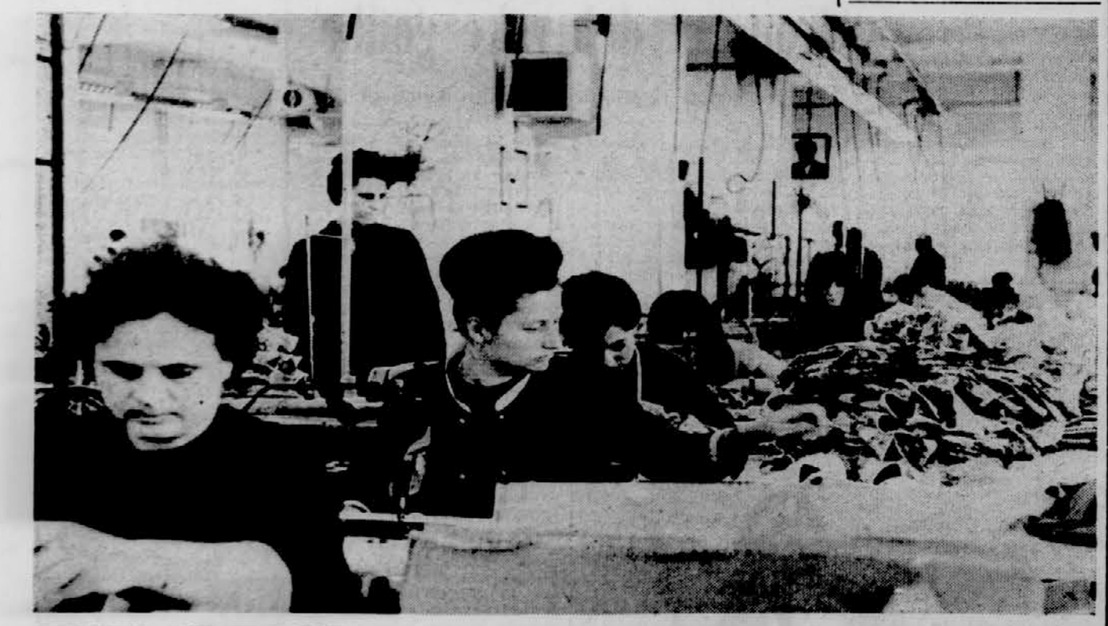
Zadnje leto je po stopnjah rasti tovarna otroške konfekcije Jutrajka celo prekosila Lisco. Njen celotni dohodek se je povečal za 41 odstotkov, novoustvarjena vrednost za tretjino, le skladi so narasli sorazmerno manj kot v Lisci.

Danes je kaj težko primerjati nekdanjo delavnico Sloga pred 7 leti, ki je imela nekaj milijonov starih dinarjev vrednosti proizvodnje, z današnjo Jutranjko, ki predvideva za letos čez 30 milijonov novih dinarjev celotnega dohodka, ki zaposluje 350 ljudi in zraven sedanjih proizvodnih prostorov gradi novo stavbo, kjer bo dobilo delo še enkrat toliko ljudi.

»Boom« pa ni prišel sam po sebi. Izdelati otroško obleko ne zahteva skoraj nič manj dela kot izdelava obleke za odraslega človeka. To delo pa je pri majhnem izdelku precej težje zaračunati, zato je bilo treba to doprinesti drugje in dohodek povečevati z veliko delovno storilnostjo in dobro organizacijo dela. Za uspeh ima velike zasluge kreativni oddelek, ki je znal ustvariti take modele in vzorce, ki so utrli izdelkom pot v vse trgovske hiše.

Kateri roditelji si ne želijo lepo in praktično oblečenih otrok? Jutranjka naredi za deklice prav vse, od oblekic za dojenčka, do oblačil za 14-letno dekle. Če bi se posrečilo odpraviti prometni davek in znižati cene, bi njeni izdelki našli pot v še več domov.

MARJAN LEGAN

JUTRANJKA: POD TEMI ROKAMI NASTAJAJO LJUBKA OBLAČILCA. Foto: M. L.

AVTO

akcija
BLIŠČ IN BEDA ZAVAROVALNIC
TEST
turbosprint – odkritje smodnika ali blažev žegen?
sposojeni test
ROLLS-ROYCE SILVER SHADOW
mojster svetuje
RENAULT (8 in 10) JE PREIZKUŠENO BLAGO

Revija, ki je ne berejo samo možje

AVTO

SUPERMARKET
Etaža D

IZREDNA PRILOŽNOST
PEČI NA GOSPODINJSKO OLJE EMO-8
● DODATNA PEČ – ŠTEDILNIK EMO-6 ZA KUHINJE

NA KREDIT
● 6 mesecev
● brez obresti
● brez pologa

V nekaj vrstah

JESENICE

Zabavno glasbeni večer — V čast stoletnice železarne so pihalni, veliki pihalni in zabavni orkester jeseniških železarjev pripravili zabavno glasbeni večer. Za obiskovalce so med sporedom izžrebali nagrade, ki jih je dala jeseniška poslovalnica celjske Kovinotehne.

Rake odstranjujejo — Nova žična valjarna na Belskem polju deluje s tolikšno zmogljivostjo, da so staro žično valjarno opustili in odstopili prostore jeklarni. Na mestu, kjer so podrli prve odvečne rake, zdaj že gradijo pripravljalnico železove rude za plavže, kasneje pa bodo podrli še preostale rake in tamkaj zgradili cesto, s čimer se bodo izognili gneči na glavni cesti.

RADOVLJICA

Upravno administrativna šola za odrasle — Na razpis delavske univerze se je za to šolanje prijavilo 13 kandidatov na Jesenicah in 20 v Radovljici. Obe delavski univerzi sta se zato sporazumeli, da bo za tiste kandidate, ki morajo opraviti še diferencialni izpit, skupen pouk v Radovljici, če pa se bi na Jesenicah prijavilo še vsaj pet kandidatov, bi tudi na Jesenicah jeseni začeli s poukom, sicer bo šola delovala le v Radovljici.

DOVJE

Lovišča lovske družine — S posebno pogodbo je občinska skupščina predala lovski družini v upravljanje lovišče v skupni površini 3322 hektarov. Od tega je 72 ha njiv, 343 ha travnikov, tri hektare sadovnjakov in vrtov, 537 ha planin in pašnikov, 1522 ha gozdov ter 845 ha drugih površin.

VRHNIKA

Uspešna »Kovinarska« — Še pred dvema letoma so v »Kovinarski« morali začeti s proizvodnjo avtomobilskih karoserij, da bi lahko obdržali vse delavce, lani pa so zelo dobro poslovali in kar za 19 odstotkov povečali ekonomičnost poslovanja. Stroški za storitve so se v primerjavi z letom prej znižali kar za 40 odstotkov.

BOROVNICA

Znižanje stroškov — Osnovna šola Borovnica in borovniški otroški vrtec sta bili lani edini negospodarski ustanovi, ki sta uspeli znižati stroške, vse druge ustanove v občini pa so zabeležile znatno povečanje.

Iz drugih izdaj

LJUBLJANA

Cosmos ne bo sestavljal — Ljubljanski Cosmos je demantiral vesti, po katerih naj bi začel sestavljati avtomobile neke znane evropske tovarne. Resnica je, da so se pred letom dni pogovarjali s predstavniki francoske tovarne Renault, vendar do uresničitve ni prišlo, ker Renault ni mogel zagotoviti, da bi montaža tekla dlje časa. Tudi dobava kooperacijskega blaga, ki bi ga morali pošiljati Renaultu, bi bila povezana s prevelikimi stroški.

Saša Zajc odpotovala — Najlepša Slovenka Saša Zajc je odpotovala v Pariz, kjer se bodo zbrale lepotice iz vseh evropskih držav. Zatem bo odpotovala v Maroko, kjer bo tekmovanje in izbor miss Evropa. Istočasno bo v Maroku tudi kongres svetovne organizacije komiteja za lepoto in eleganco, na katerem bo sodelovala tudi Saša Zajc.

Predstavljen slovenski par »Ohceti 69« — Na včerajšnji tiskovni konferenci so organizatorji »Ohceti 69« predstavili slovenski par, 22-letno Jeleno Zic in 25-letnega Vinka Dežmana oba iz Novega mesta. Znani so že pari iz Švice, Italije, Avstrije, Tunisa, Zahodne Nemčije, Švedske, Češkoslovaške, Nizozemske in Norveške. Kaže, da bo tudi letos sodeloval par iz Reke. Nekaj številk. Prireditev bo veljala 35 starih milijonov dinarjev. V svatovski povorki bo sodelovalo 30 vpreg, svatje bodo lahko snedli 3 tone mesa, 1 tono krofov, spili 30 hektolitrov vina in 20 hiktolitrov piva. Gostom v dvorani Tivoli bo streglo 450 ljudi. Sodelovalo bo okoli 200 tujih in 70 domačih novinarjev. V slavnostni povorki bo godilo 11 zabavno glasbenih ansamblov in 20 harmonikarjev.

Stolpnico so rešili . . .

Delavci javne varnosti so včeraj pred republiško skupščino prikazali svoje delo

LJUBLJANA, 8. maja — Preplah v tretjem nadstropju stolpnice na ploščadi pred republiško skupščino je bil nocoj ob osmih zvečer zelo nenaden. Z oken se je začelo kaditi in ognjeni zublji so že neusmiljeno silili tudi v višja nadstropja. Stolpnica je bila kmalu vsa v dimu in ognju.

Neznanec, ki je šel mimo, je takoj obvestil ljubljansko stalno službo, ta pa poklicne gasilce. Po mestu se je kmalu oglasilo enajst siren, kar je bil znak tudi prostovoljnim poklicnim brigadam iz okolice Ljubljane. Čez nekaj minut so se rdeči avtomobili že pripeljali, hitro pripravili cevi in veliko lestev. Gašenje in reševanje stanovalcev se je pričelo.

Prišli so tudi kriminalisti, ki so poskušali razvozlati uganko, kako je prišlo do požara.

Gasilske cevi so se usmerile proti oknu, kjer je bruhal ogenj. Razpeli so tudi platno in reševanje stanovalcev je potekalo brezhibno. Nizdol so se spuščali kot po toboganu. Nekatere, ki jih ogenj huje opekel, pa so z reševalnimi avtomobili takoj pripeljali v bolnišnico.

Nekaj minut po požaru nam je kriminalist Jure Marolt povedal, da je požar po vsej verjetnosti nastal zaradi okvare na plinski inštalaciji. Naredili so skice, pobrali izjave, na podlagi katerih bodo skupaj s svojimi ugotovitvami napravili zapisnik, in ga poslal javnemu tožilcu. Za vzrok požara, ko to poročamo, še niso izvedeli.

Tako nekako bi potekalo, če bi se stolpnica na ploščadi pred republiško skupščino res vnela. Danes službe javne varnosti praznujejo svoj praznik in so tako za gledalce nocoj pripravili prikaz dela poklicne gasilske brigade ter prostovoljnih društev iz okolice Ljubljane ter miličnikov-planincev, ki so izvežbani tudi za reševanje ljudi iz gorečih stanovanj. Mogoče so bili mnogi Ljubljančani nocoj res osupli, ko so sredi Ljubljane zagledali ognjeni dim, toda to je bilo, kot smo že zapisali, demonstracija služb javne varnosti.

Dve stolpnici, ki bosta pravkar dograjeni, sta nocoj dobili tudi novi imeni. Prva se je imenovala Kočna in druga Krim. Organizatorji te prireditve so poskušali gledalcem prikazati tudi reševanje ponesrečenih ljudi v gorah.

Gorska reševalna služba iz Kranja je prejela obvestilo, da se je na Kočni ponesrečil neki Ljubljančan. Po prejetem obvestilu so takoj odhiteli na kraj nesreče. Ponesrečenca so privezali na vrv in ga spustili na nižje mesto, od koder ga je reševalec v čolnu pripeljal do ravnice, koder ga bo čakal helikopter in ga takoj pripeljal v bolnišnico.

Ponesrečenca so kmalu spravili v dolino in helikopter se je tudi že prikazal. Sprejel ga je vase in spet odletel.

Tudi ta akcija je navdušila mnoge gledalce, ki so prišli danes na ploščad pred republiško skupščino. Razen gorskih reševalcev, miličnikov-planincev, prostovoljnih in poklicnih gasilcev, kriminalistov in uslužbencev uprav javne varnosti Ljubljane in Kranja, je sodelovala še godba milice pod vodstvom Jožeta Hriberška ter napovedovalec Tomaž Terček, ki je vseskozi obveščal gledalce, kaj se je dogajalo na ploščadi, v stolpnicah in v zraku.

VASO GASAR

Še potrebni v nesreči

Vztrajna dejavnost gasilskih društev v občini Litija

V društveni aktivnosti občine Litija zavzemajo osrednje mesto gasilska društva. Ta dejavnost ni samo najstarejša v tej zasavski občini, marveč njeni člani kažejo pravo pravcato trdoživost tudi v današnjih pogojih, ki vsekakor niso najbolj naklonjeni gasilcem.

Litijska občinska zveza povezuje kar 22 manjših in večjih gasilskih društev, v katerih deluje nad sedemsto ljudi, med njimi največ starejših, na vasi pa tudi mladih fantov. Težko bi našli vas ali kraj, kjer ne bi imeli svojega gasilskega društva. Čeprav nekatera društva nimajo najboljših možnosti za delo, kljub temu zmeraj najdejo denar za nakup vsaj najnujnejše opreme. Seveda malone vsa društva tarejo večje ali manjše finančne skrbi, težaven nakup opreme, vzgoje naraščaja, ne gleda na to pa nikjer ne kanijo prenehati z delom.

Čeprav so se pogoji dela na tem področju spremenili, v sodobnih razmerah potrebujemo stalne gasilske enote, moderno opremljene, ki so vsak hip pripravljene posredovati v primeru požarov, je res, in to kaže posebej omeniti, vaška gasilska društva še vedno opravljajo preventivno dejavnost. Ta je včasih še pomembnejša kot posredovanje ob nesrečah. Številna vodstva vaških gasilskih društev zatorej sodijo, da bi morale naše zavarovalne delovne organizacije še vnaprej imeti tako imenovane preventivne sklade, iz katerih bi deloma financirali gasilsko društvena dejavnost, zlasti na vaseh, ki so odmaknjene od vaških središč.

Na litijskem področju lani, vsaj tako smo slišali, ni bilo omembe vrednih požarov. Zasluga na področju pa gre nedvomno tudi gasilskim društvom, ki so začela še bolj skrbeti za preventivno dejavnost. Po tem takem imajo zavarovalni zavodi koristi od tega, saj tudi ni kmečkega gospodarstva, ki ne bi bilo zavarovano, in torej kmetje plačujejo precej denarja za zavarovanje svojega imetja.

Okoliška gasilska društva v Litiji prav tako poudarjajo, da bi morala njihova občinska zveza razpolagati z nekoliko več denarja, kot ga ima na voljo zdaj. Na nedavnem občnem zboru te zveze so predstavniki te zveze sodili, da s tistimi petindvajsetimi tisočaki, ki jih je imela njihova zveza, ni moč kaj prida storiti za nadaljnje izboljšanje gasilske dejavnosti. Pri tem gre tudi za denar, ki je društvom potreben za vzgojo gasilskih častnikov in podčastnikov, toraj vodstvenih ljudi, brez katerih nobeno društvo ne more uspešno delovati.

Po vsej verjetnosti tudi v Litiji ne bodo imeli nikoli toliko denarja, da bi utegnili kupiti sodobno opremo in naprave za vsa gasilska društva, kolikor jih deluje v tej zasavski občini. Res pa je, da bi morali bolj podpreti društva v večjih podeželskih krajih, kajti ta dejavnost bo še lep čas potrebna tudi na vasi za pomoč ljudem v stiski, ne samo ob požarih, marveč tudi ob morebitnih elementarnih nesrečah.

M. V.

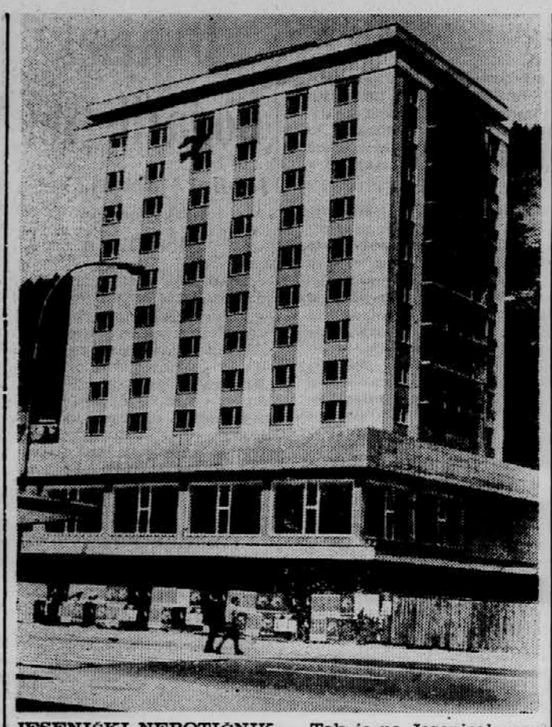
Blejske turistične informacije 1969

Turistično društvo Bled je tudi letos izdalo že tradicionalne »Blejske turistične informacije« v slovenskem, nemškem, italijanskem, angleškem, francoskem in flamskem jeziku.

Vsebina je tudi tokrat zanimiva za vsakega obiskovalca Bleda, saj bo v tej mali knjižici vsak gost dobil vse informacije, ki ga zanimajo. Tako je v knjižici krajši opis o geološkem in zgodovinskem Bledu in okolici, opisani so izleti, turistične znamenitosti in kulturni spomeniki ter kot novost alpske ture v Julijske Alpe. Poleg vseh cen za razne turistične in gostinske storitve je tudi koledar prireditev. Iz njega je razvidno, da bo to sezono na Bledu 20 folklornih nastopov raznih ansamblov, 8 večjih športnih tekmovanj, promenadni koncerti, pikniki, ognjemet in pa kot lani prvič Grajska srednjeveška pojedina.

Vendar je le treba ugotoviti, da je maja in septembra meseca dosti manj prireditev kot smo jih že imeli prejšnja leta, seveda je tudi tu razlog premalo denarja!

B. B.

JESENIŠKI NEBOTIČNIK — Tak je na Jesenicah nov nebotičnik, v katerem bo nov trgovski center trgovskih podjetij »Murke« iz Lesc, »Železnine« iz Radovljice, »Špecerije« Bled in Kmetijskega gospodarstva Škofja Loka. Stavba bo poleg praktičnega pomena tudi v okras mesta. Foto: B. Blenkuš

Prebivalcem Ljubljane

V počastitev tedna javne varnosti bo danes ob 16. uri mimohod vseh služb uprave javne varnosti in drugih organizacij, ki skrbe za varnost občanov. Mimohod bo potekal od Trga revolucije po Titovi cesti do podvoza.

Ob 18. uri pa bo v dvorani Tivoli prireditev, kjer bodo miličniki pokazali znanje in spretnosti v jiu-jitsu, dresuri službenih psov, motoristiki itd.

Priprave za udušitev plina v Bečeju

Od tega je odvisen končen uspeh celotne operacije

BEČEJ, 8. maja (Tanjug). V neposredni bližini »bačkega vulkana« pri Bečeju se še vedno pripravljajo na udušitev plinskih vrtin. Takoimenovana »rumena zona« je spremenjena v veliko gradbišče, na katerega pripeljejo vsak dan velike količine raznega gradiva. Pri teh obsežnih in nadvse sestavljenih delih sodeluje okoli 150 delavcev in strokovnjakov.

Danes so iz Srpske Crnje pripeljali v Bečej v posameznih delih garnituro »Ajdako 6« za poševno usmerjeno vrtanje. Za to napravo so že zabetonirali podstavek, pravkar pa betonirajo temelj za »Ajdako 5«, ki ga bodo pripeljali iz Makedonije.

Včeraj so morali zaradi pojava ogljikovega dvokisa v »rumeni coni« dela za nekaj časa prekiniti. Šele ko se je plin razkadil, so delavci lahko zapustili zaklonišča in v spremstvu gasilskih ekip nadaljevali delo.

Pripravljalna dela, kakor trdijo pri »Nafta-gasu«, ne bodo kratkotrajna niti enostavna, ker je od njih v veliki meri odvisno, kakšen bo uspeh celotne operacije za zadušitev plinske erupcije. V teh dneh bodo v Bečeju opravili svoje delo tudi strokovnjaki rudarskega instituta iz Beograda, ki proučujejo varnost dela glede na pojav ogljikovega dvokisa na tem območju.

Zaneslo ga je s ceste

NOVA GORICA, 8. maja — Ponoči ob 1. uri se je pripetila na cesti med Reko in Stopnikom hujša prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila 33-letni Salto Ažegovič iz Kranja je na poti proti Stopniku s hitro vožnjo v levem ovinku zadel v obcestni smernik, nakar ga je zaneslo 9,70 m daleč poševno po pobočju, kjer se je zaletel v drevo, pri čemer se je vozilo obrnilo in prevrnilo na levi bok. Voznik se je lažje poškodoval, na vozilu pa je za 10.000 din škode.

L. K.

Utopljenec v Krupi

Šestega maja zvečer so iz Gradca sporočili postaji milice v Črnomlju, da so ljudje v Krupi našli truplo. Kasneje so ugotovili, da gre za Henrika Šušana, starejšega možaka iz Stranske vasi 18, ki so ga doma pogrešali že od 21. aprila. Ker na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja, sklepajo, da se je pokojnik opil nato pa po nesreči padel preko mostne ograje in se utopil.

R. B.

Začetek denarnih težav

Nelikvidnost utegne ogroziti gospodarjenje v mnogih zasavskih podjetjih

Kot kaže, so v vseh zasavskih delovnih organizacijah dobro zastavili izvajanje letošnjih proizvodnih in drugih načrtov. Po prvih podatkih so v številnih podjetjih dosegli trimesečne obveznosti, ponekod pa so jih celo nekoliko presegli. V uresničevanje tekoče gospodarske dejavnosti pa so se vtihotapile prve, resnejše težave, ki utegnejo povzročiti hujše težave v poslovanju kolektivov.

Gre za naraščajočo nelikvidnost, ki so jo v zadnji četrtini domala v vseh zasavskih podjetjih obvladali, zdaj pa spet trka na dveri. Izrazito slabo plačevanje izdobavljenega blaga je zavzelo tolikšen obseg, da v posameznih delovnih organizacijah celo sodijo, da bo stanje hujše, kot pred lansko obvezno klirinško poravnavo. Zasavskim premogovnikom dolgujejo kupci kar 28 milijonov dinarjev. Hrastniška steklarna ima pri svojih odjemalcih kar 26 milijonov dinarjev neporavnanih računov. Tolikšne zneske so jim bili dolžni poslovni partnerji samo maja lani. V Tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku so morali najeti celo menični kredit, kar sicer v proizvodnji ni primer, ker se teh oblik kreditiranja poslužuje predvsem trgovina.

V Tovarni elektroporcelana na Izlakah pri Zagorju smo zvedeli, da imajo za okrog 7 milijonov dinarjev terjatev. V hrastniškem podjetju »Sijaj« imajo pri kupcih kar 3 milijone 600.000 dinarjev. In tako bi mogli še naštevati naraščajočo nelikvidnost še v drugih zasavskih podjetjih. Težave, ki so na obzorju, dejansko utegnejo povzročiti resne motnje v zasavskem gospodarstvu, kar še posebej velja za manjše kolektive, ki so vezani na takojšnja plačila surovin in drugega reprodukcijskega materiala, pa nimajo s čim plačati, ker jim njihovi kupci dolgujejo še več denarja, kot so ga sami dolžni. Sploh je značilno, da praviloma skoraj vsa podjetja niso niti za polovico toliko dolžna svojim dobaviteljem, kot so jim dolžni kupci. Po tem takem je očitno, da nekatera zasavska podjetja kreditirajo druge delovne organizacije.

V nekoliko boljših razmerah so kolektivi, ki veliko izvažajo na področja s konvertibilnimi valutami. Ti imajo možnosti, da najemajo kratkoročne kredite, ki jih prejemajo pod dokaj ugodnimi pogoji. Vendar je zanimivo, da tudi v teh delovnih organizacijah ugotavljajo naraščajočo nelikvidnost.

Odgovori na vprašanje, kje tičijo vzroki za sedanjo naraščajočo nelikvidnost, so si med seboj dokaj različni. Še največ zasavskih poslovnih ljudi meni, da so bile delovne organizacije na Slovenskem, pa tudi drugod, v obdobju, ko so potrjevali zaključne račune gospodarjenja in so morali poravnati zaostale obveznosti do družbe ali drugih poslovnih partnerjev. Vendar je dosti takih, ki sodijo, da je vzrok trenutnega stanja tudi v zalogah nekurantnega blaga, v napol izdelani proizvodnji in v nekaterih drugih dejavnikih.

Vsekakor bi kazalo nekoliko bolj temeljito proučiti sedanje stanje, saj grozi nevarnost, da se bomo znašli spet tam, kjer smo bili predlani in zlasti lani do prvega polletja. Konec koncev ne smemo pozabiti, da bo imelo gospodarstvo spet velike dodatne stroške zaradi plačevanja zamudnih obresti in prisilnih izterjav. Denar, ki ga bodo morali nameniti za te izdatke, bi seveda lahko uporabili za druge, bolj koristne namene.

MILAN VIDIC

Zakaj tako?

Neizkoriščena priložnost

Občinski sindikalni svet v Kranju bo letos že tretjič organiziral letovanje na morju za svoje socialno šibke člane ter za tiste, ki so pokazali prizadevno delo v samoupravnih organih, sindikatu in drugih družbeno-političnih organizacijah.

Za to letovanje, ki bo pred glavno letno sezono in po njej v Novigradu in Ankaranu, nudijo zelo ugodne možnosti. Za 10 dni naj bi vsak udeleženec prispeval le 80 dinarjev, enaka deleža pa bi odpadla na sindikalno organizacijo v kolektivu ter na občinski sindikalni svet. Plačevanje stroškov je bilo podobno urejeno tudi lani in predlanskim.

Klub tej materialni ugodnosti pa zanimanje za letovanje ni tako veliko. Lani so poslali na morje le 145 članov sindikata, leto prej pa še manj. Po dosedanjih prijavah sodeč tudi letos ne bo bistveno drugače.

Ob tem se zato vsiljuje vprašanje, zakaj je v delovnih organizacijah tako majhen odziv na razpis občinskega sindikalnega vodstva. Med 22.000 člani sindikata, kolikor jih je sedaj v kranjski občini, namreč prav gotovo ni tako malo socialno šibkih, kot bi sklepali iz dosedanje udeležbe, pa tudi prizadevnih funkcionarjev ne manjka. Morda so se sindikalna vodstva po nekaterih delovnih organizacijah le premalo potrudila, da bi bolj izkoristila priložnosti za cenene počitnice svojih članov.

L. S.

TEKMOVANJE V PRVI POMOČI

Republiški odbor RKS vljudno vabi občane na ogled prvega republiškega tekmovanja ekip mladih in odraslih članov RK v prvi pomoči.

Tekmovanje bo v Ljubljani, 10. maja 1969 ob 10. uri v dvorani Tivoli.

REPUBLIŠKI ODBOR RKS

AVTO

vozili smo
FORD CAPRI 1700 GT, 2300
iz oči v oči

akcija
BLIŠČ IN BEDA ZAVAROVALNIC
TEST
turbosprint – odkritje smodnika ali blažev žegen?
sposojeni test
ROLLS-ROYCE SILVER SHADOW
mojster svetuje
RENAULT (8 in 10) JE PREIZKUŠENO BLAGO

Revija, ki je ne berejo samo možje

AVTO

Stanovanj manj - namesto več

V Hrastniku najmanj 250 do 300 prosilcev za stanovanja

V dobrih treh letih so v hrastniški občini zgradili 74 novih stanovanj v družbenem sektorju lastništva. To je precej manj, kot je predvideval srednjeročni program razvoja gospodarstva in družbenih služb. Poznavalci razmer celo sodijo, da je družbena gradnja stanovanj v upadanju. To tudi pomeni, da v prihodnjih letih, če ne bo odločnejših premikov, Hrastničani ne morejo pričakovati ublažitve stanovanjske stiske.

Po ocenah čaka v Hrastniku na nova stanovanja približno 250 prosilcev. To pa ni dokončana številka, če povemo, da so že več kot potrebni primernejših stanovanj občani, ki žive v barakah in da kaže porušiti tudi nekaj starih in dotrajanih stanovanjskih hiš. Ne da bi dramatizirali problem, lahko zapišemo, da v Hrastniku primanjkuje najmanj 300 novih družbenih stanovanj.

Ali je moč pričakovati izboljšanje razmer oziroma poživitev družbene stanovanjske gradnje v občini? Na to vprašanje iščejo odgovor mnogi, ki iz leta v leto čakajo, da se dokopljejo do lastnega stanovanja. Ob preprosti računici, ki pove, da bodo v Hrastniku v obdobju od začetka 1966 do polletja prihodnjega leta zgradili vsega 102 nova družbena stanovanja oziroma v poprečju nekaj več kot 20 stanovanj na leto, obeti túdi za prihodnje niso kaj preveč spodbudni.

Očitno je, da vsaj v vseh delovnih organizacijah doslej niso najbolj smotrno trošili denar 4 odst. stanovanjskega prispevka. Ponekje je bilo mnogo več razumevanja za individualno in manj za družbeno gradnjo. Iz teh in najbrž tudi drugih razlogov je vsaj za zdaj končni rezultat manjša in ne večja gradnja stanovanj.

Res pa je, da stanovanjski problem tudi v hrastniški občini ni nerešljiv. Po oceni bi lahko v občini, brez hudih težav, zgradili vsako leto kakih 50 novih družbenih stanovanj. Seveda pa bi morali kolektivi nameniti za to več denarja iz obveznega stanovanjskega prispevka, pa tudi iz skladov skupne porabe.

Morda bo kazalo za poživitev družbene stanovanjske gradnje skleniti družbeni dogovor. Toda ne samo zaradi formalnosti ali le zato, da se pokaže razumevanje in pripravljenost, temveč predvsem zavoljo tega, da bo jutri zares več in ne manj novih stanovanj.

PAVLE BURKELJC

Zagorjani bodo darovali kri

Tudi na darovanje oblek in obutve so pripravljeni

V Zagorju ob Savi bo 20. in 21. maja spet krvodajalska akcija. Nanjo se marljivo pripravljajo tako na občinskem odboru RK, kot v krajevnih organizacijah RK. Občinsko vodstvo je povabilo k sodelovanju sindikalni svet in prek njega vse osnovne organizacije sindikata v zagorskih delovnih kolektivih. Za zdaj imajo na občinskem odboru RK okrog 190 prijav, vendar se število priglašenih vsak dan povečuje. V Zagorju se nadejajo, da bodo do 20. maja zbrali okrog 450 do 500 prijav. Pri tem resno računajo na vse tiste občane in delovne ljudi, ki so že doslej nekajkrat dali svojo kri za potrebe svojih bližnjih, pričakujejo pa, da se bodo odzvali vabilu tudi tisti, ki se doslej niso priglašali za to akcijo.

Občinski odbor RK je pred kratkim razposlal v vsa podjetja posebno pismo. V njem vabi vodstva in predvsem samoupravne organe delovnih organizacij, naj učinkovito podprejo to akcijo in da naj po možnosti vsem tistim, ki bodo 20. ali 21. maja darovali kri, dovolijo dela prost dan. Lani so namreč nekatera podjetja to že storila, kar je bistveno povečalo število krvodajalcev. V sedanjo akcijo za odvzem krvi so se kajpak vključile tudi krajevne organizacije RK.

Te so lani razvile široko dejavnost med svojim članstvom za pomoč svojim bližnjim v nesreči. Nekatere krajevne organizacije na vasi in okolici so se lepo izkazale, saj so zbrale veliko število krvodajalcev. Sicer pa na občinskem odboru RK v Zagorju sodijo, da postajajo te akcije sestavni del humanega odnosa ljudi do soljudi. Danes potrebuješ pomoč ti, jutri jo bom jaz!

Z enako pozornostjo se, ne samo v Zagorju, marveč tudi v Trbovljah in Hrastniku, pripravljajo na akcijo zbiranja obutve in obleke, ki bo, kot je predvideno, po vsej Sloveniji 29. maja v popoldanskih urah. Občani in delovni ljudje revirjev so že lani pokazali razumevanje za te potrebe, zato je pričakovati, da bodo tudi tokrat pokazali polno razumevanje za to akcijo in darovali vse tisto, kar ne potrebujejo, drugim pa bo to v sili prišlo zelo prav.

M. V.

Izseljenski piknik spet v Škofji Loki

Letos 4. julija bo pester spored na grajskem vrtu

Po sporazumu med skupščino občine Škofja Loka in Slovensko izseljensko matico iz Ljubljane bo 14. tradicionalni izseljenski piknik 4. julija letos na vrtu škofjeloškega gradu. Pokrovitelj piknika bo Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane.

Odbor za pripravo 14. tradicionalnega izseljenskega piknika, ki ga vodi Ciril Jelovšek je že vsestransko dejaven.

Med drugim so sklenili, da bodo za letošnji piknik ponatisnili lepak, ki je lani vabil ljudi na 13. tradicionalni izseljenski piknik, ki je bil 4. julija na vrtu škofjeloškega gradu. Skupščina občine Škofja Loka in Slovenska izseljenska matica bosta izdali v 4.000 izvodih prospekt, ki ga bodo predstavniki matice izročili vsem našim izseljencem, ki bodo letos obiskali domovino. V prospektu bo program piknika, obvestila matice in reklame podjetij.

Organizator je že izbral nastopajoče. Slovenske izseljence bosta predstavljala slovenski pevski zbor »Zvon« in folklorna skupina slovenskih izseljencev iz Heerlena na Nizozemskem.

Od domačih ansamblov bodo nastopili: pihalni orkester iz Škofje Loke, moški pevski zbor KUD »Ivan Cankar« iz Virmaš pri Škofji Loki, trio Lojzeta Slaka in Fantje s Praprotna, vokalni kvintet »Bratje Pleško« iz Puštala pri Škofji Loki, ženski vokalni kvartet škofjeloške glasbene šole, trio bratov Arnold iz Železnikov, trio Mihe Dovžana z vokalnim kvintetom »Gorenjci« in Ivanko Krašovec, tamburaški orkester KUD »Janko Krmelj« iz Reteč pri Škofji Loki in folklorna skupina Turističnega društva Škofja Loka. Program bosta vezala Jože Logar in Janez Ziherl.

Predvidevajo, da se bo tega dne zbralo na vrtu škofjeloškega gradu najmanj 5.000 obiskovalcev.

KATJA JESENOVEC

Z domom bo zaživelo delo

Javorniška kultura bo dobila skupno streho

Dolga leta je bilo DPD Svoboda z Javornika med najštevilnejšimi krajevnimi organizacijami, saj je več kot 400 članov aktivno delovalo v raznih krožkih, pevskih zborih in godbi na pihala. Lani so sicer pridobili nekaj članov in ustanovili izobraževalno skupino, ki je z velikim uspehom organizirala več literarnih večerov in umetniških razstav, vendar so z združitvijo javorniške in jeseniške godbe na pihala izgubili svojo najštevilnejšo in najbolj delovno skupino.

Zaradi pomanjkanja prostorov pa počasi zamira tudi delo ostalih skupin in krožkov v okviru društva, zato so na nedavnem občnem zboru sklenili, da si bodo prizadevali predvsem za čimprejšnjo dograditev kulturnega doma na Javorniku.

Zamisel in želja, da bi imeli svoj dom kulture sega že v leta pred vojno, saj so že takrat delali prve načrte in celo pobirali prostovoljne prispevke. Z gradnjo so začeli jeseni leta 1962 in do danes so v dom vložili že 2,120.000 dinarjev. Od tega je železarna Jesenice prispevala 1,030.000 dinarjev, Hotel Pošta 450.000 dinarjev, terenske organizacije Javornik—Koroška Bela 340.000 dinarjev občinska skupščina Jesenice 260.000 dinarjev in podjetje Vatrostalna iz Zenice 40.000 dinarjev.

V domu bo z moderno klimatizirano in lepo opremljeno restavracijo, ki posluje že dve leti, še okoli deset klubskih prostorov. Upajo, da bodo uspeli zbrati še dodatnih milijon dinarjev, kolikor bo po predvidevanjih potrebno za opremo prostorov in da bodo dom izročili svojemu namenu v mesecu, ko bo železarna proslavila 100-letnico obstoja.

V novem kulturnem domu bodo lahko člani javorniške Svobode reševali svoje probleme: vključiti več mladih, odpraviti zastarele oblike dela in se prilagoditi novim načinom, ki jih terjajo potrebe in čas in ne nazadnje v novem kulturnem domu bodo lahko tudi uspešno nadaljevali svojo dolgoletno tradicijo.

DARINKA SEDEJ

SUPERMARKET
Etaža D

IZREDNA PRILOŽNOST
PEČI NA GOSPODINJSKO OLJE EMO-8
● DODATNA PEČ – ŠTEDILNIK EMO-6 ZA KUHINJE

NA KREDIT
● 6 mesečev
● brez obresti
● brez pologa

Pogovor z bralci

Časnikarska etika

Ureja FRANC SETINC

Franc Levec iz Ljubljane nam piše takole.

»V vaši rubriki obravnavate najrazličnejše probleme naše družbe. Ne spomnim se, da bi kdaj pisali tudi o odgovornosti časnikarskega poklica, denimo o njegovi etiki. Neredko slišim in berem kritike na rovaš časnikarjev, češ da so nagnjeni h kritikarstvu, da so preveč črnogledi in podobno. Osebno mislim, da je kritika neutemeljena. Meni se zdi, da so časnikarji premalo kritični in da nemalokrat zapirajo oči pred senčnimi stranmi našega življenja. Zadnja leta je že bolje, ampak še zmerom ni tako, kot bi moralo biti, da bi lahko rekli: ČASNIKI SO UHO IN OKO NAŠEGA NARODA. Še vse preveč je obzirov navzgor in neprizanesljivosti do tistih, ki so spodaj in katerih grehe je dovoljeno obešati na veliki zvon.

Časnikarji morajo venomer misliti na svojo etiko, na odgovornost svojega poklica. Čez desetletja, ko bo pisanje današnjih časnikarjev že zgodovina, ne bo nihče rekel, češ niso mogli, niso smeli ali kaj podobnega. Časnikarji niso odgovorni predvsem dnevni politiki, zakaj ta se spreminja, mineva, medtem ko časniki ostanejo, če so kot kronisti zvesto zapisovali utrip svojega časa. Dnevna politika nerada sprejema kritiko, zato časniki ne smejo biti ubrani na njene želje. Resnične kritike, ki pomeni spreminjanje sveta, ni nikoli preveč.

Da pa ne bom tako splošen, vas bom spomnil na znano »bančno afero«. Slišal sem, da kritično pisanje nekaterim ni bilo všeč. Časnikarjem so očitali senzacionalnost, nagnjenost k brskanju po blatu, k aferam. Meni se, narobe, zdi, da je bilo pisanje zelo umirjeno in prizanesljivo. Kritikom pa le tole: Če vas tako zelo moti brskanje po smetišču, zakaj potem ne poskrbite za to, da ne bo po čem brskati? Namesto da se jezite na časnikarje, se hudujte raje na tiste, ki so ustvarjali smetišče!

Ko prebiram pisma o znani novomeški »aferi«, ki je sledila Splihalovemu sestavku »Mali gradovi za male bogove« (Tovariš), se sprašujem: Kdo bo potegnil krajši konec? Ali spet časnikar? Čudno, zakaj je Splihalovo pisanje naletelo na tako odobravanje širše javnosti? Kdo bo rekel, da so pač ljudje željni takih afer. To pa ni res. Narobe: Splihal je opisoval situacijo, ki je močno podobna situacijam v nekaterih drugih krajih. Ali se vam ne zdi čudno, tovariš urednik, zakaj v kakšni občini nastaja naselje samih funkcionarjev? Ponekod se je prav pri ljudeh, ki bi morali biti zgled skromnosti in poštenosti, razbohotil nekakšen glad po privatništvu, pa čeprav se omejuje na vinograde, vrtove, zidanice in podobno. Zakaj? Formalno je morda vse v redu, toda ljudi vseeno ne bo nihče prepričal, da je tako prav. Vsega pač ni mogoče pojasniti in opravičiti z delitvijo po delu in vsake take kritike ne zavračati z obtoževanjem uravnilovke . . .

Prosim vas, tovariš urednik, odgovorite mi na naslednje vprašanje: Ali imajo časnikarji svoj moralni kodeks in če ga imajo, kaj pravi o svobodi in odgovornosti časnikarjev?«

Pismo s podobnim vprašanjem nam je poslal tudi naš stari znanec *Slavko Hotko* iz Žuženberka, ki med drugim pravi, da se mu je ob branju članka »Oče so naročili, naj zdravnika tožimo« (Dolenjski list) zastavilo vprašanje, kakšen mora biti lik novinarja v socialistični družbi. Po njegovem mora biti časnikar razsoden, strpen, nepristranski in pošten.

Odgovor. — Da že nekaj časa je v veljavi kodeks jugoslovanskega časnikarstva. Po njem je časnikar družbenopolitični delavec, ki z napisano ali govorjeno besedo sodeluje v graditvi socialistične družbe in se zavzema za uveljavljanje samoupravnih pravic delovnih ljudi, za oblikovanje zavesti in odgovornosti ter za humane odnose med ljudmi. Časnikar mora objektivno in resnično seznanjati ljudi s posameznimi dogodki in pojavi ter le-te tudi objektivno razlagati in pojasnjevati. Novinar mora v kritiki in polemiki z drugačnimi stališči in mišljenji od njegovih spoštovati enakopravnost delovnih ljudi, spoštovati jih kot enakopravne sobesednike v dialogu. Zavzemati se mora za objektivno obveščanje javnosti in ne dopuščati tistega, kar ni resnično, kar ni preverjeno ali kar je izmišljano. Zavzemati se mora za to, da bodo sredstva informacij odprta javna tribuna, dostopna vsem ljudem.

Kodeks določa, da se mora časnikar raje odreči vesti, kakor da bi posredoval napačno, dvomljivo ali premalo preverjeno informacijo. Časnikar se mora namreč zavedati, da škode, ki jo lahko stori z netočno informacijo, ne more povsem odstraniti z nobenimi naknadnimi popravki, preklici ali pojasnili. In predvsem: novinar mora pri svojem delu spoštovati človekovo osebnost in dostojanstvo.

(Kratek povzetek iz gradiva s seminarja društva novinarjev, objavljenega v zborniku »Uvod v novinarstvo«.)

Z vsebino Levčevega pisma v poglavitnem soglašam. Kritike, če je poštena in ako pomeni, kot pravi pisec, tudi graditev, ni nikoli preveč. Najbrž je takšna kritika celo premalo razvita, pa ne samo po krivdi časnikarjev, temveč tudi zavoljo družbene klime, ki je ponekod bolj, drugod manj naklonjena takšni kritiki. Zadnja leta je že bolje. Mislim, da skoraj že ni več formalnih ovir ali pritiskov »od zgoraj«; sedaj je pogosto poglavitna ovira nekakšna »avtocenzura« kot miselni ostanek nekdanje agitpropovske prakse. Včasih je krivo tudi pomanjkanje znanja.

Zdi se mi, da ne bi mogli omejiti vloge časnikov samo na »uho in oko našega naroda«. Prav tako tudi kritika ni le razgaljanje negativnosti, temveč je, kot sami pravite, tudi graditev novega. Če smo kot časnikarji tudi kronisti, potem moramo zapisovati vse, kar se pomembnega zgodi v družbi, to pa gotovo niso samo napake in grehi. Kot časnikarji moramo biti v središču dogajanja, ne na njegovem obrobju. Naše vodilo res ne more in ne sme biti le dnevna politika, čeprav je treba pisati tudi o njej, saj je od nje odvisno tudi uresničevanje dolgoročnih ciljev.

Mislim, da ima tovariš Levec prav, ko trdi, da včasih resno in ustvarjalno kritiko časnikarjev mečejo v isti koš s senzacionalizmom, težnjami za aferami in podobnim. Tu nobeni kodeksi nič ne pomagajo. V družbi — pri tem mislim na konkretna okolja — je treba ustvariti prepričanje, da boj proti negativnostim nikakor ni samo stvar časnikarjev, temveč je to dolžnost vseh. Afer si ponavadi ne izmišljamo, temveč so realno prisotne v življenju. Če časnikarji o njih pišejo, jih zavoljo tega ne bomo obtoževali, pač pa se bomo spravili na afere, predvsem na njihove klice.

»Ni dobro, ako o družbi pišemo, kakor da v njej ni nobenih afer, kakor bi bilo slabo, če bi jo prikazovali kot eno samo afero,« je nekoč zapisal znani publicist.

O svobodi in odgovornosti časnikarjev sem pisal pred dobrim letom v Naših razgledih. V podnaslovu članka sem zapisal, da je to časnikarjev nenehni konflikt, ki nikakor ni enostaven in lahko razrešljiv, je pa vsaj tako naraven, kot, na primer, konflikt med osebnim in družbenim interesom. Kadarkoli njegovo stran absolutiziramo in drugo zanemarimo, se izcimi iz njega skrajnost, ki najsi bo takšna ali drugačna nima več nikakršne zveze ne z odgovornostjo ne s svobodo. Zgodi se nekaj podobnega, kakor če bi absolutizirali družbeni interes do te mere, da bi individualnega povsem zadušili. To potem ne bi bil več družbeni interes; podobno tudi družbena odgovornost brez svobodne ustvarjalne osebnosti ni več resnična družbena odgovornost, pač pa družbeni eksces.

Družbene odgovornosti ne kaže razumevati kot nekaj, kar se postavlja proti svobodi osebne ustvarjalnosti. Biti odgovoren pomeni — biti svoboden. Problem družbene odgovornosti se potemtakem ne zastavlja zato, ker da so časnikarji preveč »kritični«, pa jih je zato treba disciplinirati. Kaj pa če tiči problem drugje, na primer v nujnosti, da postanejo tisk, radio in televizija še bolj instrument samoupravne v smislu izpovedovanja in iskanja resnice v družbi, človeku, njegovem resničnem interesu? Če postavimo stvar z glave na noge, potem odgovornost časnikarja nikakor ne ogroža njegove individualne svobodne ustvarjalnosti, ki črpa iz vrelca spoznanj o zakonitostih v družbi in perspektivah njenega razvoja. In narobe: takšna družbena odgovornost resnično in upravičeno ogroža površnost, improvizacijo, polovične, napihnjene resnice itd.

Če so časniki »uho in oko naroda«, to nikakor ne pomeni, da tudi sami ne morejo priti pod lupo javne kritike, če pri svojem delovanju niso dovolj samoupravni in demokratični, dovolj objektivni in pošteni.

Goljufija ali kaj?

Viktor B. iz Ljubljane nam piše:

»Goljufija na veliko s tako imenovano moško vodo je škandal. Nedavno tega je »Delo« objavilo, da sta Zahodna Nemčija in Avstrija prepovedali uvoz omenjene vode, ker so analize pokazale, da njena mineralna sestava še zdaleč ne opravičuje niti naziva *navadne* mineralne vode. Torej je ta kladenjska »moška voda« čisto navadna mlakuža, ki jo prodajamo nevednim in naivnim ljudem za drag denar. Pred kratkim (2. 4. 1969) smo spet brali v »Delu«, da . . . »moška voda preraja prej neznano mesto« in da so *v* Kladnju prodali že 5 milijonov litrov vode, ki jo bodo letos tudi ustekleničili . . .« Na drugem mestu piše »Delo« pod naslovom Razprodano, da je moška voda že za celo leto vnaprej razprodana . . ., da jo bodo tudi izvažali, med drugim tudi, kot piše, v Zahodno Nemčijo (???) in da je za jugoslovanske potrebe rezerviranih milijon litrov. Dober tek! Komentar je nepotreben, če citiram še zadnji odstavek iz »Dela«: »Potegavščina torej še vedno vleče . . .«

Zelo dvomim, če dela ta potegavščina čast našim zdraviliščem, našemu turizmu in našemu izvozništvu naspoh?!«

Odgovor. — K temu, kar ste napisali, je težko še kaj dodati. Čeprav so nam potrebne konvertibilne valute kot dež suhi zemlji, to ne bi smelo pomeniti, da si bomo pomagali celo s takšnimi potegavščinami. Pri vsej nasi izvozni usmerjenosti se ne smemo obnašati kot kramarji, ki bi prodali tudi mačka v žaklju, če bi ga le kdo hotel kupiti. Ne smemo pozabiti, da smo socialistična dežela — in nekaj velja tudi naš ponos. Potrudimo se raje s kvalitetnimi izdelki naše industrije, z visoko kulturo našega turizma. Ponudimo raje tujcem naša zdravilišča, ki so zares zdravilna in ki jih svet še ne pozna dovolj, čeprav so vredna najboljšega priporočila, katerega se ne bo treba nikoli sramovati.

Zaščita „hranilnih vlagateljev“

Ciril Gorjanc iz Ljubljane nam piše takole:

»V vaši rubriki osvetljujete večkrat preproste, a zanimive probleme iz vsakdanjega življenja. Ne zamerite, ako vam predlagam, da bi enkrat odgrnili tudi problem zaščite hranilnih vlagateljev.

Povod za to pismo so mi dale naše banke, ki z bombastično in vsiljivo reklamo po radiu in časnikih nagovarjajo ljudi, naj varčujejo. Pri tem se poslužujejo celo igre na srečo, da včasih človek ne ve, ali gre za soliden denarni zavod ali za zavod za igre na srečo. Če prezremo navadno reklamo, ki tudi ni poceni, se pa le moramo vprašati, kje vzame banka tako velika sredstva in ali je to sploh v skladu s predpisi glede prirejanja iger na srečo.

Tudi licitiranje obrestne mere ni zdrav pojav v solidnem denarnem poslovanju. Temu je menda že napravil konec splošni dogovor bank o maksimiranju obresti na hranilne vloge.

V sedanjem sistemu naših poslovnih bank odločajo o politiki poslovanja bank njeni ustanovitelji po svojih deležih. Vprašam, kdo zastopa varčevalce hranilnih vlog in kako je z njihovo zaščito? Zdi se mi tudi, da je pojem o državnem jamstvu presplošen in da vsebuje malo konkretnega.

Na koncu še ena misel: ali se vam ne zdi, da naše bančništvo kljub tolikim reorganizacijam in spremembam še ni našlo pravega mesta v našem socializmu in da ima v sebi še preveč elementov kapitalizma.

Ne zamerite še eno prošnjo: ako boste odgovorili, tedaj prosim, ne skozi usta bančnih funkcionarjev, ker njihov odgovor ne bi razjasnil bistva tega problema«.

Odgovor. — Odgovarja *inž. Miloš Vehovar*, generalni direktor ljubljanske Elektronabave:

»Ocena glede načina reklame in pridobivanja novih varčevalcev je lahko subjektivno zelo različna. Sodobna reklama po vsem svetu uporablja razne prijeme, ki se pogosto res oddaljujejo od čistega obveščanja interesentov, je pa dokazano, da je izredno učinkovita. Če gre za koristno stvar in ako ostaja v okviru zakonitih predpisov — nadzor je zaradi javnosti razmeroma zelo lahak — je reklama vsekakor upravičena. Stroški reklame dosegajo pogosto v prometu visoke odstotke, v našem konkretnem primeru pa so razmeroma neznatni, saj ne dosezajo niti dveh promil.

Pospeševanje varčevanja občanov je prav gotovo koristna stvar, saj po eni strani omogoča občanom, da svoje izdelke prilagode časovnim potrebam, zlasti pri večjih izdatkih in nakupih predmetov trajnejše vrednosti, po drugi strani pa so tako zbrana sredstva v vmesnem času na voljo za vlaganja v gospodarstvo, ki se zato lahko hitreje razvija. To je zlasti pomembno v sedanji fazi gospodarske reforme, ko zaradi splošnih naporov za stabilizacijo občutimo splošno pomanjkanje sredstev za enostavno in razširjeno reprodukcijo.

Licitacija obrestne mere dejansko ni zdrav pojav, čeprav je v obdobjih pomanjkanja sredstev običajna. Glede tega so že storjeni ukrepi: določena je najvišja dopustna obrestna mera, hkrati pa teko pogovori med bankami, da bi še podrobneje uredile stvari, tako da bi bila medbančna tekma v obrestih stisnjena v razmeroma ozke meje.

Za sredstva hranilnih vlog jamči zvezna vlada, zato najbrž nekakšno super jamstvo ni več potrebno. Do sedaj ni znan niti en primer, da bi bili varčevalci oškodovani.

Organizacija bančništva pri nas nedvomno še ni dobila dokončne oblike in je slej ko prej predmet proučevanja in nadaljnjega razvoja. Poglavitni problem vidimo v tem, da je gospodarstvo prešibak dejavnik pri rasti bančnega kapitala, kar nedvomno slabi sistem samoupravljanja v teh institucijah.«

Tovariš Gorjanc, želeli ste, naj vam ne bi odgovarjal bančni strokovnjak. Kakor vidite, smo ugodili vaši želji in povabili k sodelovanju tovariša Vehovarja, ki je sicer strokovnjak za bančništvo, ni pa zaposlen v banki. Upamo, da boste z odgovorom zadovoljni.

Odmevi na naše pogovore

Kako izkoreniniti oportunizem?

Ludvik Zupančič iz Žuženberka 152 polemizira s člankom Slavka Hotka v enem izmed naših prejšnjih pogovorov, v katerem je bil govor o tem, kako izkoreniniti oportunizem. Zameri mu predvsem način, kako je povezal splošno kritiko oportunizma, politikantstva, liderstva in podobnega z vprašanjem, ali je v Žuženberku osnovna organizacija Zveze komunistov. Zameri mu tudi, ker je tako ostro grajal obrtnike, kot da so vsi sami bogataši. Pravi, da je tudi sam obrtnik in da bi se dal z mnogimi kritiki obrtnikov presejati in stehtati. Glede tega, ali je osnovna organizacija ZK, pa pravi, da so v njej tudi mladi ljudje, ki so že marsikoga prerastli.

Še nekaj o šovinizmu

Lojze Fajon piše, da se mu zdi umestna in povsem upravičena zahteva L. Cvetka iz Celja, da moramo biti ponosni na svoj narod, kulturo, jezik, dosežke. To ni nič slabega. A res je tudi, da pri tem ne smemo biti ošabni, napeti, domišljavi. Iz svojega naroda ne smemo delati mit, do njega moramo biti tudi kritični, kot je bil Ivan Cankar, ki ni zato nič manj ljubil svojega naroda.

Po zveznem nogometu

Pohvala le obrambi

Kot po nekem nepisanem pravilu se dogodki v finišu letošnjega državnega prvenstva v nogometu še nekaj časa razvijajo v prid vijoličastih. Kadar so odpovedali Mariborčani, sta skoraj obvezno izgubila tudi Proleter in Rijeka in razlika v točkah je ostala slej kot prej neizpremenjena. V sredo so se v Ljudskem vrtu vsi bali udarne moči sarajevskega napada z Osimom, Bukalom in Srečkom na čelu, izkazalo pa se je, da gostje niso niti zdaleč pri takšni streiski volji, kot so to bili na nekaterih zadnjih srečanjih. In roko na srce: sodnik Škorić iz Beograda tudi ni dajal videz arbitra, ki bi hotel ravno škoditi domači enajsterici . . .

Maribor ima smolo, da mora v teh zanj skoraj življenjsko važnih srečanjih igrati z oslabljeno enajsterico. Fantje se sicer srčno borijo, toda če smo količkaj pravični, moramo zapisati, da vsaj polovica mariborskih igralcev ni dorasla prvoligaškim preizkušnjam. Vsa čast obrambi, ki z Vabičem, Grubišičem in Sizgoreom že nekaj časa nosi glavno breme. Tudi branilec Milićević se je na zadnjih srečanjih »ujel«, postal je prizadevnejši in lahko s svojim pozitivnim slogom igranja služi za zgled napadalcem, ki jih že nekaj časa enostavno ni za prepoznati.

Vsak, ki se je kdajkoli ukvarjal s športom ve, kako težko je iz kola v kolo igrati pod psihološkim pritiskom, da je treba zmagati za vsako ceno ali bojaznijo, da je lahko vsak zadetek v domači mreži za moštvo usoden. Toda brezbrižnost in neverjetna površnost (izvajanje prostih strelov in »tov), kakršno vidimo v zadjem času pri mariborskih napadalcih, presega že vse meje. Da se Pirc po tako dolgem odmoru ne bo mogel kar naenkrat zopet vživeti v igro svojega moštva, je bilo jasno že vnaprej. Tem bolj pa preseneča slaba igra Kobeščaka, predvsem pa Kranjca. Ta temnolasi nogometaš, kateremu so prerokovali veliko kariero, se že nekaj časa po milil volji krega s soigralci, jezi nase, še bolj pa na vse okoli sebe. S klopi za rezerve tehnično vodstvo samo zmiguje z glavo in ne bilo bi napak, če bi Kranjcu slednjič dali vedeti, da takšno obnašanje na nogometnem igrišču ni vredno profesionalnega igralca.

Pa še nekaj, kar ni ostalo prikrito. Krilec Rašević je že nekaj tekem zapovrstjo med najboljšimi in najprizadevnejšimi igralci vijoličastih, čeprav po mnenju »stročkovnjakov« skoraj poldrugo leto ni bil zrel niti za rezervno klop . . .

P. KANČLER

Maribor

Borbenost ni dovolj

Ne glede na poraz z Crveno zvezdo v Ljubljani so odšli bežigrajski nogometaši v Sarajevo vendarle z določenim majhnim upanjem, ki ga je vsiljevala njihova forma, pa tudi igra. Trener Konjevod je za košavsko srečanje skupaj z varovanci pripravil ustrezen taktičen načrt in je tihoma računal, če ga bodo igralci dosledno uveljavljali, da utegnejo iztržiti neodločen izid. V svoje načrte pa je prav gotovo vkalkuliral tudi določene prednosti domačinov, predvsem ostrost, s kakršno se nasprotnik poslužuje v skrajnem primeru.

Vsa njegova predvidevanja so se dolgo uresničevala, le da je pri vsem tem vendarle ostal praznih rok. Lahko pa bi bilo tudi drugače, če ne bi bil najprej Srbu s kakšnih šestih metrov zgrešil prazna vrata, oziroma, če ne bi bil Kapidžić napravil lahkomiselne usodne napake. Potem, ko je Sarajevo vodilo z 1:0, so Ljubljančani poslej okrepili napade, tako da je dolgo tekel boj enakopravnih nasprotnikov, pri čemer je imela Olimpija vendarle na trenutke na oko malce več od igre. Vsi igralci so bili izredno prizadevni in borbeni, le v zaključnih fazah je bilo premalo prebrisanosti.

Položaj ljubljanskega ligaša je potej tekmi, glede na njegovo uvrstitev in rezultate neposrednih tekmecev, ki se borijo za biti ali ne biti, komajda zadovoljiv, pa čeprav so Bežigrajčani iz zadnjih treh srečanj izsilili eno točko in s tem po mnenju strokovnega vodstva dosegli tudi zastavljeni cilj. Razplet dogodkov med klubi v začelju letošnje vsekakor obeta v prihodnjih prvenstvenih zavrtiljajih še težje, še napornejše spopade, kakor je marsikdo sodil sprva. Zato bo že nedeljska tekma z Radničkim v Ljubljani za črno-bele zelo pomembna, kajti priložnosti za nastope doma, ki so vendarle prednosti, je čedalje manj. Zamujati jih prav gotovo ne kaže.

S. L.

Olimpija

Vojvodina : Radnički 3:0 (2:0)

NOVI SAD — Stadion Vojvodine, gledalcev 3000, sodnik Trpkovski (Skopje).

STRELCA: 1:0 — Radosav (10), 2:0 — Ivezić (31), 3:0 Radosav (56).

VOJVODINA: Pantelić, Aleksić, Milanović, Savić, Zemko, Dakić, Laszlo (Nikezić), Trivić (Rodić), Radosav, Pirmajer, Ivezić.

RADNIČKI: Knežević, Dimovski, Rajković, Dimitrijević, Ilić, Čolaković, Janković, Cvetković, Radivojević, Grebenarević, Alimpić.

Že v prvem polčasu so domačini zaigrali zelo dobro in si zagotovili precejšnjo predmoč, ki pa bi lahko bila še večja. Domači napad je spet na začetku prikazal eno svojih boljših iger, potem pa v nadaljevanju popustil. Radnički je precej razočaral in nikakor ni pokazal tistega, kar so od ekipe s Cairo pričakovali.

I. ZVEZNA LIGA

1.	C. zvezda	26	14	8	4	57:21 36
2.	Dinamo	26	16	4	6	59:24 36
3.	Partizan	26	12	8	6	48:32 32
4.	Vojvodina	26	12	6	8	32:33 30
5.	Željezničar	26	12	5	9	40:30 29
6.	Hajduk	26	8	13	5	34:28 29
7.	Velež	26	8	12	6	32:29 28
8.	Radnički	26	9	8	9	25:27 26
9.	Čelik	26	9	8	9	30:33 26
10.	Sarajevo	26	8	10	8	32:36 26
11.	Zagreb	26	10	5	11	31:35 25
12.	Beograd	26	10	3	13	34:42 23
13.	Bor	26	6	11	9	22:32 23
14.	Olimpija	26	7	9	10	21:32 23
15.	Vardar	26	8	6	12	21:30 22
16.	Maribor	26	6	8	12	26:48 20
17.	Rijeka	26	7	3	16	21:35 17
18.	Proleter	26	5	7	14	16:14 17

Strelci

I. LIGA

14 golov: Ostojić (Cz)
13 golov: Bajević (Vel), Džajić, Lazarević (Cz)
11 golov: F. Mujkić, Spreča (Zel), Hošić (Part), Lalić (Cel).

SPORTNA NAPOVED

Dvanajst pravilnih

1. Vojvodina — Radnički 1
2. Sarajevo — Olimpija 1
3. C. zvezda — Proleter 1
4. Dinamo — Bor 1
5. Čelik — Beograd 1
6. Velež — Zagreb 2
7. Vardar — Hajduk I. 1
8. Vardar — Hajduk k. rez. 1
9. Rijeka — Partizan I. 0
10. Rijeka — Partizan K. rez. 1
11. Maribor — Željezničar I. 0
12. Maribor — Željezničar k.rez. 0

Devet pravilnih

7. Vardar — Hajduk 1
8. Rijeka — Partizan 1
9. Maribor — Željezničar 0

Po dve pravi nagradi

V 5. izrednem kolu velike športne napovedi sta le dve dvanajstici po 8.180,70 din. Enajstic je 211, dobile pa bodo 441,10 din. V 2. izrednem kolu male napovedi sta dve devetici po 158.775 din.

TELOVADBA

Lepa telovadba

LJUBLJANA, 8. maja. Nocoj je bila v mali dvorani Tivoli telovadna akademija Partizana Slovenije v počastitev 50-letnice ZKJ, sindikatov in SKOJ. Nad 1500 gledalcev je bilo navdušenih ob lepem izvajanju kvalitetnih sestav. Nastopili so tudi naši najboljši telovadci in telovadke. O tej lepi prireditvi bomo podrobneje poročali jutri.

LONDON — V tekmovanju za prvenstvo Velike Britanije so nogometaši Anglije premagali reprezentanco Walesa 2:1 (0:1). Srečanje si je na stadionu Wembley ogledalo 75.000 gledalcev. Zadetka za zmagovalce sta dosegla B. Charlton in Lee, gol za goste pa je dal Davies.

GLASGOW — V tekmi za nogometno prvenstvo Velike Britanije sta se reprezentanci Škotske in Severne Irske razšli neodločeno 1:1 (0:1). Po 2. kolu vodi Anglija, ki ima 4 točke pred Škotsko 3, Severno Irsko 1 in Walesom brez točk.

Tenis preložen

Zaradi razmočenega igrišča v Ljudskem vrtu bo dvoboj Francija : Jugoslavija za Davisov pokal šele danes

MARIBOR, 8. maja. Naliv, ki je v noči od srede na četrtek poplavil igrišče na malem stadionu v Ljudskem vrtu, je kriv, da so morali tekmi prvega dne teniškega dvoboja za Davisov pokal med Francijo in Jugoslavijo preložiti na jutri. Ves spored je tako premaknjen za en dan. Jutri bosta prvi igri posameznikov, v soboto srečanje parov, v nedeljo pa še preostale tekme posameznikov.

Vreme jo je torej vnovič zagodlo teniškim igralcem. Dež je že večkrat spremljal tekme za Davisov pokal, toda tokrat se je prvič zgodilo, da v za srečanje napovedanem času ni deževalo, vendar pa je bilo igrišče zaradi dežja, ki je padal prej, tako razmočeno, da ga tudi s posebnimi ogrevalnimi napravami ni bilo mogoče posušiti. Teniški klub Branik je namreč pripravil teren iz ugaskov na asfaltnem igrišču na malem stadionu, vendar ponjava, s katero so med nalivom prekrili teren, ni vzdržala pritiska vode.

Tekmo so danes najprej odložili za poldrugo uro, nato pa so jo po sklepu vrhovnega sodnika, Italijana De Martina, preložili na jutri ob 14. uri, ko bosta najprej igrala Jauffret in Špear, nato pa Goven in Franulović.

Prva odločitev v tem 76. nastopu naše teniške reprezentance za Davisov pokal je tako odložena za 24 ur. Pristojni v obeh taborih so zelo previdni v izjavah. Zatrjujejo le, da bo boj hud in da je mogoč vsak izid. Po današnji uvodni preizkušnji živcev bo ob precejšnji izenačenosti obeh moštev v tem dvoboju zdaj še bolj kot prej odločala psihična pripravljenost igralcev.

EVGEN BERGANT

Francozi predlagajo Pariz

MARIBOR, 8. maja — V taboru francoske reprezentance je bilo mogoče neuradno zvedeti, da bodo Francozi v primeru, da se vreme ne bi popravilo, Jugoslovanom predlagali odigrati dvoboj prihodnji teden v Parizu. Če do tega pride, bi bili Francozi voljni tudi nadomestiti vse stroške in odšteti jugoslovanski zvezi določeno odškodnino.

E. B.

Prodane vstopnice

Na prvenstvenem srečanju med Mariborom in Železničarjem so v sredo prodali 4175 vstopnic. Kosmati zaslužek je 38.569 din, po odštetju vseh dajatev pa je ostalo v klubski blagajni vijoličastih 29.525 din.

Izjava K. Omeragića

V polju igramo dobro, pred nasprotnikovim 16-metrskim prostorom pa je naše umetnosti konec. Sicer pa proti Železničarju nismo pričakovali več kot točko. Z ozirom na številne poškodbe predstavlja remi s takšnim moštvom, kot so Sarajevčani, uspeh. Vse bomo dali od sebe v nedeljo, ko bo za igro bržkone sposoben tudi Arnejčič, pa tudi Pirc bo verjetno igral bolj sproščeno.

Borbenost ni dovolj

Olimpija

da utegnejo iztržiti neodločen izid. V svoje načrte pa je prav gotovo vkalkuliral tudi določene prednosti domačinov, predvsem ostrost, s kakršno se nasprotnik poslužuje v skrajnem primeru.

Vsa njegova predvidevanja so se dolgo uresničevala, le da je pri vsem tem vendarle ostal praznih rok. Lahko pa bi bilo tudi drugače, če ne bi bil najprej Srbu s kakšnih šestih metrov zgrešil

Vojvodina : Radnički 3:0 (2:0)

NOVI SAD — Stadion Vojvodine, gledalcev 3000, sodnik Trpkovski (Skopje).

STRELCA: 1:0 — Radosav (10), 2:0 — Ivezić (31), 3:0 Radosav (56).

VOJVODINA: Pantelić, Aleksić, Milanović, Savić, Zemko, Dakić, Laszlo (Nikezić), Trivić (Rodić), Radosav, Pirmajer, Ivezić.

RADNIČKI: Knežević, Dimovski, Rajković, Dimitrijević, Ilić, Čolaković, Janković, Cvetković, Radivojević, Grebenarević, Alimpić.

Že v prvem polčasu so domačini zaigrali zelo dobro in si zagotovili precejšnjo predmoč, ki pa bi lahko bila še večja. Domači napad je spet na začetku prikazal eno svojih boljših iger, potem pa v nadaljevanju popustil. Radnički je precej razočaral in nikakor ni pokazal tistega, kar so od ekipe s Cairo pričakovali.

I. ZVEZNA LIGA

1.	C. zvezda	26	14	8	4	57:21 36
2.	Dinamo	26	16	4	6	59:24 36
3.	Partizan	26	12	8	6	48:32 32
4.	Vojvodina	26	12	6	8	32:33 30
5.	Željezničar	26	12	5	9	40:30 29
6.	Hajduk	26	8	13	5	34:28 29
7.	Velež	26	8	12	6	32:29 28
8.	Radnički	26	9	8	9	25:27 26
9.	Čelik	26	9	8	9	30:33 26
10.	Sarajevo	26	8	10	8	32:36 26
11.	Zagreb	26	10	5	11	31:35 25
12.	Beograd	26	10	3	13	34:42 23
13.	Bor	26	6	11	9	22:32 23
14.	Olimpija	26	7	9	10	21:32 23
15.	Vardar	26	8	6	12	21:30 22
16.	Maribor	26	6	8	12	26:48 20
17.	Rijeka	26	7	3	16	21:35 17
18.	Proleter	26	5	7	14	16:14 17

Strelci

I. LIGA

14 golov: Ostojić (Cz)
13 golov: Bajević (Vel), Džajić, Lazarević (Cz)
11 golov: F. Mujkić, Spreča (Zel), Hošić (Part), Lalić (Cel).

SPORTNA NAPOVED

Dvanajst pravilnih

1. Vojvodina — Radnički 1
2. Sarajevo — Olimpija 1
3. C. zvezda — Proleter 1
4. Dinamo — Bor 1
5. Čelik — Beograd 1
6. Velež — Zagreb 2
7. Vardar — Hajduk I. 1
8. Vardar — Hajduk k. rez. 1
9. Rijeka — Partizan I. 0
10. Rijeka — Partizan K. rez. 1
11. Maribor — Željezničar I. 0
12. Maribor — Željezničar k.rez. 0

Devet pravilnih

7. Vardar — Hajduk 1
8. Rijeka — Partizan 1
9. Maribor — Željezničar 0

Po dve pravi nagradi

V 5. izrednem kolu velike športne napovedi sta le dve dvanajstici po 8.180,70 din. Enajstic je 211, dobile pa bodo 441,10 din. V 2. izrednem kolu male napovedi sta dve devetici po 158.775 din.

TELOVADBA

Lepa telovadba

LJUBLJANA, 8. maja. Nocoj je bila v mali dvorani Tivoli telovadna akademija Partizana Slovenije v počastitev 50-letnice ZKJ, sindikatov in SKOJ. Nad 1500 gledalcev je bilo navdušenih ob lepem izvajanju kvalitetnih sestav. Nastopili so tudi naši najboljši telovadci in telovadke. O tej lepi prireditvi bomo podrobneje poročali jutri.

LONDON — V tekmovanju za prvenstvo Velike Britanije so nogometaši Anglije premagali reprezentanco Walesa 2:1 (0:1). Srečanje si je na stadionu Wembley ogledalo 75.000 gledalcev. Zadetka za zmagovalce sta dosegla B. Charlton in Lee, gol za goste pa je dal Davies.

GLASGOW — V tekmi za nogometno prvenstvo Velike Britanije sta se reprezentanci Škotske in Severne Irske razšli neodločeno 1:1 (0:1). Po 2. kolu vodi Anglija, ki ima 4 točke pred Škotsko 3, Severno Irsko 1 in Walesom brez točk.

Izjava K. Omeragića

V polju igramo dobro, pred nasprotnikovim 16-metrskim prostorom pa je naše umetnosti konec. Sicer pa proti Železničarju nismo pričakovali več kot točko. Z ozirom na številne poškodbe predstavlja remi s takšnim moštvom, kot so Sarajevčani, uspeh. Vse bomo dali od sebe v nedeljo, ko bo za igro bržkone sposoben tudi Arnejčič, pa tudi Pirc bo verjetno igral bolj sproščeno.

Izjava V. Konjevoda

Moram reči, da je Olimpija, vzlic porazu, prikazala solidno nogomet. Upravičeno sem se nadejal remija. Ker naši niso izkoristili docela zrele priložnosti za zadetek, tedaj je treba nasprotniku čestitati.

Obžalujem, da sta se poškodovala Frančeškin in Džorlev, ki bosta morala verjetno počivati več ko teden dni.

KOŠARKA

SKL — MOŠKI

Triglav : Olimpija 65:92 (27:43)

KRANJ — Igrišče na stadionu Stanka Mlakarja, gledalcev 200, sodnika Bukovec iz Medvod in Žnidar iz Kranja.

TRIGLAV: Rus 16, Klavora 15, Lampret 6, Klavčič 2, Dežman 14, Torkar 7, Sorli 3, Leber 2.

OLIMPIJA: Božič 12, Žorga 6, Marter 22, Večerin 8, Osterc 23, Polanec 21.

Mlada ekipa Olimpije je z lahkoto premagala borbene domačine, ki so dobro igrali le v prvem delu drugega polčasa. Poraz Triglava bi bil lahko občutno nižji, če ne bi domačini zelo slabo izvajali proste mete.

J. JAVORNIK

Vrhnika : Ljubljana 69:52 (35:28)

VRHNIKA — Igrišče Partizana, gledalcev 300, sodnika P. Žule (Domž.) in Prinčič (NG).

VRHNIKA: Gantar 11, Kočevar 10, Žakelj 21, Dželović 9, Podbregar 3, Kukec 14, Verbič 1.

LJUBLJANA: Milošević 2, Lomšek 13, Gundič 5, Kočar 5, Perhaj 11, Jelačin 2, Volovšek 5, Radeta 9.

V prvem delu sta se ekipi stalno menjavali v vodstvu, v nadaljevanju pa so domačini z

Iz intervjuja z Vido Tomšič (3. stran) — V Bagdadu čakajo dejanj (4. stran) — Priloga RTV

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 9. MAJA 1969 • LETO XI., ŠTEVILKA 125 • CENA 50 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 8. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK DRAGO SELIGER
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

ŠESTA IZDAJA

Blažević in Bijedić

Konstituiranje hrvaškega sabora in bosansko-hercegovske skupščine

JAKOV BLAŽEVIC

DŽEMAL BIJEDIĆ

ZAGREB, SARAJEVO, 8. maja — Danes sta se konstituirali hrvaška in bosansko-hercegovska skupščina.

Za predsednika hrvaškega sabora je bil ponovno izvoljen *Jakov Blažević*, za podpredsednike pa Čedo Grgić, dr. Milivoje Rukavina in Maks Baće.

Predsedniki zborov so: republiškega Dragutin Desput, gospodarskega Ivan Bukovič, prosvetno kulturnega Mirko Božić, socialno zdravstvenega dr. Marko Šarić in organizacijsko političnega Jure Ivezić.

Jutri bodo izvolili izvršni svet. Mandatar je sedanji predsednik reške občine Dragutin Haramija.

Za predsednika skupščine BiH so izvolili dosedanjega predsednika *Džemala Bijedića*, podpredsednika pa sta Stipe Bilan in Momir Kapor. Predsednik gospodarskega zbora je inž. Vlatko Čosić, družbenopolitičnega Boško Baškot, prosvetno kulturnega Refik Husić, socialno zdravstvenega pa dr. Jarmila Hadžimustafić.

Jutri bodo izvolili predsednika izvršnega sveta (mandatar Dragutin Kosovac) in predsednika republiškega zbora (kandidat Nikola Andrić).

»Poplava« tujih deviz v ZRN

BONN, 8. maja (Tanjug). Na frankfurtskem deviznem trgu je bila tudi danes prava »poplava« tujih deviz. Nemška zvezna banka je morala že popoldne ponovno posredovati in odkupiti nad 150 milijonov dolarjev, da bi obdržala najnižji tako imenovani intervencionalni tečaj, ki znaša 3,97 mark za dolar. Zahodnonemški centralni svet bank je imel danes sejo, na kateri je proučil monetarni položaj.

Danes proslava v Ljubljani

LJUBLJANA, 8. maja — Jutri dopoldne ob 11. uri bo v Slovenski filharmoniji slavnostna seja, ki jo prirejajo ZK, sindikati, SZDL, ZMS, zveza borcev in skupščina mesta Ljubljana v počastitev 50-letnice ZKJ, sindikatov in SKOJ ter štiriindvajsete obletnice osvoboditve Ljubljane. Hkrati bodo tudi podelili nagrade mesta Ljubljane.

Slavnostni govor bo imel sekretar komiteja mestne konference ZK Ljubljana Franček Mirtič. L. A.

Lavžentroža
APERITIV
Belsad

Prve seje zborov s slovesno izjavo

Predlogi komisije za volitve in imenovanja — Danes ob devetih zjutraj skupna seja in volitve predsednikov

LJUBLJANA, 8. maja. »Izjavljam, da bom dolžnost poslanca skupščine SRS opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju ciljev socialistične družbe in interesom narodov, narodnosti in občanov SFRJ in SRS«.

To je besedilo slovesne izjave, ki so jo dali poslanci na današnjih sejah vseh štirih zborov republiške skupščine.

Na današnjih sejah so najprej izvolili verifikacijske komisije. Te so pregledale volilne listine in vse štiri ugotovile, da ni zadržkov, zaradi katerih bi kateremu izmed poslancev ne verificirali mandata. Zbori so nato soglasno verificirali mandate vsem poslancem.

Zbori so danes izvolili tudi skupščinsko komisijo za volitve in imenovanja. V republiškem zboru so vanjo izvolili Marjana Orožna, Ivana Renka, Lojzko Stropnik in Milana Vižintina. Zbori delovnih skupnosti so izvolili po dva člana komisije. Gospodarski zbor je izvolil Janeza Beravsa in Karla Lutarja, prosvetnokulturni dr. Borisa Kuharja in Emila Rojca, socialnozdravstveni pa Matijo Maleščča in dr. Albina Pečavarja. Tri člane pa je že delegirala republiška konferenca SZDL, in sicer Humberta Gačnika, Vlada Janžiča in Staneta Markiča. Komisija se je popoldne že sestala ter za svojega predsednika izvolila Marjana Orožna.

Komisija je sprejela predlog SZDL, naj bi skupščini tudi v tej mandatni dobi predsedoval Sergej Kraigher, mandat za sestavo izvršnega sveta pa naj bi znova zaupali Stanetu Kavčiču. Po mnenju komisije naj bi za podpredsednika skupščine kandidirala dr. Jože Brilej in Marjan Orožen. Za predsednika republiškega zbora naj bi kandidiral Miran Go-

Nadaljevanje na 2. strani

PO ŠTIRIINDVAJSETIH LETIH ZMAGE — Na današnji dan leta 1945 je nacistična Nemčija kapitulirala pred zavezniškimi armadami, ki so čedalje bolj stiskale obroč okoli nje. Velik delež pri tem je imela tudi naša narodnoosvobodilna vojska in v junaških bojih zadajala hude udarce nacističnim četam, ki so se prav na našem ozemlju trdovratno upirale še po priznanju poraza njihovega vrhovnega poveljstva. Deveti maj praznuje domala vsa Evropa kot dan, ko je po dolgih letih okupacije spet svobodno zaživela. Tudi Ljubljana si ga je izbrala za svoj praznik, saj so tedaj partizani osvobodili slovensko prestolnico štiriletne strahovlade tujih oblastnikov in domačih izdajalcev. Na sliki: Ljubljančani navdušeno pozdravljajo osvoboditelje.

SOBOTNA PRILOGA

Drago Kralj
KAKO DOHITETI JUGOSLAVIJO?
Zapis s Kosova

•

Ivan Vidic
MAJSKO SREČANJE V VIŠEGRADU
Ob 50. obletnici KPJ — ZKJ

•

Božidar Pahor
PUŠKE NA UNIVERZI
Upor ameriških študentov

•

Andrej Novak
V PALESTINSKIH GLAVNIH ŠTABIH
S potovanja

•

France Jeras
ELEKTRONSKI MOZGANI TRGUJEJO
V Metalki so stroji prevzeli veliko funkcij

•

Anton Rupnik
MODERNI GLAVOBOLI STARE KONFEDERACIJE
Švica išče novo ustavo

•

Smiljan Pečjak
VIDETI POMENI VERJETI
Zapiski iz LR Kitajske

•

Dr. Nikola Nikolić
LUBURIĆ IN NJEGOVE »MEDNARODNE KOMISIJE«
Iz knjige »Ustaško taborišče Jasenovac«

ZA KONEC TEDNA

Volitve delegacije

Danes bodo v republiški skupščini na skupni seji vseh zborov razen predsednika in dveh podpredsednikov skupščine izvolili tudi dvajsetčlansko delegacijo Slovenije v zboru narodov zvezne skupščine.

S tako oblikovanim zborom narodov se krepi ne le samostojnost republik in avtonomnih pokrajin, marveč tudi odgovornost za njihove skupne zadeve, ki jih uravnavajo v medsebojnem dogovoru na ravni federacije. Zbor narodov se spreminja iz varuha enakopravnosti narodov in narodnosti v telo, ki neposredno skrbi zanjo. Njegova funkcija je predvsem v tem, da usklaja različne interese republik in pokrajin ter da postane faktor dogovarjanja med njimi.

Od tod tudi poseben pomen republiške delegacije, ki postane tako neposredna zveza med republiko in federacijo. Od tod tudi specifičen mandat poslanca, člana republiške delegacije. V prvi vrsti to pomeni, da se bo samo delovno področje republiške skupščine še bolj raztegnilo na vsa tista področja, ki so bila doslej v tako imenovani izključni pristojnosti federacije, saj bo zbor narodov razpravljal in sklepal o njih, republiška skupščina pa bo prek svoje delegacije dosti bolj neposredno lahko sodelovala pri oblikovanju skupnih odločitev.

Če pravimo, da je mandat člana delegacije specifičen, je to posebej v tem smislu, da ga zavezujejo stališča, ki jih sprejme republiška skupščina. To vprašanje pa zdaj še ni povsem razčiščeno. Obstaja namreč dilema, ali je odposlanec dolžan samo sporočiti stališče republiške skupščine, ali je dolžan tudi glasovati v skladu s takim stališčem. Prav gotovo bo ta problem razrešila sama praksa, in to ob čisto določenih zadevah. Vsekakor pa bo tak položaj delegacije terjal veliko bolj intenzivno vključitev delegacije v delo republiške skupščine takrat, ko se oblikujejo stališča do zveznih predlogov. Takrat bodo njeni člani lahko povedali svoje pomisleke in ugovore ter se tudi dogovorili za že sprejemljive variante. Če naj bo namreč odločitev zbora narodov skupen dogovor republik in pokrajin, potem bodo morale delegacije imeti dovolj manevrskega prostora za taka dogovarjanja. Seveda pa to pomeni, da bo delegacija morala pogosteje poročati skupščini, v čem je in v čem ni in zakaj ni uspela, kot pa se je to dogajalo doslej.

Tudi po tej plati se z oblikovanjem takega zbora narodov odpirajo nove poti v oblikovanju socialističnega skupščinskega sistema, posebej v državi z več narodi in narodnostmi.

VLADO JARC

Obisk iz Italije

Italijanski zunanji minister Pietro Nenni bo od 18. do 21. maja obiskal Jugoslavijo

OD NAŠE BEOGRAJSKE DOPISNICE

BEOGRAD, 8. maja. (Po telefonu). Bližnji obisk italijanskega zunanjega ministra ter kraj in čas posvetovalnega sestanka neuvrščenih, sta bili osrednji temi na novinarski konferenci v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

Načelnik uprave za informacije v DSZZ Drago Vujica je začel konferenco z obvestilom: »Na povabilo jugoslovanske vlade, ki ga je zdaj obnovil državni sekretar Mirko Tepavac, bo Pietro Nenni uradno obiskal Jugoslavijo od 18. do 21. maja.« Drago Vujica je še dodal: »Toplo pozdravljamo obisk uglednega italijanskega in evropskega državnika. Prepričani smo, da bo to srečanje

PIETRO NENNI

pomenilo nov prispevek k še ugodnemu, pozitivnemu razvoju dobrih sosedskih in prijateljskih odnosov med obema državama«.

Dopisnika API je zanimalo, ali bo Nennija sprejel predsednik Tito. Drago Vujica je odgovoril, da mu ni znan uradni program, da pa je v navadi da predsednik Tito sprejme tuje zunanje ministre in da se to utegne zgoditi tudi v tem primeru.

Dopisnica »Die Presse« je zaprosila za komentar nedavnih U Tantovih pogovorov v Rimu, ki naj bi se — kot je dejala — nanašali tudi na razmere v mediteranskem prostoru.

Nadaljevanje na 2. strani

Program desetih točk FNO

Na včerajšnji seji četverne konference o Vietnamu se je premaknilo

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PARIZ, 8. maja (Po telefonu). Na današnji 16. seji četverne konference o Vietnamu se je danes končno nekaj premaknilo. FNO je predložila program v desetih točkah, ki bi utegnil biti sprejemljiva in realna rešitev vietnamskega vprašanja. Takoj, ko se je o njem razvedelo, še med zasedanjem konference, je to vzbudilo veliko pozornost opazovalcev in novinarjev iz vseh delov sveta in očitno je, da bo morala tudi ameriška vlada ob tem spremeniti v prihodnje svojo vlogo.

Današnja seja je imela svoj posebni pečat že zaradi ponovne vrnitve podpredsednice delegacije FNO Nguyen Thi Binh in posebnega svetovalca hanojske delegacije Le Duc Thoja v Pariz. V ameriških krogih so se vzporedno začele širiti vesti o možnostih za postopen umik ameriških sil iz Južnega Vietnama, vendar mi je eden izmed tehničnih članov hanojske delegacije izjavil, da so to za sedaj samo še želje, ne pa odločitev Nixonove administracije. A v čem je bistvo programa, ki ga je danes podal v imenu delegacije FNO Južnega Vietnama šef te delegacije Tram Bu Kiem?

V prvih dveh točkah sta že znani zahtevi o spoštovanju

● Nadaljevanje na zadnji strani

Ima Izrael bombo?

»Der Spiegel«: Izraelci imajo pet bomb hirošimskega tipa — Tel Aviv: najprej molk, potem pa zanikanje

HAMBURG, TEL AVIV, 8. maja. (AP, Reuter, UPI). Zahodnonemški tednik »Der Spiegel« in kanadski časopis »Gazetta« poročata, da si je Izrael izdelal pet atomskih bomb s »hirošimsko« razstrelilno močjo 20 kiloton in da v atomskem centru v puščavi Negev končujejo šesto. Izraelsko obrambno ministrstvo tega sprva ni hotelo niti zanikati niti potrditi, šele nekaj ur pozneje pa je predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva označil ta poročila kot »špekulativna, netočna in neavtoritativna«. Egiptovski vladni funkcionarji so izjavili, da si bo tudi ZAR izdelala atomsko bombo, če bo imel jedrsko orožje Izrael.

Predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva je dejal: »Izrael ni jedrska dežela in tudi ne bo prva dežela, ki bo na to področje uvedla atomsko orožje.«

Po »Spieglu« naj bi bili Izraelci izdelali bombe v jedrskem centru v puščavi Negev. Tamkajšnji reaktor ima moč 24 megavatov. Postavili so ga s francosko pomočjo, pač pa — tako piše »Spiegel« — po dograditvi niso več potrebovali francoskega sodelovanja. Jedrski center naj bi bil zmožen izčistiti na leto 6,5 kilograma plutonija, ki služi kot razstrelivo v atomskih bombah. »Spiegel« poroča, da ima Izrael tudi ameriška letala »Skyhawk A—40«, ki lahko prenesejo bombe do ciljev. ZDA bodo po pisanju tednika proti koncu letošnjega leta jele dobavljati Izraelu 50 letal »Phantom F—4«, ki bodo okrepili izraelsko jedrsko udarno moč, medtem ko bo prihodnje leto Izrael že razpolagal z raketami srednjega dosega, ki si jih bo zgradil sam.

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Delegacija ČSSR bo šla v Moskvo

Praški tisk ni objavil govora Svobode sovjetskim enotam v ČSSR

PRAGA, 8. maja (Tanjug). V Pragi pričakujejo, da bo češkoslovaška delegacija voditeljev kmalu odpotovala v Moskvo; nadaljevali naj bi pogovore, ki sta jih začela voditelja partij Husak in Brežnjev konec aprila, ko je zasedal svet za vzajemno gospodarsko pomoč. Po vrnitvi iz Moskve je Husak dejal, da se bodo pogovori nadaljevali.

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Titove čestitke ob češkoslovaškem prazniku

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku ČSSR Ludviku Svobodi brzojavko z naslednjo vsebino:

»Spoštovani tovariš Svoboda, ob narodnem prazniku ČSSR pošiljam vam in prijateljskim narodom Češkoslovaške v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu tople čestitke in najboljše želje za napredek vaše države in za uspehe v socialistični izgradnji. Izkoriščam to priložnost, da izrazim svoje prepričanje, da se bo vsestransko sodelovanje med našima državama še naprej uspešno razvijalo in napredovalo v obojestransko korist našim narodom.«

Tito je poslal tudi prvemu sekretarju CK KPČ dr. Gustavu Husaku brzojavko, ki se glasi:

»Spoštovani tovariš Husak, ob narodnem prazniku ČSSR pošiljam vam in KPČ v imenu ZKJ in v svojem imenu prisrčne čestitke in najboljše želje za uspeh v gradnji socializma in za napredek prijateljskih narodov ČSSR. Prepričan sem, da se bodo prijateljski odnosi med našima državama in sodelovanje med ZKJ in KPČ še naprej uspešno razvijali v korist našim narodom, socializmu in miru na svetu.«

MOŠE DAJAN

Naši poslanci v Bukarešti

V pogovorih je bila poudarjena želja po poglobitvi sodelovanja

BUKAREŠTA, 8. maja (Tanjug). Po tridnevnem bivanju v notranjosti države se je jugoslovanska parlamentarna delegacija s predsednikom zvezne skupščine Milentijem Popovićem vrnila danes popoldne v romunsko glavno mesto. Dopoldne si je delegacija ogledala industrijsko in kulturno središče Moldavije Dași. Ob koncu obiska so v čast jugoslovanskih gostov priredili poslovilno kosilo. V razgovorih in govorih med vsemi temi srečanji je bila poudarjena iskrena želja za poglobitev vsestranskih medsebojnih prijateljskih zvez in sodelovanja.

V romunskem glavnem mestu se bo jugoslovanska parlamentarna delegacija sestala s predstavniki romunskega družbenopolitičnega in gospodarskega življenja, zvečer pa je biro velike romunske narodne skupščine priredil sprejem v čast gostov iz Jugoslavije.

„Nesoglasja" med člani partije

Moskovska »Pravda« napada člane, ki se odrekajo partijski načelnosti

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 8. maja — (Po telefonu) Moskovska »Pravda« je davi v uvodniku napadla tiste člane partije, ki se »odrekajo partijski načelnosti« in so pasivni, ko se je treba bojevati zoper »tuje poglede in nastope«.

V uvodniku z naslovom »Politični bojevnik partije« je med drugim rečeno, da je ena od dolžnosti partijske organizacije, da z vso svojo »dejavnostjo vzgaja komuniste v duhu visoke budnosti in nepopustljivosti pred pojavi tujih pogledov in mora«.

Temi »nesoglasje« med samim partijskim članstvom je sovjetski politični tisk doslej posvečal le redke vrstice. Decembra lani je »Sovjetskaja Rossija«, kot predstavnik ene od najbolj konservativnih struj na sovjetskem časopisnem trgu, objavila izredno oster uvodnik na račun »političnega filistrstva«, to je ljudi, ki ne kažejo nobenega zanimanja za politično življenje, se pravi na račun ljudi, ki jih ideološka kampanja zadnjega leta in pol ni kaj prida prisadela. Januarja je sledil uvodnik, ki je »tuje poglede« v sovjetski družbi kritiziral še mnogo bolj določeno, med tem ko je isti časnik v začetku februarja še povsem konkretno napadel revijo »Teatr« in »Novi mir«, češ da se na njunih straneh pojavljajo »tuji pogledi«. Uvodnik današnje »Pravde« je prvi, ki govori o takšnem pojavu med samim partijskim članstvom.

MARJAN SEDMAK

REŠEVANJE PONESREČENCA — Gorski reševalci so včeraj »rešili ponesrečenca, ki se je poškodoval v gorah«. To demonstracijo so prikazali na novih stolpnicah pred republiško skupščino. Včerajšnja prireditev je sodila v okvir praznovanja služb javne varnosti. (Več o prireditvi si preberite na 6. strani). Foto: Šelhaus

PONOVNO
Jogi
DELO
za lahko noč
NAGRAJUJE

Nadaljevanje s prve strani

Prve seje zborov s slovesno izjavo

siar, za podpredsednika pa Lojzka Stropnik, za predsednika gospodarskega zbora Tone Bole in za podpredsednika Franc Lamut, za predsednika prosvetnokulturnega zbora Miloš Poljanšek, za podpredsednico pa dr. Aleksandra Kornhauser ter za predsednika socialnozdravstvenega zbora dr. Srečko Koren, za podpredsednika pa Slavko Osredkar.

Današnjim sejam zborov so predsedovali najstarejši poslanci: v republiškem Milo Vižintin, v gospodarskem Ivan Kronovšek, v prosvetnokulturnem Anka Pernuš, v socialnozdravstvenem pa Franc Kosmač.

Jutri bo najprej seja vseh zborov, ki se bo začela ob deveti dopoldne. Na njej bodo volili predsednika in dva podpredsednika skupščine ter delegacijo za zbor narodov zvezne skupščine. Jutri se bodo zbori konstituirali, republiški zbor pa bo razen tega izvolil še predsednika in člane izvršnega sveta potem, ko bo dobil o tem mnenja zborov delovnih skupnosti.

VLADO JARC

Obisk iz Italije

Drago Vujica je odgovoril, da ni seznanjen s temi pogovori in jih ne more komentirati, da pa so v zadostni meri znana naša stališča o tem.

Dopisnik API je na podlagi pisanja kairskega tiska, ki se sklicuje na tamkajšnji jugoslovanski vir, hotel preveriti pravilnost podatka, da se bo junija sestalo v Beogradu na posvetovalnem sestanku neuvrščenih zvezel 36 državnih predstavnikov na ravni veleposlanikov.

Odgovor se je glasil: »Res je, da se je v mesebojnih posvetovanjih doslej 35 držav izrazilo v prid posvetovalnega sestanka, ki bi preučil mesto in vlogo politike neuvrščenosti v današnjem svetu kot tudi možnost intenzivnejšega sodelovanja in skupnega delovanja. Kar zadeva kraj sestanka, lahko ponovim samo izjavo Mike Spiljaka v New Delhiju, da je več nevezanih dežel predlagalo Beograd kot mesto srečanja in da je Jugoslavija pripravljena prevzeti organizacijo. Predvideni datum sestanka je konec junija ali začetek julija.«

Na dodatno vprašanje, ali je ta sestanek priprava za konferenco na vrhu, je Drago Vujica ponovil, da je namen posvetovalnega sestanka presojanje oblik in možnosti intenzivnejšega sodelovanja. V ta okvir sodi tudi preučitev te možnosti. Drago Vujica je omenil, da mu ni znano, kaj je dobesedno rekel jugoslovanski predstavnik v Kairu, »Če je kaj izjavil, ni izključeno, da ga je kairski tisk napačno citiral«, je končal.

V komentarju Titovega govora v Kraljevici je neki madžarski list poudaril, da je ta govor povzročil osuplost, kar bi bilo moč implicidno razumeti tudi kot madžarsko zahtevo, naj Jugoslavija spremeni svojo politiko. Drago Vujica ni želel posebej komentirati tega članka. Poudaril je le, da tako pisanje tega in nekaterih drugih časopisov samo potrjuje umestnost Titovih zapažanj v omenjenem govoru.

Dopisnika MENE je zanimal komentar novice, objavljene v kanadskem tisku, da ima Izrael že šest atomskih bomb. Ne da bi se spuščal v ugibanje o pravilnosti te trditve, je Drago Vujica povedal, da je znano jugoslovansko stališče o nezaželenosti povečanja števila dežel, ki imajo to nevarno orožje. Pri tem je posebej poudaril nevarnost posledic širjenja jedrskega orožja na takem področju kot je Srednji Vzhod.

V odgovoru na vprašanje o vsebini naše note, ki jo je predstavnik DSZZ izročil 23. aprila bolgarskemu veleposlaniku, je predstavnik DSZZ med drugim dejal: »Zadnje čase je bilo z bolgarske strani več uradnih izjav o jugoslovansko-bolgarskih odnosih. Žal se v teh izjavah niso omejili od protijugoslovanske gonje, ki jo vodijo v LR Bolgariji, zlasti od konca leta 1967. Obratno, odgovornost za sedanje zadeve skušajo zvračati na Jugoslavijo. V naših notah in drugih diplomatskih potezah smo zato opozarjali na bistvo problema in resnične vzroke sedanjega položaja, ki so po našem mnenju rezultat praktične politike bolgarske vlade.«

Ob koncu konference je Drago Vujica obvestil navzoče tuje in domače novinarje, da so v teku pogovori med DSZZ in diplomatskimi predstavniki Beneluxa v Beogradu, ki naj bi vskladili besedilo sporazuma o ukinitvi vizumov med SFRJ in temi državami.

VIDA HREŠČAK

Zakaj ladje le za tujce?

Jugoslavija je edina država na svetu, ki ima svoje ladjedelstvo, gradi pa ladje izključno za izvoz, in edina na svetu, ki ladjevje izključno uvaža

OPATIJA, 8. maja. (Tanjug). Ladjedelski industriji Jugoslavije je treba ustvariti ugodnejše pogoje za delo, tako da bi se lahko razvijala hitreje kot doslej in povedla za seboj še druge industrijske in gospodarske panoge. Tak je bil sklep razprave, ki se je razvila danes na opatijskem simpoziju o pomorskem gospodarstvu.

Računajo, da lahko jugoslovansko ladjedelstvo s svojimi zmogljivostmi izdela na leto 33 ladij s 450.000 brt, nadalje 25 glavnih ladijskih motorjev s 311.000 KM in velike količine električne in druge opreme za ladje. Pri sedanji konjunkturi na svetovnem trgu pa so te zmogljivosti vpregli izključno v proizvodnjo za tuje ladijske družbe. Na simpoziju so opozorili na svojevrstno zanimivost, ki nima ekonomskega opravičila: da je Jugoslavija dandanes edina država na svetu, ki ima svoje ladjedelstvo, gradi pa ladje izključno za izvoz, in edina na svetu, ki svoje ladjevje izključno uvaža.

Iz desetih znanstvenih referatov, predloženih kot prispevek k razpravi o ladjedelstvu, in iz današnje razprave je izzvenevala ugotovitev, da izključna usmeritev v gradnjo ladij za izvoz pomeni, da se prostovoljno odpovedujemo nekajkrat večjim dohodkom, ki bi jih lahko ustvarili, če bi gradili ladje tudi za domačo zastavo.

To so tudi dokumentirali. Za gradnjo 39 oceanskih ladij s 520.000 brt, kolikor bi jih potrebovali za obnovo našega ladjevja do konca leta 1972, je treba vložiti milijardo 750 milijonov dinarjev. Družbena akumulacija vsega jugoslovanskega gospodarstva od zgraditve teh ladij in njihovega petnajstletnega izkoriščanja bi znašala skoraj 5 milijard dinarjev in bi bila za več kot sedemkrat večja od družbene akumulacije našega gospodarstva, če bi tajisto ladjevje gradili za tuje naročnike. Gre pa izključno za devizno realizacijo. Na simpoziju so ugotovili, da je treba vsaj 30 odstotkov zmogljivosti ladjedelniške industrije najeti za gradnjo ladij za domače potrebe.

Udeleženci simpozija so menili, da se je treba lotiti ekonomsko bolj upravičene gradnje ladij za domačo floto, ki prinaša hkrati tudi polnejšo zaposlitev domači industriji, pri tem pa so zahtevali tudi, da je treba dolgoročno urediti kreditiranje gradnje ladij za izvoz in za domače potrebe. Poudarili so, da bi ugodnejši pogoji, ki naj bi jih družba ustvarila ladjedelstvu omogočili tej gospodarski panogi, da bo šla vštric s tehničnim napredkom v svetu. V ugodnejših razmerah bi se v konkurenčnem boju na svetovnem trgu uveljavili dve specifični prednosti našega ladjedelstva pred konkurenco — množična baza kvalitetnih kadrov in samoupravljanje, zasnovano na znanstvenih temeljih.

Pisateljsko srečanje v Piranu

Mednarodni pogovor na temo: »Umetnost: konec ali začetek?«

PIRAN, 8. maja — V domu slovenskih in češkoslovaških pisateljev na Belem križu nad Piranom se bo v soboto pričelo drugo tridnevno mednarodno pisateljsko srečanje. Organizirata ga zveza češkoslovaških pisateljev in PEN klub, center za Slovenijo.

Razen književnikov iz vseh naših republik se bodo srečanja udeležili tudi pisatelji iz Italije, Avstrije in Madžarske.

Okvirna tema pogovorov letošnjega srečanja je »Umetnost: konec ali začetek?« V soboto zvečer bodo pisatelji v piranskem Tartinijevem gledališču brali svoja dela. V nedeljo bodo ves dan posvetili pogovorom. V ponedeljek bodo skupine književnikov obiskale nekatere šole, nato pa si bodo skupno ogledali Hrastovlje in tamkajšnje znamenite freske iz leta 1490.

GUSTAV GUZEJ

Titova štafeta na Kosovu

PRIŠTINA, 8. maja (Tanjug) — Štafeta mladosti, ki je včeraj prispela na Kosovo, je danes nadaljevala pot iz Kosovske Mitrovice proti Peči, Djakovici in Prizrenu. Prenočila bo v Landovici pri Prizrenu. V glavno mesto Kosova pa bo prispela jutri okrog 13. ure.

Pomoč podjetjem

LJUBLJANA, 8. maja. — Strokovni odbor za obrt pri republiški gospodarski zbornici je organiziral posvetovanje za obrtne organizacije s področja Ljubljane, na katerem so jim zborničnl strokovnjaki posredovali informacije in nasvete, kako naj prilagode svoje samoupravne akte spremenjenim določilom novelniranih zveznih predpisov. Zborničnl odbor je želel s tem pomagati zlasti tistim manjšim obrtnim organizacijam, ki nimajo ustreznih specializiranih pravnih in organizacijskih služb ter se pri usklajevanju svoje interne zakonodaje s predpisi srečujejo z dokajšnjimi težavami.

Z. S.

Kritika zveznega osnutka

Seja komisije CK ZKS za družbena in idejno politična vprašanja prosvete in idejno politično usposabljanje komunistov

LJUBLJANA, 8. maja. Danes se je sestala komisija centralnega komiteja ZKS za družbena in idejnopolitična vprašanja prosvete, znanosti in idejnopolitično usposabljanje komunistov in razpravljala o rezultatih posvetov s predsedniki ustreznih občinskih komisij in o osnutku resolucije zvezne skupščine o razvoju vzgoje in izobraževanja na samoupravljanju.

V razpravi o odnosu komisije do ustreznih komisij na terenu so podrobneje opredelili delovno področje komisije pri CK ZKS. Posebej so poudarili, da se bo morala komisija močneje angažirati pri idejnopolitičnem usposabljanju komunistov in pri dviganju njihove teoretične kulture. Delo komisije mora po drugi strani zajeti vsa idejna vprašanja na vseh področjih družbenega življenja in ta vprašanja zaostriti s stališča dolgoročne vizije družbenega razvoja. Pri tem naj bo vloga komisije predvsem v boju proti subjektivističnemu in pragmatističnemu odzivanju na probleme, ki v svojih improvizacijah zanemarja širšo idejno vizijo.

Diskutanti so opozorili tudi na prazen prostor, ki nastaja zato, ker se na republiški ravni nihče ne ukvarja z idejnimi problemi, ki nastajajo v družbenih odnosih v gospodarstvu. To je pomembno konkretno vprašanje, s katerim se spopadajo občinske komisije, a so pri tem vse preveč prepuščene same sebi.

V razpravi o osnutku za resolucijo zvezne skupščine je komisija ugotovila, da osnutek sicer prinaša nekatera pozitivna izhodišča, da pa je analiza o vzrokih sedanjega stanja docela nezadostna in da je akcijska vrednost osnutka dvomljiva, ker ne začrtuje konkretnih poti, po katerih naj bi uresničili predlagano zamisel. Diskutanti so menili, da osnutek preveč mehanično prenaša tržno-blagovne mehanizme na šolstvo. Kritizirali so tudi to, da osnutek ne opredeljuje vloge republik in da nikjer ne priznava, da je nacionalni interes, ki ga predstavlja republika, na področju vzgoje in šolstva bistveno odločilen. Komisija tudi meni, da bi resolucija kot zvezni dokument morala bolj poudariti naloge v boju proti nepismenosti. Nazadnje so razpravljalci menili, da bi morala resolucija začrtati zvezo med šolstvom in programi dolgoročnega in srednjeročnega gospodarskega razvoja.

RASTKO MOČNIK

Sklad solidarnosti srbskih novinarjev

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug) — Združenje novinarjev Srbije je sklicalo za 10. maj v Beogradu ustanovno skupščino sklada solidarnosti. To bo prvi sklad te vrste pri republiških združenjih novinarjev v naši državi. Glavna naloga sklada bo, da bo nudil razne usluge in podporo svojim članom na podlagi vzajemne tovariške pomoči. Posebej bo imel na skrbi organiziranje letovišč in domov oddiha za svoje člane, dajal pa bo tudi pomoč, kredite, jamstva za vse vrste združenega dela in druge dejavnosti članov združenja. Naloga sklada bo tudi, da bo poskrbel za upokojene novinarje, da bo pomagal članom v primerih smrti v družini, v nesrečah pri delu in ob podobnih prilikah.

»Dan Rečanov« v Ljubljani

REKA 8. maja (Tanjug) S posebnimi vlaki bo 31. maja odpotovalo v Ljubljano najmanj 2000 Rečanov, udeležencev drugega tradicionalnega »dneva Rečanov« v Ljubljani. Ljubljančani želijo, da bi bilo tradicionalno srečanje prebivalcev obeh mest zadnji dan velike mednarodne folklorne manifestacije »Kmečka ohcet« na katero pride tudi poročni par z Reke v značilni noši tega kraja.

Mednarodne norme za vino

Slovenski vinogradniki se zavzemajo za strogo kontrolo

MARIBOR, 8. maja. Zaščitna znamka za geografsko poreklo in kakovost slovenskih vin je že od začetka leta registrirana v Beogradu, za mednarodni trg pa bo lahko v začetku prihodnjega leta, ko bo že leto dni v uporabi v naši državi. Na včerajšnjem posvetovanju vinogradnikov, ki sta ga pripravila kmetijski zavod v Mariboru in odbor za vinarstvo pri poslovnem združenju Styria, pa je bilo treba rešiti še več odprtih vprašanj, zlasti kako pričeti uresničevati program za zaščito našega vinogradništva.

Sklenili so, da bo stroga določila pri podeljevanju etiket z zaščitno značko za ustekleničena vina treba dosledno izvajati. Proučili so izkušnje francoskih in zahodnonemških vinogradnikov, ki imajo glavno besedo na trgu Evropske gospodarske skupnosti: tem izkušnjam bodo prilagodili svoje ocenjevanje in prodajo vina. Tako bodo izpolnili tudi norme za registracijo zaščitnega znaka v Ženevi in bodo laže izvažali svoja vina.

Pri oznakah geografskega porekla vina bodo upoštevali rajonizacijo vinogradništva v Sloveniji, ki je bila narejena pred leti. Najpomembnejša oznaka na etiketi bo proizvodni okoliš, sorta vina, kakovost, sladkoba in klet, v kateri bo steklenica napolnjena. Pri posebnih vinih bo lahko zapisan tudi podokoliš, v katerem je bilo pridelano. Za določanje stopnje kakovosti, ki jo bodo označevali z visokokakvostno, kakovostno in kakovostno-namizno, bodo uporabljali približno enako število točk kot v Zahodni Nemčiji. Stopnjo alkohola bodo izpustili, navedli pa bodo, ali je vino sladko, polsladko ali suho.

Z vinsko trgovino niso zadovoljni, češ da daje na trg mešana vina, v katerih je tudi veliko južnih vin. Z zvenečimi imeni pa dela zanje reklamo. Ugotavljali pa so, da bodo morali tudi sami delati več reklame za svoja kakovostna vina, da jih bodo porabniki znali ločiti od slabših. Poslovno združenje Styria naj bi ustanovilo posebno komisijo za propagando. Potreben bi bil tudi ustrezen sklad.

J. P.

Nikezić v Pirotu

PIROT, 8. maja (Tanjug). Predsednik CK ZK Srbije Marko Nikezić, predsednik republiške konference SZDL Dragi Stamenković in član sekretariata CK ZKS Bora Pavlović so danes v Pirotu obiskali industrijo avtomobilskih gum »Tigar« in znano konfekcijo »Prvi maj«. Potem so se pogovarjali s predsednikom občinske skupščine o gospodarskih in družbenih problemih tega kraja.

Sporazum s Švedsko

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Danes so bili v Beogradu končani pogovori o sklenitvi sporazuma med Jugoslavijo in Švedsko o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju. Dogovorjeno besedilo sporazuma je v imenu Jugoslavije parafiral načelnik v zveznem zavodu za mednarodno tehnično sodelovanje Miloš Krajačić, v imenu Švedske pa načelnik v švedskem zunanjem ministrstvu Hans Colliander.

Zahteva po ustanovitvi nove fakultete

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Posebna izobraževalna skupnost, ki jo je ustanovilo okrog 60 gospodarskih organizacij iz skoraj vse države, je danes predložila beograjski univerzi zahtevo, da ustanove novo visoko šolo oziroma fakulteto, ki bi pripravljala strokovnjake za razna področja organizacije dela, kibernetiko kakor tudi uporabo sodobnih znanstvenih dognanj v naši praksi.

Več skladišč za krompir

Stališča odbora za semenarstvo pri republiški zbornici

LJUBIJANA, 8. maja. Na predlog predsednika gospodarske zbornice Leopolda Kreseta je odbor za semenarstvo danes proučil, kakšna skladišča za krompir bodo potrebna in na katerih območjih Slovenije, če bodo na območju Trebnjega zgradili tovarno za predelavo krompirja. Sprejel je stališče o potrebnih skladiščih za semenski krompir. Precej razprave je posvetil tudi skladiščem za merkantilni krompir, saj sta ti stvari tesno povezani.

Odbor za semenarstvo se je strinjal s pobudo živilsko kmetijskega kombinata v Kranju, ki že pripravlja gradnjo novega skladišča za semenski krompir z zmogljivostjo 175 vagonov. Za skladišče v Naklem, ki ga zdaj uporablja kombinat za semensko blago, pa je predlagal, naj bi še naprej služilo istemu namenu. O tem naj bi se dogovorile kmetijske organizacije na Gorenjskem, ki pridelujejo semenski krompir, s podjetjem Semenarna.

Ko bo zgrajena tovarna za predelavo krompirja v kosmiče in moko v bližini Trebnjega, bo tudi tam treba pridelovati več semenskega krompirja. Izkušnje namreč kažejo, da dobro seme močno zveča pridelek ali ga celo podvoji. Nova tovarna pa bo — po sedanjih načrtih — lahko predelala letno 2700 vagonov krompirja.

Za oskrbo Ljubljane bo treba zgraditi nekje v okolici mesta, kjer pridelujejo največ krompirja, skladišče za merkantilni in semenski krompir. Zgradile naj bi ga kmetijske organizacije v sodelovanju s trgovskimi. Skladiščenje krompirja v sedanjih hladilnicah, ki jih imajo trgovska podjetja in so bile zgrajene za sadje in zelenjavo, je namreč predrago. Do pomladi stroški skladiščenja prerastejo nakupno ceno krompirja. V skladiščih, zgrajenih predvsem za krompir, pa so stroški veliko manjši.

Novo skladišče za krompir bo potrebno tudi na mariborskem območju. Zastopnik trgovskega podjetja Povrtnina v Mariboru je na seji odbora povedal, da bi ga njihovo podjetje lahko zgradilo v sodelovanju s Semenarno in bi služilo za merkantilni in semenski krompir.

Sredstva za gradnjo predlaganih skladišč bodo dobili verjetno po podobnih pogojih kot jih dobijo v žitorodnih krajih za gradnjo žitnih skladišč.

Med informacijo o letošnjem pridelovanju semen je odbor ugotovil, da se je pridelovanje semen vrtnin nenavadno zmanjšalo, semen žitaric bo precej, zlasti pšenice, pri krompirju pa bo nekaterih sort premalo, nekaterih pa preveč.

JOŽE PETEK

OGLAŠUJTE V „DELU“

Ukinjena prometna omejitev v Srbiji

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Z ukrepom sekretariata za gospodarstvo SR Srbije bo s 10. majem ukinjena začasna prepoved prometa motornih vozil s osnim pritiskom nad 6 ton na cestah I. reda in motornih vozil z osnim pritiskom nad 5 ton na cestah II. reda.

Zaposlenost po malem narašča

Lani so v naši državi zabeležili največ brezposelnih – 311.000

BEOGRAD, 8. maja (Tanjug). Po podatkih zveznega zavoda za statistiko, ki še niso dokončni, je bilo konec marca letos v družbenem sektorju v naši državi zaposlenih 3,514.000 Jugoslovanov. Od teh jih je v gospodarstvu delalo okrog 2,9 milijona, medtem ko jih je v kulturnih in socialnih dejavnostih ter družbenih in državnih službah okrog 620.000 zaposlenih. Konec januarja je bilo število zaposlenih manjše za 30.000.

V prvih treh letih reforme je število zaposlenih nekoliko padlo, vendar pa je zaposlenost lani začela po malem naraščati. Leta 1965 je bilo v družbenem sektorju 3,260.000 zaposlenih, 1964. leta 3,608.000, 1965. leta 3,622.000, 1966. leta 3,562.000, 1967. leta 3,561.000, lani pa 3,594.000.

Letos je tudi precnabalo naraščati število ljudi, ki iščejo zaposlitev prek zavoda za zaposlovanje. Sicer pa se je število brezposelnih od 1964. leta nenehno množilo. Leta 1964 jih je bilo 212.000, 1965. leta 237.000, 1966. leta 258.000, 1967. leta 268.000, lani pa 311.000.

Proizvodnja v prvem polletju 10 odstotkov večja kakor lani?

Tako povečanje predvideva zavod za tržne raziskave na podlagi dosedanjih gospodarskih gibanj v naši proizvodnji in potrošnji

BEOGRAD, 8. maja. (Tanjug). Na temelju dosedanjih gospodarskih gibanj v proizvodnji in potrošnji predvideva zavod za tržne raziskave, da bo fizični obseg proizvodnje v prvem polletju letošnjega leta za 10 do 11 odst. večji kot v istem obdobju lani.

Osnovna težnja gospodarske dejavnosti v prvem tromesečju, ki se kaže v hitrem porastu proizvodnje na vseh področjih, se nadaljuje.

Podatki zveznega zavoda za statistiko o gibanju izvoza govore o naglem povečanju izvoza v aprilu, s čimer se domači industriji odpirajo povečane možnosti za plasma blaga. Zavod za tržne raziskave predvideva v prihodnjem obdobju, da bo najbolj porasel obseg fizične proizvodnje v kemični industriji, črni metalurgiji, industriji gradbenega materiala in v barvni metalurgiji, medtem ko se bo porast proizvodnje v drugih vejah gibal okoli povprečne stopnje porasta proizvodnje celotne industrije.

Trgovinske organizacije prav tako pričakujejo povečanje prometa, vendar še vedno ni mogoče pričakovati, da bi se cene docela ustalile. Rezultati konjunkturnega testa zavoda za tržne raziskave kažejo, da bodo pri približno 10 odst. proizvodnje cene porasle, pri 4 odst. pa se bodo zmanjšale.

Za prve štiri mesece letošnjega leta je značilno, da so se zaloge blaga zmanjšale.

Pisma bralcev

Bil sem zelo prizadet

Za vromajske praznike sem šel na grob svojega brata partizana, ki je pokopan v skupnem grobu v St Rupertu pri Velikovcu.

Po pripovedovanju domačinov je v grobu pokopanih okoli 80 naših borcev.

Postavili so jim lep spomenik z napisom »Padlim v borbi proti fašizmu.

Globoko pa sem bil užaljen in prizadet, ko sem videl, da je spomenik poneznažen in pomazan z blatom.

Ker smo s sosednjo Avstrijo v zelo dobrih prijateljskih odnosih tako na gospodarskem kot kulturnem področju, sem mnenja, da taki izpadi prenapetežev našim sosedom niso v čast.

Nesporazume, ki so še, bi lahko urejali ljudje s kančkom srčne kulture na drugačen način. Žrtve zadnje vojne pa naj bi pustili v miru.

LOJZE TONI,
Zadvor 5
pri Ljubljani

S strupi ne delajmo škode!

Že odkar uporabljajo strupe za zatiranje škodljivcev, opažamo, da poginejo za temi strupi tudi živali, ki so koristne, pa tudi priljubljene — še več, strupi uničijo večkrat tudi del žive narave, ki jo imam rad ne samo jaz, temveč vsi prijatelji narave. Naj opišem samo nekaj takih primerov.

Odkar uporabljajo sadjarji v boju proti voluharjem strupe zlasti endrin, ki ga prše kar po travi, javljajo lovske družine, da poginja divjad. Prav tragičen primer se je odigral lansko jesen na območju LD Pesnica. Podrobnete ga opisuje »Lovec«, ki omenja, da je bila v delu lovišča zastrupljena skoraj vsa srnjad. Tudi sam sem videl v lovišču LD Višnja gora mrtvo srnjad — žrtev endrina. Mnenja sem, da se srnjad na ta strup nikakor niti počasi ne more privaditi, kot so nekateri trdili. Za poginulo srnjad, zastrupljeno z endrinom, je sicer dobila sosednja LD Grosuplje od KK Grosuplje delni odškodninski zahtevek, naši lovski družini pa so privoročili, da naj srnjad in zajce na ogroženih območjih odstrelil! Le kje je tu etika in morala?

Pri tem pa se postavlja še vprašanje, če škoda po voluharju odtehta poginulo divjad? In ali kmetijci, če že nimajo zavarovanih — ograjenih površin, niso dolžni strup polagati tako, da ne bi škodoval divjadi? V tem primeru naj bi strup polagali pod površino zemlje.

V pretekli zimi sem našel na območju pol hektara zelene površine čez 20 ptic pevk, ki so mrtve ležale blizu oskrbovanih ptičjih krmilnic. Ko sem našel prve, sem mislil, da so poginile zaradi mraza, ker pa so poginjale tudi v toplejših dnevih, sem začel zadevo raziskovati in dobil tole pojasnilo: tudi na drugih mestnih področjih so poginile ptice, in to za strupom, položenim podganam.

Na to, da je v okolici poginilo nekaj mačk, nisem bil pozoren, čudno pa se mi je zdelo, da so začeli bolehati tudi moji psi. Mnogo pasjih bolezni ima podobne znake, zato sem bil v dvomih, kaj se s psi dogaja. Ko pa je pes prišel v nezavarovanem kletnem prostoru na podganji strup, sem pomislil, da je moral ves do takega strupa priti že prej in da bo zanj zadnji obrok že smrten. Hiter ukrep na veterinarski klinki je le preprečil najhujše — pogin mnogo obetajočega pasemskega psa. V izbruhani hrani so ugotovili večjo količino strupa cumarin, ki razkraja kri.

In spet se je zgodilo pred nekaj dnevi, da me je ob sprehodu ob nabrežju Ljubljanice opozoril otrok na položene strupe: položeni so bili za grmiči ob vodi. Sprašujem se, ali je res tako težko odpreti nekaj kanalskih jaškov in vanje položiti strup ter tako preprečiti, da bi do njega prišle živali, ki jim ni namenjen? Menim, da vidi pogalec strupov pri izvajanju odloka o deratizaciji le boj proti podganam.

Odgovornost ali neodgovornost? Ali niso v teh primerih prekoračene norme, ki jih določa zakon?

Želim pojasnilo na nekaj vprašanj. Kakšna je praksa izvajanja raznih strupitev in kolikšna je odgovornost za neodgovorno zastrupljevanje, če poginejo tudi ptice, čebele, srne in psi? Ali ni mogoče z zakonom podrobneje določiti, kako se mora strup polagati? Ali društva za zaščito živali in prirode lovska in podobne organizacije, ki jim je skupnosti poverila tudi skrb za zaščito in ohranitev narave, ne morejo temeljiteje ukrepati proti nepravilnemu ravnanju s strupi? In končno, kakšne so možnosti za zdravljenje zastrupljenih domačih živali? To verjetno ne zanima le mene, temveč vse ljubitelje živali, zlasti pa psov in divjadi?

CIRIL POGAČAR,
Ljubljana,
Prijateljeva 19

Mladenovac je mesto v Srbiji

V Delu z dne 6. maja 1969 sem brala članek z naslovom »Šaljivec v stotinajstem letu«, podpis: E U.

V članek se je vrinila napaka. Pisec je premestil mestece Mladenovac v Vojvodino, toda Mladenovac ni v Vojvodini, temveč v SR Srbiji. Novinarji bi morali biti zelo natančni ljudje. Zakaj javnost črpa največ informacij iz časopisov.

Tega ne pišem iz hudobije, temveč zato, ker me moti, kadar preberem kakršnekoli netočne podatke.

Tako sem minuli teden gledala in poslušala na televiziji oddajo »Kulturne dingonales«. Oddaja je govorila o čistosti in lepoti slovenščine v vsakdanjem življenju, o novinarskem jeziku in o jeziku na televiziji. Lektor za jezik na televiziji je, medtem ko je govoril o jednratem izražanju, omenil tudi Julija Cezarja. Pri tem je omenil tudi njegov znani kratki in jedrnati izrek »Veni, vidi, vici« in dejal, da ga je Cezar izrekel, ko je osvajal Galijo. Cezar je nekaj let osvajal Galijo, ta njegov izrek pa izhaja iz osvajanja Azije: zgodovina nas uči, da je Cezar »z neverjetno hitrostjo« prispel iz Egipta v Azijo, brez posebnega truda premagal Farnaka in lakonsko sporočil v Rim o svoji zmagi: »Veni, vidi, vici.« (Prišel sem, videl, zmagal).

Morda je to nekaterim majhna napaka, vendar mislim, da bi morali biti podatki vselej točni, zlasti pa kadar nam jih posreduje televizija, zakaj televizijo spremlja na sto tisoče gledalcev in poslušalcev.

Za primer sem vzela radio, televizijo in tisk, ker sta to najbolj razširjeni sredstvi za obveščanje javnosti.

LJUBICA GREGORAČ,
Ljubljana,
Šišenska 1-B/III

Odgovori na vprašanja

Prispevek iz skupnega dohodka občanov

J. F. — Ali je tudi osebni dohodek, ki ga dobiva jugoslovanski državljan v tujini, zavezan plačilu prispevka iz skupnega dohodka občanov?

ODGOVOR: Po 2. odstavku 117. člena zakona o prispevkih in davkih občanov je zavezanec za prispevek iz skupnega dohodka občanov tudi jugoslovanski državljan, ki dobi osebni dohodek pri jugoslovanskem predstavništvu ali jugoslovanski organizaciji v tujini, toda le, če se od takega osebnega dohodka v tujini ne plačuje prispevek oziroma davek.

Dodelitev otrok ob razvezi zakona

H. D., Lj. — Ali je res, da lahko sodišče ob razvezi dodeli otroke v varstvo in vzgojo tudi tistemu od staršev, po čigar krivdi je bil zakon razvezan?

ODGOVOR: Ko sodišče odloča, komu naj se ob razvezi zakona zaupajo v varstvo in vzgojo otroci, se ozira izključno le na korist otrok, zato lahko po izrečni določbi 3. odstavka 65. člena temeljnega zakona o zakonski zvezi zaupa varstvo in vzgojo otrok tudi tistemu izmed staršev, po čigar krivdi je bila zakonska zveza razvezana, če to zahtevajo koristi otrok.

Ljubljanska kronika

PREBIVALSTVO

Rojstva — V sredo je v obeh ljubljanskih porodnišnicah prvič zajokalo 7 deklic in 9 dečkov. Oba najtežja novorojenčka sta se rodila v klinični porodnišnici: punčka je tehtala 3,650 kilogramov, najtežji fantek pa 3,975 kg.

Pogrebi — Na ljubljanskem pokopališču »Žale« sta bila včeraj popoldne dva pogreba: en pogreb pa je bil tudi v Stožicah.

MLADINA

Mladinci in vojaki — Na pohod »Ob žici okupirane Ljubljane« bodo odšle tudi kombinirane ekipe mladine in vojske. Sodelovalo bo 25 mladincev iz mladinskih klubov in 25 vojakov iz Ljubljane.

Slavnostna seja — V petek ob 11. uri dopoldne bo v dvorani Filharmonije na Trgu revolucije slavnostna seja, ki jo bo organizirala mestna konferenca ZMS. Sodelovale bodo tudi druge družbeno-politične organizacije. Po seji bo na sporedu še slavnostna kantata.

IZLETI

Največ zanimanja za morje — Pri turistični organizaciji za rekreacijo, izletništvo in letovanje delavcev Alpe Adrii je kolektivno rezervacijo za letovanje že prijavilo preko 90 delovnih organizacij. Največ zanimanja za letovanje v domovih na Rabu in v Poreču, precej manj pa za Gorenjsko.

ORGANIZACIJE

Nov bilten — Že v tem mesecu bo prvič izšel novi bilten, s katerim bo mestni odbor Ljudske tehnike seznanjal osnovne organizacije s svojim delom. Izhajal bo občasno, pošiljali pa ga bodo tudi mestnim odborom in delovnim organizacijam, s katerimi tesneje sodelujejo.

KOMUNALA

Toplovod polagajo — Delavci Kanalizacije in podjetja IMP so aprila začeli popravljati in obenem polagati nov toplovod, ki bo vodil do Savskega naselja. Dela bodo predvidoma opravili do konca meseca, ko bo tudi znova odprta Japljeva ulica za motorni promet.

TRGOVINA

Ogledala in svečniki — V razstavnem in prodajnem salonu »Interier« na Mestnem trgu so te dni dobili pošiljko ogledal za toaletne mizice z lično izdelanimi okvirji. Prodajajo jih po 79 dinarjev, zraven pa sodijo tudi svečniki, ki stanejo 36 dinarjev.

Pony express že v prodaji — Ljubljanska tovarna Rog je te dni dala na trg motorno kolo pony express. Ta »motorizirani pony« ima vgrajen Tomosov motor (48 ccm, 1,7 KM, 5000 obratov na minuto) z avtomatično sklopko, njegova največja hitrost pa je 40 kilometrov na uro. Na 100 kilometrov porabi poldrugi liter bencina, težak pa je 34,5 kilograma. Pony express lahko v trgovini kupite za 1.600 dinarjev.

Smarnice in potonike — Majsko cvetje je že našlo pot v cvetličarno »Cvetico« na Titovi cesti. Smarnice prodajajo po dinar, potonike pa po 1,5 do 2 dinarja. Dovolj imajo tudi vrtnic po 3 in 4 dinarje, tulipanov po 1,5 in nageljnov po 2 dinarja.

PRIREDITVE

Darilo mladinskega gledališča — To soboto bo mladinsko gledališče uprizorilo igrico »Plesoči osliček« na otroški kliniki v Ljubljani. To je darilo mladinskega gledališča bolnim otrokom.

RECITAL

Slovanski teksti — Zveza kulturno prosvetnih organizacij mesta Ljubljane bo v ponedeljek ob 20. uri pripravila v Mali drami recital iz neuprizorjenih slovenskih dramskih tekstov. Recitiral bo Ivan Mrak.

Iz drugih izdaj

ŠKOFJA LOKA

Izseljenski piknik — Po sporazumu občine Škofja Loka in Slovenske izseljenske matice bo XIV. tradicionalni izseljenski piknik letos 4. julija na vrtu škofjeloškega gradu. Pokrovitelj piknika bo Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane. Na pikniku bodo sodelovali slovenski pevski zbor »Zvon« in folklorna skupina slovenskih izseljencev iz Heerlena na Nizozemskem ter številni zbori in ansambli iz Škofje Loke ter Gorenjske. Predvidevajo, da se bo piknika udeležilo okoli pet tisoč gostov.

Občanov barometer

Pomanjkanje tovarištva

Zastave plapolajo, pesem odmeva in ljudje se objemajo in jokajo od veselja. Dan svobode je, Ljubljana 9. maja 1945. Točno pred 24 leti. Za naš barometer smo zato iskali žrtev med starejšimi občani in Bratož Hinko-Oki nam je prišel kot naročen. Bil je borec in sam je doživljal tiste nepozabne trenutke.

● *Današnji dan za vas?*

»Deloven. Služba in priprave, da spodobno počastimo dan osvoboditve našega belega mesta.«

● *Kaj pa pripravljate?*

»Razen številnih manifestacij, ki se bodo vrstile ves maj, pripravljamo sodelovanje nekdanjih borcev Tomšičeve in Ljubljanske brigade, VOS in partizanskih kurirjev na prireditvi »Ob žici okupirane Ljubljane«. Čez tristo borcev se bo udeležilo pohoda.«

● *Kako ste doživljali osvoboditev Ljubljane?*

»Težko je reči. To so nepozabni trenutki. Kot pomočnik komisarja Gubčeve brigade sem se udeležil zadnjih bojev za osvoboditev. Da, na Orlah smo bili in 6. maja od tam pripeljali 43 voz mrtvih in ranjenih. Enaindvajsetkrat smo jurišali na nemške položaje, oni pa ravnotolikokrat nazaj. Bili smo že zdesetkani. Ljubljano pa smo vseeno doživeli in osvobodili 9. maja.«

● *Takratni najhujši trenutki?*

»Pred juriši in med njimi. Vsi smo se že objeli in poslovili. Naročali smo si: kdor ostane živ naj pozdravi domače.«

● *In najlepši?*

»Po treh letih sem spet videl Ljubljano.«

● *Kaj vas je najbolj družilo?*

»Tovarištvo.«

● *Kaj pa zdaj lahko očitate Ljubljančanom?*

»Pomanjkanje tovarištva! Res je, da smo že skoraj velemesto, toda preveč je čutiti, da smo si tujci. In še to. Kaj ljudje res nimajo več časa, da bi se ob takih praznikih poveselili, razobesili zastave in se, kot se spodobi, spomnili svoje in svojih očetov borbe?«

● *Kaj lahko v Ljubljani kritizirate?*

»Kritizirati je lahko. Ljubljana kot celota pa je pojem; vse stvari so med seboj tesno povezane. Je izredno mesto in s kritiko bi lahko komu krivico delal. Tudi hvaliti je lahko. A bom vseeno pohvalil občanov barometer. Časopisi dostikrat pišete le načelno, anonimno, v ‚barometru' pa občani izstopajo iz anonimnosti in govore naravnost. To je dobro.«

● *Želja?*

»Da bi pri bodoči ureditvi Ljubljane bolj prisluhnili mnenju občanov.«

● *Vprašanje javnemu delavcu?*

*

»Nimam vprašanja. Rad pa bi pozval vse nekdanje borce, ki so pomagali osvoboditi Ljubljano, da v čim večjem številu sodelujejo pri vzgoji mladine v sklopu vseljudske obrambe.«

JOŽE JERMAN

Partizanski golaž za pionirje

Pohod slovenskih in hrvaških pionirjev po poteh XIV. divizije končan

LJUBLJANA, 8. maja — Pohod slovenskih in hrvaških pionirjev po poteh 14. divizije se h koncu. Včeraj so velenjski pionirji prehodili pot čez Graško goro osirom goro jurišev te slavne partizanske divizije, ki je pred 25. leti krenila iz Suhorja v Beli krajini in napravila 500 kilometrov dolgo pot do Stajerske.

Hkrati pa »prodirajo« proti Smrekovemu tudi moziraki in ravenski pionirji. V tem kraju so se dopoldne srečali z velenjskimi pionirji in tako končali pohod po poteh 14. divizije, ki so ga začeli 22. marca. Iz Smrekovega bodo pionirji odnesli pionirski dnevnik in prapor v Velenje, kjer bo v soboto dopoldne velika prireditev na Titovem trgu oziroma najbolj množično srečanje slovenskih in hrvaških pionirjev

Na srečanje v Velenje bo prišlo vsega skupaj okrog 5000 pionirjev iz 49 slovenskih in 15 hrvaških občin. Sem jih bo pripeljalo približno šestdeset avtobusov. Tisti, ki bodo prispeli iz bolj oddaljenih krajev, bodo v Velenju dan pred veliko prireditvijo in bodo gostje domačih šolarjev. Zanje posebej bodo gostitelji jutri pripravili kotalkarsko revijo.

Udeleženci si bodo v Velenju in Šoštanju ogledali glavne spomenike in kraje iz časov NOB. Obiskali bodo med drugim tudi Kajuhov grob in Kajuhovo spominsko sobo v osnovni šoli v Šoštanju.

Prireditev v soboto bo imela bogat kulturni program in bo skušala prikazati zgodovinsko pot in pomen pohoda 14. divizije. Njen komandant narodni heroj Tone Vidmar-Luka bo na proslavi izročil velenjskim pionirjem prapor, ki so ga pionirji nosili na svojem pohodu. Odslej bodo ta prapor podeljevali najuspešnejšemu pionirskemu odredu v velenjski občini.

Po prireditvi bodo udeležence pogostili s partizanskim golažem, ki ga bodo skuhali kuharji celjskega garnizona JLA. ALBINA PODBEVŠEK

Stolpnico so rešili...

Delavci javne varnosti so včeraj pred republiško skupščino prikazali svoje delo

LJUBLJANA, 8. maja — Preplah v tretjem nadstropju stolpnice na ploščadi pred republiško skupščino je bil nocoj ob osmih zvečer zelo nenaden. Z dima se je začelo kaditi in ognjeni zublji so že nezadržljivo silili tudi v višja nadstropja. Stolpnica je bila kmalu vsa v dimu in ognju.

Neznanec, ki je šel mimo, je takoj obvestil ljubljansko stalno službo, ta pa poklicne gasilce. Po mestu se je kmalu oglasilo enajst siren, kar je bil znak tudi prostovoljnim poklicnim brigadam iz okolice Ljubljane. Čez nekaj minut so se rdeči avtomobili že pripeljali, hitro pripravili cevi in veliko lestev. Gašenje in reševanje stanovalcev se je pričelo.

Prišli so tudi kriminalisti, ki so poskušali razvozlati uganko, kako je prišlo do požara.

Gasilske cevi so se usmerile proti oknu, kjer je bruhal ogenj. Razpeli so tudi platno in reševanje stanovalcev je potekalo brezhibno. Nizdol so se spuščali kot po toboganu. Nekatere, ki jih ogenj huje opekel, pa so z reševalnimi avtomobili takoj pripeljali v bolnišnico.

Nekaj minut po požaru nam je kriminalist Jure Marolt povedal, da je požar po vsej verjetnosti nastal zaradi okvare na plinski inštalaciji. Naredili so skice, pobrali izjave, na podlagi katerih bodo skupaj s svojimi ugotovitvami napravili zapisnik, in ga poslal javnemu tožilcu. Za vzrok požara, ko to poročamo, še niso izvedeli.

Tako nekako bi potekalo, če bi se stolpnica na ploščadi pred republiško skupščino res vnela. Danes službe javne varnosti praznujejo svoj praznik in so tako za gledalce nocoj pripravili prikaz dela poklicne gasilske brigade ter prostovoljnih društev iz okolice Ljubljane ter miličnikov-planincev, ki so izvežbani tudi za reševanje ljudi iz gorečih stanovanj. Mogoče so bili mnogi Ljubljančani nocoj res osupli, ko so sredi Ljubljane zagledali ognjeni dim, todr to je bilo, kot smo že zapisali, demonstracija služb javne varnosti.

Dve stolpnici, ki bosta pravkar dograjeni, sta nocoj dobili tudi novi imeni. Prva se je imenovala Kočna in druga Krim. Organizatorji te prireditve so poskušali gledalcem približati tudi reševanje ponesrečenih ljudi v gorah.

Gorska reševalna služba iz Kranja je prejela obvestilo, da se je na Kočni ponesrečil neki Ljubljančan. Po prejetem obvestilu se takoj odšli na kraj nesreče. Ponesrečenca so privezali na vrv in ga spustili na nižje mesto, od koder ga je reševalec v čolnu pripeljal do ravnice, kjer ga bo čakal helikopter in ga takoj pripeljal v bolnišnico.

Ponesrečenca so kmalu spravili v dolino in helikopter se je tudi že prikazal. Sprejel ga je vase in spet odletel.

Tudi ta akcija je navdušila mnoge gledalce, ki so prišli danes na ploščad pred republiško skupščino. Razen gorskih reševalcev, miličnikov-planincev, prostovoljnih poklicnih gasilcev, kriminalistov in uslužbencev uprav javne varnosti Ljubljane in Kranja, je sodelovala še godba milice pod vodstvom Jožeta Hriberška ter napovedovalec Tomaž Terček, ki je vseskozi obveščal gledalce, kaj se je dogajalo na ploščadi, v stolpnicah in v zraku.

VASO GASAR

COCTAIL ZA »SEDMINO« — Sinoči je bila v kinematografu »Komuna« slavnostna premiera novega slovenskega barvnega filma »Sedmina«. Pred tem pa so ustvarjalci tega filma priredili v klubskih prostorih hotela »Slon« coctail. Na sliki: režiser Matjaž Klopčič v krogu svojih sodelavcev. Foto: Edi Šelhaus

Konjušnica za najtežje konje

Avtotehnin servis za tovornjake OM obsega 43.000 m²

LJUBLJANA, 8. maja. S sprehodom kakšnih 500 povabljenih gostov, predstavnikov prevozniških podjetij iz širne Jugoslavije, po 43.000 kvadratnih metrih površine servisa so danes odprli ob Celovški cesti v Dravljah velike tehnične delavnice, skladišča za rezervne dele in upravne prostore podjetja Avtotehna, zastopnika italijanske tovarne OM za Jugoslavijo.

S trakov te znane tovarne prihaja dnevno po sto tovornjakov, dvajsetino letne proizvodnje pa prodajo v Jugoslaviji. Prodaja, popravilo in tehnični pregled teh vozil je v rokah ljubljanskega podjetja Avtotehna, ki ima po vsej Jugoslaviji za približno 3.500 tovornjakov — toliko jih ta čas sope po naših klancih, od najlažjih Orsettijev do orjaških Titanov — mrežo 25 delavnic.

Servis, ki so ga odprli danes in ki ga je v dveh letih zgradilo podjetje Slovenijaceste, je bržkone eden največjih pri nas. Sestavljajo ga tri hale: sam servis za tovornjake, veliko skladišče za rezervne dele in pa servis za vozila Opel, ki je šele v gradnji. Doslej je Avtotehna vložila v zgradnjo 25 milijonov, ko pa bo dokončan ves kompleks, bo stal nekako 60 milijonov. Podoben servis, morda v začetku malo manjši, bo Avtotehna zgradila tudi v Beogradu.

Na današnji svečani otvoritvi so bili poleg generalnega direktorja Avtotehne Gregorja Tršarja in direktorja OM-ovega sektorja Franca Slamiča prisotni še komercialni direktor OM inž. Lamberto Savini in drugi visoki predstavniki tega podjetja.

T. D.

Tetrapak premagal steklenice

V promet bodo dali tudi 30.000 plastičnih vrčkov po dva dinarja

»Vzemi steklenice in pojdi po mleko!« Take in podobne zapovedi in samozapovedi so ostale le ljubljanski spomin. Prvega maja so v Ljubljanskih mlekarnah dokončno ustavili stroj za polnjenje steklenic z mlekom. Odslej bomo mleko kupovali le v tetrapak in plastični embalaži.

Ko so se v Ljubljanskih mlekarnah odločili, da mleka ne bodo več razpošiljali v steklenicah, pa so stare polnilne stroje nadomestili s sodobnima Hassia strojema, ki polnita litrske vrečke iz polietilenske plastične mase s pasteriziranim mlekom. V eni uri napolnita tri tisoč vrečk. Poleg litrskih pa polnijo s pasteriziranim mlekom tudi četrtlitrske, s sterilliziranim mlekom pa pollitrske in dvadecilitrske tetrapak vrečke.

V Ljubljanskih mlekarnah so se tudi odločili, da bodo maja v vseh prodajalnah, kjer prodajajo njihove izdelke, odkupovali litrske steklenice po 0,50 dinarjev. Kot predvidevajo, bodo tako odkupili okrog 50.000 steklenic, kolikor jih je bilo v prometu. Kaže pa, da bodo morali večji del odkupljenih steklenic prodati odpadu in jih bodo le manjšo količino prodali nekaterim manjšim mlekarnam. Da pa bodo kupci lahko varno shranjevali tudi mleko v polivinilastih vrečkah, so istočasno dali v promet 30.000 praktičnih plastičnih vrčkov. Za vsakega je treba odšteti dva dinarja.

Ljubljana bo tako prvo slovensko in med prvimi jugoslovanskimi mesti, kjer bodo meščani počasi pozabili na steklenice z mlekom in na ropot, ki jih je vsako jutro zbujal. V Ljubljanskih mlekarnah so nam še povedali, da bo ista usoda kot steklenice za mleko že čez približno tri mesece doletela tudi dvadecilitrske kozarce za jogurt in smetano.

B. DOLNIČAR

Odlašanje se maščuje

Ob predlanskem srečanju Rečanov z Ljubljančani je Kompas obljubil po zakonskem »staležu« najmlajšemu reškemu paru kot darilo desetdnevno zastonj bivanje v njihovem hotelu na Bledu. Še pred dnevi je predsednik reške mladine, ki je bil s poldrugim mesecem zakonskega jarma tedaj srečni izbranec, potožil Borutu Miklavčiču, ljubljanskemu predsedniku mladine, da še sedaj ne ve, kako je z izpolnitvijo obljube. Kompas menda odlaša in odlaša... Ker pa se je mlademu paru v tem času pomnožila družina za enega člana, se je Kompasu odlašanje že maščevalo, saj bo moral zdaj plačati bivanje trem, namesto dvem.

In če bo Kompas še nekaj časa odlašal, se zna zgoditi, da bo na Bledu letoval še kakšen mlad hotelski gost več...

T. D.

Zares pravi maturantski ples

Danes zvečer bodo v Festivalni dvorani zaplesale maturantke in maturanti Šubičeve gimnazije. No, nič posebnega, bi rekli, pač maturanatski ples več. Pa vendar ni tako! Dijaki te gimnazije, ki so pripravljali ta »poslovilni« ples, so se odločili, da bodo prekinili s tradicijo in organizirali ples, ki bo zares maturantski. Tako so staršem vseh 210 dijakov, ki letos končujejo gimnazijo, poslali vabila s priloženimi vstopnicami in pripravili tudi pravi maturantski spored. Gotovo bo lepo pogledati na plesišče, ko se bodo ob zvokih valčka mame zavrtele s sinovi in očetje s hčerami. Mogoče zadnjič?

B. D.

Rečani prihajajo v svate

Na kmečki ohceti bo kakšnih 2000 gostov z Reke

LJUBLJANA, 8. maja — Dan kmečke ohceti, 31. maj, bo hkrati tudi dan Rečanov — tradicionalni kranjski svatovski prireditvi se letos pridružuje že tudi tradicionalno srečanje med pobratenima mestoma. Letos tretjič — lani so šli na Reko v goste Ljubljančani — bo naše mesto sprejelo 2000 meščanov kvarnerske prestolnice, ki ne prihajajo le v svate, ampak se bodo tudi — ženili.

Sklenjeno je namreč že, da bo na kmečki ohceti sodeloval tudi reški par, za sedaj še neizbran. Spremljala ga bo reška folklorna skupina, ki bo tako še popestrila svatovsko rajanje po ljubljanskih ulicah v narodnih nošah. Reške goste bosta 31. maja pripeljala dva posebna vlaka, predstavniki našega mesta pa jih bodo pričakali že v Postojni in jih obdarili — tudi obdarovanje je že postalo del tradicije — z lepimi spominki.

Priprave za sprejem Rečanov v Ljubljani organizirr mestna konferenca socialistične zveze, ki je na današnji pripravljalni posvet povabila predstavnike raznih mestnih organizacij. Dogovorili so se da bodo največja ljubljanska podjetja, družbene organizacije, pa tudi krajevne skupnosti, stopile v stik s podobnimi reškimi skupnostmi in organizacijami zaradi čim tesnejšega vzajemnega sodelovanja. Pokrovitelji srečanja p bodo ljubljanska živilska in prehrambena podjetja — kajti, ne pozabimo, tudi »ljubezen« med dvema mestoma gre malce skozi želodec...

Da bo praznično vzdušje ob sprejemu reških prijateljev še popolnejše, bodo — morebiti — p... ele tudi večje ljubljanske trgovske hiše, tako da bodo 31. maja pripravile prodajo s popustom.

T. D.

Zavbami na kmečko ohcet

Za narodno nošo: malo premoženje

LJUBLJANA, 8. maja — V trgovini Prosvetnega servisa so med drugim poskrbeli tudi za vse tiste občane in občanke, ki se žele v narodnih nošah udeležiti »kmečke ohceti«. Te dni že prodajajo avbe, sklepalnice — pasove iz srebrnjakov — in cekarje različnih kvalitet, seveda pa tudi cen.

Cene avb, ki so jih izdelali po originalih, se glede na bogatost »čela« gibljejo od 540 do 1380 dinarjev, prodajajo pa tudi samo »čela« in sicer po 300 dinarjev.

Za možke, ki bodo v dneh kmečke ohceti oblekli narodna oblačila, je nekoliko slabše poskrbljeno. Predvsem zato, ker je moško nošo skoraj v celoti potrebno izdelati po naročilu. V »Odru« pa prav radi sprejmejo naročila zanjo in jih posredujejo skupaj z merami izdelovalcem.

Za tiste, ki za teh nekaj veselih dni ljubljanske »kmečke ohceti« nočejo ali ne morejo tako na široko odpreti denarnice, pa je pri Prosvetnem servisu še ena možnost. V izposojevalnici na Miklošičevi cesti namreč, kjer je za vsak dan potrebno odšteti le nekaj starih tisočakov.

BORUT CONTALA

Spominska plošča partizanskemu pisatelju

LJUBLJANA, 8. maja. Krajevna organizacija ZB NOV »Milan Majcen-Hinko Smrekar« bo v sodelovanju krajevnih skupnosti v Zgornji Šiški odkrila spominsko ploščo znanemu partizanskemu pisatelju Kljusovemu Jožu — Bogu Flandru. Slovesnost bo v torek, 13. maja ob 17. uri v Lepodvorski ulici 23.

Z odkritjem plošče Kljusovemu Jožu, ki je padel junija 1944. leta kot pomočnik politkomisarja drugega bataljona Cankarjeve brigade, bodo počastili tudi spomin na 50-letnico ZKS. Na slovesnosti bodo sodelovali učenci osnovne šole »Zvonka Runkar«, vojaška godba na pihala, odkritja pa se bo udeležila tudi delegacija Kljusovih soborcev iz Cankarjeve brigade. Organizatorji vabijo tudi druge borce, predvsem pa nekdanje Jožove soborce. O življenju Boga Flandra bo govoril Tone Seliškar, ki je napisal tudi verze na spominsko ploščo.

B. P.

Prva oddaja radia »Študent«

LJUBLJANA, 8. maja — Jutri bo od 21 do 23 na valovni dolžini 188 m prvič oddajal študentski radio, ki ima postajo v osmem bloku ljubljanskega študentskega naselja. Slovesna otvoritev te prve študentske radiodifuzne postaje v Evropi bo ob 17 v študentskem naselju.

R. M.

TEKMOVANJE V PRVI POMOČI

Republiški odbor RKS vljudno vabi občane na ogled prvega republiškega tekmovanja ekip mladih in odraslih članov RK v prvi pomoči.

Tekmovanje bo v Ljubljani, 10. maja 1969 ob 10. uri v dvoranj Tivoli.

REPUBLIŠKI ODBOR RKS

Prebivalcem Ljubljane

V počastitev tedna javne varnosti bo danes ob 16. uri mimohod vseh služb uprave javne varnosti in drugih organizacij, ki skrbe za varnost občanov. Mimohod bo potekal od Trga revolucije po Titovi cesti do podvoza.

Ob 18. uri pa bo v dvorani Tivoli prireditev, kjer bodo miličniki pokazali znanje in spretnosti v jiu-jitsu, dresuri službenih psov, motoristiki itd.

Ogromen požar v Sarajevu

V največjem požaru po vojni v Sarajevu je ostalo brez strehe dvanajst družin

SARAJEVO, 8. maja (Tanjug) — Povzročitelj velikega požara, ki je izbruhnil v ulici Nurije Pozderca v Sarajevu, je že v priporu. To je nezaposleni pek Avdo Letić, stanovalec barake, v kateri je izbruhnil požar. Letić je bil vinjen, požar pa je, tako domnevajo, povzročil zaradi maščevanja.

Z vžigalico je zažgal papirno bakio in začel žgati stene barake, ki je v hipu vzplamtela.

Požar je med prvimi začel gasiti sam Letić. V baraki je stanovalo 12 družin z 32 člani, ki jih je plamen tako iznenadil, da so rešili samo svoja življenja, celotno premoženje pa je pogoltnil plamen.

Požar je izbruhnil v starem delu Sarajeva, pod Bistrikom, nevarnost pa je bila, da zajame še bližnje lesene barake in Sarajevsko pivovarno, ki je 5 metrov oddaljena od barak, ravno tako pa tudi cerkev frančiškanskega samostana, ki je v bližini.

Vkljub vsem naporom pa je požar vseeno zajel tri bližnje zgradbe in jih upepelil.

Zaradi požara so na pivovarni popokale šipe, streha od cinka pa se je stopila.

Vseh 79 ogroženih družin so začasno namestili v dom počitnikarjev v Crijepolsko, to je 12 km od Sarajeva.

Višina škode še ni ocenjena.

Tudi pri zeleni luči — nevarnost

LJUBLJANA, 8. maja — Sinoči ob 19.55 se je na križišču Bavarski dvor v Ljubljani hudo ranila Marija Glavan, stara 48 let. Glavanova je prečkala cesto, ko je imela na semaforju prosto pot. Zbil jo je osebni avtomobil spaček, ki ga je vozil 28-letni Franc Ahlin. Pripeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

V. G.

Sposodil si je avtomobil

LJUBLJANA, 8. maja — Uslužbenci izposojevalnice avtomobilov renta-a-car so 26. aprila nasedli neznancu in mu izročili osebni avtomobil audi 72. Tega dne se je na SAP-u v Ljubljani oglasil moški in jih prosil, če mu posodijo avtomobil. Predstavil se je za Jožeta G. iz Ljubljane. Ker uslužbenec ni pogledal slike na osebni izkaznici, mu je izročil ključe.

Organi javne varnosti so kmalu spoznali, da gre za goljufa. Pričeli so ga iskati, vendar do sedaj brezuspešno. Ker menijo, da bo goljuf avto prodal, opozarjajo vse pred nakupom. Audi 72, za katerim sedaj ni sledu, je vreden okrog 30.000 dinarjev. Je rdeče barve, registrske številke LJ 796-88 in nosi številko šasije 6842047917 in številko motorja 8920078777.

V. G.

Utopljenec v Krupi

Šestega maja zvečer so iz Gradca sporočili postaji milice v Črnomlju, da so ljudje v Krupi našli truplo. Kasneje so ugotovili, da gre za Henrika Šušana, starejšega možaka iz Stranske vasi 18, ki so ga doma pogrešali že od 21. aprila. Ker na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja, sklepajo, da se je pokojnik opil nato pa po nesreči padel preko mostne ograje in se utopil.

R. B.

Priprave za udušitev plina v Bečeju

Od tega je odvisen končen uspeh celotne operacije

BEČEJ, 8. maja (Tanjug). V neposredni bližini »bačkega vulkana« pri Bečeju se še vedno pripravljajo na udušitev plinskih vrtin. Takoimenovana »rumena zona« je spremenjena v veliko gradbišče, na katerega pripeljejo vsak dan velike količine raznega gradiva. Pri teh obsežnih in nadvse sestavljenih delih sodeluje okoli 150 delavcev in strokovnjakov.

Danes so iz Srpske Crnje pripeljali v Bečej v posameznih delih garnituro »Ajdako 6« za poševno usmerjeno vrtanje. Za to napravo so že zabetonirali podstavek, pravkar pa betonirajo temelj za »Ajdako 5«, ki ga bodo pripeljali iz Makedonije.

Včeraj so morali zaradi pojava ogljikovega dvokisa v »rumeni zoni« dela za nekaj časa prekiniti. Šele ko se je plin razkadil, so delavci lahko zapustili zaklonišča in v spremstvu gasilskih ekip nadaljevali delo.

Pripravljalna dela, kakor tudi pri »Nafta-gasu«, ne bodo kratkotrajna niti enostavna, ker je od njih v veliki meri odvisno, kakšen bo uspeh celotne operacije za zadušitev plinske erupcije. V teh dneh bodo v Bečeju opravili svoje delo tudi strokovnjaki rudarskega instituta iz Beograda, ki proučujejo varnost dela glede na pojav ogljikovega dvokisa na tem območju.

AVTO

akcija
BLIŠČ IN BEDA ZAVAROVALNIC
TEST
turbosprint – odkritje smodnika ali blaževžegen?
sposojeni test
ROLLS-ROYCE SILVER SHADOW
mojster svetuje
RENAULT (8 in 10) JE PREIZKUŠENO BLAGO

Revija, ki je ne berejo samo možje

AVTO

EP SUPERMARKET
Etaža D

IZREDNA PRILOŽNOST
PEČI NA GOSPODINJSKO OLJE EMO-8
● DODATNA PEČ – ŠTEDILNIK EMO-6 ZA KUHINJE

NA KREDIT
● 6 mesecev
● brez obresti
● brez pologa

TITO SPREJEL AGNELLIJA — Predsednik republike Tito je včeraj dopoldne na Brionih sprejel predsednika firme »Fiat« Giovannija Agnellija in se z njim zadržal v prijateljskem pogovoru. Na sprejemu sta bila tudi člana ZIS in predsednik jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora Toma Granfil in generalni direktor »Crvene zastave« Prvoslav Raković.

POSLEDNJE SLOVO — Ob odprtem grobu Andreja Kumarja-Marka, najstarejšega komunista iz Jelšice pri Ljubljani, je včeraj ob 17. uri odjeknila častna salva. Na zadnjo pot so ga na pokopališče v Stožicah spremili številni prijatelji in znanci, med njimi Sergej Kraigher, Lidija Šentjurc, Jože Vilfan ter Franc Leskošek-Luka. Foto: E. Šelhaus

POSLANCI ZA MODERNIZACIJO ŽELEZNIC — Že od prejšnjega meseca je v teku vpisovanje posojila za modernizacijo jugoslovanskih železnic, ki je naletelo na razumevanje tako pri posameznikih kakor tudi pri številnih gospodarskih organizacijah. Tej akciji so se pridružili tudi slovenski poslanci na včerajšnjem prvem zasedanju nove republiške skupščine. Na sliki: poslancem delijo listine za vpis posojila. Foto: E. Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

Program desetih točk FNO

osnovnih nacionalnih pravic vietnamskega ljudstva in popolen umik vseh ameriških čet iz Južnega Vietnama. V tretji točki, ki je najzanimivejša, pa po ugotovitvi o vsesplošni pravici do obrambe, FNO konkretno ugotavlja: »Vprašanje vietnamskih oboroženih sil v Južnem Vietnamu bodo uredile vietnamske strani same med seboj.« Se pravi, da bi v primeru, če bodo Američani brezpogojno umaknili svoje čete iz Južnega Vietnama, FNO prevzele odgovornost za to, da bi se, vsaj z ameriškega stališča gledano, severnovietnamske sile umaknile iz juga nazaj na sever. V četrti točki programa je rečeno, da »južnovietnamsko ljudstvo ureja samo svoje zadeve«, zaradi česar bo svoj politični režim izbralo na splošnih volitvah, izvolilo bo tudi svojo ustavodajno skupščino in izbralo začasno koalicijsko vlado. V peti točki je ugotovljeno: »V času od uspostavitve miru do volitev, nobeni stranki ne bo dovoljeno, da bi vsilila svoj politični režim južnovietnamskemu ljudstvu«. V razgovorih za oblikovanje nove začasne vlade bi sodelovali vsi pristaši miru, tudi tisti, ki so morali oditi v emigracijo, očitno pa je, da je režim Thieu-Ky še vedno izločen. V naslednji, šesti, točki je pribito, da bo Južni Vietnam izvajal zunanjo politiko miru in nevtralnosti (dobro sosedstvo s Kambodžo in Laosom in uspostavitev diplomatskih, gospodarskih in kulturnih odnosov z vsemi deželami, ne glede na politično družbeni sistem, vključno ZDA). V sedmi točki je rečeno, da bo združitev Vietnama dosežena samo po mirni poti; v osmi, da niti Severni, niti Južni Vietnam ne bosta stopila v vojaške zveze s katerokoli tujo deželo; v deveti, da bodo pogodbene stranke poskrbele za ureditev vojnih posledic in v deseti, da bo mednarodno nadzorstvo bdelo nad umikom ameriških čet in ameriškega materiala iz Južnega Vietnama.

BOGDAN POGAČNIK

●●

Delegacija ČSSR bo šla v Moskvo

Po nepotrjenih vesteh bodo govorili o političnih, pa tudi o gospodarskih vprašanjih. Ocenili naj bi dosedanje ukrepe in razpravljali o prihodnjih ukrepih za ureditev razmer v ČSSR in normalizacijo odnosov z drugimi socialističnimi državami, zlasti z ZSSR. V delu pogovorov naj bi razpravljali o gospodarski reformi in morebitnem sovjetskem posojilu. V Pragi govore, da so se konec aprila načeloma sporazumeli o posojilu, ki naj bi znašalo pol milijarde deviznih rubljev. Zadeva pa še ni popolnoma jasna, ker nekateri menijo, da se ČSSR lahko znebi gospodarske krize tudi brez večjega posojila. Zato ni gotovo, da bo češkoslovaška delegacija vztrajala pri posojilu tako kot lani.

Kakor poroča dopisnik Tanjuga, praški tisk danes ni objavil govora predsednika ČSSR generala Svobode med njegovim obiskom pri sovjetski enoti v ČSSR. Tudi ni objavil pozdravnega govora sovjetskega poveljnika generalnega polkovnika Majorova. Pač pa so sovjetski dopisniki v Pragi poslali v Moskvo obsežne izvlečke iz obeh govorov.

Kakor poročajo TASS in moskovski časopisi, je predsednik Svoboda zelo ugodno ocenil rezultate nedavnih Husakovih razgovorov v Moskvi in poudaril, da bo ČSSR »tudi v prihodnje trden člen v socialističnem taboru«. Povod za obisk in slovesnosti je jutrišnja 24-letnica osvobodive ČSSR, ki jo praznujejo kot državni praznik.

Sovjetski general Majorov je v govoru dejal, da čete petih držav varšavskega pakta niso slučajno prišle v ČSSR. Po njegovih besedah je »sporazum med vladama ZSSR in ČSSR o začasnem stacioniranju sovjetskih enot v ČSSR nova blesteča manifestacija proletarskega internacionalizma«. General Majorov poudarja, da je hotela mednarodna reakcija izstrgati ČSSR iz socialističnega tabora.

●●●

Ima Izrael bombo?

Predstavnik izraelskega obrambnega ministrstva, ki mu načeluje Moše Dajan, je na prvo vprašanje o resničnosti ali neresničnosti tega poročila odgovoril samo tole: »Kdor spremlja izraelsko vedenje v zadnjih dvajsetih letih, vé, da je bilo komentarjev o oboroževanju zelo malo.« Šele pozneje je prišel demanti izraelskega zunanjega ministrstva.

Izraelski tisk o pisanju »Spiegla« samo poroča, komentira ga pa ne.

Časopis »Gazette«, ki izhaja v Montrealu, poroča o izraelski atomski moči še to, da so dokončane bombe takoj prepeljali v skladišče, katerega lega pa je najbolj zavarovana izraelska vojaška skrivnost. »Gazette« opozarja tudi na to, da je ameriška RTV družba NBC že januarja poročala, da si je Izrael izdelal atomsko bombo. Izraelska vlada je to takrat pri priči zanikala, toda v resnici je NBC po pisanju »Gazette« zgrešila samo za 18 dni. Prvo bombo, trdi list, so dokončali v začetku februarja.

Izraelska vlada je jela z vso paro graditi utrdbe in zakonišča ob meji z Libanonom. Temu programu so dali »najvišjo prioriteto«. Predsednica vlade Golda Meir je sinoči izjavila, da je Libanon postal novo »žarišče nemira«, kjer se sicer ne ve, kdo bo prevladal, gverilci ali armada, je pa za Izrael ta meja negotova.

V Washingtonu sta se sovjetski veleposlanik Dobrinin in pomočnik ameriškega zunanjega ministra za Srednji vzhod Sisco sporazumela za sestanek, ki naj bi bil danes. To naj bi bil dvajseti ameriško-sovjetski posvet v seriji, ki teče vzporedno z razgovori o Srednjem vzhodu med štirimi velesilami.

Po pisanju kairskega »Al Ahrama« je ZAR sprejela predlog vodje opazovalskega poslanstva OZN, generala Odda Bulla, da bi bilo treba poskrbeti za varnost opazovalcev svetovne organizacije na zahodni obali Sueškega prekopa. Vlada ZAR ukrepa vse, kar more, da bi se to uresničilo.

K zapletu položaja je prispevalo sporočilo organizacije »El Fatah«, ki trdi, da je armada ubila pet in ranila nekaj njegovih komandosov ob njihovem povratku iz Izraela. Libanonska armada je odločno demantirala te trditve »El Fatah«.

Organizacija komandosov »Al Saikaa« je prav tako objavila sporočilo, s katerim demantira, da so njeni pripadniki vmešani v incidente, kakor omenja libanonska armada v zadnjih dveh dneh.

V sporočilu libanonske armade je rečeno, da so po včerajšnjem napadu na vas Kaber Jika aretirali 38 oboroženih oseb. Spopadi libanonske armade in komandosov so odložili sestavo nove libanonske vlade.

Grigorenka so aretirali

V SZ so zaprli antistalinista generala Grigorenka, ko je šel v Taškent na proces proti krimskim Tatarom

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 8. maja. (Po telefonu). Po informacijah, ki so sinoči prišle iz Taškenta, so v uzbeškem glavnem mestu včeraj zaprli znanega protistalinističnega agitatorja generala Grigorenka. Do tega trenutka oblasti še niso uradno potrdile novice o aretaciji; pač pa zahodni časnikarji, ki imajo stike s prijatelji in somišljeniki upokojenega generala, vedo povedati, da so Grigorenka prijeli, ker se je hotel udeležiti sojenja skupini krimskih Tatarov, pri čemer so Grigorenka obdolžili »protisovjetske klevete«.

General Grigorenko — je upokojen, do l. 1961 pa je bil predavatelj na vojaški akademiji — je ena izmed žrtev Stalinovih čistk in so ga v zadnjih letih pogosto omenjali kot aktivnega protistalinističnega agitatorja. Zaradi političnih pogledov je bil v stikih z ljudmi, ki so jih prijeli po istem členu, zaradi katerega se je včeraj v zaporu znašel tudi sam Grigorenko — to je po členu, ki govori o »protisovjetski kleveti«. Grigorenka so omenjali v zvezi s procesom zoper Danijela in Sinjavskega; nato v začetku minulega leta na procesu zoper skupino Ginzburga; bil je nadalje tudi avtor ali podpisnik pisem in peticij, s katerimi je del sovjetske kulturniške javnosti protestiral zoper sodne razprave in prepasanja, katerih žrtev so bili nekateri protistalinistično nastrojeni inteligentalci, med njimi tudi pisatelj Solženicin; njegovo ime je bilo slišati tudi v zvezi z demonstracijami po invaziji na Češkoslovaško, ko so oblasti prijele in obsodile Larisso Daniel in nekaj drugih ljudi. Na sploh je bil Grigorenko znan kot odločen borec za spoštovanje tistega člena sovjetske ustave, ki govori o svobodi govora in vesti. Oblasti so ga zaradi tega gledale postrani že v časih, ko je bil na oblasti Hruščov.

Grigorenko je večkrat napadal prejšnje in sedanje vodstvo, češ da ni marksistično, ter sebe predstavljal kot resničnega komunista. Po mnenju poznavalcev sovjetske politične atmosfere ga je doslej pred aretacijo obvarovalo dejstvo, da je sam ena od znanih žrtev Stalinovega političnega in policijskega terorja.

O sami sodni razpravi, zaradi katere je Grigorenko prišel v Taškent, do tega hipa ni nobene informacije: je napovedana, pač pa nihče še ne ve povedati, ali se je začela ali ne. Značilno je, da so vladna »Izvestija« sinoči po dolgem času spet objavila feljton, ki govori o delovanju ruske emigracije na zahodu ter o sodelavcih te emigracije v sami Sovjetski zvezi. Članek opozarja na budnost, na »moralno trdnost«, pri čemer pa po že preizkušenem sistemu enači vse vrste političnega protesta zoper sedanjo politično orientacijo ter jih predstavlja kot izdajstvo domovine.

MARJAN SEDMAK

Kiesinger: »Utvara«, če bi priznali NDR

BONN, 8. maja (Tanjug). Danes je prispel v Bonn govor Walterja Ulbrichta na nedavnem plenumu CK vzhodnonemške partije, na katerem je razpravo v zahodnonemškem Bundestagu označil kot »mlatenje prazne slame«. Dejal je, da brez mednarodnega priznanja NDR ni mogoče začeti razgovorov o odnosih med nemškima državama. Obenem so danes obšavili govor kanclerja Kiesingerja na shodu z begunci, kjer je sinoči dejal, da bi bila »utvara«, če bi priznali NDR in mejo na Odri in Nisi.

Ulbrichtov govor je prišel prav Kiesingerjevim pristašem, ki ga bodo izkoristili kot nov dokaz, da je za napete odnose kriva druga stran.

V komentarjih poudarjajo tukajšnji realnejši opazovalci, da je tudi nedavna razprava o nemškem vprašanju v Bundestagu pomenila korak nazaj ne samo glede stališča krščanskih demokratov, ampak tudi socialnih demokratov. Razloček je v tem, da je začel Kiesinger spet uporabljati besednjak iz Adenauerjeve dobe, medtem ko socialni demokrati vztrajajo pri tem, da je treba iskati »modus vivendi« in »spoštovati demarkacijske črte v Nemčiji in vzhodne meje«.

Ulbricht in konferenca o evropski varnosti

BERLIN, 8. maja (Tanjug). Prvi sekretar CK enotne nemške socialistične partije (SED) Walter Ulbricht je izjavil, da NDR ne postavlja nobenih pogojev za organizacijo konference o evropski varnosti, ki so jo predlagali v budimpeštanskem pozivu držav varšavskega pakta. Tako je dejal na X. plenumu CK SED, ki je bil pred desetimi dnevi, govor pa so objavili danes v partijskem glasilu »Neues Deutschland«.

Poljaki o Brandtovi izjavi

VARŠAVA, 8. maja (Tanjug) — Poljski listi pišejo o včerajšnji izjavi zahodnonemškega zunanjega ministra Brandta, da naj bi bila evropska konferenca o varnosti v resnici občeevropska in da bi na njej sodelovale tudi države, ki ne sodijo v vojaškem pogledu k Zahodu ali Vzhodu. Med temi državami je Brandt omenil Finsko, Švedsko, Avstrijo, Švico, Irsko, Jugoslavijo, Albanijo in Španijo.

Prica veleposlanik SFRJ na Malti

VALLETTA (Malta), 8. maja (Reuter). Srdja Prica, prvi jugoslovanski veleposlanik na Malti, je danes izročil svoje poverilnice generalnemu guvernerju Mauriceu Dormanu. Stalni sedež veleposlanika Price je v Rimu.

Rehabilitacije na Kitajskem

PEKING, 8. maja (Tanjug). V Pekingu so danes sporočili, da so rehabilitirali nekatere visoke provincijske partijske funkcionarje, ki so jih v kulturni revoluciji zamenjali zaradi »zelo resnih napak«. V tisku so svojčas objavili, da so zamenjali osem visokih voditeljev iz nekdanjega provincijskega partijskega komiteja Nej Lung Kjanga, med njimi tudi nekdanjega namestnika generalnega sekretarja komiteja, nato člana komiteja in predsednika provincijskega sveta sindikatov, nekatere namestnike načelnikov uprav in še nekatere druge ljudi.

Letalo RK ni bilo sestreljeno

ŽENEVA, 8. maja (AP). — Letalski strokovnjaki so ugotovili, da prav nič ne kaže, da bi letalo Rdečega križa, ki je prevažalo pomoč Biafri, sestrelili. Nesreča se je zgodila v torek zvečer. Štirimotorno letalo je pripadalo švicarski čarterski družbi »Balair«. Strmoglavilo je v džungli 10 kilometrov od letališča Anabel, kjer bi moralo pristati. Štirje člani posadke so izgubili življenje. Trije so bili Švedi, en član posadke pa je bil Nemec.

Nujna seja britanske vlade

LONDON, 8. maja (Tanjug) — Britanska vlada je imela danes nujno sejo, na kateri naj bi se po izjavah političnih opazovalcev dogovorila o spremembah o napovedanem zakonu v industrijskih odnosih, ki bi zadovoljile nasprotnike tega načrta v laburističnem gibanju. Vlada se hkrati pripravlja za jutrišnje srečanje z izvršnim nacionalnim odborom stranke, ki se je z večino glasov izrekel proti vladnim ukrepom. Wilson in njegovi sodelavci so v ponedeljek napovedali sestanek z voditelji Trade unionov, ki že slavijo zmago, ko izjavljajo, da se vlada umika in da je na pragu že novo besedilo predloga o stavkah, iz katerega bodo črtali kazenske določbe.

Možnosti za povečanje blagovne izmenjave s ČSSR

PRAGA, 8. maja (Tanjug). Na zasedanju češkoslovaško-jugoslovanske komisije za blagovno izmenjavo so ugotovili, da je raven medsebojne izmenjave v tem letu zadovoljiva. Ugotovili so tudi možnosti za razširitev blagovne izmenjave. Komisija je ugotovila, da so realne možnosti, da se bo dogovorjena letošnja izmenjava v vrednosti 240 miljonov dolarjev v celoti realizirala. Zato so sklenili, da se bo ta obseg povečal za nadaljnjih 10 miljonov dolarjev. Komisija je zasedala v Pragi.

Rehabilitacija na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 8. maja (Tanjug). Poleg Laszla Rajka bo še eden madžarski veteran in znani povojni voditelj, ki so ga na Madžarskem usmrtili za časa rakošijevskega in stalinističnega terorja, dobil priznanje. To je bivši general Laszlo Soyom, ki je bil prvi načelnik generalštaba madžarske armade po osvoboditvi. Odkrili so mu spominsko ploščo in ulica je dobila po njem ime, na grob pa so mu položili vence.

V GRADEC po igrače
k tvrdki KOCH in nič drugače!
KOCH na slovenskem trgu

Zadnje vesti

Še prezgodaj za nove ukrepe

Zasedanje evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA) v Ženevi

ŽENEVA, 8. maja (Tanjug). Takoj po odhodu generala de Gaulla s političnega odra je prezgodaj, da bi sprejeli kakršnekoli nove ukrepe v smeri zahodnoevropske gospodarske integracije — smatrajo ministri osmih držav članic evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA), ki so začeli danes dvodnevno zasedanje v Ženevi.

Ministri za trgovino in zunanje zadeve EFTA so prav tako razpravljali o nedavni evropski turneji ameriškega trgovinskega ministra Mauricea Stansa in pozdravili njegovo izjavo, da bodo ZDA nadaljevale z liberalno trgovinsko politiko v boju proti protekcionizmu. Pričakujejo, da bo svet EFTA končal delo jutri popoldne.

ZDA bodo preučile predlog

WASHINGTON, 8. maja — (AFP). Predstavnik State Departmenta je danes izjavil, da bo ameriška delegacija na pariški konferenci »preučila predlog« desetih točk fronte za osvoboditev Južnega Vietnama, »v sporazumu z našimi zavezniki, kakor smo doslej preučili vse izjave druge strani«.

Na vprašanje, če je v predlogu fronte nekaj novega, in ali se je možno na podlagi tega pogovarjati, predstavnik State Departmenta ni hotel dati svoje ocene.

Izraelci ponovno bombardirali oporišče v Bir al Hariru

TEL AVIV, 8. maja (Reuter). V Tel Avivu so sporočili, da so izraelska letala danes že drugi dan bombardirala oporišča arabskih gverilcev v Bir al Hariru v južni Jordaniji. Napad je trajal pol ure.

Nenni sprejel izraelskega veleposlanika

RIM, 8. maja (Tanjug). — Minister za zunanje zadeve Pietro Nenni je sprejel danes v Rimu veleposlanika Izraela v Rimu Amiela e Najara. — Uradno so sporočili, da sta »v daljšem pogovoru proučila položaj na Srednjem vzhodu.«

Do srečanja je prišlo po dolgih in prisrčnih pogovorih, ki so jih imeli italijanski državniki in še posebej zunanji minister Pietro Nenni pred dvema dnevoma z U Tantom. Menijo, da so italijanski voditelji ob tej priložnosti obljubili U Tantu mirovljubne usluge in da bodo poskusili vplivati na obe strani v srednjevzhodnem sporu. Današnje srečanje naj bi bilo prvo v teh posvetih.

Priprave za bližnji sestanek neuvrščenih

KARTUM, 8. maja (Tanjug). Podpredsednik sudanske vlade in zunanji minister Ali Abdel Rahman je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Sudanu Gijka Zarkovića. Pogovarjala sta se o pripravah za bližnji konsultativni sestanek neuvrščenih držav in drugih vprašanjih medsebojnega interesa.

Novi direktorji slovaške RTV in filma

PRAGA, 8. maja (AFP — ČTK). Organ KPČ »Rude pravo« je danes sporočil, da so na včerajšnji seji nacionalnega sveta Slovaške pod predsedstvom Petra Colotke sprejeli sklep o novih imenovanjih za direktorja slovaškega radia, televizije in filma.

Prvi sekretar CK KPČ Gustav Husak je sprejel danes direktorja češkoslovaškega radia Odona Zavadskega in novega direktorja slovaškega radia Aumdrija Sarvasa, ki sta ga obvestila o ukrepih za krepitev aktivnosti v podporo politiki partije in vlade. Husak se je s svojima gostoma pogovarjal o sedanjih nalogah partije in poudaril prepričanje, da bodo uslužbenci radia prispevali k pospešitvi procesa konsolidacije, združevanja partije in krepitvi prijateljstva s socialističnimi državami.

Razorožitveni komite prekinil delo

ŽENEVA, 8. maja — (Tanjug). Šef sovjetske delegacije Aleksej Roščin je danes na sestanku 18 držav za razorožitev izrazil upanje, da bodo do konca tega leta dosegli soglasje o sporazumu o prepovedi postavljanja vseh vrst vojaških orožij na morsko dno.

Komite je danes uradno sklenil, da bo prekinil delo do 13. maja in se bo ponovno sestal 3. julija, je izjavil Roščin novinarjem.

Minister Filali sprejel Venišnika

RABAT, 8. maja (Tanjug). Minister za visoko izobrazbo Maroka Filali je sprejel danes veleposlanika SFRJ v Maroku Milana Venišnika. Z Venišnikom je bil tudi profesor dr. Jovan Gligorijević, prorektor beograjske univerze, ki je v okviru kulturnega sodelovanja med obema državama na sedemdnevnem obisku v Maroku. Z ministrom Filalijem so proučevali možnosti za navezavo stikov in sodelovanje med jugoslovanskimi in marokškimi univerzami in drugimi kulturnimi inštitucijami.

Nikezić se je sestal z aktivisti

NIŠ, 8. maja (Tanjug). — Približno 1200 družbenopolitičnih delavcev z vseh mest jugovzhodne Srbije se je pogovarjalo nocoj v domu JLA v Nišu s predsednikom CK ZKS Markom Nikezićem in predsednikom republiške konference SZDL Dragom Stamenkovićem. Pogovarjali so se o izvajanju sklepov IX. kongresa ZKJ. V odgovorih na vprašanja aktivistov je Nikezić govoril tudi o aktualnih problemih v svetu.

Aplavz za »Sedmino«

LJUBLJANA, 8. maja. Na nocojšnji predstavi v kinematografu Komuna so proizvodno podjetje Viba film, distribucijsko podjetje Vesna film in Kinematografsko podjetje Ljubljana polni dvorani, ki ni mogla sprejeti vseh, kateri so povpraševali po vstopnicah, nocoj prvič predstavili novi slovenski igrani film »Sedmina«. Posnel ga je režiser Matjaž Klopčič, ki je bil obenem s glavnimi igralci, ki so se udeležili premiere, za svoje novo in obenem doslej najboljše filmsko delo deležen navdušenega priznaja gledalcev.

Dan predstavitve »Sedmine« je bil še posebej srečno izbran, saj smo videli film, ki govori o ilegalcih Ljubljane, na predvečer 9. maja.

S. G.

Telegrami

EKSPLOZIJA — SAIGON. Na glavni saigonski pošti je v avli, polni ljudi, eksplodirala plastična mina. Dva človeka sta bila ubita, osem pa teže ranjenih.

KONEC ZMEDE — RIM. Vozniki avtobusov mestnega prometa v Rimu so danes sklenili, da se bodo vrnili na delo. S stavko so izzvali zmedo v rimskem prometu. Mestni funkcionarji so jim zagotovili, da bodo čez nekaj dni uveljavili sporazum o povišanju plač, ki so ga sklenili že v marcu.

ŠTUDENTSKA STAVKA — SAO PAULO. Vsi študentje univerze v Sao Paulu s stavko protestirajo proti sklepu vlade, da bodo iz političnih razlogov odpustili 26 profesorjev in znanstvenikov iz raziskovalnega centra pri univerzi. 80 novinarjev in več 10 pisateljev je pismeno opozorilo predsednika republike na odhod brazilskih intelektualcev v tujino.

PRIVOLITEV — DŽAKARTA. Ameriške in kanadske ladje, ki prevažajo vojni material za Vietnam, smejo pristajati v indonezijskem pristanišču Belawan na Severni Sumatri. Vest je naletela na negativen odziv v večini tukajšnjih političnih krogov.

OMEJENI SPOR — KARTUM. Sudanska delegacija bo odpotovala v London, da bi našla dokumente, po katerih naj bi dokazala, da pripada področje Fašaga med Sudanom in Etiopijo, Sudanu in ne Etiopiji.

DEMONSTRACIJE — TOKIO. Japonska policija je aretirala 42 študentov, ki so se v mestu Saporo udeležili demonstracij pri gradnji protiraketnega oporišča v bližini mesta.

RATIFIKACIJA — MOSKVA. Sovjetska vlada je predložila predsedstvu vrhovnega sovjeta ZS v ratifikacijo pogodbo o nerazširjanju jedrskega orožja. Predsedstvo je predlog proučilo in ga poslalo komisijam za zunanje zadeve SZ in sovjeta narodnosti vrhovnega sovjeta.

SPORAZUM — PHNOM PENH. NDR in kraljevina Kambodža sta se sporazumeli, da bodo predstavništvo NDR v Phnom Penhu povišali v veleposlaništvo.

NEUSPELA PRIZADEVANJA — JERUZALEM. Vsa izraelska prizadevanja, da bi vzpostavili diplomatske stike s Španijo, so bili neuspešni. Izraelski zunanji minister Aba Eban je dejal, da je Španija zavzela negativno stališče do Izraela po junijski vojni 1967 in da na mednarodnih forumih aktivno deluje proti izraelski državi.

Pa še to:

NAPREDEK — V enem izmed prizorov drame Miodraga Pavlovića »Korak v podzemlje«, ki se dogaja 10.000 do 12.000 let po našem času, zahteva Djordje od Lize, naj mu da kaj hrane. Liza pa mu odgovarja: »Maslo imam, nimam pa kruha«.

Danes je popolnoma obratno.

Vreme 8. maja 1969 ob 13. uri

Temperatura

	07	13
Ljubljana	11	16
Planica	7	12
Rnik	10	14
Maribor	10	14
Slovenj Gradec	9	14
Celje	11	15
Novo mesto	11	15
Koper	14	16
Kredarica	—3	0
Reka	14	17
Pulj	14	14
Split	15	14
Dubrovnik	15	18
Zagreb	12	14
Beograd	15	21
Sarajevo	11	16
Titograd	13	16
Skopje	13	21
Celovec	10	15
Gradec	11	16
Dunaj	11	13
Milano	13	17
Genova	14	16
München	7	12
Zürich	8	—
Benetke	—	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Pretežni del Evrope in Sredozemlja je v območju nizkega zračnega pritiska. Valovi atlantskih frontalnih motenj se usmerjajo nad Alpe in povzročajo nestalno vreme tudi pri nas.

NAPOVED ZA PETEK:

SLOVENIJA:

Spremenljivo do pretežno oblačno bo, v presledkih še manjše krajevne padavine. Nočne temperature bodo okoli 10, najvišje dnevne do 20 stopinj C.

JUGOSLAVIJA:

Spremenljivo oblačno bo, vmes manjše padavine, deloma kot popoldanske nevihte.

Snežne razmere dne 8. maja ob 7. uri

[illegible]—ŽELENICA: spodnja postaja: dežuje, 6, snežne krpe, [illegible]: dežuje, 2, 40 cm, juženi, šičnice obratujejo. — ZIONICA [illegible]: oblačno, 5, 120 cm, srnat in juženi, šičnice obratujejo. — TRIGLAV—KREDARICA: sneži, —3, 270 cm.